

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANA BİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI**

**TERCÜMAN-I HAKİKAT GAZETESİ'NDE YAYINLANMIŞ İMAR
FAALİYETLERİNE İLİŞKİN HABERLER
(1878-1892)**

**Hazırlayan
Hülya CÖMERT YILDIZ**

**Danışman
Dr. Öğrt. Üyesi Remzi AYDIN**

Yüksek Lisans Tezi

Haziran 2019

KAYSERİ

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT TARİHİ ANA BİLİM DALI
SANAT TARİHİ BİLİM DALI**

**TERCÜMAN-I HAKİKAT GAZETESİ'NDE YAYINLANMIŞ İMAR
FAALİYETLERİNE İLİŞKİN HABERLER
(1878-1892)**

**Hazırlayan
Hülya CÖMERT YILDIZ**

**Danışman
Dr. Öğrt. Üyesi Remzi AYDIN**

Yüksek Lisans Tezi

Haziran 2019

KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

.....

YÖNERGEYE UYGUNLUK

“.....” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

.....

Danışman

.....

..... ABD Başkanı

.....

KABUL ONAY

Dr. Öğr. Üyesi Remzi AYDIN danışmanlığında **Hülya CÖMERT YILDIZ** tarafından hazırlanan “**Tercüman-ı Hakikat Gazetesi’nde Yayınlanmış İmar Faaliyetlerine İlişkin Haberler (1878–1892)** ” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sanat **Tarihi** Anabilim Dalında **Yüksek Lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

11/06/2019

JÜRİ:

Danışman : **Dr. Öğr. Üyesi Remzi AYDIN**

Üye : **Doç. Dr. Sultan MURAT TOPÇU**

Üye : **Dr. Öğr. Üyesi Ayşe BUDAK**

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 01/07/2019 tarih ve 27 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Doç. Dr. Kenan GÜLLÜ
Enstitü Müdür V.

ÖNSÖZ

En temel görevi haber vermek olan gazete; kişiye içinde bulunduğu toplum, ulusal ve uluslararası çevrede yaşanan siyasal, ekonomik, kültürel, sanatsal, mimari vb. olaylar hakkında bilgi vermektedir. Bu çalışmada incelenmiş olan imar faaliyetleri de gazetelerde yer verilen bu konular arasındadır.

Yayınlandığı dönemde Osmanlı toprakları içinde ve dışında oldukça fazla edebi yazı ve haber metnine yer vermiş olan Tercüman-ı Hakikat gazetesi bir toplumun bilgileneşine katkı sağlamakla beraber gelecek toplumlara da o dönem hakkında ışık tutmuştur. Yaşadıkları toprakların imar faaliyetleri ile şekillenmesine şahit olan ve halkın da görmesini sağlayan bu gazetenin ele alınmasındaki amaç; gazetede bahsi geçen , günümüze kadar ulaşmış ya da ulaşmamış mimari açıdan incelenen imar yapılarının ne zaman ve hangi koşullarda, kimler tarafından ve ne kadar sürede yapıldığını, maliyetlerini ve yapım sürelerini inceleyip Osmanlıcadan günümüz Türkçesine transkribe etmektir.

Tercüman-ı Hakikat Gazetesi'nde İmar Faaliyetleri (1878-1892) adlı çalışmada incelenen 15 yıl süre içerisinde yayınlanmış 4345 sayıdaki mimari yapıları kapsayan imar faaliyetleri belirlenip, alfabetik olarak sıralanmış, bu yapılar da kendi içerisinde kronolojik olarak derlenip düzenlenmiştir.

Tez çalışması süresince benden kıymetli bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen değerli danışman hocam Dr. Öğrt. Üyesi Remzi AYDIN' a, tezin yazımında ve düzenlenmesinde yardımcı olan ablam Fatma CÖMERT ALGUR'a teşekkürlerimi bir borç bilirim. Ayrıca gerek tez çalışması öncesinde gerekse tez çalışması esnasında bana maddi ve manevi her türlü desteği sağlayan kıymetli annem Yasemin CÖMERT'e ve değerli eşim Yakup YILDIZ'a da ne kadar teşekkür etsem azdır.

**TERCÜMAN-I HAKİKAT GAZETESİ'NDE YAYINLANMIŞ İMAR
FAALİYETLERİNE İLİŞKİN HABERLER (1878-1892)**

Hülya CÖMERT YILDIZ

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2019

Danışman: Dr. Öğrt. Üyesi Remzi AYDIN

ÖZET

Bu çalışmada, Sanat Tarihi araştırmalarında pek yer verilmeyen Osmanlı basınının önemli gazetelerinden Tercüman-ı Hakikat'in 1878-1892 yılları arasında yayımlanan sayıları içerisindeki imar faaliyetine ilişkin haberler ele alınmıştır. Kesintisiz 34 yıl çıkarılan gazetede günlük olaylar, sanat, tarih, edebiyat, bayındırlık faaliyetleri gibi birçok konuya yer verilmiştir. Bayındırlık faaliyetlerinin içerisinde yer alan haberlerin başında imparatorluk bünyesinde inşa ve onarımı gerçekleştirilen birçok binanın hizmete girişi de haber yapılmıştır.

Konu ile ilgili haberlerin içeriği dönemin imar politikası ve organizasyonuna ilişkin değerli bilgiler sunmaktadır. Bu bilgilerin başlıcaları arasında inşa ve onarımları gerçekleştirilen binaların türü, banisi, mali kaynakları gelmektedir. Bunun yanı sıra bina açılışları sırasında gerçekleştirilen törenlere dair bilgiler de tespit edilebilmektedir.

Haberlere konu olan yapı türlerinin başında kamu ile vakıflara ait binalar gelmektedir. Kamu binalarının inşa ve onarımları padişah, devlet ve bürokratlar ile vatandaşın katkıları ile sağlanırken vakıf eserlerin bakım ve tamir masrafları kendi bütçesi ile vatandaşlar tarafından karşılanmaktadır. Bu bağlamda devlet-vatandaş iş birliğinin hemen her yapı türü için sağlandığı görülmektedir. Bazı haber içeriklerinde imar faaliyetinin maliyetine dair bilgilerde bulunabilmektedir.

Gazete sütunlarında büyük oranda başkent ve çevresi ile ilgili haberler yoğunluktadır. Bununla beraber, imparatorluğun en ücra köşelerindeki muhtelif imar faaliyetlerine de azımsanmayacak derecede yer verilmiştir. Bazı haberlerde ihtiyaç duyulan binaların inşasına ilişkin yöre halkının talepleri de dile getirilmiştir.

Taraması gerçekleştirilen tarih aralığında; 112 cami, 95 mekteb, 56 hükûmet konağı, 36

köprü, 28 hastahane, 23 karakolhane, 22 hapishane, 22 kilise/patrikhane, 17 medrese, 16 fabrika, 14 postahane/telgrafhane, 14 kışla, 10 türbe, 9 dergâh, 8 tiyatro, 7 çeşme, 7 darülaceze, 6 adliye binası, 4 hotel/otel, 3 belediye binası, 3 emlak dairesi, 3 gazhane, 3 hamam, 3 karantinahane, 3 müze, 3 saray, 2 gümrük dairesi, 2 imaret, 2 liman dairesi, 1 baruthane, 1 bimarhane, 1 gar, 1 konsolos dairesi, 1 saat kulesi olmak üzere 537 mimari yapının inşa ve onarımı ile ilgili gazete haberi tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimler: Osmanlı, Basın, Tercüman-ı Hakikat, İmar Faaliyetleri.

**NEWS ABOUT CONSTRUCTION ACTIVITIES PUBLISHED IN TERCÜMAN-
I HAKİKAT NEWSPAPER (1878-1892)**

Hülya CÖMERT YILDIZ

Erciyes University, Institute of Social Sciences

Master's Thesis, June 2019

Advisor: Asst. Prof. Dr. Remzi AYDIN

ABSTRACT

In this study, news about the construction activities in Tercüman-ı Hakikat newspaper published between 1878-1892, one of the important newspapers of the Ottoman press, which is not included in the Art History researches, is discussed. In the newspaper, which was published for 34 years *continuously*, many subjects such as daily events, art, history, literature and construction activities were included. The news about putting into service of many buildings built and repaired within the Ottoman Empire took part at the beginning of the news on construction activities.

The news provide valuable information about the policy and organization of the construction of the period such as the patrons, financial sources and types of the buildings constructed and repaired. In addition, information about the ceremonies held during the opening of the buildings can be determined.

Public and foundation buildings are the main types of buildings in the news. While the construction and repair of public buildings were provided with the contributions of the sultan, statesmen and citizens, the maintenance and repair expenses of the foundation works were covered by the citizens with their own budget. In this context, it is seen that state-citizen cooperation was provided for almost all types of structures. The cost of construction activities can also be found in the content of some news.

Most of the news are about the capital city and its vicinity. Nevertheless, various construction activities in the most remote parts of the Empire have been included to a considerable extent. In some news, the demands of the local people regarding the construction of the required buildings are also mentioned.

537 architectural building have been identified in the news about the construction and repair in the newspaper of Tercüman-ı Hakikat between 1878 and 1892. These are 112

mosques, 95 schools, 56 government building, 36 bridges, 28 hospitals, 23 police stations, 22 prisons, 22 churches / patriarchates, 17 madrasas, 16 factories, 14 post offices / telegraph offices, 14 barracks, 10 tombs, 9 dervish lodges, 8 theatres, 7 fountains, 7 almshouses, 6 courthouses, 4 hotels, 3 town halls, 3 real estate apartments, 3 gas houses, 3 baths, 3 quarantine offices, 3 museums, 3 palaces, 2 customs offices, 2 *imarets*, 2 port offices, 1 powder mills, 1 old Turkish hospital (*bimarhane*) , 1 railway station, 1 consulate building, and 1 clock tower,

Keywords: Ottoman, Press, Tercüman-ı Hakikat, Construction Activities.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
1.GİRİŞ	1
1.1. ÇALIŞMANIN KONUSU, AMACI, ÖNEMİ VE SINIRLARI	1
1.2. ÇALIŞMADA İZLENEN YÖNTEM	2
2.OSMANLI BASIN TARİHİ VE TERCÜMAN-I HAKİKAT	5
3.YAPI GRUPLARINA GÖRE GAZETE HABERLERİ	13
3.1.ADLİYE BİNASI	13
3.2.BARUTHANE	14
3.3.BELEDİYE BİNASI	14
3.4.BİMARHANE	15
3.5.CAMİ	16
3.6.ÇEŞME	49
3.7.DARÜLLACEZE	52
3.8.DERGÂH	54
3.9.EMLAK DAİRESİ	56
3.10.FABRİKA	57
3.11.GAR	61
3.12.GAZHÂNE	61
3.13.GÜMRÜK DAİRESİ	62
3.14.HAMAM	62
3.15.HAPİSHÂNE	63
3.16.HASTAHÂNE	68
3.17.HOTEL/OTEL	77
3.18.HÜKÛMET KONAĞI	78
3.19.İMARET	94

3.20.KARAKOLHÂNE.....	95
3.21.KARANTİNAHÂNE.....	101
3.22.KIŞLA.....	108
3.23.KİLİSEPATRİKHÂNE.....	112
3.24.KONSOLOSLUK BİNASI.....	118
3.25.KÖPRÜ.....	118
3.26.LİMAN DAİRESİ.....	128
3.27.MEDRESE.....	129
3.28.MEKTEB.....	134
3.29.MÜZE.....	161
3.30.POSTAHÂNE TELGRAFHÂNE.....	161
3.31.SAAT KULESİ.....	165
3.32.SARAY.....	166
3.33.TİYATRO.....	166
3.34.TÜRBE.....	168
4.DEĞERLENDİRME.....	172
5. SONUÇ.....	183
KAYNAKLAR.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
EKLER.....	187
ÖZGEÇMİŞ.....	214

1.GİRİŞ

1.1. ÇALIŞMANIN KONUSU, AMACI, ÖNEMİ VE SINIRLARI

Çalışmanın konusu; Osmanlı Devleti'nin son yıllarındaki olayları günü gününe kayıt altına alması açısından güvenilir bir kaynak olan Tercüman-ı Hakikat Gazetesi'nde yer alan ve 1878-1892 yılları arasında meydana getirilmiş olan imar faaliyetleridir. Bu kapsamda mimarlık tarihi açısından önem arz eden inşa ve tamir konulu haberler taranıp Osmanlıca'dan Türkçe'ye transkribe edilmiştir.

Gazeteler genellikle sanat tarihi konulu çalışmalarda yer almamıştır. Çalışmanın konusunu oluşturan gazetede belirtilen süre içerisindeki haberlerde yer alan mimari yapılar ise, sanat tarihi çalışmalarında münferid olarak ele alınmıştır. Bu haberler bütüncül olarak herhangi bir çalışmaya konu olmamasından dolayı seçilmiştir.

Bu çalışmadaki amaç; Osmanlı topraklarında toplum ihtiyaçlarını karşılamak ve idame etmek adına yapılan imar faaliyetlerinin mimari açıdan hangi türde, kimler tarafından, hangi tarihlerde, ne tür malzemeler kullanılarak ne kadar masrafla yapılmış, o dönemde hangi mimari alanlara ne amaçlarla ağırlık verilmiş, bunlar hakkında detaylı bir şekilde bilgi vermektir.

Dönem çalışmalarında yararlanılabilecek kaynakların başında gazeteler gelmektedir. 34 yıl boyunca kesintisiz yayınlanmış olan Tercüman-ı Hakikat Gazetesi iletişim ağının imparatorluğun her köşesine ulaşması ve hükümete yakın durarak yarı resmi bir gazete gibi hareket etmesinden dolayı devletin attığı her adımda milleti bilgilendirmeyi amaçlamıştır. Bu sebeple gazete hem propaganda aracı olarak kullanılmış hem de döneminin güvenilir bir kaynağı olmuştur. Ancak uzun bir yayın hayatı olan gazetenin 15.000'den fazla sayısının olması; çalışmada sayı ve süre sınırlamasına gidilmesini zorunlu kılmıştır. Bu doğrultuda çalışma, 4345 sayıyı kapsayan 1878-1892 yılları arasında sınırlanmış ve tespit edilen 500'den fazla haber incelenmiştir.

Bu çalışma, Osmanlı Devleti'nin tarihinin her döneminde olduğu gibi en zor

dönemlerinde de hoşgörü ve anlayış içerisinde halkını yönettiğini, ihtiyaçları önemseyip karşılamaya çalıştığını, bu ihtiyaçların başında gelen mimari yapıların inşa ve tamirlerine özen gösterdiğini görmek açısından önemlidir.

Çalışmanın önemli diğer bir yanı da; imar haberlerinin Türkçeye çevirisiyle daha sonra tarihi ve mimari açıdan araştırma yapacak olanlara detaylı bir kaynak bırakıyor olmasıdır.

1.2. ÇALIŞMADA İZLENEN YÖNTEM

Çalışmaya başlarken ilk olarak Tercüman-ı Hakikat Gazetesi ile ilgili yayınların olup olmadığı araştırılmıştır. Gazetenin ansiklopedik bilgileri dışında gazete ile ilgili faydalanabileceği ve yayınlanmış üç adet yüksek lisans tezine rastlanmıştır. Bu tezlerin 1-1500¹, 2001-2500², 3001-3500³ sayılarının incelenmesi ve seçilmiş metinlerin ele alınmış olduğu görülmüştür. Tezlerde konuyla alakalı minimum düzeyde haberlere rastlanması, içeriklerinde bulunan haberlerin de bazılarının asıl nüshalarla karşılaştığında; hem tarih hem sayı hem de sayfa sayılarının tutmaması nedeniyle bu tezlerden yararlanılamayıp asıl nüshalarda detaylı incelemeler yapılmak zorunda kalınmıştır.

Tercüman-ı Hakikat Gazetesi Osmanlı Devleti'nin en uzun soluklu gazetelerinden birisidir. 1878'de yayın hayatına başlamış olan gazetenin son nüshası 1924 tarihlidir. Toplamda 15.325 sayısı bulunan 50.000'den fazla sayfası olan gazeteye yapılan araştırmalar neticesinde Ankara Üniversitesi Gazeteler Veri Tabanı'nda⁴ ulaşılarak yayınlanmış olan sayfaların tamamı pdf formatında bilgisayara indirilmiştir. Nüshaların rengi, çokluğu ve boyutu itibari ile kağıda aktarma güçlüğünden dolayı bilgisayar ortamında bütün sayı ve sayfalarında tarama işlemi yapılarak konuyla ilgili haberlerin seçilmesi yoluna gidilmiştir. Öncelikle gazetede ki haberler taranak dijital nüsha üzerinde konuyla ilgili haberler işaretlenmiştir. Gazetenin tümünün taranmasının ardından konuyla ilgili 10.000'e yakın haber metninin olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışma süresinin kısıtlılığı dikkate alınarak konu da 15 yılı içerisine alan 4345 sayı ile

¹ Neşe Demirci, Tercüman-ı Hakikat Gazetesi (1-1500 Sayılar) İnceleme ve Seçilmiş Metinler, (Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas 2012.

² Sedef Bozpolat, Tercüman-ı Hakikat Gazetesi (2001-2500 Sayılar) İnceleme ve Seçilmiş Metinler, (Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas 2013.

³ Hatice Köseoğlu, Tercüman-ı Hakikat Gazetesi (3001-3500 Sayılar) İnceleme ve Seçilmiş Metinler, (Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas 2014.

⁴ gazeteler.ankara.edu.tr/detail.php?id=2398 Erişim Tarihi: 13.08.2016.

sınırlandırılmıştır. Sınırlama sonrasında taramada tespit edilen haber metinlerinin transkripsiyonuna geçilmiştir.

Gazete nüshaları incelenirken ilk nüshaların olmadığı görülmüş olduğundan ilk sayı olan Hicri 1295 tarihli ve 9 numaralı gazete ile araştırmaya başlanmıştır. Gazetenin çok eski olması ve günümüze kadar farklı koşullarda muhafaza edilmesinden dolayı 286 sayısından 290 sayısına kadarki sayfalardan 15 tanesinin yırtılmış; tarih, sayı ve sayfa numaralarının okunamayacak derecede yıpranmış olduğu tespit edilmiştir. Bununla alakalı olarak Ankara Üniversitesi'ne e-posta yoluyla ulaşılmış, geri dönüş yapıldığında eksik numara ve sayılara tekrar ulaşabilmenin mümkün olmadığı, ellerindeki nüshaların yayımlananlardan ibaret olduğu öğrenilmiştir. Yer yer tarihlerin, sayıların, sayfa numaralarının karışması ve veri tabanından indirilmiş, hicri tarihli dosyaların içinde yer alan sayının tarihle uyuşmamasından dolayı sayıların olması gerektiği sırada derlenip düzenlenmesini sağlanmıştır⁵. Bununla birlikte nüshalarda bazı tarihlerin tekrar ettiği⁶, bazı tarihlerin ise yanlış yazıldığı tespit edilmiştir⁷.

Metin çevirileri yapılırken vilâyet, sancak, kasaba, karye, nahiye vb. gibi yer isimlerinin tespitinde Tahir Sezen'in Osmanlı Yer Adları⁸ adlı kitabı temel başvuru kaynağı olmuştur. Kelimelerin okunuşunda, Şemseddin Sami'nin Kamus-ı Türki⁹ adlı kitabı ile Ferit Devellioğlu'nun Osmanlıca-Türkçe Lügat¹⁰ adlı çalışması başlıca yararlanılan kaynaklardandır. Yer ve kişi adlarının mevcudiyeti ile ilgili olarak internet ortamında da taramalar yapıp, yaşayıp yaşamadığı da araştırılmıştır.

Tez çalışmasının birinci bölümünde konu, amac, önem ve sınırlarından bahsedilip, çalışmada uygulanan yöntem açıklanmıştır. İkinci bölümünde çalışmanın konusunu oluşturan Osmanlı Basın Tarihi ve Tercüman-ı Hakikat Gazetesi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde gazete haberleri, konu kapsamına giren mimari yapı grupları alfabetik sıralı olarak tasnif edilmiştir. Tasnifler altında yer alan haberler kronolojik olarak sınıflandırılmıştır. Numara ve tarih belirtirken gazetede hicri, rumi ve miladi olarak yazılmış tarihlerin bazılarının ay isimlerinin yazılmaması, bazılarında “ve” bağlacı ile “fi” bağlacının eklenmesi, bazılarında da “frenki” veya “efrenci” şekilde

⁵ Örneğin: Hicri 1311 tarihli dosyada Hicri 1295 tarihli 9-91 sayılarının yer alması vb.

⁶ Örneğin: Hicri 30 Rebî-ül Âhir 1309 tarihinden sonra 1 Cemâzî-yel Evvel 1309 gelmesi gerekirken yine 1 Rebî-ül Âhir 1309 gelip, 10 sayı kadar devam edip sonra düzeltilmesi vb.

⁷ Örneğin: Hicri 3 Cemâzî-yel Âhir 1309 yazılması gerekirken 23 Cemâzî-yel Âhir 1309 yazılması vb.

⁸ Tahir **Sezen**, *Osmanlı Yer Adları*, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Yayını, Ankara 2017.

⁹ Şemseddin **Sami**, *Kamus-i Türki*, Alfa Yayınları, 1998

¹⁰ Ferit **Devellioğlu**, *Osmanlıca- Türkçe Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 1998.

belirtilen miladi tarih ifadeleri kullanıldığından karışıklık olmaması adına tarihler aslına uygun olarak başlıklara yerleştirilmiştir. Gazete numaraları “N”, sayfa sayıları “s” olarak belirtilmiştir.

Değerlendirmeyi meydana getiren dördüncü bölümde incelenen yapıların içerikleri irdelenmiştir. Yapıların tarihlere ve zamana göre dağılımıyla birlikte inşa ve tamir faaliyetinin sayısı incelenerek kimler tarafından hangi finans kaynaklarıyla yapıldığı ele alınmıştır. Beşinci bölüm çalışmada elde edilen bulguların neticelerini içermektedir. Ekler Bölümü’nde ise haber sayısının çokluğundan dolayı bütününe değil, belirgin bazı örneklerinin gazete kopyaları eklenmiştir.

2.OSMANLI BASIN TARİHİ VE TERCÜMAN-I HAKİKAT

Gazete: “ Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber vermek için, yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan yayın”¹¹ anlamındadır.

İnsan, doğasında olan merak duygusu gereği, çevresinde olup biteni araştırıp öğrenme ve bu öğrendiklerini diğer insanlara aktarma ihtiyacı hissetmiştir. Bu durum ilk çağlarda insanlar duvar resimleri, duman, posta güvercini vb. ile giderilmeye çalışılsa da daha sonra kullandıkları damgalarla ve özellikle de kâğıdın icadıyla gazetecilik konusunda çok önemli bir aşamaya geçmişlerdir¹².

Gazetenin Avrupa’da gelişim sürecine bakıldığında, belli bir sürede çıkan ilk gazete Hollanda’da yayınlanan 1605 tarihli “Nieuwe Tijdingen” olmuştur. Daha sonra 1609 yılında Almanya’da “Avis Relation Oder Zeuting” adında başka bir gazete yayınlanmaya başlamıştır. İlk İngiliz gazetesi “The Wekkendly News From İtaly and Germany” 1622 de çıkarken, ilk Fransız gazetesi olan “Le Gazette” 1631 yılında yayınlamıştır. Ardından 1640 ilk İtalyan gazetesi “Gazetta Publica”, 1661’de İspanya’da ise ilk olarak “Le Gazetta Madrid” krallık tarafından çıkarılmıştır. Çin’de ilk gazete Fransızca olarak yayınlanan “La Gazette de Pekin” olmuştur¹³.

Gazetenin Avrupa’dan yaklaşık 300 yıl, matbaanın ise yaklaşık 200 yıl sonra geldiği Osmanlı Devleti’nde ilk basım evi 1493 yılında Musevi,1567 de Ermeni, 1620 de ise Rum azınlıklar tarafından kurulmuştur. III. Ahmet zamanına gelindiğinde 28 Mehmet Çelebi’nin Avrupa ile ilişkilerde bulunması, Osmanlı’da bulunan azınlıklarında baskısıyla matbaa açılmasına zemin hazırlanmıştır. Resmî adı “Dar’üt Tıba’at-Ül-Amire” olan, fakat halk tarafından “Basmahâne” diye adlandırılan ilk Türk basımevi, İbrahim Müteferrika’nın Sultan Selim semtindeki evinin alt katında kurulmuştur(14-16

¹¹“Gazete”, *Türkçe Sözlük*, TDK, Ankara 2005, s.732.

¹² Murat **Özgen**, *Türkiye’de Basının Gelişimi ve Sorunları*, İ.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul 2004, s.9.

¹³ Hamza **Çakır**, *Osmanlı’da Basın-İktidar İlişkisi*, Siyasal Kitabevi, Ankara 2002, s3

Aralık 1727)¹⁴.

İbrahim Müteferrika geldiği bölge gereğince matbaa ve baskı aletlerinin kullanımını bilmektedir. Matbaa ile alakalı olarak ilk başlarda kendi çalışmalar yapmış olsa da daha sonraları hükûmete matbaa ile ilgili Vesiletü't Tıbaa adında bir rapor sunmuştur. Bu rapora göre matbaanın din açısından sakıncası olmadığı şeyhülislam tarafından onaylanmış, dini kitaplar basılmaması şartıyla izin verildiğine dair ilk ferman yayınlanmıştır¹⁵.

Osmanlı Matbaası'nın ilk eseri "Vankulu" adını taşıyan Arapça-Türkçe sözlüğün baskısıdır.¹⁶ İbrahim Müteferrika bununla kalmamış, matbaasının kâmilen teessüsünden evvel tarihimiz için çok şerefli bir iş sayılabilecek kıymette iki harita daha bastırmıştır.¹⁷

İkinci basım evi 1796 yılında III. Selim'in emriyle öğrencilerin ders kitaplarını basmak amacıyla Hasköy'de, üçüncü basım evi yine devlet tarafından 1802 de İstanbul'da kurulmuştur.¹⁸

Osmanlı Devletinde ilk basılan eserler, devletin devlet memurlarını eğitmek, kültürlerini artırmak için seçtiği eserler olmuştur. 1840'larda devletin basım alanındaki tekeli kalkmış ve bundan sonra hususi şahısların seçtiği eserler basılmaya başlanmıştır. Ancak yinede devlet sansürü nedeniyle din konulu eserlerle ansiklopedik tarzda eserler revaçta olmuştur¹⁹.

Osmanlı'nın gazete ile tanışması ise Avrupa'da meydana gelen Fransız ihtilali sonucu Osmanlı topraklarındaki Fransız Elçiliği'nin bu durumu haber bültenleri ile anlatmasıyla olmuştur. Daha önceleri Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki bu gelişmelerden haberdar olduğu, İstanbul'da Bab-ı âli Tercüme Bürosu isminde bir çeviri merkezi kurarak sadece siyasal boyutta takip ettiği bilinmektedir²⁰.

Türkçe gazetelerin ortaya çıkması gecikince ilk gazeteler yine ilk basımevi gibi

¹⁴ Atilla **Girgin**, *Türk Basın Tarihinde Yerel Gazetecilik*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2002, s.5.

¹⁵ Orlin **Sabev**, *İbrahim Müteferrika ya da İlk Osmanlı Matbaa Serüveni*, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2013, s.149.

¹⁶ Nedret **Kuran Buloğlu**- Machiel **Kiel**, *Müteferrika ve Osmanlı Matbaası*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2004, s.71.

¹⁷ Selim Nuzhet **Gerçek**, *Türk Matbaacılığı*, İstanbul Devlet Basımevi, İstanbul 1939, s.35.

¹⁸ Girgin, s.8.

¹⁹ Alpay **Kabacalı**, *Başlangıcından Günümüze Türkiye'de Matbaa, Basın ve Yayın*, Litaratür Yayıncılık, İstanbul 2000, s.73.

²⁰ Gül **Karagöz Kızılca**, "Osmanlı/Türk Basını Tarihi Yazımı Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme", *İlef Dergisi*, Ankara 2016, s.74.

azınlıklar tarafından yayınlanmıştır. Osmanlı topraklarında ilk yabancı gazete İzmir’de 1821’de Fransız asıllı tüccarlar tarafından Ege Denizi’nde Yunan yağmalarını bildirmek amacıyla Fransızca olarak çıkarılmıştır. Bunu Rumca, Ermenice, Arapça, Bulgarca vb. takip etmiştir²¹.

1822’de ise Mısır’da Kavalalı Mehmed Ali Paşa tarafından Bulak Matbaası kurularak Osmanlı Devleti’nin ilk gazetelerinden olan “Vakayi-i Mısıriyye” bastırılmıştır(1828). Bu gazete resmî bildirimleri, yasal uygulamaları ve Mehmed Ali Paşa’nın kendi çalışmalarını yansıtmak amacıyla kurulmuştur. Böylelikle gazete ilk defa propanda aleti olarak Mısır’da kullanılmaya başlanmıştır. İstanbul’da yayınlanan ilk resmî Türkçe gazete “Takvim-i Vakayi,” devrimci bir padişâh olan II. Mahmud’un çabasıyla 1 Kasım 1831’de çıkmıştır. Bu gazete habercilik, devlet icrâatlarını herkese duyurmak, eğitim vb. amaçlarla basılmış olmakla beraber ülkedeki azınlıkları durumlardan haberdar etmek adına Arapça, Farsça, Ermenice ve Rumca sayıları da çıkarılmıştır²².

Bir kısım aydın ülkenin içinde bulunduğu havadan yararlanarak kendi düşüncelerini geniş kitlelere ulaştırmak adına, halkın bilinçlenmesi için kamuoyu oluşturmaya çalışmış bu vesile ile de gazeteler aracı olarak kullanılmıştır. Bu çabalar neticesinde 1840 yılında Alfred Churcill tarafından çıkarılan “Ceride-i Havadis” gazetesi ilk başlarda devlete bağlı değilken daha sonraları maddi sıkıntılar sebebiyle devlet desteği almış yayın hayatına yarı resmi bir gazete olarak devam etmiştir. 1860 yılında Ağâh Efendi ile Şinasi tarafından çıkarılıp yayın hayatına giren “Tercüman-ı Ahval” gazetesi iç ve dış olayların yanı sıra resmî haberlerle birlikte, çevirilere yer vermiş, ekonomi ve siyasal konuları aktaran ilk özel gazete olmuştur. 1862 yılında Şinasi tarafından çıkarılan ve devletten hiç destek almayan “Tasvir-i Efkâr” ise ilk fikir gazetesi olarak yayınlanmıştır²³.

İlk Türkçe çocuk gazetesi “Mümeyyiz” 1863, ilk resimli Türkçe gazete “Ayine-i Vatan” 1866, ilk Türkçe kadın gazetesi “Terakki” 1868, ilk mizah gazetesi “Diyोजen” 1868, ilk tiyatro gazetesi “Tiyatro Gazetesi” 1870 de kurularak Osmanlı Dönemi gazetecilik

²¹ Turgut **Er**, *Türkiye’de Basın Yayın ve Tanıtma*, Ümit Yayıncılık, Ankara 2003, s.19-20.

²² Kazım **Benek**, “Osmanlı’da Basının Doğuşu ve II. Meşrutiyete Kadarki Gelişimi”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Siirt 2016, s.29-30.

²³ Kenan **Demir**, “Osmanlı’da Basının Doğuşu ve Gazeteler”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:5 Iğdır 2014, s.61-74.

tarihinde önemli adımlar atılmıştır²⁴.

Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesiyle ülkede her alanda olan değişiklik ve ilerleme matbaacılık ve basın alanında da kendini göstermiştir. 1831'de Takvim-i Vakayi'yi basmak için kurulan Tabhâne-i Amire 1840'da halka açılmış ve böylelikle kitap sayısında artış yaşanmıştır. Bunları engellemek adına 10 Nisan 1845 de ilk Polis Nizamnâmesi yayınlanmış ve ahlaka aykırı yayın yapan basımevleri ve kitap dağıtan kitapçılar denetlenmeye başlanmıştır. Yabancıların gazete çıkarmaya başlamaları ve kitap yazmaya girişmeleri sonucuyla da dinle ilişkili yayınlar artmış, ruhsatsız basım evleri açtıkları görülmüş ve buralarda basılıp yayınlanan eserler devletin yürürlükteki kanunlarına aykırı bulunarak 1849'da Hariciye Nezâreti tarafından bütün elçiliklere yazı gönderilip bu durum engellenmeye çalışılmıştır. Matbaa açma, işletme, kitap basma, dağıtma işleri belirli yazılı kurallara bağlanmış ve basınla ilgili olarak devrin şartlarına göre oldukça liberal kabul edilen ilk "Matbuat Nizamnâmesi", 15 Kasım 1864 tarihinde padişahın imzasıyla yürürlüğe girmiştir. 1867 de ise "Ali Kararnâmesi" nde sıkı basın kanunları sebebiyle birçok gazeteci ve yazar yurt dışına kaçmış neticesinde yurt dışında Türkçe gazeteler çıkarılmıştır²⁵.

II. Abdülhamid Dönemi'ne gelindiğinde 23 Aralık 1876 da Kânûn-i Esasi çıkarılmış bu anayasa taslağıyla basın yasa çerçevesinde serbest bırakılsa da daha sonrasında iktidar aleyhine yazı yazan yerli ve yabancı basın susturulmuş, çeşitli sansürler getirerek kısıtlanmıştır. Sıkıyönetim baskısı, savaş sonrası ilginin azalması ve "kaime" denilen kâğıt paranın çıkmasıyla piyasanın seyri değişmiş birçok gazetenin fiyatları artarak tirajları düşmüş ve kapanmıştır. Kalanlar ise devlet tarafından sarayda kontrol merkezi kurularak denetlenmiştir²⁶.

1844'de doğan ve Tercüman-ı Hakikat Gazetesi'nin kurucusu olan Ahmed Midhat Efendi; 1866'da Bağdat'da iken "Zevra" gazetesinin müdürlüğünü yapmış, 1868'de "Tuna Gazetesi"nde muharrir, 1869'da başmuharrir olmuştur²⁷. 1871'de "Ceride-i Askeriyye" de baş muharirlik ve 1872'de de "Basiret" gazetesinde muharirlik

²⁴ Orhan Okay, "Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı", *Osmanlı Medeniyeti Tarihi*, Cilt:1, İstanbul 1982, s.77.

²⁵ Er, s.20-30.

²⁶ Hamza Çakır, *Osmanlı'da Basın- İktidar İlişkileri*, Siyasal Kitabevi, Ankara 2002, s.54.

²⁷ Sema Uğurcan, "Ahmed Midhat Efendi", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergâh Yayınları, Cilt: I. 1998, s.68.

yapmıştır²⁸.

26 Haziran 1878’de kurulan Tercüman-ı Hakikat’ın tarihi açıdan sürekliliği göz önüne alındığında Ahmed Midhat Efendi’nin her anlamda konuları halkın anlayacağı şekilde kolaylaştırmasındaki başarısı nedeniyle, dönemin simge gazetesi olmuştur. Türk basının en uzun soluklu gazetelerinden biri olup, en son sayısı 12 Ocak 1924 tarihli 15.325’dir. Gazete haftanın altı günü çıkarılmış, pazar günleri tatil olmuştur. Ahmet Midhat Efendi’nin akrabalarından Mehmet Cevdet’in idaresinde yayınlanan gazete ilk başlarda dört sayfa iken daha sonraları sekiz sayfaya kadar çıkarılmıştır.²⁹

Gazetenin haber yayımlama usulünde tuttuğu yol son derece düzenli bir tasnifi içinde barındırmıştır. Haberler, adlî vakalar ile devlet görevlilerine dair haberler olarak başlıksız bir tasnif yanında İstanbul’dan olanlar ile vilâyetlerden gelenler; Avrupa-Asya-Afrika ve dâhiliye-hariciye şeklinde bir tasnif ile sunulmuştur. Böyle bir gazetecilik geçmişi olan yazar, gazeteciliği halk eğitiminin bir aracı olarak görmüş, gazetesinde haber ve yorumdan çok eğitici nitelikte yazılara yer verilmiştir. Gazetede yazılar sayfaların sütunlara ayrılarak belli bir düzen içerisinde; edebiyat yazılarına “Edebiyat”, fen konulu yazılara, “Mevadd-ı Fenniye”, çevirilere “Tefrika”, kısa hikâyelere “Letaif” sütunlarında yer verilmiştir. Haber içerikli yazılar “Vilâyet havadisî”, “Havadis-i Dâhiliye”, “Havadis-i Hariciye” vb. konularına göre çeşitlenmiştir. Gazetenin sonunda “İlanat” sayfası bulunup burada duyuru ve ilanlar yer almıştır. Ayrıca gazetede başlıksız yazılara da yer verilmiştir³⁰.

Gazetenin konuları itibari ile ilmin, fennin, edebiyatın her sahasında, halk diliyle, halk seviyesine ve halk zevkine göre yazılar yazarak adeta ‘kıssadan hisse’ vermek gayesiyle macera romanlarına, tarihi makaleler ve eski eserlerle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca batıdaki ilmi, fenni, sanayi hareketleri ve sanatla ilgili haberleri çevirerek halkı dünyada olup bitenlerden haberdar etmiş bir vasıta görevini üstlenmiştir. Bu yazılarda halkın kültür düzeyini yükseltmeyi amaçlamış, gazetenin bir okul niteliği taşıması öngörülmüştür. İlk başlarda sadece ‘yazı makinesi’ olarak ün kazanmış olan Ahmet Mithat Efendi’nin idaresi altında yayın yapan gazete devletin kültür politikasına ve siyasi anlayışına ters düşmeyen bir çizgiyle, devlet desteği de alarak sürekliliğini

²⁸ Nihat Sami **Banarlı**, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1971, s.965.

²⁹ Çakır, s.64-65.

³⁰ Hatice Köseoğlu, *Tercüman-ı Hakikat Gazetesi (3001-3500 Sayılar) İnceleme ve Seçilmiş Metinler*, (Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas 2014, s. 43-44.

korumuştur.³¹

Çeşitli bilgiler veren ansiklopedi niteliğindeki gazete; halkçı ve milliyetçi fikirlerle sade bir lisanda yazılmış ve bununla birlikte II. Abdülhamid'in halkı tahsil ve terbiye bakımından eğitime politikası ile de ilişkilendirilmiş ve daha önce Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın yapmış olduğu gazete ile propanga çabaları bu dönemde dahada artmıştır.

Ahmed Midhat Efendi'nin damadı Muallim Naci 1882 yılında gazetenin edebiyat bölümünün başına geçirilmiş, haftada bir gün yayınlanan edebiyat ekinde, "Edebiyat-ı Cedide" akımına karşı girişilen polemik ve eleştiriler geniş yankı uyandırmıştır. İlk başlarda oldukça dikkat çekmiş olsa da 1884 yılında Muallim Naci gazeteden uzaklaştırılmış, gazetenin edebiyat bölümü kapatılmıştır. Ahmed Midhat'ın gazetenin asıl gayesinin halka bilgi vermek, aydınlatmak olduğu için amacının dışına çıkmasından ve devleti karşısına almaktan çekindiği için böyle bir yol seçtiği açık bir şekilde anlaşılmıştır³².

II. Meşrutiyet'e kadar oldukça ciddi konuları ele alan Ahmed Midhat Efendi, sert tartışmalara yol açan "Sadeliği iltizam edelim." yazısını 1896'da ele almış, bu yazı gazete yandaşları ile Servet-i Fünuncuları karşı karşıya getirmiştir.³³

Tercüman-ı Hakikat, Ahmet Mithat Efendi'nin gericiliğe, tutuculuğa, karşı savaşlarını yürüttüğü öz gazetesi olmuştur. Romanlarını tefrika etmiş, tarih ve ekonomi dizileri yazmıştır. "O yıllarda Ohannes ve Portakal Mihail Paşalar Siyasal Bilgiler Okulu'nda ekonomi dersleri vermektedir. Seçilen yol liberal ekonomidir, paşa profesörler bu doktrinleri savunurlar. Ahmet Midhat ise Tercümandaki yazılarında bunların karşısında dikilerek şöyle diyecektir: "Salt ticaret özgürlüğünü, bugünkü günde Avrupa'da kabul edebilecek ne bir devlet ne bir millet vardır. Adam Smith ekonomisini okullarda öğretmeye kalkmak, kiliselerde 'Yanağınıza tokat vuranlara öteki yanağınızı da çeviriniz' diye vaaz vermeye benzer. Bizim yüksekokullarımızda Adam Smith ekonomisinin bir kanun, uygulanması gereken bir düstur sayılması çok esef edilecek bir şeydir. Biz ki henüz Quesnay ve Colbert zamanlarına değil, Sully zamanına bile gelmemişiz. Biraz tarımımız olmasa yokluk içinde kalırız. Sanayimiz yoktur; her malı dış'arıdan getirtmek zorundayız. Ticaretimiz yoktur; ne kendi malımızı satabiliyoruz

³¹ "Tercüman-ı Hakikat", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergâh Yayınları, 1998, Cilt: 8, s.319.

³² Erdoğan Tokmakcioğlu, *Türk Basın Tarihi*, İsim Yayınları, Ankara 2011, s.213-214.

³³ "Tercüman-ı Hakikat", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergâh Yayınları, 1998, Cilt.8, s.318-319.

nede diş'arıdan mal getirtebiliyoruz. Hal böyle iken serbest ticaret nerde, biz nerdeyiz? Bize 'Siz ekonomi politikasını bilmiyorsunuz,' diye ders vermek istiyorlar, Fesubhanallah!...'»³⁴

Ahmet Midhat Efendi bu yazılarının yanı sıra ortaokul öğrencileri için özel eğitim sayılarını haftalık olarak yayınlamış, bugün birçok ülkede gazetelerin okullarda kullanılması için uygulanan programların o bizde ilk örneklerini vermiştir³⁵.

II. Abdülhamid'in uyarıları karşısında gazetelerde 200 kadar kelime yasaklanmış, neyi yazıp haber yapacaklarını şaşırılmış, edebiyat tartışmalarına dâhi sansür gelmiş, Tercüman-ı Hakikat ve Vakit gazeteleri kabul edilen sınırı aştıkları gerekçesiyle uyarılmışlardır. Tercüman-ı Hakikat gazetesi bu karara uyararak tartışmayı bırakmıştır. Bununla alakalı olarak Tercüman-ı Hakikat gazetesi;

“Siyasal sorunlardan hiçbiriyle ilgisi olmayıp sırf lisanımıza ait sorun sebebiyle Matbuat İdaresi'nin yasaklaması kırk seneden beri ilk kez vâki olmuştur. Hele hatt-ı marufu neden dolayı aşmış olduğu gerçekten meçhulümüzdür. Matbuat âleminde en olumlu tartışmaydı. Lisan-ı resmîyi ilgilendirir bir konudur. Umut ederiz ki matbuatın hukukunu bu cihetten sınırlamaya bile matbuat idaresi himmet ederek şu resmî ihtarı geri alır³⁶.” diyerek tepkisini de göstermiştir.

Halkçı ve memleketçi hareketinde başarı kaydeden gazete bir yandan da genç yazarlara kapılarını açmış, onların yetişmesine de yardımcı olmuştur. Birçoğu ilk yayın hayatına bu gazete ile başlamıştır. Gazetenin yazar kadrosu arasında Ahmed Refik Altınay Nakikizade Hilmi, Mustafa Refik, İskender, Gayur, Ahmed Rasim, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Nigar Hanım, Halide Edip Adıvar, Velet İzbudak, Necip Asım, Ahmed İhsan Tokgöz, Hüseyin Cahit Yalçın, Fatma Aliye, Esat Mahmud, Halit Ziya... vardır³⁷.

46 yıl kesintisiz yayın yapan gazete tarihi şartlar sebebiyle asıl misyonundan uzaklaşmış 1908'de II. Meşrutiyetle parti mücadelelerine girmiştir. Bu dönemde gazete İttihad ve Terakki'ye karşı bir tavır sergilemiştir.

Ölümüne kadar “Takvim-i Vakayi ve Matbaa-i Amire müdürlüğü” de yapan Ahmed Midhat Efendi'nin 28 Aralık 1912 de ölmesiyle yerine oğlu Ağaoğlu Ahmed geçmiştir.

³⁴Hıfzı **Topuz**, *100 Soruda Türk Basın Tarihi*, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1973, s.80.

³⁵Mehmet **Tekin**, “Tercüman-ı Hakikat”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 40, s.497-498.

³⁶Çakır, s.57-58.

³⁷Tokmakçıoğlu, s.212-213.

Sert polemik yazıları yayınlanmış, milli mücadelenin yanında yer almıştır. 1924 yılında ise kapanmıştır³⁸.

Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar yayınlanan gazetenin daha sonra 1955 yılında “Tercüman” adıyla, başka bir kadroyla yayın hayatına tekrar başlamıştır³⁹.

³⁸“Ahmed Midhat Efendi”. *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1989, Cilt,2, s.101.

³⁹ Topuz, s.80.

3.YAPI GRUPLARINA GÖRE GAZETE HABERLERİ

3.1.ADLİYE BİNASI

1.N.3918, s.2

2 Muharrem 1309-27 Temmuz Rumi-8 Ağustos Efrenci 1891

İnşa

Manastır Vilâyet aliyesi hâşîşânese karininde bir daire-i adliyenin inşası hususu taht-ı karara alınarak keşfi icrâ-i icâbına mübaderet olunacaktır.

2.N.3903, s.2

16 Z'î-l Hicce 1308-10 Temmuz Rumi-22 Temmuz Efrenci 1891

Resmî Küşâd

Kırk Kilise Sancağı merkezinde geçende müceddeden inşasına mübaşeret olunmuş olan adliye dairesi saye-i ma'muriyet vaye-i cenab padişâhide reside-i hüsn-ü hitâm olarak da'vât mefruzâ-i hazret hilafetpenâhînin i'fasıyla resmî küşâdı icrâ kılındığı Edirne Vilâyeti'nden dâhiliye nezâret celilesine varid olan tahrirat ma'elinde müsteban olmuştur.

3.N.3932, s.3

20 Muharrem 1309-13 Ağustos Rumi-25 Ağustos Efrenci 1891

İnşaât

Dedeâğaç'da bir daire adliye inşası hususu taht-ı karara alınarak icrâ-i icâbatına müsaraât kılındığı müstehberdir.

4.N.4149, s.2

12 Şevvâl 1309-27 Nisan Rumi 1308-9 Mayıs Efrenci 1892

İnşaât

Ankara Vilâyet celilesi adliye dairesinin inşası hususu kâr-gîr olarak keyfiyet merci ahâlisinden istizân olunmakla daire-i mezkûrenin inşası hususuna me'zuniyet virildiği müstehberdir.

5.N.4233, s.3

28 Muharrem El Haram 1310-8 Ağustos Rumi 1308-20 Ağustos Efrenci 1892

Diyarbakir Vilâyet celilesi me'mûrîn adliyesinin ikameti için inşa olunacak daire-i mesarifi olan altmış dört bin üç yüz küsür guruşun üç yüz sekiz senesi adliye muvazenesinden tesviyesi hususuna irade-i seniyye-i hazret padişâhi şeref müteallik buyrulmağla ber mucib irade-i seniyye inşaât lâzımeye müsaraât kılındığı istihbar kılınmıştır.

6.N.4275, s.3

16 Teşrin-i Evvel 1310-26 Eylül Rumi 1308-8 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Cezayir-i Bahr-i Sefid Vilâyet celilesi adliye dairesinin yirmi bir bin yüz elli guruşla inşası muktezâ-i irade-i seniyye-i hazret padişâhiden olmağla emr-i inşaâtına beda' olunmak üzere on altı bin yüz elli guruşluk bir kıt'a havalenâme maliye nezâret âliyesinden vilâyet müşârün-ileyhaya tesyâr kılınmıştır.

3.2.BARUTHANE

1.N.476, s.1

5 Safer 1297-Fi 5-12 Kânûn-i Evvel 1880

Lefke'de inşa olunacak baruthânenin ameliyyat ibtidâyesince iktiza iden keşfiyatın icrâsı için saadetlü Tevfik Paşa hazretleri bazı zabitan ile evvel tarife azimet idilmiştir.

3.3.BELEĞİYE BİNASI

1.N.3407, s.2

22 Teşrin-i Evvel 1307-10 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-27 Teşrin-i Evvel Frenki Sene 1889

İskenderiye Belediye Dairesi'nin neşr edildiği bir keşf hülasasına nazaran sene-i cariye-i efrenceye ibtidâsından eylül nihayetine kadar olan iradı 149004 mısır lirası ve 29 guruş sekiz paradan ibaret bulunub sene-i mazisinin müddet mezkûre tarafındaki iradı ise 117116 lira ve elli guruş on paraya baliğ olabilmış imiş.

2.N.3831, s.1

13 Ramazân 1308- 10 Nisan Rumi 1308- 22 Nisan Frenki 1891

Daire-i Beldiye İnşası

Edirne Kazası merkezinde yirmi altı bin kusur guruş tedarik ve zarf olunarak iki katlı bir daire-i katlı bir daire-i belediye inşası ittirildiği mahâl mezkûrun varid olan tahriratından anlaşılmışdır.

3.N.4206, s.4

26 Z'i-l Hicce 1309-8 Temmuz Rumi 1308-20 Temmuz Efrenci 1892

Daire-i Belediye İnşasına Mübaşeret

Aksaray Kasabası'nda belediye heyetinin ikâmetine mahsus bir daire bulunmamasına mebni kasaba-i mezkûrun muhtaç olduğu tanzimat ve tanzifatın istikmal ve istihsalına cedden sarf mesai idilmekte olan ka'im makam-ı kaza izzetlü Hasan Halis Efendi bu cihetide nazar-ı takdir müham şinasilerine olarak sâye-i umrân-vaye-i hazret padişâhide bu kere müceddeden bir daire-i belediyenin inşasına başlandırılmış oldukları samizade memnuniyet olmuşdur.

3.4.BİMARHANE

1.N.724, s.

23 Z'i-l Hicce Sene 1297-Fi 13-26 Teşrin-i Sâni 1880

Rum patrikhânesi Kınalı Ada'da ihtiyar papazlar için bir bimarhâne inşa ittirilmekte olduğundan fıkdan-ı nukuddan naşi bir müddet münkati olmuş olan inşaâtın tesrî maksadıyla bu defa bir komisyon teşkil olunmuş.

3.5.CAMİ

1.N.445, s.1

27 Z'i-i Hicce Sene 1296-Fi 30 Teşrin-i Sâni-12 Kânûn-i Evvel 1879

Fatih Câmî Şerifi'nin minarelerinin ta'mîr için iskeleler kurulmağa başlandığını haber viriyorlar. İş bu minarelerin bazı taraflardan tasavvur olunduğu vecihle câminin heyeti umûmiye me'muriyesince nisbet kabûl etmeyecek sûretinde güdük yapılmayıb yine eski halinde ta'mîr olunacağı mukaddima mevsukan haber alınmış olmasıyla ta'mîr olunacağı minarelerin o sûretle ta'mîrine intizâr olunuyor.

2.N.567, s.1

25 Cemâzi-yel Evvel Sene 1297-Fi 23 Nisan-5 Mayıs 1880

Sultan Ahmed Câmî Şerifi kulesinin müceddeden inşası için bazı kalfalarla pazarlığa girişildiği haber alınıyor.

3.N.728, s.2

27 Z'i-i Hicce Sene 1297- Fi 19 Teşrin-i Sâni ve 1 Kânûn-i Evvel 1880

Urfa'dan fi 23 Teşrin-i Evvel sene 92, Haleb Vilâyet celilesi dâhilinde Urfa ve Bilecik meydanında vâki mürur-u üburun kış mevsiminde barınmalarına vücûdunun eşid lüzûmu olan câri mülk nâm vâki han ile ittisâlında bulunan câmî şerif çokdan berü müşrif-i harab olduğu halde bu kere Urfa Sancağı muhâkeme-i ticaret reisi rif'âtlû Mehmed Bakir Efendi mezkûr han ile câmî-i şerif başka başka ta'mîr ittirildiği ve bundan böyle hayatta oldukça ta'mîr idûb beda' ta'mîrine meşrûd olmak üzere altı aded dükkânın vakf eyleyeceği gibi geçen gün evkâf mülhâka mirasının teftişi zımında sancak dâhilindeki kazalara devre çıkub muvasalat eylediğim Urfa Sancağı dâhilinde kâin Sûruç Kasabası'nda hükûmeti mâhâlliye ittihâz olunan eski Suruç nâm-ı mevkîde bir mescid bile yoğiken Suruç Kazası ka'im makamı rızkı ümerasından izzetlû lübud ve naib kaza faziletlû Nimet Bey Efendi'nin âsâr himmetleri olmak üzere muhakeme-i mezkûre âzâsından ve Urfa hânedânından dâhi mezkûr Suruç'da âlâ bir câmî-i şerif inşasına mübaşeretle heman itmam derecesine gelmekde iken mevsim şî'tanın takribi inşaata sekte getirüb ikmâli mevsim-i bahara tâlik olduğu görülüb doğrusu mu'mi ileyhin bu târik tevessüle salen olmuş olmaları her sûretle icrâ-i tâlîflerine şayan bulunmuş ve halin nezd ve âlâlarında dâhi kıymetli tartılacağı der-kâr olub bu misillü

icrââtın tebaandanda gazetemiz bu vakitte hâli kalmadığından itâfen neşr buyurulması mütemennayı mahsûsamızdır efendim.

4.N.933, s.1

4 Ramazân Sene 1298-Fi 18-30 Temmuz Sene 1881

Zât-ı mâlisîfat hazret şehriyârının cümle-i amel hayriyye-i cenab hilafetpenâhîlerinden olmak üzere cennetmekân Sultan Abdülaziz Han'ın zaman-ı saltanatında Maçka'da inşasına mübaşeret kılınub temelleri atılmış olduğu hâlde mûahharan emr-i inşası teehhür kılınan câmi şerifin inşaatının ikmâl ve itmam kılınmasını irade-i ferman buyurmuş olduklarını mukaddema yazmışdık. İstanbul Gazetesi'nin aldığı malûmata nazaran inşaat-ı mezkûrenin ikmâline ser-mimar devlet atûfetlu Serkiz Bey Efendi hazretleri me'mûr nasb ve tayin buyurulmuş ve bayram irtesi ameliyyata mübaşeret kılınacakmış.

5.N.966, s.1

15 Şevval Sene 1298-Fi 28 Ağustos ve Fi 9 Eylül Sene 1881

Süleymaniye'den i'şâr olduğuna göre ilkbaharda (?) kabileleri tarafından ibras edilen ziyânlar ta'mîr olunmuş ve harab olan câmi-i şerife ile gasb ve ihrak olunan köyler yeniden inşa olunmak üzere bulunmuşdur.

6.N.968, s.1

18 Şevval Sene 1298-Fi 31 Ağustos ve Fi 12 Eylül Sene 1881

Kubbesi sakat olan Sultan Ahmed Câmi Şerif ile elyevm nâ-tamam kalan Cihangir Câmi Şerifi'nin ta'mîr ve inşalarına karar virilerek yakında işe mübaşeret olunmak üzere bulunduğunu matbaamıza haber viriyorlar.

7.N.968, s.1

18 Şevval Sene 1298-Fi 31 Ağustos ve Fi-12 Eylül Sene 1881

Kabasakal'da vâki muhterik olan Mehmed Ağâ Câmi Şerifi'nin vakfi varidâtından mesârif-i inşaiyesi keşf olunarak evkâf nezâretinden bâb-ı âliye tekerrür olduğundan mezkûr câmi şerifinden karib inşasına beda' olunacağı müsemmadır.

8.N.1033, s.1**7 Muharrem Sene 1299-18-30 Teşrin-i Sâni Sene 1881**

Gazi Karyesi'nde İskele Başı'nda cennetmekân Sultan Mustafa Han hazretlerinin inşa gerdeleri olan câmi şerifin minaresi haraplaşarak hâli tehlikede bulunduğu bundan mukaddim daire-i belediye cânibinden çend defâ iktizâ iden makamâta bildirilmiş ise de evkâf-ı hümâyûn nezâret celilesine şimdiye kadar henüz ta'mîrâtına mübaşeret kılınmadığı mâal-teessüf istihbar kılınmıştır. Alınan malûmata nazaran mezkûr minarenin şerefesinin alt ciheti iç tarafından sıvaları dökülerek ve taşları yekdiğerine rabt eyleyen kenetleri dâhi sökülerek mâil inhidâm bir hâlde bulunmakta olduğu cihetle câmi şerif mezkûrun mahfil hümâyûn mahâlinde bulundurulmuş hey'et-i zabita dâhi mahâl mezkûrdan sair mahâle nakil edilmiş ve fak'at defî tehlike için nezâret müşârün ileyha canibinden hiçbir teşebbüs icrâ edilmediğinden câmi şerif civarında bulunan hâne ve dükkânlardaki âhâli her dakika azîm bir tehlike içinde bir eğilmiş imiş ki duâhânenin yıkılmasından husûle gelen te'sirât-ı azimiyye hâlâ yüreklerden gitmemiş olduğu halde mezkûr minarenin şimdiye kadar bulunduğu hali harabide bir eğilmesi doğrusu pek ziyâde şâyân teessüf bir keyfiyettir. Bundan maadâ câminin imam ve mü'ezzin ve hademesi namıyla evkâf-ı hazinesinden bir hayli vazifeler virildiği halde câmiye devam iden cemâate câmi kapusunda oturan ve hastalara nefis iden bir emr-û imamet idildiği gibi müezzinlik vazifesini dâhi hamal vesâir eşraftan rast gelen i'fa eylemekte iseler de câminin tanzifatı hususuna hiçbir taraftan himmet kılınmamakta imiş böyle cevami-i şerife ve hayrât ve mirâtın bir hâli intizamda bulundurulmasına nezâret ve dikkat mütemadiye de bulunmak evkâf hümâyûn nezâret celilesinin vazâif asliyesinde bulunduğu cihetle gerek câmi minaresinin hadem veya ta'mîriyle defî tehlike idilmesi ve gerekse câminin nezâfet ve teharetine dikkat olunması hususunda lâzım gelenlere ol emri şimdi de i'tâ buyrulması devletlû Subhi Paşa hazretlerinin himmet diyânet perverilerden intizâr olunur bir keyfiyettir.

9.N.1033, s.1**5 Muharrem Sene 1299-Fi 18-30 Teşrin-i Sâni 1881**

Aydın Vilâyeti eşrafından ve ashâb sûretten Uşşakî rıf'atlû Hacı Ali Efendi öteden berü iânet hususunda bir mertebe-i meşkûrede i'tiyad fedakârî itmiş olmağla bu defa dâhi derdest ta'mîr bulunan Hisar Câmi Şerifi'ne bin aded sim mecdiye iâne itmiştir.

10.N.1085, s.1**10 Rebî-ül Evvel Sene 1299-Fi 18-20 Kânûn-i Evvel Sene 1882**

Galata'da vâki Arab Câmî Şerifi'nin ta'mîri hitâma reside olduğundan mahâllenin on birinci salı günü küşâdı olunub mevlüd-ü şerif cenab-ı peygamberi kıraat olunacağı işidilmiştir.

11.N.1127, s.1**28 Rebî-ül Âhir 1299-Fi 8 Mart Sene 1698 ve Fi 20 Mart Frenki Sene 1882**

Muhterik olan Kabasakal Câmî Şerifi'nin inşası için mahâllecek iâne cem' idilmekte olduğunu yazmışdık. Haber aldığımızı göre şimdiye kadar toplanılan iânetin mukadderâtı yedi sekiz bin guruş derecesine varmış olmağla ve mukadder inşaât olması için kâfi görülmekte bununla keraste tedârik bulunduğu gibi levâzım sairesi dâhi peyder pey ihzâr ve tedârik idilmekte imiş. İâne cem'ini derûhte iden zevat mahâlle-i mezkûrenin ashâb-ı haysiyetin dâhi mâlum olduğundan cem' idilen akçanın hüsn-ü muhâkkata istiğmâl olduğundan şüphe olunub bu gibi asâr-ı hayriyye için virilecek paranın ne kadar mûcib mesûbat olacağı ise muhtaç izâh olduğundan iânenin yalnız mahâlle-i mezkûrenin ahâlisinin mürüvveti dairesinde bırakılmamasını sâir vatandaşlarımız hamiyetmendânına hasseten tavsiye eyleriz.

12.N.1212, s.2**12 Şaban 1299-Fi 16-28 Haziran Frenki 1882**

İki üç sene mukaddim muhterik olduğu hâlde böylecek terki o gündən gelüb geçen ve ba-husus Kabasakal Mahâllesi'nde mukim ahâli-i İslamiyeyi dağdâr teessüf eyleyen Kabasakal Câmî Şerifi'nin müceddeden inşası ashâb-ı hamiyet tarafından tensib olarak her ne kadar câmî şerif mezkûrun evkâf-ı hümayûn nezâret celilesinde bir mikdar müterâkim parası var ise de hazine-i müşârün-ileyhinin şu aralık sâir ta'mîrât ve inşaât cismiye münasebetiyle câmî şerif mezkûrun ta'mîri için icâb iden parayı i'ta idemeyeceği tahkik etmesi üzerine mahâli müteberâtı tarafından on üç z'atın nezâret ve mes'uliyet müşterekeleri tahtında olarak ashâb-ı hamiyetden bilet i'tâsı sûretiyle toplanacak iâne ile câmî şerif mezkûrun inşası kararlaştırılıb icâb iden biletler tab olunmuş olduğu toplanılan on beş bin guruş kadar meblağ ile üç dört mah mukaddem inşaâta mübâşeret olunacak inşaât vâkinin şu günlerde reside-i hadd-ı hitâm olacağı mukaddemce derece sahife-i iftihar ve ilân kılınmış idi.

Câmi şerif mezkûrun ashab-ı hamiyet tarafından virilen îâne akçasıyla müceddeden inşa olunduğu vücûd hümâyûnları bu millet için bir niğmet rabbani olan halife-i ruy zemin ve hadim din mûbin ve padişâh muadelet karin efendimiz hazretlerinin mesmu' hümâyûnları buyuruldukda câmi şerif mezkûre tâliki icâb iden levhâların bir îâne-i mahsûsa olmak üzere târik şahânelelerinden it'â ve ihsanı emr-û ferman buyurulmağla mütabık hazine-i hassa-i şahâne câmi şerifinde muallâk bulunan gayet nefis levhâlar geçen gün götürülecek Kabasakal Câmi Şerifi'ne tanzimât ve tekrimât lâyika ile taallûk olunduktan sonra iş bu inayet mahsusa-i hazret veli ni'metden dolayı resmî mezkûrda hazır bulunan zevat tarafından tezâyüd-ü ömr-ü ikbâl ve tezâyüd-ü şevket ve iclâl cenab halifetpenâhî duâ-ı vacib el-edası i'fâ kılındığı ve inşaât için bir îâne fevk-âlade olarak evkâf hümâyûn nezâret celilesi tarafından mukdima i'tâ olunmuş olan iki bin guruşa zamimete bu günlerde dâhi i'tâsı add olunan diğer bin guruh ile câmi şerif mezkûrun nekayis cüz'iyesi bad'el ikmâl iş bu cuma günü sûret resmî küşâd olunarak tamamen bir de velâdet nübuviye menkabe-i celilesi kıraat olunacağı haber alınmış ve bu bâbda dest-res olunacak tefsilatın ilerüde neşri mukarrir bulunmuşdur.

13.N.1430, s.1

14 Cemâzî'-yel Evvel 1300-11-23 Mart Frenki Sene 1883

Ebu el feth ve el-magazi Sultan Menmed Han sani hazretlerinin vakıflarından bulunan ve mukeddema muhterik olmuş olan Anadolu Hisarı Câmi Şerifi'nin yakında emr-û inşaâtına beda' olunacağı mael memnuniye işidilmiştir.

14.N.3011, s.3

23 Şevval 1305-21 Haziran Rumi-3 Temmuz Frenki Sene 1888

Câmi Şerif İnşası

Veli niğmet minnetimiz emir'ül mü'minin ve hamî şer'i mübin padişâh diyânet iktisâ' sultan gazi (Abdülhamid Han-ı Sâni) efendimiz hazretlerinin cevâmi-i ve medrese ve tekkaya ta'mirat ve inşaât mütevâliye tenvir kılub mûvahhidin emrine her dem temevvücenma olan bâhri iman diyânet ve atûfet cenab hilafetpenâhîlerinden (?) tâb-dâr sadâkât ve islâmiyet olmak üzere Kütahya'ya bir buçuk sâat mesafede müceddeden teşkil olunan Bosna muhacirleri karyesinde dâhiliye nazırı diyânet muzâhir âliyesi devletlü Münir Paşa hazretleri tarafından bir câmi şerifin inşası bâ-tâhîrât mahsusa canib âli vilâyetpenâhîye iş'ar olunub mesârifine mukabil on beş bin guruhluk bir kıt'a

bank poliçesi irsâl kılınmış idüğünden bâ-tâhriyat alîye-i vilayetpenâhî meblağ mezbûr Kütahya mutasarrıflığına irsâl kılınarak sûret ve sür'at inşası keyfiyeti muvezzihen tevessüye idilmiş olduğuna mebni bi-minel kerim sâye-i mirât vâye-i hazret padişâhîde câmi şerif mezbûrun inşa ve küşâdı vukûnda namının Münir Paşa Câmi'nin tesmiye olunacağı Hüdavendigâr Gazetesi yazıyor.

15.N.3030, s.2

16 Z'i-l kâ'de 1305-13 Temmuz Rumi-20 Temmuz Frenki Sene 1888

İnşaât

Birkaç seneden beri Bağça Kapusu'nda inşa idilmekte olan gümrük antrepolarının ve civarındaki Hidayet Câmi Şerifi'nin inşaatı sâye-i umrân-vaye-i hazret tacdar azimetde kâriben rehin-i hitâm olacağından gerek câmi şerif-i mezbûrun ve gerek itibarların resmî küşâdı sûret mükemmele mutantanada icrâ idilecektir.

16.N.3137, s.2

26 Rebî- ül Âhir 1306-18 Teşrin-i Sâni Rumi Sene 1304-30-Teşrin-i Sâni Frenki Sene 1888

Müşrif-i harab olan cennetmekân Sultan Selim Han Hazretlerinin câmi şerifesinin yakında keşfi mûcibince icrâ-i ta' mîrâtına ibtidâr olunacağı müstehberdir.

17.N.3390, s.2

8 Sefer-el Hayr 1307-20 Eylül Rumi Sene 1305-2 Teşrin-i Evvel Frenki Sene 1889

Kışın takribi cihetiyle nâtamam kalmış olan Cihangir Câmi Şerifi'nin itmam inşaatı hususunda irade-i diyânet adde-i hazret hilafetpenâhî şeref sûnuh ve sûdur buyrulmağla ikmâli inşaatına ibtidâr olunmak üzere ittiği işidilmiştir.

18.N.3433, s.3

25 Rebî-ül Evvel 1307-8 Teşrin-Sâni Rumi Sene 1305-20 Teşrin-i Sâni Frenki 1889

Ta' mîrât

Soğuk Çeşme civarında Zeynab Sultan Câmi Şerifi'nin icrâ-i ta' mîri zımnında keşfi bil-icra yakında ta' mîrine beda' ve mübaşeret olunacaktır.

19.N.3449, s.3

16 Rebi-ül Âhir 1307-27 Teşrin-i Sâni Rumi Sene 1305-9 Kânûni Evvel Frenki Sene 1889

Câmi Şerif Tamiri

Firdevs aşiyân Sultan Yıldırım Bayezid Han hazretlerinin ihyâ gerdeleri olan Kerde Kasabası'nda ki kâin câmi şerifin ta'mîrine şediden mûhtaç bir sûret de mâil-i harab olduğu ve ahd bi adil hazret şehriyârda böyle cesim ve ba-husus Yıldırım Bayezid Han hazretleri gibi bir sultan-ı zî-şan cümle-i mirât âliyesinden ma'dud bir câmi câmi şerifin devam-ı hâli harabiyesi kat'â tecaviz olunamayacak ahvâlden bulunduğu cihetle ta'mîrât ve tecdidat lâzımesi mükemmelen icrâ ve ikmâl ittirilerek câmi şerif mezkûr sâye-i muvaffakiyât vaye-i hazret şehriyârde yeniden kesb-i kemâl umrân ve intizam itmiş olduğundan geçen rebi-ül evvel üçüncü pazar irtesi günü bil-umum me'mûrin ve ulema ve meşayih ve eşref ve pek çok ahâli-i mahâlliye hazır oldukları halde resmi küşâdı bil-icra teminen menkabe celile-i mevlid hazret risâletpenâhî tilâvet ve bu esnada tezayûd ömr-ü afiyet ve tevafûr şükür ve şevket cenab şehriyârı duâ-i vacib el-edası tekrar olunmuştur.

20.N.3455, s.2

24 Sefer-el Hayr 1307-2 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-19 Teşrin-i Evvel Frenki Sene 1889

Selanik dâhilinde kâin Çeç Nahiyesi'ne tabî Balaban Karyesi dâhilinde vâki emlâk hümâyûn arazisinde muhacirin tarafından teşkil olunan karyenin nam name-i hazret padişâhiye nisbetle tevsimi ve elli bin guruş mesarifle bir câmi şerif inşasına ve hitâm inşaâtında mesarifin arz atabe-i-ulya kılınması hususunda irade-i maâli ade-i cenab hilafet penâhî şeref müteallik buyrulmuştur.

Şevketli padişâhımız efendimiz hazretlerinin iş bu ferman ihsan hümâyûnları dâhi uyun şükran pûr nûr iden bir atıf celildir.

21.N.3499, s.2

15 Cemâzi-yel Âhir 1307-24 Kânûn-i Sâni Rumi Sene 1305-5 Şubat Frenki Sene 1890

Beşiktaş'da Sinan Paşa Câmi Şerifi'nin icrâ-i ta'mîri hususuna irade-i seniyye-i cenab padişâhi şeref müteallik buyrulmağla yakında evkâf hümâyûn nezâret-i celilesine

ta'mîrât müktezâyâya ibtidâr kılınacaktır.

22.N.3543, s.1

7 Şaban 1307-Mart Rumi 16 Sene 1306-28 Mart Frenki 1890

Câmi Şerif Ta'mîri

Asâr-ı nefise-i kadime'den Sivri Hisar Kasabası'nda kâin Melikşah Câmi Şerifi'nin mâil-inhidam olduğu ka'im makam-ı kaza izzetlü Pertev Bey Efendi tarafından nazar-ı i'tinaya alınarak münasip cihetlerden karşuluk tedarikiyle mezkûr câmi şerifin ta'mîri ve ihyâsına teşebbüs olunduğu sûrur-u azim ile istihbar kılınmış ve böyle bir eser-i nefis-i âli'nin imârına mesarif olacak himmet emsâline kıyas kabul itmeyecek derecede sezâver şükran bulunmuştur.

23.N.3546, s.2

11 Şaban 1307-Mart Rumi 20 Sene 1306-1 Nisan Frenki 1890

Câmi Şerif Küşâdı

Nâ-tamam bulunan Cihangir Câmi Şerifi'nin ikmâl inşâatı hususuna irade-i seniyye-i cenab hilafet penâhî şerefsudûr buyrulduğu yazılmıştı.

Mezkûr câmi şerifin inşâatı kuvve-i karibeye gelmiş olmağla ramazân-ı mağfiret-i nişanda resmî küşâdı icrâ kılınacaktır.

24.N.3546, s.2

11 Şaban 1307-Mart Rumi 20 Sene 1306-1 Nisan Frenki 1890

Gelibolu'da ta'mîrâtı icrâ kılınan Gazi Süleyman Paşa Câmi Şerifi'ne tealluk olmak üzere hattat meşhur merhum Şevki Efendi'nin hattı desteğiyle muharrer bazı esami-i celile evkâf hümâyûn nezâret çevresinden câmi şerif-i mezkûre ihda olunmağla mezkûr levhâların yakında irsâl olunacağı istihbar kılınmıştır.

25.N.3547, s.2

12 Şaban 1307-Mart Rumi 21 Sene 1306-2 Nisan Sene Frenki 1890

Davud Paşa ve Balat'da Hacı İsa Câmi Şerifleri müşrif-i harab olunduklarından icrâ-i ta'mîrât hususu taht-ı karara alınarak icrâ-i icâbı derdest bulunmuştur.

26.N.3565, s.2

5 Ramazân 1307-Nisan Rumi 12 Sene 1306-24 Nisan Frenki 1890

Ta'mîr câmi şerif

Sâye-i inayet vaye-i hazret-i padişâhide Konya'da kâin Alaaddin Câmî Şerifi'nin ta'mîrât dâhiliyesi reside-i hitâm olmak üzere itdüğünden bu kere minarenin temdidine mübaşeret olunmuşdur.

27.N.3567, s.2

7 Ramazân 1307-Nisan Rumi 14 Sene 1306-26 Nisan Frenki 1890

Ta'mîrât

Sultan Ahmed Câmî Şerif mahfil-i hümâyûnun muhtaç ta'mîr bulunan mahâllelerin bu kere ta'mîrâtına ibtidâr kılınmışdır.

28.N.3589, s.2

21 Ramazân 1307-Nisan Rumi 28 Sene 1306-10 Mayıs Frenki 1890

Ta'mîrât

Kütahya'da kâin Lala Hüseyin Paşa Câmî Şerifi'nin icrâ-i ta'mîri hususu taht-ı karara alınarak keşfi mücibince icrâ-i ta'mîrine me'zuniyet virilmişdir.

29.N.3610, s.3

6 Z'i-l Hicce 1307-11 Temmuz Rumi 1306-23 Frenki 1890

Câmî Şerif İnşası

Giresun Kazası'na merbut Akdağ Nahiyesi'nin merkezi olan Bulcak Kasabası'nda ehl-i tevhid ve itmamın i'fa-i fariza-i salâvat itmelerine mahsus olmak maksad-ı diyânetmendanesiyle mahâlince müceddeden bir câmi şerifin iâne-i inşası arzu idilerek bu kere vazî esasına mübaşeret ve emr-û inşasına kemâl ihtimam ile beda' ve mübaşeret olunmuş ve bu vesile cümle ile de şehinşah-ı hilafetpenâhî efendimizin duâ-i merfuz'ü'l-edası şahâneleri râfi barkâh ahdiyet kılınmışdır.

30.N.3638, s.3

12 Muharrem 1308-16 Ağustos Rumi 1306-28 Frenki 1890

Ta'mîrât

Karahisar'da vâki Gedik Ahmed Paşa Câmî Şerifi'nin icrâ-i ta'mîri hususu taht-ı karara alınarak keşfi mucibince yakında ta'mîrât-ı vak'aya beda' ve mübaşeret olunacaktır.

31. N.3653, s.2

30 Muharrem 1308-3 Eylül Rumi 1306-15 Frenki 1890

Minare Ta'mîri

Geçenlerde vukubulan harik de muhterik olan câmî kebir minare külâhlarının resmî ve keşfi mucibince ta'mîri icâb iderek binaberin bunun için eşrafdan reşadetli şeyh Bahaeddin Efendi hazretlerinin riyaseti tahtında vazâ'sı meclis-i irade-i vilâyet azasından evkâf muhasebecisi vekili izzetlü Süleyman Bey Efendi ile eşrafdan ve meclis-i belediye azasından izzetlü Hacı Ali Bey'den mürekkeb olmak üzere bir komisyon teşkili nezd vilâyetpenâhîde tensib ve mezkûr minarelerin rasanetine dikkatle beraber emr-û ta'mîrine hümâyûn mübaşeret ve hitâmından keşfi sani defterinin zeyli musaddak olduğu halde i'tası hususu bi't-tezkir mahsusa mu'mi ileyh emr-û tebliğ buyrulmasıyla sâye-i maalivaye-i hazret padişâhide mezkûr minarelerin emr-û ta'mîri termimine mübaşeret olunmuşdur

32.N.3680, s.2

2 Reb'ül Evvel 1308-4 Teşrin-i Evvel 1306-16 Frenki 1890

Karin-i kiramın hatr-ı nişan mefharetleri olmak gerekir ki hazret Ömer-el Hattab raziye tealâane efendimize mensub olub Bîsân dâhilinde kâin ve mürur-u zeman ile harabe kârin olan cami nur-ı lamian şu zeman terakkiyât-ı nişanına mahsus tarz-ı mimarinin en bâlâ derecesine tatbiken tecdid ve inşasına olan muvaffakiyet alî kıymet cenab-ı şehriyârîye maarız tahmid ve takdisinde beyan ve tebşir eylemiş idik imar gâtî sitanelerine mazhar olan her eser hayrın şan-ı mealî nişan-ı hüsravanelerine layık bir mükemmeliyeti haîz olmalarındaki fikr-i âli-i şahâneleri asâr-ı bahresinden olmak üzere câmî şerif-i mezkûre geçende mermerden masnu' bir minber ve vâz' ittirildiği gibi hitâm-ı inşâatı müteakib ihsan ve ihda buyrulan müzeyyen avizelerle levâzım saireden başka olarak bu kere de Suriye arazisi komisyon-ı aliyesi marifetiyle yirmi sekiz kıt'a

seccade ile bir takım avizeler daha mübâyaa ve irsâl buyrulduğundan câmi şerif mezkûrun mefruşat ve tezyinatca olan mükemmeliyeti enzâr müvehhidini kamaştırarak bir derece-i beda' numune vasıl ve câmi şerif mezkûrda eda-i salâvat-ı mefrûza ile kesb-ü mübahat itmekde olan ehl-i imanın iftihar ve şadımanları tarif olunmaz bir raddeye baliğ olunmuştur.

Heman cenab Hûda-i müteal hazretleri padişâi dindar ve şehinşah-ı merahim eser efendimizi bi'l-kemâl afiyet ve şevket taht-ı âli baht-ı mülûkânelerinde payidar buyruldukça bunlar gibi daha pek çok âsâr müessesat vücûda getirilmeğe muvaffak iderek bizi ve refikamızı dâhi tebşir-i muvaffakiyat-i âliye-i hilafetpenâhîleri müstelzim el-mefharetini ifade devam ile bahtiyar eylesin. Âmin.

33.N.3681, s.3

3 Rebî-ül Evvel 1308-5 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1306-17 Frenki 1890

Minare inşası

Akdağ Kasabası'nda vâki câmi şerifin civarında ilan evkat mefruza için mukaddema esas vâzâ idilen kâr-gîr minarenin dört seneden beri ikmâl-i inşaâtına himmet idildiği halde kaza-i mezkûr ka'im makamı rıf'atlü Atif Efendi'nin vâki olan himmet ve gayret müşvikanesi eseri olarak ol bâbda teşkil iden komisyon-ı mahsus mahâli hamiyetmendan ve diyanetperverane ahâlisinden celb ve istihsâl ittikleri ianat-ı nakdiye ile mezkûr minare sûret-i mükemmele de inşa ve ikmâl edilmiş ve evkat hamse rafî idilen gülbank teşrif-i sazi azan müslimin oldukça cümle tarafından duâ-i füzûni-i şevket üşan cenab-i-ı padişâhi tekrar kılınmakta bulunmuş olduğu mahâlli heyet-i mülkiye ve adliyesi tarafından tanzim ve Yozgat mutasarrıflığının tahrirat âliyesiyle makam-ı alî-i vilâyet takdim olunub tevdi buyrulan mazbatada kemâl-i teşekkürle mutâlâa idilmiş ve ka'im makam mu'mi ileyh ile hamiyetmendan ahâlinin müsabık olan himmet-i mebrure ve gayret-i diyanetperverisi cidden cedir-i takdir ve teşekkür görülmüştür.

34.N.3686, s.2

26 Safer 1308-29 Eylül Rumi 1306-11 Teşrin-i Evvel Frenki 1890

Ta'mîr

Karagümrük civarında Öküz Mehmed Paşa Câmi Şerifi'nin muhterik olan bazı

mahâllerinin evkâf hümâyûn nezâret-i celilesi tarafından mükemmelen ta'mîrâtına ibtidâr kılınmıştır.

35.N.3688, s.3

11 Rebî-ül Evvel 1308-13 Teşrin-i Evvel Rumi 1306-25 Frenki 1890

İnşaat

Bursa'da vâki câmi kebir minareleri ile bazı mahâllerinin tarz-ı nevin üzerine inşası hususu bu kere mahâlince taht-ı karara alınmıştır.

36.N.3690, s.2

14 Rebî-ül Evvel 1308-16 Teşrin-i Evvel Rumi 1306-28 Frenki 1890

(1) İnegöl Kazası dâhilinde teşkil olunan Mes'udiye Karyesi'nde inşasına başlanılan câmi şerifin bazı esbâb-ı maniye mebni nevakıs-ı ikmâl olunamamıştı. Efkâr-ı hayriyet-disar asâfeneleri hemişe terakkiyat ve asayiş-i vilâyetin istikmâline mâ'tûf ve min-e'l cümle umur-ı hayriyye ve nafi'a'nın istihsâlına mesruf olan Hüdavendigâr Vilâyet-i celilesi vâli-i âliyesi devletlü Mahmud Celaleddin Paşa hazretleri câmi şerif mezkûrun o halde kaldığını haber almaları üzerine mesarif itaraflarından bi't tesviye inşaatı sûret mükemmele de pezirayi hitâm olacak bu yüzden de duâ-i füzûni-i eyyam ömr-ü iclâl hazret hilafetpenâhî isticelab kılındığı sem'i zeyb mefharet olmuştur.

(2) Kütahya Sancağı dâhilinde Tavşanlı Kasabası'nda vâki câmi kebir havalisi derûnunda kasaba-i mezkûre eşraf ve tüccar muteberesinden Zeytunzade Hacı İbrahim Ağa'nın kisse'i hamiyetinden müceddeden te'sis ve inşasına mübaşeret ittiği şadırvan ile bir bâb kâr-gîr kütübhânenin gayet mükemmel ve müzeyyen olduğu halde emr-û inşası reside-i hadd-ı hitâm olarak bu kere küşâd olunduğu gibi mu'mi-ileyh İbrahim Ağa'nın yine mahâl-i mezkûrda inşasına mübaşeret ittiği yedi sekiz odalı bir de kâr-gîr medresenin bundan çend gün ikdâm esası vâz' olunarak emr-û inşasına kemâl-i keremi ile ikdâm ve gayret itmekde olduğu Hüdavendigâr Gazetesin'de okunmuştur.

37.N.3695, s.1

20 Rebî-ül Evvel 1308-22 Teşrin-i Evvel Rumi 1306-3 Teşrin-i Sâni Frenki 1890

Bir Hamiyyet Diyanetşarı

Kütahya eşrafından mütevaffa Karaağazade Hacı Yusuf Ağa nâm zat hamiyetesman

kable'l-vefat tereke ve muhalledfâti esmandan sülüsünü Kütahya'da olub bu kere bi'l-irade seniyye-i hazret padişâhi sûret-i mükemmele ve müzeyyen de ta'mîr ve inşa idilmekte olan "Yıldırım" Câmi Şerif –i ile yine Kütahya'nın Balıklı Mahâllesi'nde kâin Hezar Dinar Câmi Şerif ve Meydan Mahâllesi'nde Musalla Kabristanı duvarları ta'mîrine vasiyet etmesi üzerine terekeden sülüsüne isabet iden elli bin guruşdan şimdilik otuz bin guruş mezkûr Yıldırım Câmi Şerif için alınacak küsur yirmi bin guruş dâhi derdest tesviye bulunmuşdur.

38.N.3718, s.3

16 Rebî-ül Âhir 1308-17 Teşrin-i Sâni Rumi 1306-29 Frenki 1890

Ta'mîrât

Büyük Çekmecede kâin Merhum Şehid Mehmed Paşa Câmi Şerifi'nin ta'mîri taht-ı karara alınarak keşfi dâhi icrâ kılındığından yakında ta'mîrâta ibtidâr kılınacaktır.

39.N.3724, s.2

5 Cemâzi-yel Evvel 1308-5 Kânûn-i Evvel Rûmî 1306-17 Frenki 1890

Şâyân-ı Takdir Bir Eser Himmet

Ünye Kazası'nda tabî Karakuş Nahiyesi'nin merkezi olan Çaldıran Nahiyesi'nde ahâli-i mahâlliye'nin iânet-i hamiyetmendane ve müdir-i nahiyenin muavenat-ı himmetkâranesiyle bir bâb câmi şerif ile birde medresehâne yirmi dört hücre-i hâvi medrese inşa olunacak câmi şerif mezkûrun hitabet ciheti ve medresenin medreselik vazifesi târik ilmi ricâlinden olub bi'l-icazetnâme neşr uluma me'zun bulunan Derbazade Mehmed Efendi'nin uhde-i faziletine bi't-tevdi birkaç gün içinde otuz beş kadar talebe ulûm medreseye kayd ve kabul olunarak emr-û tedrise mübaşeret ve bu vesile cemile ile de duâ-yı mefrûz e'l-edası hazret hilafetpenâhî tekrar ve tilâvet olunmuşdur.

40.N.3727, s.3

10 Cemâzi-yel Evvel 1308-10 Kânûn-i Evvel Rumi 1306-22 Frenkî 1890

Ta'mirat

Bağdad'da Haseki Mehmed ve Atik Hüseyin paşalar câmi şerifleriyle minarelerinin bil keşf icrâ-i ta'miri hususu taht-ı karara alınmıştır.

41.N.3733, s.3

17 Cemâzi-yel Evvel 1308-17 Kânûn-i Evvel 1306-29 Frenki 1890

Câmi Şerif Resmî Küşâdı

Geçen nüshalarımızın birinde şehrimizin vacide ve mütemevvilinin izzetlü Malik Bey Efendi marifetiyle emr-i ta'mîri ve termimi icrâ olunmakda idiğini yazdığımız câmi şerif bu kere bi-lûtfihi teali ikmâl ve tefriş idilmekte geçen cuma günü resmî küşâdı bi'l-ahiren yüzlerce ahâli eda-i salâte edilerek bu vesile ile da'vât hayriye-i hazret hilafetpenâhîye yâd-u tekrar eyledikleri vasıl sem' memnuniyet olmuştur.

42.N.3740, s.2

25 Cemâzi'yel Evvel 1308-25 Kânûn-i Evvel Rumi 1306-6 Kânûn-i Sânî 1890

Ahtapolu Kazası'nın merkezi olan ve Vasilkoz Karyesi'nde câmi ve mekteb olmadığından me'mûrin ve ahâliyenin îaneleriyle kâr-gîr bir câmi şerif ile bir de mekteb inşasına başlanmış olduğu mahâlli iş'aratındandır.

43.N.3750, s.2

6 Cemâzi-yel Âhir 1308-5 Kânûn-i Sânî Rumi 1306-17 Frenki 1891

Teberru Dindarihâne

Bundan akdem canib-i hicaz mağfîret-terazî azimetle orada irtihâl-i dâr-ı bekâ itmiş olan derviş Hacı Mehmed Efendi Selanik'de Hamidiye Mahâllesi'nde kışla civarında çamlık denilen mahâlde mutasarrıf olduğu araziden altı yüz ziraî mikdar yerinin bir bâb mescid inşası uğrunda teberrû idilmesini mahdumlarına vasiyet eylemesiyle mu'mi ileyhim bu kere vasiyet-i pederî mevkî icrâya koydukları ve mescid-i şerifin inşası için cem' îâne itmek üzere müderrisinden mükerremetlü İbrahim Efendi'nin taht-ı riyâsetinde olarak bir de komisyon teşkil kılındığı mahâlli gazetesinde okunmuştur.

44.N.3756, s.3

12 Cemâzi-yel Âhir 1308-13 Kânûn-i Sânî Rumi 1306-24 Frenki 1891

İnşa-i Câmi Şerif

Cennetmekân Sultan Murad-ı rabi hazretlerinin bina ve ihya buyurmuş oldukları Kengiri Sancağı dâhilinde Çerkeş Kasabası'ndaki câmi şerifin müceddeden inşası taht-ı karara alınmıştır.

45.N.3762, s.2

20 Cemâzî-yel Âhir 1308-19 Kânûn-i Sâni Rumi 1306-31 Frenki 1891

Ta'mîrât

Mihaliç Kasabası'nda Hüdavendigâr Gazi Câmî Şerifi'yle Bağdad'da niyâz almış namıyla arif bir câmî şerifin icrâ-i ta'mîri hususu taht-ı karara alınarak muamele-i muktezâsının i'fasına ibtidâr olunduğu müstehberdir.

46.N.3762, s.2

20 Cemâzî-yel Âhir 1308-19 Kânûn-i Sâni Rumi 1306-31 Frenki 1891

Resmî Küşâd

Ertuğrul Sancağı merkezi daire-i hükûmeti yanında inşa olunan câmî şerif ile sair devair resimlerinin bu kere atebe-i ulya-i hazret padişâhiye arz ve takdim kılındığı işidilmiştir.

47.N.3796, s.2-3

1 Şaban 1308-28 Şubat Rumi 1306- 12 Mart Frenki 1891

Câmî İâne

Meyis İslâm ahâli-i hamiyetmendânı tarafından idilen iâne ile ka'im makam izzetli Yusuf Ziya Efendi'nin inşasına muvaffak olduğu câmî şerif ve müsakkafât ta'mîrâtına yine hamiyetmendân ahâli kendi arzularıyla iâne cem'ine teşebbüs eyledikleri istihbar olunmuş ve bu yoldaki hareketleri şâyân-ı takdir ve tahsin mevaddan görülmüştür.

48.N.3822, s.2

4 Ramazân 1308-1 Nisan Rumi 1308-13 Nisan Frenki 1891

Ta'mîr

Çorlu'da vâki cennetmekân Sultan Süleyman Han hazretleri câmî şerifinin icrâ-i ta'mîri hususu taht-ı karara alınarak keşfi mûcibince icrâ-i ta'mîrâta mübaşeret olunacağı müstehberdir.

49.N.3824, s.2

6 Ramazân 1308-3 Nisan Rumi 1308-15 Nisan Frenki 1891

Câmî İnşââtı

Gelibolu'ya altı saat mesafede kâin bir muhacir karyesinde yeniden bir câmi şerif inşasına ibtidâr edilerek bu münasebetle mutasarrıf-ı leva sâadetlü Haşmet Bey Efendi hazretleri dâhi hazır bulunarak izdiyad ömr-ü ikbâl padişâhi duâ-i mefruz e'l-edası eda edilmiştir.

50.N.3829, s.2

11 Ramazân 1308-8 Nisan Rumi 1308-20 Nisan Frenki 1891

Câmi İnşaâtı

Cennetmekân Hüdavendigâr Gazi hazretlerinin Bursa dâhilinde olub hareket-i arzdan münhedim olan Şehâdet nâm câmi şeriflerinin sâye-i müberratvaye-i cenab-ı hilafetpenâhîde müceddeden inşası zımında mahâlinece bir komisyon teşkil ve tefrikatı hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'arı üzerine şûra-yı devlet kararı ile bi'l-istizân irade-i seniyye-i hazret cihanbâni şeref müteallik buyrulmuştur.

51.N.3845, s.2

30 Ramazân 1308-27 Nisan Rumi-9 Mayıs Frenki 1891

Câmi inşaâtı

Katarin Kasabası'nda vâki Muharrem Paşa Câmi Şerifi'nin müşrif-i harab olduğu vasıl semi'ali olmasına mebni bu uğurda on beş bin guruşun hazine-i hassa-i şahânedan sarfı hususuna irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi şeref müteallik buyrulmağla ahiren emlâk-ı şahâne idaresi sandığından bi't-tesviye mahâline irsâl kılınmış ba'de'l-eda inşaât ve imarat-ı muktezâya teşebbüs olunmak üzere mahâllî ka'im makamının hatt-ı riyasetinde lâzım gelenlerden bir komisyon teşkil edilmiş ve Katarin mevki kumandanı ka'im makam izzetlü Galib Bey tarafından ameliyata nezâret olunması mukarrer bulunmuştur.

52.N.3879, s.2

14 Z'i-i ka'de 1308-8 Haziran Rumi-20 Haziran Frenki 1891

Câmi İnşası

Cennetmekân Sultan Selim hazretlerinin Gümüşhâne'de bina ve ihyâ buyurmuş oldukları câmi şerifin müceddeden inşası hususu taht-ı karara alınarak icrâ-i icâbına mübaderet kılınmıştır.

53.N.3902, s.2

15 Z'i-l Hicce 1308-9 Temmuz Rumi-22 Temmuz Efrenci 1891

Câmi Şerif ve Mekteb İbtidâi Te'sisi

Arabgir Kasabası'nda Hezenk Mahâllesi'nden vâki câmi şerif mahâlle halkını istiab idemediğinden iâne-i hâl himmet ve diyânetle müceddeden ve tevsî'en inşasına mübaşeretle vazî esasında teminen kurbanlar zebh idülüb eda-i temdid-i ömr-û şevket hazret padişâhi tekrar kılındığı mahâlinden iş'ar kılınmış ve bu inşaât meyânında mektebinde muntazaman yapılmasına himmet idileceği tabî bulunmuşdur.

54.N.3909, s.2

23 Z'i-l Hicce 1308-17 Temmuz Rumi-29 Temmuz Efrenci 1891

Câmi İnşaatı

Trabzon Vilâyeti dâhilinde kâin Şarlı Nahiyesi'nde mürur zaman ile harab olan iki bâb câmi şerifinin müdir namiyle fütuvvetlü Ragıb Efendi'nin teşvik ve terkibiyle iâneten ve müceddeden inşa ve bu yüzden dâhi da'vât hayriye-i hazret hilafetpenâhînin i'fa kılındığı vilâyet-i mezkûre valiliğinden dâhiliye nezâret-i celilesine müberrat-ı temdiderat ile melfûf mahzardan anlaşılmıştır.

55.N.3944, s.5

4 Safer 1309-27 Ağustos Rumi-8 Eylül Efrenci 1891

Câmi İnşası

Beyrut'da Debbağ Mahâllesi'nde mürur u zeman ile müşrif-i harab olan câmi şerif ümeranın varidat-ı vakfiyesinin kifâyetsizliğine mebni Beyrut ahâlisinden Hacı Ahmed el Davak vereseşi tarafından güzelce ta'mîr olunarak resmî küşâdı icrâ ve teminen menkabe-i celile-i hazret nebevi tilâvetiyle da'vât mefruzâ-i hazret hilafetpenâhî takdim-i huzur cenab kibrya idildiği ve keyfiyet makam-ı vilâyetden evkâf hümâyûn nezâret celilesine de iş'ar olunduğu yazılmışdır.

Bu kere nezâret-ı müşârün-ileyhadan velayet celileye ba's olunan tahrirat-ı âliye-i cevabide câmi şerif-i mezkûrun ta'mîrine verese-i mu'mi ileyhın canibinden asâr-ı diyânet ve hamiyet olarak mesarif olan himmet vakıa takdir ve nezâret namına mu'mi ileyhine beyan-ı memnuniyet buyrulmuşdur.

56.N.3978, s.2

13 Rebî-ül Evvel 1309-5 Teşrin-i Evvel 17-Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

İnşaât

Ustrumca Kazası dâhilinde Banskova Karyesi'ndeki câmi şerif ile ittisâlindeki mektebin rehin-i harab olmasıyla kaza-i mezkûr ka'im makamı izzetlü bey ve faziletli Naib Efendi delâletleriyle ta'mîrâtına mübaşeret olunmuşdu. Mezkûr câmi şerif inşaatı mükemmel bir sûrette pezpare-i hadd-ı hitâm olmuştur. Mesarif-i inşaiye kısmen değirmenler vakfından ve kısmen hamiyetmendan ahâli îânetinden tesviye olunmuştur. Karye-i mezkûre ahâliyesinden olanlar bedenî i'fa-i hizmet edilerek ibraz-ı asâr himmet eylemişlerdir. İş bu emr-û hayrın sıhha-i ara-i husûl olması için ka'im makam ve naib efendiler tarafından mesarif olan mesai umumun takdir ve şükranını celb eylemiş ve ecr ceziline mazharatları duâsı yâd-û tezkir kılınmıştır.

57.N.3982, s.3

18 Rebî-ül Evvel 1309-10 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-22 Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

İnşa

Cennetmekân Sultan Orhan Han Gazi hazretlerinin At Pazarında vâki câmi şerifiyle İzmîd Sancağı'na tabi Akpınar nam-ı diğerk Nusretiye Karyesi'nde câmi şerifin inşası hususu evkâf-ı hümayûn nezâret celilesince taht-ı karara alınub keşfi icrâ kılınmağla yakında inşaat lâzımeye ibtidâr idilecektir.

58.N.3991, s.3

29 Rebî-ül Evvel 1309-21 Teşrin-i Evvel 1307-31 Teşrin-i Sâni 1891

Haydar Paşa'da vâki İbrahim Ağa Câmi Şerifi'nin keşfi mûcibince beş bin beş yüz küsur gurus sarfiyla icrâ-i ta'mîrât muktezâsına ve baliğ mezbûrun üç yüz yedi senesi evkâf bûdcesinden tesviyeye evkâf-ı hümayûn nezâret-i celilesinin iş'arı şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istizân irade-i seniyye-i cenab-ı hilafetpenâhî sath-ı irade-i sûdur olmuştur.

59.N.3997, s.2

7 Rebî-ül Âhir 1309-28 Teşrin-i Evvel Rumi 1307-8 Teşrin-i Sâni Frenki 1891

Câmi Şerif İânesi

Taşköprü Kazası'nın Kornapa Karyesi'nde kâin câmi şerifinin ziyadesiyle harab bir halde bulunmasına mebni ta'mîri için hükûmet-i mahalliyece vukubulan teşvikât-ı mahsusa semeresi olmak üzere iâneten bin altı yüz yetmiş beş guruş tedarik idildiği mahâlden vukubulan iş'ardan maal-i takdir istihbar olunmuştur.

60.N.4002, s.3

12 Rebî-ül Âhir 1309-2 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-14 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Câmi Şerif Küşâdı

Edirne'de Topkapu civarında Ateş Değirmeni ittisâlinde vâki olup bir müddetden berü bir tarz-ı dil-nişin üzere yapılmakta olan câmi şerifin sâye-i mirâtvaye-i hazret-i padişâhide inşası bu kere hitâm bulmuş olduğundan cuma irtesi günü küşâdı olacağı müstehberdir.

61.N.4005, s.3

16 Rebî-ül Âhir 1309-6 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-18 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Cennetmekân Sultan Orhan Gazi hazretleri evkâf-ı şerifesi mülhâkatından Gemlik Kazası'nda Pazar Karyesi'nde kâin câmi şerifin keşfi mûcibince altmış bin üç yüz küsur guruş sarfıyla ve mahalli evkâf muhasebecisi ve diğer komisyon maârifetiyle icrâ-i ta'mîrat muktezâsına evkâf-ı hümayûn nezâret-i celilesinin iş'arı ve şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istikân emr-û fermân-ı hümayûn cenab-ı hilafetpenâhî şeref-riz sünuh ve sûdur buyrulmuştur.

62.N.4018, s.3

1 Rebî-ül Âhir 1309-21 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-4 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Câmi Şerif Ta'mîri

Urfa naibi faziletli Ahmed Fazıl Efendi ile idare azâsından sâadetli Hüseyin Paşa'nın himmet ve dalâletleri ile hamiyetmendan ahâliyeden iâneten toplanılan yirmi yedi bin guruşla Hüseyin Paşa ve Debbağhâne câmi şerifleri ve gayet güzel bir sûrette ta'mîr ittirildiği Fırat refikâmızda maal-i takdir okunmuştur.

63.N.4019, s.1

2 Rebî-ül Âhir 1309-22 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-4 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Tecdiden İnşa

Ta'mîr-i kâbul itmeyecek derecede harab olduğu inde'l-muayene tebeyyün Aydın Hasköy'de kâin Handan Ağa Câmi Şerifi'nin keşfi mücibince altmış dokuz bin dokuz yüz altmış iki guruş sarfyla müceddeden inşası ve meblağ-ı mezbûrun üç yüz yedi senesi bütçesi tertibinden tesviye hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'ar ve şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istizân emr-û ferman hümâyûn cenab zilillahi sahife-i pîrâye-i sûdur olmuştur.

64.N.4021, s.3

5 Rebî-ül Âhir 1309-25 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-7 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Câmi İnşası

Bağdad vilâyet celilesi dâhilinde Ane Kasabası ka'im makamı rıf'âtlü Halil Sıddık Efendi'nin himmeti ve sair me'mûrin mahâlliyenin inzimam sem' ve gayretleri ve hamiyetmendân ahâli ve me'mûrinden toplanan îâne-i nakdiye ile nefsi Ane Kasabası'nda ve hükûmet konağı pişegâhında müceddeden bir bâb câmi şerifin bina ve inşa ve teminen (Hamidiye) nâm-ı mübarekiyle tevsim idildiği ve bad-e'l hitâm derûnünde cemâatle eda-yı salâvat ve ed'iyeye-i hayriye-i hazret-i hilafetpenâhî yâd-û tekrar kılındığı iş'aret resmîye-i mahâlliyeden müsteban olmuştur.

65.N.4026, s.2

10 Cemâzi-yel Evvel 1309-30 Teşrin-i Sâni 1307-12 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Îâne

Dedeagaç'da inşa olunmakta bulunan câmi şerif için me'mûrin ve hamiyetmendân ahâli tarafından virilen îâne-i mecmua'nın bu kere otuz altı bin altı yüz altmış bin guruş baliğ olduğu Edirne Gazetesi'nde manzûrumuz olmuştur.

66.N.4036, s.2

22 Cemâzi-yel Evvel 1309-12 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-24 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Atik Valide Sultan tabe serahu hazretlerinin hayrat-ı şerifelerinden Üsküdar'da kâin câmi şerif ile medrese ve dergâh ve mektebin keşfi mücibince kırk bir bin yüz altmış yedi guruş sarfıyla icrâ-i ta'mîrât muktezâsına ve meblağ-ı mezbûrun üç yüz yedi senesi evkâf bütçesi tertibinden tesviyesine evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'arı ve şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istizân emr-û irade-i seniyye-i cenab zilullahi maali

efza-yı sūnuh ve sūdur buyrulmuştur.

67.N.4045, s.2

3 Cemâzî-yel Âhir 1309-23 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-4 Kânûn-i Sâni Efrençi 1892

Tevsim

Ordu Kazası ka'im makamı Mehmed Ali Efendi'nin mesarifi kendi tarafından tesviye olunarak Ordu Kasabası'nda inşa ve ikmâl ittirilmiş olduğu kâr-gîr bir bâb câmi şerifin nâm-ı kudsiyet ittisam hazret hilafetpenâhîye izafetle tesmiyesi ve tehyile olunan mahâle tuğra-yı garra-yı hümâyûn cenab padişâhinin vazı' hususuna lede'l-arz irade-i seniyye-i hazret-i cihanbâni müteallik ve şerefsūdur buyrulmuştur.

68.N.4045, s.2

3 Cemâzî-yel Âhir 1309-23 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-2 Kânûn-i Sâni Efrençi 1892

Ta'mîr

Cennetmekân Fatih Sultan Mehmed Han hazretlerinin hayratından Midilli derûnünde vâki olub altmış dört bin guruşla mukaddema ta'mîrine me'zuniyet virilen câmi şerifin ikmâl-i noksanı için beş bin guruş daha sarf olunmuş olduğundan meblağ-i mezkûrun ve kâfi hâsılâtın ve üç yüz yedi senesi maliyesi bûdcesinden tevsiyesi hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinden vukubulan iş'ar ve şûra-yı devletce virilen karar üzerine bi'l-istizân irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi sahife pîrâye-i sūnuh ve sūdur olunmuştur.

69.N.4054, s.2

13 Cemâzî-yel Âhir 1309-2 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-14 Kânûn-i Sâni Efrençisi 1892

Ta'mîr

Ortaköy Câmî Şerifi'nin harab olan şadırvanı ile fevkindeki sıbyan mektebinin keşfi mûcibince otuz sekiz bin dokuz yüz küsur guruş sarfiyle emaneten icrâ-yı ta'mîrat muktezâsına ve meblağ-ı mezkûrun üç yüz yedi senesi bûdcesi tertibinden tesviyesi hususuna evkâf hümâyûn nezâret celilesinin iş'arı ve şûra-i devlet kararı üzerine bil-istizân irade-i seniyye cenab zilullahi sahife-i eda-yı sūdur olmuştur.

70.N.4057, s.2

17 Cemâzi-yel Âhir 1309-6 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-18 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

Hamidiye Câmi Şerifi

İzmir'in Karantine nâm mahâlinde Hamidiye Mekteb Sarayı karşusunda inşa ve resmi küşâdı icrâ kılınan câmi şerifinin vilâyet-i müşârûn-ileyhden vâki olan arz-ı iş'ar üzerine nam-ı hümâyûn hazret hilafetpenâhîye nisbeten (Hamidiye) unvan-ı zişanıyla tesmiyesine bi'l-istizân müsaade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şeref sûnuh ve sûdur buyrulmuşdur.

71..4058, s.2

18 Cemâzi-yel Âhir 1309-7 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-19 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

Beylerbeyi'nde vâki Abdullah Ağa Câmi Şerifi'nin ber mucib-i keşfi on beş bin yedi yedi yüz küsur guruş mesarifle emaneten icrâ-yı ta'mîri ve meblağ-ı mezbûrun üç yüz yedi senesi bûdcesi tertibinden tesviyesi hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'arı ve şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istizân emr-û irade-i seniyye-i cenab zilullahi şerefmüteallik buyrulmuşdur.

72.N.4059, s.3

19 Cemâzi-yel Âhir 1309-8 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-20 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

Câmi Şerif Ta'mîri

Şile Kasabası'nda kâin Hamidiye ve Üvezli karyelerinde iskân idilmiş olan Batum muhacirlerinin eda-yı salata mahsus câmi şerifi olmadığından câmi şerif inşası hususu taht-ı karara alınmağla yakında icâbının icrâsına müsaade kılındığı müstehberdir.

73.N.4061, s.3

21 Cemâzi-yel Âhir 1309-10 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-22 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

Câmi Şerif ve Mekteb Ta'mîrâtı

Kirmastı Kasabası'nda vâki Lala Şahin Paşa Câmi Şerifi ile Bali Bey Mescid-i ve sıbyan mektebi mürûr u zaman ile muhtaç-ı ta'mîr bir hale geldikleri mahâlerinden bildirilmesi üzerine Lala Şahin Paşa ve Bali Bey evkâf-ı mütevelliyesine vekâleten medresesinden Kâlâhizade mükerrermetlü Hafız İbrahim Efendi bu iş için Kirmastı'ya

azim ve ta'mîrâtının sÛrat-ı ikmâli hususu mahâlli ka'im makamlığına tebliğ ve ifham buyrulmuşdu. Zükr olunan câmi ve mescid-i şerif ile mektebin ta'mîrâtı sâye-i müberrattvaye-i hazret-i tacdârîde bu kere bi'l-ikmâl mezkûr Lala Şahin Paşa Câmi Şerifi'ninde teminen mevlid-i füyûzat-ı mürid cenab-ı risâletpenâhî kıraat ve zebh karâbin ile fıkra-yı ahâli it'am olunarak şu vesile ile de da'vât mefruzâ-yı hazret hilafetpenâhî yâd-u tekrar ve râfi' kabulgâh cenab-ı perverdekâr kılındığı mahâlli iş'arından müttefhim olmağla maal meser derece-i sahife-i iftihar olunur.

74.N.4066, s.3

27 Cemâzî-yel Âhir 1309-16 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-28 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

İnşaat

Bitlis'de kâin Kal'a-yı Sefla Câmi Şerifi'nin müceddeden inşası hususu taht-ı karara alınarak keşfi icrâ olunmağla yakında inşaat lâzımaya ibtidâr olunacaktır.

75.N.4070, s.3

3 Receb 1309-21 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-3 Şubat Efrenci 1892

Ta'mîr

Mamûret'ül Aziz Vilâyeti mülhâkkından Everek Karyesi'ndeki câmi şerifin keşfi mucibince otuz dört bin iki yüz küsur guruş sarfiyle icrâ-yı ta'mîrâtına şûra-yı devlet kararı ile bi'l-istizân irade-i seniyye-i cenab hilafetpenâhî şerefsûnuh ve sûdur buyrulmuşdur.

76.N.4073, s.4

6 Receb 1309-24 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-5 Şubat Efrenci 1892

Câmi Kebirin Ta'mîri

Ecdad-ı mealinejad cenab-ı hilafetpenâhîden cennetmekân Sultan Yıldırım Bayezid Han hazretlerinin müessesat-ı hayriyelerinden bulunan ve Bursa Şehri'nin medar-ı zinet ve iftiharı olan câmi kebir bi-nazar muhtaç-ı ta'mîr ve termim olan cihetlerinin vukubulan tebligat-ı mahsusa üzerine daire-i belediye mârifîyle keşfi bi'l-icrâ câmi şerif mezbûre en ziyade iras-ı mazarrat iden mahâllerin hadd-i me'zuniyet dâhilinde olan iki bin beş yüz guruşun şimdiden mesarif ile ta'mîrât-ı acelesinin icrâ ve mazarrat-ı mecusenin

serian râfî ve izalesi ve sâye-i müberrat vaye-i hazret padişâhide ta'mîrât-ı külliyesinin dâhi icrâsı hakkında mazbatasının bi't-tanzim evkâf hümâyûn nezâret-i celilesine irsâl ve ihdası meclis idare-i velâyetince karar-gîr olarak ol vecihle icâbının i'fasına teşebbüs olduğu cümle-i tahkikat sairedendir.

77.N.4077, s.3

11 Receb 1309-29 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-10 Şubat Efrenci 1892

Ta'mîrât

Cedid Valide Sultan tabe serahu hazretlerinin Bağçe Kapusu'nda vâki câmi şeriflerinin sağ cihetindeki minaresi kurşunları sair bazı mahâllerinin ber-mücib-i keşf beş bin üç yüz küsur guruş sarfı ile icrâsı ta'mîrine ve mezkûrun üç yüz yedi senesi evkâf bûdjesi tertibinden tesviyesi evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'arı ve şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istizân irade-i seniyye-i zilullahi meali efza-yı sûnuh ve sûdur buyrulmuştur.

78.N.4092, s.2

28 Receb 1309-15 Şubat Rumi 1307-27 Şubat Efrenci 1892

Înas Mektebi

Cisr-i Mustafa Paşa Kasabası'nda müceddeden te'sis ve inşası kararlaştırılan înas rüşdîyye mektebi ve tevsî'en tanzim ve ıslah olunacak olan zükûr rüşdîyye mektebinin mesarif-i inşaiye ve tanzimiyesine medar olmak üzere bir tertib Edirne matbaasında meccanen tab' olunan otuz bin guruşluk biletden on bin altı yüz guruşluğu cihet-i askeriyeden ve sekiz bin guruşluğu kasaba ahâli-i hamiyetmendan ve beş bin dört yüz guruşluğu me'mûrin-i mahâlliye ve küsurunu dâhi Edirne Vilâyetince bir bâb maârif ve hamiyetmendan tarafından alındığı işidilmiş ve bu bâb da ka'im makam-ı kaza izzetlü Muharrem Bey Efendi'nin ve sair ashab-ı mürüvvetine terakkî-i maârif emrinde vâki olan himemat-ı mahsusaları sezavar teşekkür ve aferin görülmüştür.

79.N.4093, s.2

1 Şaban 1309-17 Şubat Rumi 1307-29 Şubat Efrenci 1892

Ta'mîr

Edirne'de vakî Üç Şerefeli Câmi'nin keşfi mûcibince otuz bir bin küsur guruş sarfıyla

emaneten icrâ-yı ta'mîr-i ve meblağ-ı mezkûrenin üç yüz yedi senesi evkâf bûdcesi tertibinden tesviyesi hususuna evkâf hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'arı ve şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istizân emr-û ferman-ı hümâyûn cenab zilullahi sath-u ara-yı sûdur olmuştur.

80.N.4093, s.2

1 Şaban 1309-17 Şubat Rumi 1307-29 Şubat Efrenci 1892

İnşaât

Üsküdar harik-i kebirinde muhterik olan Hacı Hamza Fakiye Câmî Şerifi'nin imam ve müezzîn meşrutahânelerinin yirmi dokuz bin guruşla müceddeden inşası hususu taht-ı karara alınarak muamele-i lâzimesi i'fa kılınmağla yakında inşaat muktezâyâ mübaşeret olunacaktır.

81.N.4110, s.2

20 Şaban 1309-7 Mart Rumi 1308-19 Mart Efrenci 1892

Ta'mîrât

Laleli Câmî Şerifi bağçe hevalisindeki kubbenin keşfi olan üç bin yedi yüz guruşla ve Gazi Çeşmesi'nde Sinan Ağa Câmî Şerifi'nin müşrif-i harab olan mahâllerinin üç bin beş yüz guruşla icrâ-yı ta'mîrleri hususu evkâf hümâyûn nezâret-i celilesince taht-ı karara alınarak ta'mîrât ve lâzîmenin i'fası zımında münakasası icrâ idilmiş olduğundan yakında ta'mîrât muktezâyâ ibtidâr olunacaktır.

82.N.4111, s.3

22 Şaban 1309-9 Mart Rumi 1308-21 Mart Efrenci 1892

Ta'mîr

Beşiktaş'da Mecidiye Câmî Şerifi'nin müşrif-i harab olan mahâllerinin keşfi mücibince icrâ-yı ta'mîri hususu nezâret celile-i evkâf hümâyûnca taht-ı karara alınarak muamele-i lâzîmesinin i'fasına müsâraat kılınmıştır.

83.N.4116, s.3

27 Şaban 1309-14 Mart Rumi 1308-26 Mart Efrenci 1892

Resmî Küşâd

Gümölcine Sancağı mülhâkatından Eğri Dere Kazası'nın merkez hükûmeti olan Eğri Dere Kasabası'nda kâin olup müşrif-i harab olmasına mebni bundan mukaddem müceddeden inşasına başlanılan câmi şerif inşaatı bir tarz-ı dil-nişin hitâm bulunduğundan bu defa me'mûrîn hükûmet ve radif zabitanıyla feth ve küşâd ile sâlat-ı mefrûza eda olunduktan sonra vilâdet-i bahr-el saâdet hazret-i risâletpenâhî manzume-i celilesi kıraat müteakiben müfti-i belde mükerremetlü Hacı Saadeddin Efendi tarafından tezayüd-ü eyyam ömr-û şevket hazret-i hilafetpenâhî duâ-yı icâbet icrası tilâvet olunmuş ve Hazare şekerleri şerbetler tevzi idilerek telziz damağ idilmiş olduğu mahâlden aldığımız mektub mealinde müstefad olmuştur.

84.N.4126, s.3

10 Ramazân El Mübarek 1309-26 Mart 1307-7 Nisan Efrenci 1892

Resmî Küşâd

Biga Sancağına tabi Ezine Kazası'nda ashab-ı hayratdan Abdürrahim Bey'in rikkâtıyla bina ve ihya itmiş olduğu câmi kebirin bundan ikdâmları müceddeden inşaatına başlanılan dört bâb medrese odalarıyla kısm-ı fevkâniyesinde medresenin ve dershâne namına üç oda ve bir sınıfın ve bunların sokak canib yüzünde de sekiz bâb rikkâtın sâye-i müberratvaye-i cihanbâni de metin ve kâr-gîr olarak ikmâl edilmiş olmasına mebni menakiben celile-i mevlüd-ü nebevi kıraat ve it'am fıkra emr-û islâm meşru'iyeyle resmî küşâdı icrâ olduğu ve bu esnada dâhi izdiyad-ı ömr-û şevket hazret-i hilafetpenâhî ediye-yi vacibesi muhafeletle tekrar ve tezekkür kılındığı kaza-i mezkûr meclis idaresinden ba-mazbata vukubulan iş'ar üzerine Bigâ mutasarrıflığından dâhiliye nezâret-i celilesine yazılan 15 Mart sene 1308 tarihlü tahriratından anlaşılmışdır.

85.N.4138, s.3

25 Ramazân El Mübarek 1309-10 Nisan 1307-22 Nisan Efrenci 1892

Ta'mîrât

Cedd-i Ecdad mealinejad hazret tacıdarı firdevs aşıyan Ertuğrul Gazi hazretlerinin Bursa'da vâki câmi şerifleri minaresinin külâhı üzerindeki kurşunları geçende vezan iden lodos rüzgârının şiddet ve sadmesiyle harab olarak keşfi bi'll-icrâ mezkûr kurşunların ta'mîr ve tecdidi dokuz yüz küsür gurus mesarifle vücûda geleceği anlaşılmağla heman ta'mîri ve termimi meclis-i irade-i vilâyetine karar gîr olup ol

vecihle muktezâsının i'fasına müsâraat buyrulmuştur.

86.N.4147, s.2

9 Şevval 1309-24 Nisan Rumi 1308-6 Mayıs Efrenci 1892

İnşaât

Büyük Ada'da inşasına ibtidâr olunacağı evvelce derc-i sitane kılınan ve evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesine ilhâk olunan câmi şerif ve mektebin bu kere hitâmı kuvve-i karibeye geldiği ve müezzin efendi tarafından evkât-ı hamse de ezan ile tasnif-i müsemma İslamiyenin edilmekte olduğu ve henüz inşa olunmayan minaresinin yakinen ikmâl idileceği müstehberdir.

87.N.4147, s.4

9 Şevval 1309-24 Nisan 1308-6 Mayıs Efrenci 1892

Câmi Şerif Ta'mîri

Karesi Sancağı dâhilinde Gönen Kazası'nın Hasan Bey Karyesi'nde vâki müşrif-i harab olan câmi şerifin mahâllege icrâ kılınan keşfi ve münakasası ber mucibince sâye-i mirât vaye-i hazret padişâhi'de yirmi küsur bin guruşun sarfiyle ta'mîrât mukteziyenin icrâsı hususuna mukaddem sami-i vilâyetle evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinden vukubulan iş'ar ve şûra-yı devletce virilen karar üzerine bi'l-istizân irade-i meclis muktezâ-yı hazret-i cihanbâni şerefmuteallik buyrulmuş olduğu meal-misar tezyin-i sütun iftihar olunur.

88.N.4151, s.3

14 Şevval 1309-29 Nisan Rumi 1308-11 Mayıs Efrenci 1892

Ta'mîr

Yenice-i Vardar Kasabası'nda vâki Gazi Ahmed Bey Câmi şerifiyle türbe ve medrese ve cümle sairesinin keşfi mucibince yetmiş altı bin küsur guruş mesarifile icrâ-yı ta'mîri ve meblağ-ı mezbûrun üç yüz sekiz senesi maliye müvâzenesine dâhil olan inşaat ve ta'mîrât tertibinden tesviyesi hususuna şûra-yı devlet kararı ile lede'l istizân irade-i seniyye-i cenab-ı tacdarı isabet efza-yı sünûh ve sudûr buyrulmuştur.

89.N.4153, s.2

16 Şevval 1309-1 Mayıs Rumi 1308-13 Mayıs Efrenci 1892

İnşa

Lazistan Sancağı mülhâkatından Çamsuyu Karyesi'nde kâin câmi şerif ile mektebin ikmâli inşaatı için sarfına lüzûm görülen on beş bin guruşun nısfının hazine-i evkâf-ı hümâyûnun ve nıfs-ı diğèrinin mesarif varidatından tesviyesi hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret celilesinin iş'arı ve meclis mahsus-ı vükelâ kararı üzerine bi'l-istizân irade-i seniyye-i hazret-ihilafetpenâhî sahife-i pîrâye sudûr olmuştur.

90.N.4154, s.2-3

17 Şevval 1309-2 Mayıs Rumi 1308-14 Mayıs Efrenci 1892

Ta'mîr

Vefa Câmi Şerifi'nin üzerindeki kurşunların tecdidi hususu evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesince taht-ı karara alınarak icrâ-i icâbına müsâraat idilmiştir.

91.N.4154, s.2

17 Şevval 1309-2 Mayıs Rumi 1308-14 Mayıs Efrenci 1892

Câmi Şerif İnşası

Köprülü ka'im makamı rıf'atlü Hıfzı Efendi tarafından vilâyet-i celileye keşide olunan telgrafnâmeye nazaran geçen cuma irtesi günü Köprülü'de Havalılar Mahâllesi câmi şerifinin müceddeden ve tevsi'en inşasına besmele keş ibtidâr ve kurbanlar zebh ile da'vât-ı mahsusa cenab padişâhi yâd-û tekrar kılınmıştır.

Bu câmi şerifin cemâati kesir ve âl'el husus kışla-yı hümâyûn ile redif münasib-i mevkîyesi mevcûd iken ziyk ve harab bir hâlde kalması şura-yı hüsne ve hissiyat müstahsene-i diyanetperverâne icâbatına muvaffak olmadığından maksad-ı hayrın husûlü için karşuluklar tedarik olunmuş ve buna iânet-i hamiyetmendan ahâli dâhi inzimam itmiştir ki bülend himmetleri elhâk takdir ve tahsinlere şayestedir.

92.N.4195, s.2

7 Z'i-1 Hicce 1309-20 Haziran Rumi 1308-2 Temmuz Efrenci 1892

Hamza Bey Câmi Şerifi

Kurban Derileri

Hayat-ı âliyye ve amel-i müberrat diyanetperveraneye icâbet cem' ile ve levâzım-ı celilesine pek muvaffak bir sûret de olarak Selanik şehrimizde vâki Hamza Bey Câmî Şerifi'nin bundan iki sene mukaddem ta'mîrât mükemmeliyesi icrâ idilmiş olduğu mâlumdur. Bu emr-û hayrın sem'i husûle isâli zımnında mukaddema taraf-ı eşref hazret-i padişâhiden iki yüz lira ihsan inayet buyrulmuş ve bu akça ile câmî şerifin hevaliyesi üzerine camekân inşasına ve bu sûretle cemâat-i mahâllinin pek ferahfeza bir tarz-ı nefisede tevsiâne nisbet olunmuş idi.

93.N.4203, s.2

22 Z'i-l Hicce 1309-4 Temmuz Rumi 1308-16 Temmuz Efrenci 1892

Ta'mîr

Şehremîni karininde Deniz Abdâl Câmî Şerifi'nin keşfi olan on dört bin guruşla icrâ-yı ta'mîri evkâf-ı hümayûn nezâret-i celilesince taht-ı karara alınarak lede'l arz irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi şerefsadr olmağla icrâ-yı icâbına müsâraat idilmiştir.

94.N.4221, s.1

13 Muharrem El Haram 1310-25 Temmuz Rumi 1308-6 Ağustos Efrenci 1892

Ta'mîr

İnegöl Kazası'nda vâki câmî şerif müşrif-i harab olduğundan keşfi mûcibince icrâ ta'mîri hususu taht-ı karara alınacak evkâf-ı hümayûn nezâret-i celilesinden bi'l-istizân irade-i seniyye-i hazret padişâhi şerefsadr olmağla icrâ-yı ta'mîrâta ibtidâr olunmuştur.

95.N.4225, s.3

18 Muharrem El Haram 1310-30 Temmuz Rumi 1308-11 Ağustos Efrenci 1892

İnşaat

Cümle-i müberrat seniyye-i hazret hilafetpenâhîden olan Teşvikiye Câmî Şerifi'nin inşaatı kuvve-i karibeye gelmiş olduğundan yakında hitâm bulacağı müşahede olunmuştur.

96.N.4234, s.3

30 Muharrem El Haram 1310-10 Ağustos Rumi 1308 -2 Ağustos Efrenci 1892

Ta'mîr

Bâb-1 âli civarında Fatih Sultan Câmi Şerifi'nin keşfi olan altı bin beş yüz kırk altı gurus mesarifle icrâ-yı ta'mîri evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesince taht-ı karara alınarak irade-i seniyyesi istihsâl ve müteahhidle mukavelenâmesi teamül kılınmış olduğundan yakında ta'mîrât-ı lâzımeye ibtidâr olunacaktır.

97.N.4234, s.3

30 Muharrem El Haram 1310-10 Ağustos Rumi 1308-2 Ağustos Efrenci

Resmî Küşâd

Bursa'da Âşıklar nâm mahâlde vâki Pir Emir hazretlerinin inşa gerdesi olub hayli müddetden beri müşrif-i harab muattal bulunan câmi şerif bu kere Bursa ahâli-i hamiyetmendanından olub evvelce muhacirine arazi terk ve teberrû'den reşadetlü Şeyh Said Efendi tarafından müceddeden ta'mîr ittirilerek muharremü'l haramın yirmi birinci geçen pazar irtesi günü resmî küşâd bi'l-ahire menkabe-i hazret risâletpenâhî ihtifalat-ı lâyika ve terkimat-ı faika ile kıraat olunarak hitâmında duâ-yı devam-ı ömr-ü ikbâl hazret hilafetpenâhî yâd-û tezekkür kılındığı mahâlinden iş'ar olunmuşdur.

98.N.4247, s.2

15 Safer 1310-25 Ağustos Rumi 1308-6 Eylül Efrenci 1892

Ta'mîr

Haseki Sultan Câmi Şerifi'nin müşrif-i harab olan mahâllerinin keşfi olan iki bin gurusla icrâ-yı ta'mîri hususu evkâf hümâyûn nezâret-i celilesince taht-ı karara alınarak münakasası bi'l-ahire müteahhidi Bozki Kalfa üzerinde takrir idilerek mukavelenâme tanzim idilmekle yakında ta'mîrât-ı lâzımaya ibtidâr olunacaktır.

99.N.4281, s.2

23 Rebî-ül Evvel 1310-3 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-15 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

İnşa

Büyük Ada'da müceddeden inşa olunan câmi şerif hitâm bulmuş olduğundan minaresinin sür'at-ı inşası hususu lâzım gelenlere iş'ar olunmuşdur.

100.N.4287, s.2

30 Rebî-ül Evvel 1310-10 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-22 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Zal Mehmet Paşa Câmî Şerifi

Eyüb'de kâin Zal Mehmed Paşa Câmî Şerif'i müşrif-i harab olduğundan keşfi mûcibince icrâ-yı ta'mîri muktezâ-yı irade-i seniyye hazret padişâhiden olmağla evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesince iktizar derdest i'fadır.

101.N.4290, s.2

4 Rebî-ül Âhir 1310-14 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-25 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Câmî Şerif İnşası

Cümle-i hayrat ve müberrat hazret hilafetpenâhîden olmak üzere taraf-ı müstecmiü' l mecid ve'l şeref cenab-ı padişâhiden inayet ve ihsan buyrulmuş olan mebaliğ ile Ürgüb Kazası'nın İлтаş Karyesi'nden vâki câmî şerifin eylülün on üçüncü penc-şenbe günü me'mûrin-i kaza ve muteberan-ı kurra hazır buldukları hâlde tarikat-ı âliye-i nakşibendiye müşahibinden Şeyh İbrahim Efendi tarafından ediye-yi mefruzâ-i hazret şehinşâhi i'fa ve cümle tarafından üç kere (padişâhım çok yaşa) duâsı isâl küngüre-i sema idildikten sonra kurban zebh ile esası vaz' olub müceddeden inşasına mübaşeret idildiği Konya'dan bildirilmiştir.

102.N.4297, s.4

12 Rebî-ül Âhir 1310-22 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-3 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Câmî Şerif İnşası

Haymana Kazası merkezi olan Yaban Hamamı Kasabası'nda mükaddema inşasına mübaşeret olunan bir bâb câmî şerifin bu kere amelîyyatı suret-i muntazama da reside-i hadd-i hitâm olmasıyla mevlid-i sâadet murid hazret risâletpenâhîye ma'ruf yevm mukkaddesde nihai menkabe-i celile-i mevlid tilâvetiyle resmî küşâdı icrâ kılınmıştır.

103.N.4304, s.2

21 Rebî-ül Âhir 1310-31 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-12 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Mahmud Paşa Veli Câmî

Mahmud Paşa Veli Câmî Şerifi müşrif-i harab olduğundan keşfi olan on dörd bin altı yüz küsur guruş sarfiyle icrâ-yı ta'mîri hususu evkâf-ı hümâyûn nezâret celilesince taht-

ı karara alınarak bâb-ı âli canib-i samisinden istizân idildiği müstehberdir.

104.N.4304, s.3

21 Rebî-ül Âhir 1310-31 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-12 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Câmi Şerif Ta'mîri

Erzurum'da vâki Esad Paşa Câmi şerifi müşrif-i harab muhtaç-ı ta'mîr bulunduğundan keşfi olan on üç bin yirmi gurusu mesarifle ta'mîri hususuna evkâf-ı hümayûn nezâret-i celilesinden kararı ve şûra-yı devletin tasvibiyle bi'l istizân irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefmüteallik buyrulmuştur.

105.N.4305, s.3

23 Rebî-ül Âhir 1310-2 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-4 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Sarıköz Câmi Şerifi

Evkâf hümayûn nezâret celilesinden ta'mîrine teşebbüs idilen Sarıköz karininde kâin Hasan Halife Câmi Şerifi'nin ta'mîrâtı bu kere reside-i hüsn-i hitâm olmuştur.

106.N.4311, s.4

30 Rebî-ül Âhir 1310-9 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-21 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

İnşa

Cennetmekân Kanuni Sultan Süleyman Han tabe serahu hazretlerinin Çorlu Kasabası'nda bina ve ihya gerdesi olan câmi şerifin minaresinin mürur-u zaman hasebiyle müşrif-i harab olan şerefeden yukarısı bu kere hedm ittirülüb tarz-ı cedid üzere metin ve rasin sûretde müceddeden inşa kılınmış olduğu iş'ar mahâlerinden istihbar olunmuştur.

107.N.4319, s.1

10 Cemâzi-yel Evvel 1310-17 Teşrin-i Sâni Rumi 1309-30 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Neşlişah Câmi Şerifi

Evkâf hazinesinden mazbut evkâfdan boğaz içinde İstinye'de kâin Neslişah Câmi Şerifi müşrif-i harab ve muhtaç-ı ta'mîri bulunduğundan câmi mezbûrun keşfi mucibince icrâ-yı ta'mîri hususu evkâf hümayûn nezâret celilesince taht-ı karara alınarak şûra-yı devlet

kararıyla led'el-arz ol merkezde irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenâhî şerefsudûr buyrulmuşdur.

108.N.4322, s.3

13 Cemâzî-yel Evvel 1310-21 Teşrin-i Sâni 1308-2 Kânûn-i Evvel Efrenci 1892

(1) Dolmabağça Câmî

Dolmabağça Câmî Şerifi mahfil-i hümâyûnla mahâl-i sairesinin icrâ-yı ta'mîrine evkâf hümâyûn nezâret celilesinin iş'arı üzerine lede'l arz irade-i seniyye hazret hilafetpenâhî şerefmüteallik buyrulmuşdur.

(2) Kulaksız Ahmed Kapudan Câmî

Kasım Paşa'da kâin Kulaksız Ahmed Kapudan Câmî Şerifi'nin sakf ile minaresinin müşrif-i harab bulunduğundan keşfi olan altı bin beş yüz guruş sarfıyla icrâ-yı ta'mîri hususu nezâret-i celile-i evkâf-ı hümâyûnca taht-ı karara alınmış ve şûra-yı devlet kararı ile bi'l-istizân ol merkezde irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenâhî şerefsûdur bulunmuşdur.

109.N.4324, s.3

16 Cemâzî-yel Evvel 1310-24 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-6 Kânûn-i Evvel 1892

Haydarhâne Câmî Şerifi

Bağdad'da kâin Haydarhâne Câmî Şerifi müşrif-i harab olduğundan icrâ kılınan keşfi mûcibince icrâ-yı ta'mîri hususu evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesince taht-ı karara alınarak şûra-yı devlet kararı ile bi'l-istizân ol merkezde irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenâhî şerefmüteallik buyrulmağla keyfiyet nezâret meşar ileyha'dan mahâline emr-û iş'ar kılınmışdır.

110.N.4333, s.2

26 Cemâzî-yel Evvel 1310-4 Kânûn-i Evvel Rumi 1308-16 Kânûn-i Evvel Efrenci 1892

Kemankeş Mustafa Paşa Câmî

Galata Kemankeş Kara Mustafa Paşa Câmî Şerifi'nin on iki bin yüz doksan dokuz buçuk guruş sarfıyla icrâ-yı ta'mîri hususu evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesince taht-ı

karara alınarak bi'l-istizân ol merkezde irade-i seniyye-i hazret hilafetpenâhî şerefsadır buyrulmuştur.

111.N.4336, s.3

1 Cemâzî-yel Âhir 1310-9 Kânûn-i Evvel Rumi 1308-21 Kânûn-i Evvel Efrenci 1892

Nur-i Osmaniye Câmi Şerifi

Nur Osmaniye Câmi Şerifi'yle medrese ve teferruatının keşfi olan altmış beş bin üç yüz guruş ile icrâ-yı ta'mîri hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret celilesinin iş'arı ve şûra-yı devlet kararı ile bi'l-istizân irade-i seniyye-i hazret-i mülkdarı şerefsünûh buyrulmuştur.

112.N.4340, s.2

6 Cemâzî-yel Âhir 1310-14 Kânûn-i Evvel Rumi 1308-26 Kânûn-i evvel Efrenci 1892

Çatalca'da kâin Ali Paşa Câmi Şerifi müşrif-i harab olduğundan icrâ kılınan keşfi mûcibince ta'mîri hususu evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesince tasvib olunarak şûra-yı devlet kararı ile bi'l-istizân ol merkezde irade-i seniyye-i hazret-i hilafepenâhî şerefsadır buyrularak icrâ-yı icâbına mübaşeret olunmuştur.

3.6.ÇEŞME

1.N.3404, s.2

23 Sefer-el Hayr 1307-6 Teşrin-i Evvel 1305-18 Teşrin-i Evvel 1889

Haydarpaşa'da İbrahim Ağa Zâviyesi Mâhâllesin'de vâki karakolhâne ittisâlindeki çeşmenin mecra-yı rehinedarı âhâl-yi gayretveranın îâne-i nakdiye-i hamiyetkârâneler ile ihya ve imâr idilmekde bulunduğunu Gazi Köyü muhabirimiz iş'ar idiyor.

2.N.3933, s.4

21 Muharrem 1309-14 Ağustos Rumi-26 Ağustos Efrenci 1891

Çeşme İnşası

Sazlık'da küşâd olunan Tefikiye Caddesi ortasında nâm-nâme-i hazret-i tacdarı bir

nisbetle inşa olunan sekiz musluklu çeşmenin nevâkısı ikmâl ittirilerek ve künkleri dâhi taşla ferş edilerek çend gün evvel mâ-leziz cereyân ittirildiği ve bu sebeble dâhi duâ-yı vacibü'l-edası hazret şehriyârının isâl-barak asriyyet idildiği ve dersâadete sipariş olunub bu günlerde vürûdu ma'mûl olan tuğra-yı garra-yı muhtevi tarih taşının dâhi çeşmenin mâhâlli mahsusuna vaz' ile beraber resmi küşâdı icrâ ittirileceği canib-i mutasarrıflığının iş'arına itafen Trabzon Vilâyeti'nden dâhiliye nezâret-i celilesine gelen telgrafnâmeden anlaşılmıştır.

3.N.3984, s.3

20 Rebî-ül Evvel 1309-13 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-24 Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

İnşaât

Sultan Ahmed civarında Üçler Mâhâllesi'nde Peykhâne Caddesi'nde vâki çeşme ile Sultan Ahmed tabe serahu hazretlerinin câmi şerifi ve hayrat-ı sairesinin su terâzisi Hevace Paşa harik-i kebirinde muhterik ve harab olduğundan ve mezkûr caddenin tesviyesinden dolayı kısm-ı külliyesi türab tahtında kaldığından bunun ve mezkûr çeşmenin harita-i umumiyesinde irae ve tefrik olunan köşe başına müceddeden inşa ve nakli hususu taht-ı karara alınarak icâbına müsaraat kılınmıştır.

4.N.4005, s.3

16 Rebî-ül Âhir 1309-6 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-18 Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

Samsun'daki Çeşme

Sâye-i muvaffâkiyatvaye-i cenab hilafetpenâhîde bu kere Samsun'da imla idilen bataklık ortasındaki küşâd olunan Tevkifiye Caddesi'nde nâm-ı şevket ittisam cenab-ı cihanbâniye mensuben inşa kılınan sekiz musluklu Hamidiye Çeşmesi üzerine vaz' olunmak üzere bir tarih ile tuğra-yı garra-yı cenab-ı mülûkâne-i hâvi mermerden bir levha inşa ve imâli bu kere cânib-i mutasarrıflığından ba-tahrirat iş'ar olunmuş ve mezkûr levhâya hakk ittirmek üzere târik ve maabir idaresi müdiri kılınmış sâadetlü Fikri Efendi tarafından bir kıt'a tarihiye tanzîm kılınmış olması üzerine keyfiyet bâb-ı ali canib samîsinden istizân olunmuştur.

5.N.4188, s.2

29 Z'i-ı ka'de 1309-12 Haziran Rumi 1308-24 Haziran Efrenci 1892

Âsâr Hayriyye

Balıkesir-i evkaf muhasebeciliğine da'vât-ı hayriye-i hazret-i padişâhiyi müsteclib bir hayli hizmet-i memdûhası meşhûd olan merhum Giridi Mehmed Paşa Hafızı izzetlü Halid Bey Efendi kisse'i hamiiyetden dört bin guruş sarfiyle bu kere Bandırma şose târiki üzerinde vâki Demir Kapu nâm mâhâlindeki derbend ittisalinde üç tarafından su akmak üzere gayet güzel bir çeşme inşası geçen şehri mayısın yirminci çehar-şenbe günü resmî küşâdı icrâ ve şu vesileyle de da'vât-i füzûni eyyam ömr-ü şevket hazret-i cihanbâni râfi bargâh cenab-ı kibriya kılındığı gibi Karesi Hükûmet Konağı'nın kapusu önündeki meydana gayet dil-nişin bir şadırvan inşasınada mübaşeret idülub bir taraftan taşları nakil ve imâl idilmekte olduğu meal misar istihbar olunmuş ve mir mu'mi ileyhın iş bu himemat-ı hayriyesi cidden şâyân-ı takdir ve sezâvar görülmüşdür.

6.N.4235, s.3

1 Safer 1310-11 Ağustos Rumi 1308-23 Ağustos Efrenci 1892

Ta'mîr

Gazi Köyü'nde Rıza Paşa vakfında iki adet çeşme suyollarının kırk altı bin dört yüz elli guruş mesarifle icrâ-yı ta'mîri evkâf-ı hümayûn nezâret-i celilesince taht-ı karara alınarak bi'l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefmüteallik buyrulmağla icrâ-yı icâbına müsâraat kılınmışdır

7.N.4322, s.2

13 Cemâzi-yel Evvel 1310-21 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-3 Kânûn-i Evvel Efrenci 1892

Çeşme ve Bina Ta'mîri

Sultan Hamamı karşusunda kâin çeşme ile üzerindeki binanın keşfi mûcibince ta'mîrâtının icrâsı hususuna evkâf-ı hümayûn nezâret-i celilesinin iş'arı üzerine led'el arzın irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefsadır olmuşdur.

3.7.DARÜLLACEZE

1.N.3929, s.3

16 Muharrem 1309-9 Ağustos Rumi-21 Ağustos Efrenci 1891

Darüllacaze İnşaâtı

Sâye-i inayetvaye-i hazret tacdaride Bursa'da inşasına başlanılan ve beş metro amikinde bulunan temellerine istinad konulan darüllacezenin ikinci katı inşa idildikten başka üçüncü kat direkleri rezk idilüb şimdide bölmelerinin inşaâtıyla iştigâl idilmekte olduğundan gelecek hafta içünde çatı altına alınması mukarrerdir.

2.N.4178, s.2

18 Z'i-1 Ka'de 1309-1 Haziran Rumi 1309-13 Haziran Efrenci 1892

İane

İnşası muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhiden olan darüllaceze iâne cem'i zımnında bir liralık ve yirmi ve on beş guruşluk biletler tab' olunarak bir bâb hamiyet ve mürüvvete tevzi olunmak üzere devair-i âliyye ve saireye irsal kılındığı istihbar kılınmış ve mezkûr darüllaceze için cem' olunacak iâne mecburi olmayub ihtiyari idiği işidilmiştir.

3.N.4227, s.1

20 Muharrem El Haram 1310-1 Ağustos Rumi 1308-13 Ağustos Efrenci 1892

Darüllacaze İanesi

Dersaâdet'de te'sis ve inşası muktezâ-yı emr-û ferman merhamet beyan cenab-ı cihanbaniden olan darüllacezenin mesarif inşaiyesine medar olmak ve Selanik Vilâyet celilesi me'mûrîn ve ahâliy-i hamiyetmendanına tevzi olmak üzere bu kere iki bin liralık bilet makam-ı samiye-i sadr-ı azimadan canib-i vilâyet-i celileye irsal buyrulmuş ve mezkûr biletlerin tevzi'anı zımnında vali muavini saadetlü Ahmed Paşa hazretlerinin riyaset-i âliyeleri tahtında eşraf ve mu'teberandan mürekkeb bir komisyon teşkil kılınmıştır.

4.N.4239, s.1

5 Sefer 1310- 15 Ağustos Rumi 1308- 27 Ağustos Efrenci 1892

İane

Sâye-i muhassenatvaye-i cenab-ı mülûkanede dersaadetde inşa idilecek olan darülaceze için Aydın Vilâyet-i celilesince şimdilik 5720 guruş iâne toplandığı hizmet-i refikamızda görülmüşdür.

5.N.4265, s.4

5 Rebî-ül Evvel 1310- 15 Eylül Rumi 1307- 27 Eylül Efrenci 1892

Darüllacaze

İnşası muktezâ-yı seniyye-i cenab-ı padişahiden bulunan darüllacezenin inşaât ve levazımat sairesinin medar olmak üzere tertib ve tabi olunan biletlerinden iki yüz liralık iki bin sekiz yüz aded bilet makam-ı celil sadr-ı a'zimadan ba-tahrirat Basra Vilâyet-i âliyesine irsal buyrulmuş ve vilâyet müşârün-ileyhaca erbab-ı hamiyet ve fütüvvet tevzi mübaşeret idilmiştir.

6.N.4272, s.2

13 Rebî-ül Evvel 1310-23 Eylül Rumi 1308-5 Teşrin-i Evvel Efeneci 1892

Sâye-i terakkiyatvaye-i cenab-ı padişâhide inşası mukarrer olan darüllaceze için Manastır Vilâyeti istinaf müdde-i umumiyesi izzetlü Reşat Bey tarafından on aded lira-i Osmanî gönderilmiş olmağla dâhiliye nezâret-i celilesi muhasebenin iş'arı üzerine maal takdir olunur.

7.N.4348, s.3

10 Cemâzi-yel Âhir 1310- 23 Kânûn-i Evvel 1308- 4 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

Darüllaceze

Darüllacazenin mesarif inşaiyesinden Suriye Vilâyetinde tahsis buyrulmuş olan îaneden evvelce yirmi yedi bin küsur guruş gönderildiği gibi bu kere dâhi on sekiz bin bu kadar guruş cem' ve irsal olunub bakiyyesi de derdest cem' ve irsal idildiği müstehberdir.

3.8.DERGÂH

1.N.3690, s.2.

14 Rebî-ül Evvel 1308-16 Teşrin-i Evvel Rumi 1306-28 Frenki 1890

İnşaât

Şazeli dergâh-ı feyza tenâhi karinde yalnız çimentodan olarak bir dairenin inşası ve emr-û inşaatına şehre-emîn hasafetkârını atûfetlü Rizvan Bey Efendi hazretleri tarafından nezâret olunması hususuna irade-i seniyye-i hazret padişâhi şeref müteallik buyrulduğu müstehberdir.

2.N.3924, s.2

10 Muharrem 1309-3 Ağustos Rumi-15 Ağustos Efrenci 1891

Debre-i Bâlâ'da Kılıç Baba Dergâh Şerif semahhânesiyle meşihata mahsus hacerenin müceddeden inşası ve Yıldırım Bayezid Han hazretlerinin ihya geredeleri olan Gerece Kasabası'ndaki câmi şerifle Hacı müezzîn Ali Efendi medresenin müşrif-i harab olan mahâllerinin icrâ-i ta'mîri hususu taht-ı karara alınarak icrâ-i icâbına musaderet kılınmıştır.

3.N.3943, s.2

3 Safer 1309-26 Ağustos Rumi-7 Eylül Efrenci 1891

Ta'mîr

Üsküdar'da hazret Nasuhî Dergâhı'yla minaresinin keşfi mucibince yedi bin üç yüz küsür guruş sarfi ile icrâ-i ta'mîrât muktezâ' yasına meblağ mezkûrun evkâf hümâyûn nezâret celilesinin üç yüz yedi senesi bûdcesi tertibinden tesviyesine nezâret müşârün-ileyhanın iş'arı ve şûra-i devlet kararı üzerine bil-istizân irade-i seniyye-i hazret hilafetpenâhi şeref müteallik buyrulmuştur.

4.N.4016, s.3

29 Rebî-ül Âhir 1309-19 Teşrin-i Sani Rumi 1307-1 Kânûn-i Evvel Frenki 1891

Valid-i mâcid kesir-el hamid hazret şehriyârı cennetmekân Abdülhamid Han Hazretlerinin Medine-i Münevvere'deki mirât seniyyeler cümlesinden olan mevlevi dergâh şerifinin muhtaç ta'mîr olduğu ve asıl sem'i hümâyûn hazret zillilahi buyruldukda dergâh şerif mezkûrun hazine-i hassa-i şahâneleri hasabına olarak icrâ-i

ta'mîr ve telvini hususuna irade-i seniyye-i şehinşahi saniha pîrâye sudûr olmuş ve hâkim irade-i seniyye icâb iden makam-ı âliye tebliğ buyrulmuştur.

5.N.4018, s.2

1 Cemâzî-yel Evvel 1309-21 Teşrin-i Sani 1307-3 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Cibali civarında Aşık Paşa Mahâllesi'nde Tahir Ağa Dergâh Şerif müşrif-i harab olduğundan keşfi mucibince icrâ-i ta'mîri hususu evkâf hümâyûn nezâret celilesince taht-ı karara alınarak muamele-i lüzûmesine ibtidâr idilmiştir.

6.N.4049, s.3

7 Cemâzî-yel Âhir 1309-27 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-8 Kânûn-i Sani Efrenci 1892

Ta'mîr

Beşiktaş'da merhum Yahya Efendi hazretlerinin dergâh şerifi müşrif-i harab olduğundan keşfi mucibince icrâ-i ta'mîri hususu evkâf hümâyûn nezâret celilesince taht-ı karar alınarak icrâ-i ta'mîrine müsaraât idilmek üzere bulunduğu müstehberdir.

7.N.4114, s.1

25 Şaban 1309-12 Mart Rumi 1308-24 Mart Efrenci 1892

Resmî Küşâd

Ba-irade-i seniyye-i hazret padişâhi ta'mîrât icrâ kılınan Et Yemez Dergâh Şerifi'nin ta'mîrâtı hitâm bulunmağla bu gün menkabe-i velâdet hazret risâletpenâhî kıraât olduğundan sonra resmî küşâdı olunacaktır.

8.N.4249, s.3

17 Safer 1310-27 Ağustos Rumi 1308-8 Eylül Efrenci 1892

Ta'mîr

Koca Mustafa Paşa'da kâin Senil Efendi Dergâh Şerifi müşrif-i harab olduğundan keşfi mucibince icrâ-i ta'mîri hususu evkâf hümâyûn nezâret celilesince taht-ı karara alınarak münakasası bil-ahire mukavelenâmesi teati olunmağla ta'mîrât lâzimeye mübaşeret olunmak üzere bulunmuştur.

9.N.4284, s.2

27 Rebî-ül Evvel 1310-7 Teşrin-i Evvel 1308-19 Teşrin-i Sâni Efrenç 1892

Ta'mîrât

Fatih'de Tercüman Yunus Bey Dergâh Şerifi müşrif-i harab olduğundan altı bin iki yüz otuz sekiz guruş sarfiyle icrâ-i ta'mîri hususu nezâret müşârün-ileyhaca taht-ı karara alınarak bil-istizân irade-i seniyye-i hazret padişâhî şerefmüteallik buyrulmuştur.

3.9.EMLAK DAİRESİ

1.N.3647, s.3

23 Muharrem 1308-27 Ağustos Rumi 1306-8 Eylül Frenç 1890

Musul emlâk-ı hümâyûn idaresi için inşa olunmakta bulunduğu mukaddema gazetemizle dermeyan olunan idarehânenin emr-û ta'mîri hakkında sâye-i me'mûriyetvaye-i hazret padişâhide ve komisyon alî reis-i fetanet inayesi saadetlü Nazif Paşa hazretlerinin mütemadiyyen vukubulmakda olduğu meşhud olan himmet harikuladiyesiyle tahtani cihetleri ikmal olunarak fevkani kısmının inşasına başlanıldığı kemal-i fahri ve şükraniyle görülmüştür.

2.N.3701, s.2

27 Rebî-ül Evvel 1308-29 Teşrin-i Evvel 1306-10 Teşrin-i Sâni Frenç 1890

İnşaât

Musul emlâk-ı hümâyûn dairesi için yapılmakta olan idarehânenin sâye-i ma'mûriyetvaye-i cenab-ı şehinşahide birkaç günden beri fevkani cihetlerinin inşasına ve diğer taraftan mezkûr idarehânenin ittisalinde bulunan tuğyan-ı miyahda tahribe müstear olan Dicle Nehri kenarındaki seddin yapılmasına başlanıldığı mahâlden bildiriliyor.

3.N.3714, s.2

12 Rebî-ül Âhir 1308-13 Teşrin-i Sâni Rumi 1306-25 Frenç 1890

Musul emlâk-ı hümâyûn dairesi için yapılmakta olan idarehânenin fevkani cihedi dâhi bir tarz-ı dil-nişin ve gayet merrin u rengin bir sûretde ikmâl edilmiştir.

3.10.FABRİKA

1.N.486, s.1

17 Sefer Sene 1297-Fi 17-19 Kânûn-i Sâni 1880

Fişenkâne inşası için bazı zabitan ile Hüdavendigâr'a gitmiş olan Dinli Tevfik Paşa hazretlerinin mahâlinde Bolu Sol Fişenkâne'nin ta'yîn-i mevki ile işigale başladığı ve mevki ta'yin olunur olunmaz inşasına dâhi başlanılacağı Burusa'dan yazılıyor.

2.N.614, s.1

21 Receb Sene 1297-Fi 17-29 Haziran 1880

Bir şirket tarafından Eren Köyü'nde bir iplik fabrikası inşa idilmek üzere canib-i hükûmet-i seniyyeden istidayı madde olunmakta olduğu istihbar olunmuştur.

3.N.1022, s.1

22 Z'i-i Hicce Sene 1298-Fi 3-15 Teşrin-i Sene 1881

Bir iki sene akdem Hereke'de muhterik olan fabrika-i hümâyunun yeniden inşasına irade-i isabetâde hazret-i şehriyârı şerefsâdır olduğu cihetle mezkûr fabrika mahâlinin keşfiyle sûret-i inşasına dair bir kıt'â planının tanzimi zımında şehir-i emanet celilesi cânibinden müşârün-ileyha ser-mühendisi izzetlü Mehmed Bey'in me'mur buyurulduğu ve mu'mi ileyhin evvelki pazar günü şimendifere rekâbe-i mahâl me'muriyetine azimet eylediği mesmû'muz olmuştur.

4.N.3631, s.3

4 Muharrem 1308-8 Ağustos Rumi 1306-20 Frenki Sene 1890

Fabrika İnşası

İdare-i mahsusanın Azab Kapsu'nda vâki fabrikasının adım ve saatine binaen havuzları sahilinde idare-i mezkûre için müceddeden bir dökümhâne ile sair iktiza iden destegâhları câmi olmak üzere birde fabrika inşası mutasavver olduğundan mesmuaddır.

5.N.3663, s.2

11 Safer 1308-14 Eylül Rumi Sene 1306-26 Frenki Sene 1890

Fabrikalar İnşası

Boğaziçi akıntılarında istihsal idilecek kuvve-i muharrike ile makineler inşası

imtiyazını almış olan Mişel Behlamiyan Efendi bu vecihle fabrikalar ve değirmenler te'sis itmek arzu idenlerle müzakerata girişmek üzere izzetlü Vahram Bey'i tevekkil eylemiştir.

6.N.3707, s.2

4 Rebî-ül Âhir 1308-5 Teşrin-i Sâni Rumi 1306-17 Frenki Sene 1890

İspirto Fabrikası Te'sisi

Mösyö Ledi Dükrenfel tarafından Büyük Dere'de Mercan Ağa bir ispirto fabrikası te'sis ve inşası zımında merci' âliyesine bir istida takdim kılındığı işidilmiştir.

7.N.3756, s.2

12 Cemâzi-yel Âhir 1308-13 Kânûn-i Sâni Rumi 1306-24 Frenki 1891

Değirmen Küşâdı

Cuma-i Bâlâ Kasabası eşrafından izzetlü Hasan Sıddık Efendi'nin üç bin lira sarfıyla kasaba-i mezkûre haricinde inşa ittirmekde olduğu bir bâb dakik fabrikasının emri inşaâtı bu kere reside-i hadd-i hitâm olmasıyla padişâh terakki perver şehinşah ömr-ü şevket efendimiz hazretlerinin efzayış ömr-ü ikbal ve tevafür şevket ü iclal mülûkaneleri ed'iyeye mefruzası yâd-û tezekkar ve kurbanlar zebhiyle resmî küşâdı icrâ idilmiştir.

8.N.3815, s.2

24 Şaban 1308-23 Mart Rumi 1307-4 Nisan Efrenci 1891

İnşaât

Dersaadetde tuğla imâline mahsus bir fabrika inşa itmek üzere Mösyö Kamantu tarafından imtiyaz talep olunarak muamele-i lâzimesinin icrâsına ibtidâr kılınmıştır.

9.N.3861, s.2

21 Şevval 1308-18 Mayıs Rumi-30 Mayıs Frenki 1891

Çimento Fabrikası

Kireç Burnun'da bir çimento fabrikası te'sisi için İngiltere sefareti baş tercümanı Sör Alfred Sandisvan canibden teşkil edilen şirket ile sair alâkadarâne arasında itilaf nam husule gelerek mukavelenâmenin imza idildiği ve pek yakın bir zamanda inşaâta dâhi

başlanacağı Paris'den gelen telgrafnâmelerden müsteban olmuştur.

10.N.3932, s.3

20 Muharrem 1309-13 Ağustos Rumi-25 Ağustos Efrenci 1891

Kibrit Fabrikası

Memalik-i Osmaniye'de Kibrit Fabrikaları'nın te'sisi için Mösyö (Halfen)'in te'sis etmiş olduğu şirketin nizamnâme-i dâhiliyesi nafi'a nezâret celilesinden tasvib edilmiştir. Mösyö Halfen on beş günden beri şehrimizde bulunub dersââdetde inşa olunacak fabrika için mühendisler vürûduna intizar etmekte bulunuyor imiş.

11.N.3948, s.2

8 Safer 1309-31 Ağustos Rumi-12 Eylül Efrenci 1891

Fabrika İnşası

Selanik Vilâyet celilesi dâhilinde Vidine Kasabası'nda Uçurum nam mevkî de su ile tahrik olunur otuz bargir katunda mahşûv kumpanyası tarafından inşasına teşebbüs olunan dakik fabrikası inşaâtı bu kere hitâm bulunarak icrâ-i amelîyyata başlanmıştır. Mezkûr fabrika yirmi dört saat zarfında dört numaralı olarak altı bin kıyye-i atik dakik tahn ittiği gibi alet ve edevatına dâhi nevasul olarak Avrupa'dan celb olunduğu mâhâlinde iş'ar olunmuştur.

12.N.3981, s.2

17 Rebî-ül Evvel 1309-9 Teşrin-i Evvel Rumi-21 Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

Şeker Fabrikası

Hassa ordu-i hümayûnu meşarı devletlü Rauf Paşa hazretlerinin Cısr-i Ergene Kazası'nda mutasarrıf olduğu Salarlı Çiftliğinde bir bâb şeker fabrikası te'sis ve inşası için ruhsat i'tası hususuna müşârün-ileyha hazretleri canibinden vukubulan istid'a ve şûra-yı devlet ve encümen has müşaviretce virilen karar üzerine bil-istizân irade-i seniyye-i hazret şehriyâri şerefsadır olunmuştur.

13.N.3997, s.4

7 Rebî-ül Âhir 1309-28 Teşrin-i Evvel Rumi 1307-8 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Fabrika İnşası

Filibe'ye üç saat mesafede vâki olub mahsulât-ı harbiyesiyle müstehsi bulunan İstanımaka Kasabası'nda mükemmel bir ipek fabrikası için yerli sermayedarlardan mürekkeb bir şirket teşkil iderek hükûmet-i mahâlliyeden bir ruhsat talebinde buldukları mezkûr kasabadan yazılıyor.

14.N.4201, s.4

20 Z'i-i Hicce 1309-2 Temmuz Rumi 1308-14 Temmuz Efrençi 1892

İnşa ve İtmam

Mu'teberân tacidarından Tantavizade saadetlü Halid Efendi'nin inşaâtına ibtidâr idildiği yazmış olduğumuz Büyük Ada'da nizam-ı nam mevkîde kâin un fabrikası ikmâl kılınmış olmağla birkaç güne kadar un öğütmeğe başlayacaktır.

15.N.4260, s.2

29 Safer 1310-9 Eylül Rumi 1308-21 Eylül Efrençi 1892

Beykoz Kağıd Fabrikası

Beykoz'da inşa olunan kağıd fabrikası için iktiza iden muhtelif makinelerin kâfesi İngiltere'den yola çıkarılmış olub bunların bir kısmı buraya gelmiştir. Mezkûr fabrikanın resmî küşâdı son bahar zarfında icrâ kılınacak ise de yevm-i küşâdın tayini hakkındaki karar on beş güne kadar şehrimize gelecek olan şirket mühendisi Mösyö (Eskut)'un vürûduna teallik kılınmıştır.

16.N.4287, s.2

30 Rebî-ül Evvel 1310-10 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-22 Teşrin-i Evvel Efrençi 1892

Evani-i Tûrabiyya Fabrikası

Göksu'da inşasına ruhsat i'ta kılınan evani-i tûrabiyya fabrikası sahib-i imtiyazı Mustafa Bey'in mezkûr fabrika için Avrupa'dan celb ideceği alet ve edevatın bir defaya mahsusen resmî gümrükden muafiyeti hususuna müsaade-i seniyye-i hazret-i padişahi peyderpey buyrularak keyfiyet makam celil sadaret-i aziman rûsumat emanet-i celilesine tebliğ kılındığı işidilmiştir.

3.11.GAR

1.N.3405, s.2

24 Seferü'l Hayr 1307-2 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-19 Teşrin-i Evvel Frenki sene 1889

Haydarpaşa demir yolu kumpanyasının cümle-i ıslahatından olmak üzere bir müddetten berü muvaffak muteaddidenin müceddeden kâr-gîr olarak bina ve inşasına ibtidâr ve teşebbüs eylediğini Gazi Köyü muhabirimiz ihbar idiyor.

3.12.GAZHÂNE

1.N.3625, s.2

27 Z'i-l Hicce 1307-1 Ağustos Rumi 1306-13 Frenki 1890

Gazhâne

İstanbul gazhânesini muayene iden komisyon inşaât matluba muvaffak bularak ol bâbdaki raporunu şehremanet celilesine idecekmiş.

2.N.4191, s.2

3 Z'i-l Hicce 1309-21 Haziran Rumi 1308-28 Haziran Efrenci 1892

İnşaât

Kurbağalı Dere'de inşa olunmakda olan gazhânenin otuz beş metro irtifa'indeki bacası inşaât dünkü gün hitâm bulunmağla üzerine ırayat zafer ayat küşâd edilmiştir.

3.N.4286, s.2

29 Rebî-ül Evvel 1310-9 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-21 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Dolma Bağça Gazhânesi

Dolma Bağça Gazhânesi için Tophâne-i Amire müşirriyeti canibinden inşa idilmekte olan fabrikanın inşaâtı derdest ikmâldir. Daire-i meşarı ileyha zikr olunan fabrikanın aksam-ı fenniyesi için Londra'dan bir mühendis celb itmek üzere dir.

3.13.GÜMRÜK DAİRESİ

1.N.3059, s.3

23 Z'i-l Hicce 1305-19 Ağustos Rumi Sene 1304-31 Ağustos Frenki Sene 1888

İstanbul Gümrükleri

Bağça Kapusu'nda ve Sirkeci'de inşa kılınan yeni gümrük anbarlarının inşası bu kere hadd-i hitâm olmağla yazdığımız vecihle bugün resmî küşadı icrâ kılınmıştır.

2.N.4152, s.2

15 Şevval 1309-30 Nisan Rumi 1308-12 Mayıs Efrenki 1892

Resmî Küşâd

Kavala'da bir müddetden berü inşa idilmekte olan gümrük ebniyesi reside-i hadd-i hitâm olub Selanik Vilâyet celilesi rasumat nazırı saadetlü bey efendi hazretleri hazır olduğu halde resmî küşâdının bugün icrâ olunacağı ve bu vesile ile eda-yı mefruza-yı hazret-i padişâhi yâd-û tezekkür kılınacağı müstehberdir.

3.14.HAMAM

1.N.625, s.1

4 Şaban 1297-Fi 30 Haziran ve 12 Temmuz 1880

Şehremanet celilesi tarafından gayet muntazam bir deniz hamamı inşa ittirilmekte olduğunu bundan mukaddem yazmış idik. Aldığımız malûmata nazaran mezkûr hamamın inşââtı hitâme-i reside olduğu cihetle önümüzdeki cuma günü veyahut cuma irtesi günü mâhâline vaz' mukarrir bulunmuştur.

2.N.3018, s.2

2 Z'i-l ka'de 1305-29 Haziran Rûmî-11 Temmuz Frenki Sene 1888

Deniz Hamamı

Gazi Köyü muhabirimiz diyorki;

Gazi köyünde Saman İskelesi civarında bu kere hasîb-el mevsim inşa idilen deniz hamamlarından kadınlara mahsus hamamın kaplama tahtalarının mestûriyet matlûbenin hus'ülû zımnında kâide-i Sayk ve Bandırma usûlünde kaplanması elzem ve ehem olduğu hâlde Bosna hamamları yaptıran hamamcının acemiliğinden mi yoksa

dikkatsizliğinden midir? Her neden ise zikr olunan kadınlar hamamının sath-ı bahri ile mevazi olan kaplamaları seyrek mihalanmış olduğundan hâsıl olan aralıklardan dâhil olan hamamda denize giren kadınların yüzleri, gözleri seçilmekte olub adâb-ı umumiye nokta-i nezâretten şu hâl hakîka-i şâyân ve çirkin görüldüğüne mebni rafî mahzûre müsâraat ve himmet olunması merci mahsusundan temenni ve intizar olunur.

3.N.4118, s.2

30 Şaban 1309-17 Mart Rumi 1308-29 Mart Efrenci 1892

Hamam İnşası

Sâye-i ma'mûriyetvaye-i mülûkânede Kağıdhâne karye-i dilârasının iktisab itmekde olduğu âsâr-ı umrân ve terakkî cümlesinden olmak üzere evvelce karye-i mezkûrede mevcûd olub müşrif-i harab olan hamamın tecdiden inşasına mübaşeret idileceği istihbâr kılınmıştır. İş bu hamamın mesarif-i inşaiyesi üç yüz liradan ibareddir.

3.15.HAPİSHÂNE

1.N.2307, s.2.

22 Cemâzî-yel Evvel Sene 1303-Şubat Rumi 14-26 Şubat Efrenci Sene 1886

Vatan Gazetesinde görülmüştür.

Zenica'da inşasına mübaşeret olunan cesim hapishane-i umumiyenin mesarifi sekiz yüz bin gibi bir meblağ-ı azimiyye balığ olacağı malûmat müstehseledendir.

2.N.3425, s.2.

16 Rebî-ül Evvel 1307-30 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-11 Teşrin-i Sâni Frenki Sene 1889

İnşaât

Konya'da inşasına başlanılan mezkûr hapishâne-i umumisi ile hastahânenin inşaât karibü'l hitam olduğu gibi icrâ-yı ta'mîri muktezâ-yı irade-i seniyyeden olan Alâeddin Câmi Şerifi'nin dâhi ta'mîrâtına ibtidâr kılındığı müstehberdir.

3.N.3432, s.3

24 Rebiül Evvel 1307-7 Teşrin-i Sâni Sene 1305-19 Teşrin-i Sâni Frenki 1889

İnşaât

Konya Vilâyeti dâhilinde Karaman Hapishânesinin lüzûm-ı inşası mahâlinden bamazbata arz ve iş'ar olunmuş ve keşfi mucibince inşaat lâzıme bedâ' ve mübaşeret olunması zımında me'zuniyet virilmiştir.

4.N.3440, s.3

3 Rebî-ül Âhir 1307-16 Teşrin-i Sâni Rumi Sene 1305-29 Teşrin-i Sâni Frenki 1889

İnşaat

Kastamonu Vilâyeti Hapishânesinin inşası lüzûm-ı mahâlinde bi'l-zabita vukubulan arz iş'ar üzerine mahâline me'zuniyet i'ta olunmuştur.

5.N.3452, s.2.

19 Rebî-ül Âhir 1307-30 Teşrin-i Sâni Rum Sene 1305-12 Kânûn-i Evvel Frenki 1889

İnşaat

Diyarbakir Vilâyet-i celilesi dâhilinde Lice Kazasında hapishâne olmadığından müceddeden bir bâb hapishânenin lüzûm-ı inşası vilâyet müşârün-ileyhadan bamazbata vukubulan arz ve inha üzerine mezkûr hapishânenin keşfi mucibince icrâ-yı inşası hususuna me'zuniyet virilmiştir.

6.N.3480, s.2

13 Cemâzi-yel Evvel 1307-2 Kânûn-i Sâni Rumi Sene 1305-14 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

Ta'mîrât

Çatalca Sancağı Habishânesinin icrâ-yı ta'mîri hususuna lede'l-istizân müsaade olunmuştur.

7.N.3499, s.2.

15 Cemazi-el Âhir 1307-24 Kânûn-i Sâni Rûmî Sene 1305-5 Şubat Frenki 1890

Ta'mîrât ve İnşaat

Dıraç Sancağı Habishânesi'nin yirmi bin guruşla icrâ-yı ta'mîri ve ahşab olarak bir hastahâne ve bir de Nisa tevkifhânesinin müceddeden inşası hususu mahâlinden bamazbata inha olunmağla keşfi mucibince ta'mîrât ve inşaat-ı lüzûmesinin i'fası

zımında mahâline me'zuniyet virilmiştir.

8.N.3564, s.2

4 Ramazân 1307-11 Nisan Rumi Sene 1306-23 Nisan Frenki 1890

İnşaât

Hüdavendigâr vilâyet celilesi dâhilinde Yenişehir Kazasında sekiz bin guruşla müceddeden bir bâb habishânenin inşası hususu makrun müsaâde buyrulduğundan yakında inşaâta beda' ve mübaşeret olunacağı müstehberdir.

9.N.3573, s.2.

14 Ramazân 1307-21 Nisan Rumi Sene 1306-3 Mayıs Frenki 1890

İnşaât

Konya Vilâyet-i celilesi dâhilinde Burdur Sancağı merkezi habishânenin icrâ-yı ta'mîri hususu mahâlerinden ba-mazbata vukubulan inha üzerine keşfi mucibince icrâ-yı ta'mîri hususuna me'zuniyet virilmiştir.

10.N.3603, s.2

28 Z'i-l Ka'de 1307-3 Temmuz Rumi Sene 1306-15 Temmuz Frenki 1890

Habishâne-i umumiyedeki dairenin müceddeden inşası hususu taht-ı karara alınarak irade-i seniyyesi şerefsudûr olmağla dünkü gün zebh-i karabin ile esasi vaz' idilmiştir.

11.N.3603, s.2

28 Z'i-l Ka'de 1307-3 Temmuz Rumi Sene 1306-15 Temmuz Frenki 1890

Kütahya merkez habishânesinin müceddeden inşası hususu taht-ı karara alınarak ol-vechle inşaâta ibtidâr olunması zımında mahâline me'zuniyet virilmiştir.

12.N.3626, s.3

28 Z'i-l Hicce 1307-2 Ağustos Rumi Sene 1306-14 Ağustos Frenki 1890

Selanik Vilâyet-i celilesi dâhilinde Karaferya Kazası habishânesinin icrâ-yı ta'mîri hususu mahâlerinden ba-mazbata arz ve inha idilmekle keşfi mucibince termimi için bu kere mahâline emir virilmiştir.

13.N.3733, s.2

17 Cemâzî-yel Evvel 1308-17 Knun-i Evvel Rumi 1306-29 Frenki 1890

Ta'mîrât

Müntefik Sancağı'nın merkezi olan Nasiriye'de müceddeden bir bâb hapishânenin inşası hususu mahâlinden ba-mazbata inha olunmağla keşfi mucibince inşaat-ı lâzımeyle me'zuniyet virilmiştir.

14.N.3780, s.2

12 Receb 1308-9 Şubat Rumi 1306-21 Şubat Frenki 1891

İnşaat

Amasya Sancağı'nda Mecid Özü Kazası merkezinde müceddeden bir bâb hapishânenin inşası hususu mahâlinden ba-mazbata inha olunmakla keşfi mucibince mezkûr habishânenin inşası hususu taht-ı karara alınmıştır.

15.N.3919, s.3

3 Muharrem 1309-29 Temmuz Rumi-1 Ağustos Efrenci 1891

Habishâne

Eskişehir Kazası'nda müceddeden bir bâb habishâne inşası hususu taht-ı karara alınarak icrâ-yı icâbına müsaderet kılınmıştır.

16.N.3975, s.3

10 Rebî-ül Evvel 1309-2 Teşrin-i Evvel Rumi-14 Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

Habishâne İnşası

Kartal Kazası'nda habishâne olmadığı cihetle müşkülât çekilmekte olduğundan kaza-i mezkûrede bir bâb habishânenin inşası hususu taht-ı karara alınmıştır.

17.N.4121, s.2

4 Ramazân El Mübarek 1309-20 Mart Rumi 1308-1 Nisan Efrenci 1892

İnşaat

Kütahya Sancağı merkezi habishânesinin harabiyetine mebni keşfi mucibince yüz yirmi bir bin küsur guruş sarfıyla inşası muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhiden

olmağla keyfiyet merci âliyesinden Hüdavendigâr Vilâyet celilesi izbar olunacak inşaât-ı lâzımenin i'fasına ibtidâr kılınacaktır.

18.N.4160, s.3

24 Şevval 1309-9 Mayıs Rumi 1307-21 Mayıs Efrenci 1892

İnşaât

Sanduklu Kazası habishânesinin tevsien inşası hususu mahâlinden ba-mazbata merci âliyesine iş'ar olunmağla keşfi mucibince icrâ-yı icâbına me'zuniyet i'ta olunmuştur.

19.N.4257, s.3

26 Safer 1310-5 Eylül Rumi 1308- 7 Eylül Efrenci 1892

Ankara Vilâyet-i celilesi dâhilinde Kırşehir Habishânesi'nin keşfi olan altmış bir bin dokuz yüz guruşlu müceddeden ve tevsien inşasıyla meblağ-ı mezkûrun üç yüz sekiz senesi muvazenesine idhâli muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhiden olmağla ber mucib irade-i seniyye-i icrâ-yı icâbına mahâlince mübaderet idilmiştir.

20.N.4282, s.3

25 Rebî-ül Evvel 1310-5 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-17 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

İnşaât

Cisr-i Ergene Habishânesi'nin keşfi mucibince inşası taht-ı karara alınarak led'el arz irade-i seniye-i hazret-i padişâhi şerefsadır olmağla emr-û inşaâta müsâraat idildiği müstehberdir.

21.N.4308, s.4

26 Rebî-ül Âhir 1310-5 Teşrin-i Sani Rumi 1308-17 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Habishâne İnşası

Sana'ya tabi Yerim Kazası Hükûmet Konağı ittisalinde ve bir daire derûnünde müteaddid kovuşlardan ve bir mescid ve abdest için bir büyük ve gasl ve isticâ için bir küçük iki havuz ve bir çeşme ve bir abdesthânedden ibaret olarak müceddeden mükemmel bir habishâne inşa ve hükûmet konağı havlu kaptusu da bir tarzı dil-nişin üzere yonma taşlardan yaptırıldığı iş'ar mahâlliden müsteban olunmuştur.

22.N.4310, s.3

28 Rebî-ül Âhir 1310- 7 Teşrin-i Sâni Rumi 1308- 19 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Habishâne İnşası

Edirne Vilâyet-i celilesi dâhilinde Vize Kazası habishânesi harab olduktan keşfi mucibince icrâ-i ta'mîri hususu taht-ı karara alınarak bil istizân ol merkezde idare-i seniyye-i hazret hilafetpenâhi şerefsadır icra-yı icâbına ibtidâr olunmak üzere olduğu müstehberdir.

23.N.4320, s.2

11 Cemâzi-yel Evvel 1310-19 Teşrin-i Sâni 1308-1 Kânûn-i Evvel Efrenci 1892

Antakya Habishânesi

Müşrif-i harab olan Antakya Habishânesi'nin keşfi mucibince icrâ-i ta'mîri hususu Konya Vilâyeti âliyesinden dâhiliye nezâret-i celilesine ba-mazbata arz ve iş'ar olunmuş ve bi'l-istizân ol merkezde irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenâhî şerefsadır buyrulmuştur.

3.16.HASTAHÂNE

1.N.441, s.1

23 Z'i-l Hicce 1296-Fi 26 Teşrin-i Sâni-8 Kânûn-i Evvel 1879

Balıklı civarında on bin lira mesarifle inşasına karar virilen Rum darüşşifaları için Rum milletinin erbab-ı serveti tarafından virilen îanelerin mikdarı sekiz bin lirayı varmış ve bunun kariben on bine eblağı dami mamul bulunmuştur. Rum cemâatı meyanındaki ehl-i servetten ziyade olduğuna diyecek yok ise bu ehl-i servetle cemiyetten ziyade olduğuna dâhi diyecek yoktur. Doğrusu misillü hayratındaki gayretlerinden dolayı tahsisine söz ederler.

2.N.905, s.2

30 Receb Sene 1298-Fi 16-28 Haziran Sene 1881

Asker-i şahâne için hastahâne ittihaz olunmuş Yenişehir mekteb-i rüşdiyyesi'nin ve vü'satsızlığı hastegân rahatsızlıklarını mucib olmakdan naşi Yenişehir eşrafından Osman Bey tarafından altmış altı buçuk ve bazı erzak-i askeriye müteahhidi tarafından kırk ve sûret-i mütefferikada elli iki cem'an yüz elli altı buçuk aded Lira-ı Osmani îane

ile mekteb mezkûr hevaliyesinin terbi' en dört yüz otuz arşun mahâlinde elli yataklık birer oda ve hasta mecruhin koğuşu ve birer ecza anbarı ile bir de altı odalı sıhhiye dairesini müştemil mücedded bir bâb hastahâne inşa ittirilmiş olduğu Tırhala Mutasarrıflığı'ndan mürud tahriradda iş'ar olunmuş ve mu'mi ileyhin bu sûretle vuku bulan himmet ve muavenetleri şâyân-ı takdir ve tahsin görülmüş olmağla keyfiyet derece-i sahife-i memnuniyet idildi.

3.N.1113, s.1

11 Rebî-ül Âhir Sene 1299-20 Şubat-Fi 3 Mart Frenki Sene 1882

Atufetlü azimetlü Zeyneb Hanımefendi hazretleri tarafından Üsküdar'da inşa buyrulmuş olan hastanenin resmi küşâdı katisi dünki gün icrâ olunub mevlüd-ü şerif kıraatıyla devam ömr-ü ikbal hazret-i padişâhı duâ-yı vâcibü'l edası müstahsene ve mutantanada icrâ kılınmış ve hastalar bu günden itibaren kabul olunmağa başlamışdır.

4.N.1115, s.1

14 Rebî-ül Âhir 1299-22 Şubat ve Fi 6 Mart Frenki Sene 1882

Geçen gün resmî küşâdı icrâ olunan Nuh Köyü Nisa Hastahânesi yirmi kadar hizmetci kadın ta'yin olduğu ve yevm-i küşâdı azimetlü Zeyneb Hanımefendi hazretleri tarafından mezkûr hastahâneyi inşa eden me'murlar ile bazı müsdahdiminin köyün saat ve esvablık çuha gibi hediyeler ile taltif olunduğu işidilmişdir.

5.N.1253, s.2

4 Şevval 1299-Fi 6-18 Ağustos Frenki 1882

Harbiye Nezâretinden

Üsküb'de inşası mukarrer olan hastahânenin yapılmakda ve Koçana Hastahânesi'nin dâhi inşaatına mübaşeret olunarak kış basmadan hitâmı ma'mul köy bulunduğu ve nakışının muhacirler için türbe-i şerif civarında tarz-ı nevîn üzerine bir kasaba teşkiliyle muntazam hâneler inşa ittirilmekte olup bunların dâhi mevsim-i şita havale itmeksizin itmâmı eltaf-ı ileyhiyadan müsted'â idiğü ve akvâda inşasına ibtidâr olunan koğuşlardan bahri yüzellişer nefer istiab ider üç adedi evvelce tekemmül olmuş ve olunan akdem üzerine beride heman bitmek üzere bulunmuş olduğu ve bunlardan başka fevkâni ve mukaddim odalarda eczahâne ve yigirmi beş yatak istiabına kâfi inşasına başlanılan hastahâne takımının oraya nakl idildiği Kosova vali ve kumandanlığından fevkalâde

kumandan devletlü Derviş Paşa hazretlerine vârid bi't-tezkere harbiye nezâret-i celilesine irsal buyunulan telgrafnâmede beyan olunmuş olmağla maal memnuniye ilân keyfiyete ibtidâr olundu.

6.N.1428, s.1

6 Cemâzî'ysel Evvel 1300-3-15 Mart Frenki Sene 1883

Taht-ı himaye-i hazret hilafetpenâhîde olarak inşası muktezâ-yı irade-i seniyyeden olan hastahânenin Mumhâne İskelesi'nde inşa olunacağı karşı gazetelerinden naklen yazmış idik. Muaharran karşı gazetelerinin aldıkları mâlûmatdan anlaşıldığına göre mezkûr hastahânenin Maçka'da bir müfferih mahâlde inşasına karar virilmiş.

7.N.1435, s.1

14 Cemâzî-ysel Evvel 1300-11-23 Mart Frenki Sene 1883

Taht-ı hemaye-i hazret-i padişâhide olarak te'sis ve inşası müktezâ-yı irade-i merhametda-yı hazret-i hilafetpenâhîden olan hastahânenin Bank Osmanî Müdürü Mösyö Fuster tarafından yapılan resmi mucibince inşa idilmesi dâhi irade-i seniyye iktizâsından olmasına mebni Mösyö Furter iş bu resmî yapub Monitör Oryantal'in beyanına göre evvelki gün sabahleyin huzur-ı hazret padişâhiye mes'ûl şerifine nail olarak mezkûr resmî hakpayi hazret gâtî sitaniyye arz itmiş ve bu bâbda yapmış olduğu layihada mezkûr hastahânenin Nişan Taşı'nda inşasını tavsiye etmekte imiş.

8.N.2346, s.2

8 Receb sene 1303-Nisan Rumi 1-13 Efrenci Sene 1886

Şam-ı Şerif'de geçende mübaşeret olunduğu derc sahife-i iftihar idilmiş olan Nisa Hastahânesi'nin inşaâtı karin hitâm olarak kariben küşâd idileceği istibşâr ve şehirimizde zükür için askeri hastahânesinden başka nurü'l-din müberrat-ı celilesinden bir hastahâne daha var ise de acizet-i nisvanda mübtelâ-yı emraz olanlar için bir merkez tedavi mefkud olduğundan bu te'sis hayra inâyet ve muvaffakiyet ilelebet pîrâye-sâz lisan mahmidet olacak âsârdan bulunmuşdur. İstibdat mahsusamıza nazaran beşinci ordu hümâyûn ser-tabibi saadetlû Osman Paşa hazretleri zikr olunan nisa hastahânesiyle gurebâ-yı zükura mahsus olan hastahâneye birkaç defa azimet ve hastegâni muayene ile isbat-ı âsâr-ı insaniyyet ve mürüvvet buyurmuş ve bundan böyle de bu iki hastahâneyi daimen ziyâretle hastegâni muayene buyuracaklarını vaad ve tebliğ itmiş oldukları

anlaşılmışdır.

9.N.2354, s.2

17 Receb Sene 1303-Nisan Rumi 10 -23 Efrenci Sene 1886

Vilâyete Bir Nazar

Selanik Gazetesi'nde okundu. Kemal-i şükur ve mesar ile vâki olan itâlâtımıza göre Selanik'de inşası mukarrer bulunan kâr-gîr Hastane-i Askeri inşaatına ibtidâr olunması hakkında bu defa irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhî şeref müteallik buyurulmuşdur. İş bu eser-i hayrın te'sisi için me'mûrîn mülkiye ve askeriyeden mürekkeb bir komisyon teşkil olunarak bu komisyona idare-i umumiye reisi mirлива saadetlü Hasan Paşa tarafından nezâret ve inşaatın cihet-i fenniyesine dâhi Selanik istihkamatı inşaat komisyonu azasından olub paşayı mu'mi ileyh canibinden intihab olunarak da'vât tarafından iâne komisyonuyla bi'l-ittifak olunması cümle-i irade isabetade-i hazret padişâhidendir.

Tahkikat-ı mahsusamıza nazaran salifü'z-zikr hastahâne geçende me'muren şehrimize gelen ka'im makam izzetlü Hilmi Beyin tanzim eylediği resme göre inşa olunacağı gibi mübalâğâ olunacak arsa bahası ve mesarif-i mühemmine-i keşfiye olan altıyüz yedi bin küsur guruşdan üç bin beş yüz lirası hamiyet pürür mütemevvilen muteberan-ı ahâlimiz tarafından iâne ve ihda edilmiş ve baki iki yüz elli bin guruşun husisat askeriyeden sarf ve tesviye olunması mukarrer bulunmuşdur.

Gerek me'mûrîn-i askeriyeden ve gerek istihkâm komisyonu azasından lâzım gelenlerin sûrat-i intihab ve teayyün-ü lûzumu canib-i vilâyetden Selanik kumandanı ferik saadetlü Hasan Paşa hazretleri ile idare-i umumiye riyaset-i vâlâsına tebliğ idildiği misillü iâne komisyonu heyetini teşkil iden daire-i belediye re'isi faziletlü İbrahim Bey Efendi ile meclis irade-i vilâyet azasından izzetli Hüsnü Efendi ve Mösyö Federika Şarnuve Mösyö Luar ve Mösyö Karloalatini ve Mösyö Savulliyöy ve daire-i belediye azasından Emin Atıf ve ticaret odası reisi Kapanizade Mehmed ve meclis idare-i vilâyet azasından İtnaş Hadfetu ve tüccardan bühur Saltıl Efendilerin paşa-yı mu'mi ileyhe ve istihkâm zavât ile birleşerek nezdinde bulunan resmî mucibince mezkûr hastahânenin inşaatına beda' ve mübaşeret ve sûret-i te'sis ve inşasının himmet olunması hususu dâhi mu'mi ileyhe bildirilmiştir.

Sâye-i muvaffakiyetvaye-i hazret padişâhîde kariben şehrimizi tezyin idecek olan iş bu

te'sis nefis askeri asr-ı bedayi hasr cenab-ı tacdârinin cümle-i müberrat-ı seniyyelerinden olacağından bu sürede dâhi da'vât-ı mukaddese-i hazret-i halifepenâhîyi evride-i zeban musaddıkat itmekle tahdis-i nimet eyleriz.

10.N.3035, s.2

22 Z'i-i Ka'de 1305-19 Temmuz Rûmî Sene 1304-31 Temmuz Frenki 1888

Hastahâne inşası

Edirne Şimendifer mevki karinde inşası mukarre olan askeri hastahânenin geçen cuma irtesi günü saat altı raddelerinde vali-i âli-i vilâyet devletlü Veysel Paşa hazretleri ile erkân-ı emr-i kiram-ı askeriye ve me'mûrîn-i vilâyet mahâl-i mezkûre azimetle piyade ve süvari asker-i şahânenin ve ikbal ü şevket ü iclal hazret şehinşahi tekrar ve zebhi karabin ile esasi vaz' olunarak inşâatına beda' ve mübaşeret kılınmıştır

11.N.3429, s.2

20 Reb'ül Evvel 1307-3 Teşrin-i Sâni Rûmî Sene 1305-15 Teşrin-i Sâni Frenki Sene 1889

Gureba Hastahânesi

Mukaddema Kayseriye Kasabası'nda inşasına teşebbüs idilen gureba hastahânesinin sâye-i muvaffakiyet vaye-i cenab padişâhide yirmi beş yatak istiabına kâfi olan kısım-ı tahtaniye bu kere bilâ-kemal levazımının itmam ile küşâdı derdest ittiği Ankara Gazetesi'nde okunmuştur.

12.N.3565, s.2

5 Ramazân 1307-Nisan Rumi 12 Sene 1306-23 Nisan Frenki 1890

Hitâm-ı İnşâat

Konya Vilâyet-i celilesi merkez hastahânesiyle habishânenin inşâatı bu kere ikmal olunmuştur.

13.N.3567, s.2

7 Ramazân 1307-Nisan Rumi 14 Sene 1306-26 Nisan Frenki 1890

İnşâat

Antalya' da inşası taht-ı karara alınan kışla ve hastahânenin ve mukaddema muhterik

hükümet konağının müceddeden inşasına mübaşeretle kurbanlar zebh ve esası vaz' olunmuş ve duâ-yı devam ömr-ü ikbâl hazret-i padişâhi yâd-û tezekkür olunmuştur.

14.N.3606, s.4

1 Z'i-l Hicce 1307-Temmuz Rumi 6 Sene 1306-18 Temmuz Frenki 1890

Yeni inşa olunan Ermeni Hastahânesi'ne iştirâ eylemek üzere Bardık Kalbıkayan Efendi ile Mikail Efendi beş yüz lira ihda virmişlerdir.

15.N.3698, s.2

23 Rebî-ül Evvel 1308-25 Teşrin-i Evvel 1306-6 Teşrin-i Sâni Efrenki 1890

Hastahâne-i Askeri

Yemen'de on dördüncü fırkanın merkezi olan Hacca Kazasında sâye-i terekkiyatvaye-i cenab-ı padişâhide teşkil ve inşası mukarrer olan bir bâb hastahâne-i askeriyenin ta'yin-i mevki ve tanzim-i keşfi zımında erkân-ı hayriye kabile ağası fütuvvetlü Yusuf Ziya Bey Sana'dan mevki mezkûr azam kılınmış olduğu işidilmiştir.

16.N.3737, s.2

21 Cemâzi-yel Evvel 1308-21 Kânûn-i Evvel 1306-2 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

İkmal İnşaat

Sâye-i umrânvaye-i hazret padişâhide Yozgad Kasabası'nda mukaddema inşasına mübaşeret olunan gureba hastahânesinin bu kere inşaâtı bi'l ikmal ma'lulin için icâb iden yatak ve saire tedarik idilerek emr-û küşadı icrâ kılındığı mahâlden iş'ar olunuyor

17.N.3752, s.2

9 Cemâzi-yel Âhir 1308-8 Kânûn-i Sâni 1306-20 Frenki 1891

İstasyon Hastahânesi

Sâye-i ümrânvaye-i hazret-i padişâhide Edirne ve civarında az zaman zarfında kışla hastahâne ve saire gibi birçok ebniye-i cesimiye (okunamadı)⁴⁰ olduğu gibi bir müddetten berü şimendifer istasyon civarında inşa idilmekte olan hastahâne-i askeriyenin dâhi inşaâtı bu kere (okunamadı)⁴¹ olduğundan kariben resmî (okunamadı)⁴²

⁴⁰ Sayfa yırtık olduğundan okunamadı.

⁴¹ Sayfa yırtık olduğundan okunamadı.

⁴² Sayfa yırtık olduğundan okunamadı.

sami' zib memnuniyet (okunamadı)⁴³.

18.N.3776, s.2

8 Receb 1308-5 Şubat Rumi 1306-17 Şubat Frenki 1891

Hastahâne İnşası

Ödemiş'de bir gureba hastahânesinin vacidiyle lüzûm görülmele mesarifi hükûmet-i mahâlliye tarafından bulunan karşulukla i'fa idilmek üzere ihtiyaç-ı mahâli nisbetinde bir hastahâne inşasına müsaade buyrulduğu müstehberdir.

19.N.3828, s.2

9 Ramazân 1308-6 Nisan Rumi 1308-18 Nisan Frenki 1891

Hastahâne İnşası

Asakir-i cenab-ı padişâhi hastegân için yirmi üçüncü nizamiye Âlâ Beykoz Köyü'nde bulunan üçüncü taburun binbaşısı rıf'atlı Atıf Bey ile tabur zabitanın ianet nakdiyesi ve muavenet faaliye-i askeriye ile mükemmel bir bâb hastahânenin inşa olunduğu mahâllinden bildirilmiştir.

20.N.3842, s.2

27 Ramazân 1308-24 Nisan Rumi 1308-6 Mayıs Frenki 1891

Hamidiye Hastahâne ve Karakolhânesi

İzmir'de inşa idilen askeri hastahânesi ile nizamiye karakolhânesinin nam-ı kutsiyet ittisam cenab-ı hilafetpenâhîye nisbetle kısmiyesi hususuna müsaade-i seniyye-i cenab-ı cihanbani erzan buyrulmuştur.

21.N.3870, s.5

4 Z'i-l Ka'de 1308-29 Mayıs Rumi-10 Haziran Frenki 1891

Hastahâne Küşâdı

Kudüs-ü Şerif'de ahâliyenin sai ve gayreti ve hükûmet ve belediyenin muhasenat-ı azimiyeleriyle bir hastahâne te'sis ve küşâd olunmuş ve bu hastahâneye gelecek hastegânın bakılması hangi millete tevdi olunacağı ibtidâ-yı emr de mevzu' bahis olmuş ise de muahharran terk-i dünya zımında mensub olan rahibelerin bu hizmetle mükellef

⁴³ Sayfa yırtık olduğundan okunamadı.

tutulması umumen karargir olmuştur.

22.N.3962, s.2

25 Safer 1309-17 Eylül Rumi-29 Eylül Efrenci 1891

İnşa

Yeni Bağçe'de kâin gureba hastahânesiyle ittisalindeki dokuz bâb menhiden dükkân arsasının inşası için bir mucib-i keşf altı bin dokuz yüz bu kadar gurus sarfıyla bir divar inşasına şûra-yı devlet kararı ile bi'l-istizân emr-û irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefsadır olmuştur.

23.N.4029, s.2

14 Cemâzî-yel Evvel 1309-4 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-16 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Haseki Nisa Hastahânesi

Cümle-i müessesat hayriyet-i ayat hazret-i hilafetpenâhîden olan Haseki Nisa Hastahânesi'nin beş güne kadar inşaatı ikmal olunacağı ve hin-i hitâmına resmen küşâd idileceği müstehberdir.

24.N.4065, s.2

26 Cemâzî-yel Âhir 1309-15 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-27 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

İnşa

Akka Sancağına tabi Taberiya Kasabası'nda namı İngiliz cemiyeti hayriyesi vekil ve Doktor David Turans'ın iştirâ eylediği bir kıt'a arsa üzerin ma müştemilat bir hastahâne inşasına şûra-yı devlet ve encümen-i has meşrut karar ile bi'l-istizân irade-i merahim mutad-ı cenab-ı padişâhi şerefsadır buyrulmuştur.

25.N.4086, s.2

20 Receb 1309-8 Şubat Rumi 1307-21 Şubat Efrenci 1892

Hastahâne İnşası

Akka Sancağı'na tabi Taberiya Kasabası'ndaki ve kari cerrah Oka İskoland nam İngiliz Cemaât hayriyesi vekili Doktor David Turans'ın iştirâ ettiği arsada ma müştemilat bir

hastahânenin inşası hususuna bi'l-istizân irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefmüteallik buyrulmuşdu. Keyfiyet Beyrut Vilâyet-i âliyesine izbar olunmağla mu'mi ileyhe tarafından mezkûr hastahânenin inşası zımında teşebbüsât-ı lâzımeyle ibtidar olunmağla yakında inşaât lâzımaya mübaşeret olunacaktır.

26.N.4125, s.3-4

9 Ramazân el Mübarek 1309-25 Mart Rumi 1308-6 Nisan Efrenci 1892

Bursa Hastahânesi

Bursa refikamızda görülmüşdür.

Cenab-ı hak velinimet eşfak padişâhımız efendimiz hazretlerine temeyyüz ve tevkimiz ömr-ü afiyet ve sıhhat ve selamet ihsan ve her hâl ve kâr de rıza-yı meyamin irtiza-yı hümâyûnu rehber hareket ittihaz eyleyen vali-yi kesir-âlimiz devletlü Münir Paşa hazretleri mebni her emr-û hayr da muvaffak buyursun.

Amin

Sinin-i vefireden beri memleket hastahânesi yalnız bir tabib ile idare olunur iken vali-yi vâlâşanımız devletlü paşa hazretlerinin hemen celile-i asafâneleri ile üç hekim te'min olunmuş olduğu ve bazı diğer nevakısın ikmâl kılındığı cümlelerin malûmudur. İş bu himmet-i ulviyenin asâr meşkure-i me'mulesi ru-nümun olmağa başlayarak cümleyi memnun etmekte ve da'vât-ı mefruza-yı hazret-i padişâhinin iştidad i'fasını mucib olmaktadır. Şöyle ki cedvel-i ati mütâlâasından da müsteban olacağı vecihle en son sene olan 307 senesinde hastahâneye en ziyade mikdar da hasta gelmiş ve şifa-yab olmuşdur.

27.N.4296, s.3

11 Rebî-ül Âhir 1310-21 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-2 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Hastahâne İnşası

Mekteb tıbbiye-i mülkiye ittihaz olunmak üzere Kadırga'da Tahir Paşa'nın konakları mübayaa olunduğu malûmdur. Mezkûr konağın bağçe cihetinde Avrupa'da olduğu gibi son sistemde bir hastahâne inşası hususu karar gir olarak led'el şeref müteallik buyrulmağla bir mucib-i irade-i seniyye mezkûr hastahânenin inşaâtı bu kere ikmâl idildiği müstehberdir.

28.N.4330, s.2

24 Cemâzî-yel Evvel 1310-2 Kânûn-i Evvel Rumi 1308-14 Kânûn-i Evvel Efrenci 1892

Hastahâne İnşası

İzmid civarında aramsaz asakir-i şahâne hastegân için ba-irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenâhî elli yataklık bir hastahânenin müceddeden ve iâneten inşasına ibtidâr edilmiş olduğundan bu bâb da civar kazalar hamiyetmendan ahâliyesine müracaat edilmesi hususu makam celil-i seraskeriden icâb idenler bildirilmiştir.

3.17.HOTEL/OTEL

1.N.50, s.1

23 Şaban Sene 1295-23 Ağustos 1878

İngiliz gazetesi Kıbrıs'da gayet muntazam ve mükemmel bir hotel inşasından bahisle bu mukaddesatın elli bin lirayla husule geleceğini beyan ediyorlar.

2.N.3714, s.2

12 Rebî'ül Âhir 1308-13 Teşrin-î Sâni Rumî 1306-25 Frenki 1890

Büyük Bir Hotel

Sirkeci ile Saray biruni arasında büyük bir hotel inşası bazı Fransız sermayedarı arasında tezkir idilmekte bulunduğu söyleniyor.

3.N.4103, s.2

12 Şaban 1309-28 Şubat Rumi 1307-12 Mart Efrenci 1892

Otel İnşası

Levand Herald'de görülmüştür.

İki sene evvelsi Bank-ı Osmani direktörü sıradgâr ve nişan cenabları tarafından tasavvur olunub Boğaz İçünde kâin Tarabya'da büyük bir otel inşa ve te'sisi hakkında devran iden rivayet bu günlerde kesb-i cedid itmeğe başlamış ve mezkûr otelin vücûda gelmesi için icâb iden ve said-i cedideye teşebbüs edilmiştir. Hatırlarda olmak gerekdir ki otelin inşası mutasavvir olan arazi Bank-ı Osmani tarafından iştira edilmiştir.

4.N.4148, s.2

10 Şevval 1309-25 Nisan Rumi 1308-7 Mayıs Efrenci 1892

Yeni Otel

Avrupa büyük paye tahtlarında inşa idilen otellere müşabih olmak üzere Beyoğlu'nda dâhi büyük bir otel inşası fikri git gide kesb-i ciddiyet eylemiştir. Asmalı Mescid Caddesi'nin karşusunda Tepebaşı Bağçası'nın köşesinde vâki olub İstanbul Kalubi Sokağı'nda sair olan geniş arsaya Eseyan Efendi'den satın almıştır. Otelin planları Mösyö Daru tarafından tanzim idilmiş olub emr-î inşası dâhi kumpanya me'muru Mösyö Sopen'in taht-ı nezâretinde olmak üzere ma'mûr şehir Mösyö Valeri tarafından i'fa idilecektir.

3.18.HÜKÛMET KONAĞI

1.N.313, s.3

14 Receb Sene 1296-Fi 21 Haziran-4 Temmuz 1878

Ankara

Kırşehri Hükûmet Konağı'nın geçende muhterik olmuş olduğunu haber aldık. Bu konak bundan beş altı sene mukaddem tarz-ı cedid üzere ve şehr-i mezkûr derûnünden ceryan eden nehir kenarına mükemmel sûredde inşa edilmiş olduğundan dikkatsizlikten dolayı böyle ihrâk-i bi'n-nar oluşuna teessüf ederiz.

2.N.808, s.3

3 Rebî-ül Âhir Sene 1298-Fi 20 Şubat-4 Mart 1881

Geçen sene Kırşehri'nde mûhterik olmuş olan hükûmet konağının şehr-i mezkûr vücuh u ahâliyesinin ianesiyle ve muntazam bir sûret de inşasına başlanmak üzere olduğu oradan gelen haberden anlaşılmışdır. Vücûh u ahâli mû'mi ileyhanın şu yoldaki fedakârlıkları doğrusu şâyân-ı takdir olduğundan kendilerine teşekkür olunur.

3.N.994, s.2

18 Z'i-l Ka'de Sene 1298-Fi 29 Eylül-Fi 11 Teşrin-i Evvel Sene 1881

Dedeagaç Kazası merkezinde öteden berü devair-i mevcûdeyi istiâba kâfi hükûmet konağı bulunmamasından dolayı orada mükemmel bir konak inşasına mukaddema vukubulan arz ve istizân üzerine orada seniyye-i cenab-ı padişâhi şeref tealluk olmuşdu.

Bu kere Dimetoka Sancağı mutasarrıflığından cenab-ı vilâyete virilen ma'lûmâta göre mahâlle tüccar ve ahâliyesi tarafından zıkr olunan konağın mesarif-i inşaiyesine medâr olmak üzere kendi hüsn-i rızalarıyla ve kemâl-i kerimiyle akça cem' dercine teşebbüs olunduğu ve min el-kerim karîbân inşaâtına beda' ve mübaşeret idileceği anlaşılmağla ahâli-i mu'mî ileyhimin iş bu hizmet vâkilerini takdiren ve şimdiden derc sahife-i memnuniyet idilür.

4.N.1222, s.2

24 Şaban 1299-Fi 28 Haziran ve Fi 10 Temmuz Frenki Sene 1882

(?) îâneten inşa olunacak olan hükûmet konağının beda' inşaâtına kifayet idecek kadar akça toplanmış ve levazımat-ı sairede tahsis idilmiş olduğu cihetle dünkü pazar günü esas-ı tarih ve amelîyyatına mübaşeret olundu. Teşvikat ve terkibat-ı vakîa üzerine şimdiye kadar kayd idilen ianeler iki yüz bin guruşu karib olub bir taraftan cem-i ve istifasına ve diğer taraftan amelîyyat için lûzumu görünen levazımatın sûret-i kâmile ile tedarik ve istihsarına ikdâm olunmağda olduğuna göre bu konağın az bir müddet tarafında ikmâl-i inşası mamûldur.

5.N.2346, s.2

8 Receb Sene 1303-Nisan Rumi 1-13 Efrenci Sene 1886

Akka Sancağı'na tabii Sağd Kazası'nda makeddema inşasına mübaşeret idilmiş olan hükûmet dairesinin bu kere inşaâtı reside-i hadd-i hitâm olarak resmî küşâdı icrâ olunmuş ve bu vesile ile da'vat-ı mefruzaya cenab zillullahi evride-i ziyan musaddikat idilmiş olduğu livâ-i mezkûr mutasarrıflığından taraf-ı samî-i vilâyetpenâhîye vârid olan tahriratda i'şâr buyrulmuştur.

6.N.2412, s.1

27 Ramazân Sene 1303-Haziran Rumi 17-30 Efrenci Sene 1886

Tarbzon'da okunmuştur. Samsun Hükmet Konağı mukaddema muhterik olmakdan naşi orada müceddeden bir hükûmet konağının inşası derci vacibden olmasıyla mesarif-i inşaiyesinin kısm-ı külliyesine karşuluk olmak üzere Samsun Şehri'nde ve mülhak kasabalarda hazinece istifâde olunmayan hali arsaların bi'l-müzayede fûruhatıyla esmanının mesarif-i inşaiyesine tahsis ve hazine-i celileden dâhi münasib mikdar akçanın sarfına me'zuniyet istihsali münasib olacağı geçende devren Samsun'da

bulunan zat-ı sami-i vilâyetpenâhîye Canik Sancağı mutasarrıflığından bi't-tezekkür iş'ar olunub fi'l-hakika hem merkez liva ve hem de bir mevki mutena olan Samsun'da bir hükûmet konağının inşasıyla şimdiki halde müteferrik sûret de ötede berüde i'fa-yı vazîfe-i me'muriyet itmekde bulunan hey'et-i me'mûrîn hükûmetin bir yerde bulundurması ve şimdiye kadar virinilmekte olan bedel-i icarelerinden hazine-i celilenin dâhi kurtarılması ehemme lüzûm olduğuna ve zaten satılması için me'zuniyet istenilen arsalar dâhi memleket içinde kalmış süpründülük ve mezbelelik kabilinden şeyler olub bu misillü yerlerin halî ve muattâl kalınmasından ise ilerüde üzerlerinde ebniye inşa edilerek tanzifat ve tezyinat memlekete de hizmet edilmiş olmak üzere bi'l-muzahibde fûrûhatıyla bedâlâtının hükûmet konağının mesarif-i inşaiyesine tahsis ve i'tası mâkul ve münasib olunacağına binaen kasaba derûnünde bulunub devletçe istifade olunamayan o mesellü hali arsaların usûl ve kaidesi dairesinde mevki müzayedeye konularak esmânî hükûmet konağının mesarif-i inşaiyesine sarf olunmak kaydıyla meşrût ve mukayyed olmak üzere bedel-i meseleleriyle bulunacak taleplerine ihalesi cevaben levayı mezkûr mutasarrıflığından i'şar buyurulmuş olduğu gibi Samsun Kasabası'na gelüb giden araba ve hayvanların her birinden Sivas Vilâyeti celilesince câri olan usûle itbâ'en Samsun Belediyesi namına olarak alınmakta idüğü istihbar olunub bir emr-û iradeye müstenid olmadığı için ba'dema ahz u istihsâli men'i buyurulmuş olan duhuliye resminden terakkim ittiği bi'l-muhabere anlaşılın elli altmış bin guruş dâhi belediye sandığından Samsun mal sandığına aldırılmasıyla bu akçanın dâhi hükûmet konağının mesarif-i inşa'iyesine karşuluğu gösterilmesi zımnında kezâlik makam-ı celil-i vilayetten liva-yı mezkûr mutasarrıflığına tebligat cevabiye icrâ buyurulmuş olub bu sûretle haricden tedarik olunacak karşulukla mesarif-i inşa'iyenin kısm-ı külliyesi te'min idilmiş olacaksa da kalilinden hazine-i celilesinden sarf ve i'tasına ihtiyaç-ı sahih der-kâr olmağla sâye-i imaret vaye-i hazret-i padişâhi de şu Samsun hükûmet konağının da sıhha pîrâye vücûd olması için münasib mukadder akçanın dâhi hazine-i celileden sarfına müs'âde-i seniyye-i istihsâli için makam a'li vilâyetden dâhiliye nezâret celilesine müracaat buyrulduğu sami'i pîrâye-i iftiharımız olmuştur.

7.N.3009, s.2

20 Şevval Sene 1305-18 Haziran Rumi-30 Haziran Frenki Sene 1888

Derdest Hükûmet Konağı

Cezayir-i Bahr-i Sefid Vilâyet merkezinin Rodos'a naklinden naşî vali-yi ali vilâyet devletlü Akif Paşa hazretleri tarafından Rodos Hükûmet Konağı sûret-i muntazamada ta'mir ve termin ittirildiği işidilmiştir.

8.N.3214, s.2

28 Cemâzî-yel Âhir 1306-16 Şubat Rumi Sene 1304-28 Şubat Frenki 1889

İnşaât

Haleb Vilâyeti celilesi dâhilinde Zeytun Kazası'ndaki müceddeden bir hükûmet konağının inşası hususu bu kere taht-ı karara alınarak lâzım gelen keşfi icrâ olunmağla yakında inşaâtına beda' ve mübaşeret olunacağı işidilmiştir.

9.N.3407, s.2

26 Sefer'ül Âhir Sene 1307-10 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-27 Teşrin-i Evvel Frenki 1889

Ta'mîrât

Konya Vilâyeti celilesi hükûmet konağının bu kere inşaâtı ikmal idildiği mahâlden iş'ar olunmuştur.

10.N.3409, s.2

29 Sefer'ül Âhir 1307-12 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-24 Teşrin-i Evvel Frenki Sene 1889

Limni dâhilinde Semadirek ve İmroz cezireleri hükûmet konağının ta'mîri hususu nihayet karara alınarak keyfiyet mahâlden ba-mazbata vukubulan arz ve istizân üzerine icrâ-yı ta'mîri zımnında mahâline me'zuniyet verildiği istihbar kılınmıştır.

11.N.3453, s.3

20 Rebî-ül Âhir 1307-1 Kanin-i Evvel Rumi Sene 1305-13 Frenki 1889

İnşaât

Selanik'de bir bâb hükûmet konağının müceddeden lûzum-u inşası mahâlide ba-mazbata arz ve inha olunması üzerine muamele-i keşfiyesi bi'l-ahire inşaât vakıya beda' ve mübaşeret olunması zımnında mahâlide me'zuniyet virilmiştir.

12.N.3463, s.3

2 Cemâzî-yel Evvel 1307-13 Kânûn-i Evvel Rumi Sene 1305-25 Frenki 1889

Musul Vilâyeti emlâk-ı hümâyûn idare ve şubâtına mahsus devair-i hükûmet konağında olmasından ve bu dairelerin idareye adem-i kifayetinden dolayı vilâyet-i müşârün-ileyha komisyon ali riyasetinden hazine-i hassa-yı şahâne nezaret-i celilesiyle ceryan iden muhabere üzerine sâye-i terrakkiyat vaye-i hazret-i padişâhide bir daire-i mahsusa olmak üzere hükûmet konağı civarındaki arazi-i hali nam meâli ittisam hazret-i mülûkâneye olarak mübâlâğâ buyrulmuş ve nezâret müşârün-ileyhadan istihsal kılınan müsaade ve me'zuniyetine müsteniden ahd-u karibde fenn-i mimari üzere amelîyyatına başlanılacağı anlaşılmıştır.

13.N.3474, s.1

15 Cemâzî-yel Evvel 1307-26 Kânûn-i Evvel Rumi Sene 1305-7 Kânûni Sâni Frenki 1889

Ta'mîrât

Ünye Nahiyesi Hükûmet Konağı'nın icrâ-yı ta'mîrât hususu mahâlinde vukubulan arz ve inha üzerine keşfi mucibince ta'mîrâtına ibtidâr olunması mahâline me'zuniyet virilmiştir.

14.N.3481, s.2

23 Cemâzî-yel Evvel 1307-3 Kanin-i Sâni Rumi Sene 1305-15 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

Ta'mîrât

Debre Sancağı Hükûmet Konağı'nın icrâ-yı ta'mîri hususu mahâlinde ba-mazbata inha olunmağla keşfi mucibince icrâ-yı ta'mîrâtına me'zuniyet virilmiştir.

15.N.3490, s.2

4 Cemâzî-yel Âhir 1307-13 Kânûn-i Sâni Rumi Sene 1305-25 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

İnşaât

İzmir dâhilinde Menemen Kazası'nda müceddeden bir bâb hükûmet konağının inşası hususuna mahâlinden ba-mazbata vukubulan arz ve inha üzerine keşfi mucibince beda'

ve mübaşeret olunmasına me'zuniyet virildiği müstehberdir.

16.N.3493, s.2

8 Cemâzî-yel Âhir 1307-17 Kânûn-i Sâni Rumi Sene 1305-29 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

Zeytun Kazası'nda müceddeden bir bâb hükûmet konağının lüzum-u inşası hususu mahâlinde ba-mazbata arz ve iş'ar olunmağla keşfi mucibince binasına me'zuniyet virilmiştir.

17. N.3520, s.2

9 Receb 1307-Şubat Rumi 17 Sene 1305-29 Şubat Frenki 1890

Ta'mîrât

Şile Kazası Hükûmet Konağı'nın icra-yı ta'mîratı hususu ba-mazbata inha olunmağla keşfi mucibince ta'mîratına me'zuniyet virilmiştir.

18.N.3536, s.3

20 Receb 1307-Mart Rumi 8 Sene 1306-20 Mart Frenki 1890

Ta'mîr

Gekbuze Kazası hükûmet konağının icrâ-yı ta'mîri hususu keşfi mücibince taht-ı karara alınarak ol-bâbda mahâline me'zuniyet verilmiştir.

19.N.3557, s.3

20 Şaban 1307-Nisan Rumi Sene 3 Sene 1307-15 Nisan Frenki 1890

Hükûmet Konağı İnşası

Erdek Kazası'na mülhak Perama Nahiyesi'nde hükûmet konağı olmadığı cihetle hey'et-i hükûmet istihbar idilen hâne-i mahsusada ikâmet eylemekte olduğu halde nahiye-i merkume hamiyetmendan ahâliyesinin îanesiyle bir bâb hükûmet konağı inşa ve ikmâl olunarak şehir-i hâl-i ruminin beşinci günü resmî küşâdına icrâ ve şu sûretle duâ-yı mefruz el eda-yı hazret-i padişâhi yâd-û i'fa kılınmıştır.

20.N.3571, s.3

12 Ramazân 1307-Nisan Rumi 19 Sene 1306-1 Mayıs Frenki 1890

İnşaât

Selanik’de kâr-gîr olarak bir bâb hükûmet konağı inşası hususu mahâlinden ba-mazbata vukubulan arz ve iş’ar üzerine keşfi mücibince inşaatının icrâsı hususuna me’zuniyet virilmiştir.

21.N.3614, s.6

31 Frenki 1890-19 Temmuz Rumi 1306-14 Z’i-l Hicce 1307

İnşaât

Sivas Vilâyet celilesine tabi Yenihan Kasabası’nda hükûmet konağı olmayub he’yet-i idarenin mütefferik bir hâlde bulunduğu vali-yi vilâyet Memduh Bey Efendi hazretleri tarafından esna-i devr ve tefdişde bi’l-müşahide he’yet-i idare-i muteberan ahâli-i bi’l-ihzar hamiyetmendân ahâli tarafından bir bâb hükûmet konağının inşası zımında sûret-i müesserde teşvigat ve terkibat icrâ buyrulmağla haziranın on yedinci pazar irtesi günü me’mûrîn-i mahâlîye ve mu’teberân-ı kasaba hazır olduğu halde Bekir Efendi tarafından baliğ bir dünya umum tarafından kemâl-i havahişle emin denilerek zebh kurban üç defa (padişâhım çok yaşa) duâ-yı hayriyesi yâd olarak hükûmet konağının inşasına besmele keş mübaşeret olunmuştur.

22.N.3640, s.7

14 Muharrem 1308-18 Ağustos Rumi 1306-30 Frenki 1890

Gemlik Kazası Hükûmet Konağı’nın icrâ-yı ta’mîri mahâlinden ba-mazbata inha olunmağla keşf-i mucibince icrâ-yı ta’mîri hususuna me’zuniyet virilmiştir.

23.N.3655, s.2

2 Safer 1308-5 Eylül Rumi 1306-17 Frenki 1890

İnşaât

Ergani Sancağı Hükûmet Konağı’nın inşası ve Çatalca Habishânesi’nin ta’mîri hususu mahâllerinden ba-mazbata inha olunmağla keşfi mucibince i’fası zımında me’zuniyet virilmiştir.

24.N.3682, s.3

4 Rebî-ül Evvel 1308-6 Teşrin-i Evvel 1306-18 Frenki 1890

Ta'mîrât

Musul Hükûmet Konağı'nın icrâ-yı ta'mîri hususu taht-ı karara alınarak keşfi icrâ kılınmağla ta'mîrâtına ibtidâr kılınacağı mahâline bildirilmiştir.

25.N.3700, s.2

25 Rebî-ül Evvel 1308-27 Teşrin-i Evvel 1306-8 Teşrin-i Sâni 1890

İnşa

Manastır Vilâyeti dâhilinde Peklin Kazası'nda bir bâb hükûmet konağına inşası mahâline inha idilmekle keşfi mucibince inşaâta beda' olunması lûzumu mahâline bildirildiği haber veriliyor.

26.N.3760, s.3

18 Cemâzi-yel Âhir 1308-17 Kânûn-i Sâni Rumi 1306-29 Frenki 1891

İnşaât

Belka Sancağı'na tabi Cemaayn Kazası merkezinde ihtiyac-ı mahalli ile mütenasib müceddeden bir bâb hükûmet konağının te'sis ve inşası lûzum-u tahkik iderek icrâ kılınan keşf ve münakasasından mezkûr konağın rayic-i belde elli üç bin üç yüz gurus ile vücûda geleceği anlaşılmış ve meblağ-ı mezkûr hükûmet-i mahâliyece icrâ kılınan teşvikat üzerine hamiyetmendan ahâli-yi canibden îneti cem' ve tedarik edilmiş olmasına binaen salif'üzl zikr konağın keşfi ve münakasa şeraiti dairesinde inşasına mübaşeret idilmesi zımında mahâline tebligat-ı muktezaya icrâ buyrulmuştur.

27.N.3765, s.3

23 Cemâzi-yel Âhir 1308-23 Kânûn-i Sâni Rumi 1306-4 Şubat Frenki 1891

İnşaât-ı Hayriye

Mekri Kazası Hükûmet Konağı'nın müceddeden inşasına mukaddema îne-i ahâli ile ibtidâr idildiği halde henüz ikmâl olunmamasına ve mezkûr konağın itmami iki yüz elli liraya muhtac olub bu sırada meblağ-ı mezbûrun ianesinden imkân görülmemesine mebni kasaba-i mezkûre hamiyetmendanın rif'atlı Hacı İbrahim Ağa mezkûr noksanın ikmalini taahüd eylemiş.

Böyle bir eser-i nafi'a ve lüzumun ve işin nahiye merkezindeki usul üzere iâne-i ahâli ile bir mekteb inşası başlanıb bununda kariben bi'l-itmam derûnunde etfal-i memleketin tedrisine başlatdırılacağı işidildiğinden şöyle bir eser-i hayrın vücûda getirilmek üzere olmasından dolayı müsebbiblerine beyan-i şükran olunur.

28.N.3770, s.3

1 Receb 1308-29 Kânûn-i Sâni 1306-10 Şubat Frenki 1891

Ta'mîrât

Musul Vilâyeti Hükûmet Konağı'yla hapishânesinin icrâ-yı ta'mîri hususu mahâllerinden ba-mazbata arz ve inha olunmağla keşifleri mucibince me'zuniyet lâzıma i'ta kılınmışdır.

29.N.3786, s.3

19 Receb 1308-16 Şubat Rumi 1306-28 Şubat Frenki 1891

Hükûmet Konağı

Bozkır Kazası Hükûmet Dairesi'nin harab bir halde bulunmasına mebni beş altı seneden berü rüşdîyye mektebinin bir tarafında oturmakta olduğu halde bu kere iâne-i hamiyetmendân ahâli ve ka'im makam-i kaza rif'atlı Halil Hilmi Efendi'nin ve hey'et ve me'mûrîn-i mahâlliyenin eser-i himmet ve gayretleriyle sâye-i terakki vaye-i hazret-i zillullahide kaza-i mezkûrde on yedi odayı şamil ve kâr-gîr olarak bir hükûmet dairesi inşa ve her bir nevakısı ikmal edilerek der-dest nakil bulunduğu kaza-i mezkûr iş'ar olunuyor.

30.N.3867, s.2

28 Şevval 1308-28 Mayıs Rumi-6 Haziran Frenki 1891

Hükûmet Konağı İnşası

Cisr-i Mustafa Paşa Hükûmet Konağı zaten harab iken bundan mukaddem zuhur iden seylabdan dâhi bir tarafı büsbütün münhedim olduğundan bu kere hedmiyle müceddeden inşasına beda' ve mübaşeret idilmiş olduğu mahâlinden yazılıyor.

31.N.3888, s.2

15 Ramazân 1308-19 Haziran Rumi-1 Temmuz Efrenci 1891

Hükûmet Konağı

Konya Vilâyeti âliyesine merbut Ilgın Kazası Hükûmet Konağı'nın inhadama yüz tuttuğu cihetle led'el keşf müceddeden inşa ve ikmâl kılınması yüz bin elli guruş sarfiyla meydana gelebileceği anlaşılmış ve mesarif-i mezkûre de eski konağın mevcûd olan enkazından taş ve kereste bedeli olan dört bin altı yüz guruş bi'l-ıfraz mütebaki doksan altı bin dört yüz küsur guruşun olunan teşvikat ve tergibat üzerine hamiyetmendan ahâli canibinden bir hizmet-i celilece tesviye kılınmak üzere vilâyet –i müşârün-ileyhaden arz ve istizân kılındığı mahâlinde iş'ar kılınmıştır.

32.N.3926, s.2-3

13 Muharrem 1309-6 Ağustos Rumi-18 Ağustos Efrenç 1891

İâne-i Hamiyetmendan

(1)Hayrabolu Kazası merkezinde inşa idilecek olan hükûmet konağının sarf-ı inşaiyesine iştirak etmek maksad hamiyetmendesıyla ahâli-i kaza taraflarından iâne cem' ve i'tasına başlandığı mahâlimden bildiriliyor.

(2)İnşaat

Bozdoğan Kazası'na merbut Bekyazarı Nahiyesi Hükûmet Konağı'nın mahâlince tedarik idilen karşılığıyla müceddeden inşasına başlandığı mahâlimden bildirilmiştir.

33.N.3933, s.3

21 Muharrem 1309-14 Ağustos Rumi-26 Ağustos Rumi Efrenç 1891

Hükûmet Konağı

Trablusgarb Vilâyet mülhakatından Hamas Sancağı'na tabi Matarata Kazası merkezinde ki hükümet konağı harab olmasından naşi me'murin-i mahâlliye şimdiye kadar kura ile bazen hânelerde ikamet idilmekde bulunduğu hâlde bu sene sâye-i me'mûriyetvaye-i hazret-i padişâhide kaza-i mezkûrun mahâlli belediye varidatından mâ-müştemilat muntazam ve mükemmel bir bâb hükûmet konağının binasına mübaşeret olunacak bu kere rehin-i hitâm olduğu vilayet müşârün-ileyhaden dâhiliye nezâret-i celilesine iş'ar kılınmıştır.

34.N.3954, s.3

15 Safer 1308-7 Eylül Rumi-19 Eylül Efrenci 1891

Resm-i Küşâd

Mustafa Paşa Kasabası'nda inşa idilen hükûmet konağının geçen pazar irtesi günü resmî küşâdı icrâ kılındığı yazılmışdı. Ahiren kasaba-i mezkûreden iş'ar olunduğuna göre Edirne valisi devletlü Hacı İzzet Paşa hazretlerine vekâleten resmî mezkûrede hazır bulunmak üzere vilâyet-i müşârün-ileyha maârif müdiri izzetlü Sûruri Bey Efendi sûret-i mahsusada âzim kılınmış olduğundan mu'mi ileyhle ferik kumandanı saadetlü Mehmed Muhlis Paşa hazretleri ve ba-cümle erkan-ı ve umera-i askeriye ve ka'im makam-i kaza izzetlü Mahmud Celaledin Bey Efendi ve me'mûrîn-i mahâlliye duâ-yı ruhaniyye ve mu'teberân-ı memleket hazır buldukları ve üç bölük piyade iki bölük süvari asaker şahâne sarfiyeten selam oldukları hâlde müsaka tarafından edilen selam iş'arını üzerine üç defa (padişâhım çok yaşa) temenniyat halisesi rafî bargâh ahdiyet kılınmış ve rüşdîyye mektebi muallim efendi tezayyüd ömr-ü ikbal tevaffur-u şan ve iclâl hazret-i zilullahiyi mütehemmin bir duâ kıraat iderek bu kez herkes emin-i havan olduğu gibi Rum ve Bulgar cemâatleri duâ-yı ruhaniyesi tarafından dâhi da'vât-ı hayriye-i hazret-i padişâhi tekrar olunarak kumandan paşa hazretleriyle mu'mi ileyhe Sururi Bey Efendi tarafından makam-ı münasib birer natuk iddiğünden sonra mezkûr konağın küşâdı ilan olunmuşdur.

35.N.3985, s.5

22 Rebî-ül Evvel 1308-14 Teşrin-i Evvel Rumi 1307-26 Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

İnşaât

Soma'da ka'im makam-ı kaza izzetlü Halil Efendi'nin himmeti ahâli-i mahâlliyyenin îânesiyle daire-i hükûmet içinde bir zabtiye koğuşu inşa idilmekte olduğu iş'aret mahâlliyyedendir.

36.N.4008, s.3

19 Rebî-ül Âhir 1309-9 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-21 Teşrin-i Sâni Efirenci 1891

İpek Sancağı Hükûmet Konağı harab olmasına mebni herem ile arsasının ittisalindeki askeri kışlasına ilhak olunmak üzere cihet-i askeriyyeye terki ve kasabanın bir mahâlinde yüz altmış bin guruş sarfiyla müceddeden bir bâb hükûmet konağı inşası hususuna

irade-i seniyye şeref sünûh ve sûdur buyrulmuş idi. Dâhiliye nezâret-i celilesinin Kosova Vilâyeti âliyesine iş'ar keyfiyet idilmekte ber mucib-i iş'ar mezkûr hükûmet konağının inşasının mahâlince yakınında beda' idileceği müstehberdir.

37.N.4017, s.2

30 Rebî-ül Âhir 1309-20 Teşrin-i Sâni 1307-2 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Ergani Hükûmet Konağı

Ergani Hükûmet Konağı'nın ber mucib keşfi doksan beş bin beşyüz küsur guruş sarfıyla müceddeden inşası hususu şûra-yı devlet kararı ile led'el istizân irade-i seniyye-i cenab-ı mülkdari şeref müteallik buyrulmuş idi.

Keyfiyet bu kere dâhiliye nezâret-i celilesinden Diyarbekir Vilâyeti celilesine emr-û itibar kılınmış ve mezkûr konağının kariben emr-û inşatına mübaşeret idileceği müstehber bulunmuşdur.

38.N.4021, s.4

5 Cemâzi-yel Evvel 1309-25 Teşrin-i Sâni 1307-7 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Hükûmet Konağı

Sâye-i umrânvâye-i hazret-i padişâhide şehr-cari ruminin ikinci cuma günü me'mûrîn-i hükûmet ve mu'teberân-ı ahâli-i memleketden bir hayli zevat hazır oldukları halde evvel emirde da'vât-ı mefruza-i hazret-i hilafetpenâhî tekrar idilerek Kargı Nahiyesi'nde hükûmet konağı inşaatına ibtidâr olunduğu Tosya'dan iş'ar olunmuşdur.

39.N.4023, s.2

8 Cemâzi-yel Evvel 1309-27 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-9 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

İnşaat

Siroz Hükûmet Konağı'nın icrâ kılınan keşfi mucibince icrâ-yı ta'mîr-i hususu mahâlimden ba-mazbata arz ve inha olunmağla inşaat-ı mezkûreye me'zuniyet virilmiştir.

40.N.4034, s.2

20 Cemâzi-yel Evvel 1309-10 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-22 Kânûn-i Evvel Efrencî 1891

İnşaât

Bağdat Vilâyeti celilesi dâhilinde Cezire Kazası'nın merkezi olan Hamidiye Kasabası'ndaki hükûmet konağı harab ve nakabil iskân bir hale gelmiş ve mesarif-i ta'mîriyesi otuz bin guruş kadar tahmin idilmekte bulunmuş olduğu halde mücerred kaza ka'im makam rif'atlı Akif Efendi'nin semi' ve gayret ile mezkûr hükûmet konağının zemin katda bir asker zabıtaya piyade sınıfının ve ikisi mahbusin ve zabıta suvarilerinin ikametine mahsus olmak üzere üç bâb oda ile üst katta kâr-gîr bir oda ile ta'mirinin müceddeden inşa ve bunlardan maada mal ve tahrirat katmaları odaları dâhi ta'mîr sûretiyle ihya edilmiş ve şu inşaât ve ta'mîrâtın mesarif-i hazine-i devlete ba-rabt edilmeyerek hamiyetmendan ahâli ve me'murinin virmiş oldukları îâne açısından tesviye olunmuştur.

41.N.4069, s.3

2 Receb 1309-20 Kânûn-i Sâni 1307-1 Şubat Efrenci 1892

Eser-i takdir

Sâye-i mamuriyevaye-i hazret-i padişâhi Çeşme'de hamiyetmendan îânesiyle müceddeden inşa olunan hükûmet konağının yüz bin guruşu karib bir mesarifle vücuda geldiği ve bu da me'mûrîn-i mahâlliyeinin eser-i himmet ittigü haber olunmuştur.

42. N.4075, s.3-4

9 Receb 1309-27 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-8 Şubat Efrenci 1892

(1) Sida Hükûmet Konağı'nın ber mucib-i keşf altı bin yedi yüz guruş sarfıyla icrâ-yı ta'mîrât muktezâsına ve meblağ-ı mezkûrun vilâyetinden üç yüz altı senesi muvezenesine dâhil olan ta'mîrât mesarifi karşuluğundan tesviyesine şûra-yı devlet kararı ile lede'l istizân irade-i seniyye-i cenab-ı mülkdarı müteallik ve şerefsudûr buyrulmuştur.

(2) Hükûmet Konağı

Aydın'a merbut İnebad Nahiyesi'nin cesamet ve hamiyet-i mevkiyesi meydanda

olarak mukaddema harab olmuş olan hükûmet konağının inşasına muvaffak olunamamış olması nahiyein ehemmiyetle gayri mütenasib nevakısdan madud idi. Mutasarrıf-ı liva saadetlü Ragıb Paşa hazretleri nahiye-i mezkûreye azimet ile ashab-ı servet ve hamiiyetdan müceddeden bir hükûmet konağı vücûda getirilmek üzere üç yüz lira iâne te'min ile taht-ı taahhüde aldırarak kariben inşaâtına mübaderet ve mübaşeret olunmak esbab ve imkânını istihzar eylemiş oldukları mahâlinden iş'ar kılınıyor.

43.N.4104, s.2

13 Şaban 1309-29 Şubat Rumi 1307-12 Mart Efrenci 1892

İnşaât

Dimetoka Hükûmet Konağı'nın müceddeden inşası hususu karar gîr olarak inşaât lâzımıye merci âliyesince me'zuniyet virilmiş olduğundan mukaddema inşaât-ı mezkûre ibtidâr olunacaktır.

44.N.4180, s.2

20 Z'i-ı Ka'de 1309-3 Haziran Rumi 1308-15 Haziran Efrenci 1892

Mudanya Hükûmet Konağı'nın Müceddeden İnşası

Zeman-ı ömr'ül intişar hazret-i padişâhide lâyuad ve lâyhıhası (?) ârâ-i vücûd olan terakkiyat ma'mûriyetkesterane cümlesinden olmak üzere Mudanya Hükûmet Konağı'nın müceddeden inşa ve te'sisine vali-yi vilâyet devletlü Münir Paşa hazretleri taraflarından bezl-i himmet buyrulmuş ve şehr-i sabıkanın yirmi beşinci pazar irtesi günü müteminen inşaât beda' ve mübaşeret olunmuş ve bu vesile-i cem' ile dâhi duâ-yı umumiyet ömr-ü ikbâl hazret tacdar azim-i is'al kabulgâh Cenab-ı Rabb müteal kılınmıştır.

45.N.4195, s.3

7 Z'i-ı Hicce 1309-20 Haziran Rumi 1308-2 Temmuz Efrenci 1892

(1) İnşaât

Midilli Hükûmet Konağı ve müştemilata iki yüz doksan iki bin küsur gurus sarfıyla ta'mîrât ve tecdiden inşası hususu muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i şehriyârından olmağla ber mucib-i irade-i seniyye-i inşaât-ı lâzımeye ibtidâr idilmek üzere buldukları müstehberdir.

(2) Kemer Kazası Hükûmet Konağı'nın keşfi mucibince icrâ-yı ta'mîri hususu lede'l arz irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefsûdur olmağla keyfiyetin mahâline iş'ar buyrulduğu müstehberdir.

46.N.4201, s.4

20 Z'i-l Hicce 1309-2 Temmuz Rumi 1307-14 Temmuz Efrenci 1892

İnşaât

Manisa Hükûmet Konağı'nın muhtac-ı ta'mîr olan mahallerinin ta'mîri ve Aziziye Kazası Hükûmet Konağı'nın müceddeden inşası hususu taht-ı karara alınarak led'el-istizân irade-i seniyye-i cenab-ı şehinşahi şerefsadır olmağla keşifleri mucibince emr-û inşâata ibtidâr olunmak üzere idiğü müstehberdir.

47.N.4228, s.2

22 Muharrem 1310-3 Ağustos Rumi 1308-15 Ağustos Efrenci 1892

İkmâl-i İnşaât

Aydın Vilâyeti celilesi dâhilinde Kara Ağaç Kazası'nın na-tamam olan hükûmet konağıyla cebhânesinin ve yeniden bir zabıta dairesinin inşa ve ikmâli için bu sene kurban derilerinin otuz bin guruş mikdarında bir meblağ sarf edileceği haber viriliyor.

48.N.4239, s.3

5 Safer 1310-15 Ağustos Rumi 1308-27 Ağustos Efrenci 1892

Hükûmet Konağı

Kavala'da müceddeden inşası mukarrer olan hükûmet konağı mesarif-i inşaiyesi yüz küsur bin guruşa keşf idilmiş ve buna mukabil ahâli malı olan şimdiki hükûmet konağıyla eski belediye dairesi satılarak üst tarafının bi'l-rıza ahâli tarafından iâneten tesviyesi karar gir olmuştur. İnşaâtda metanet ve rasanete dikkat ve kaide-i tasarrufiye riayet olunmak üzere hümâyûn-ı inşaâta mübaşeret olunması ve fakat ahâliden iâne istihsali hususunda zinhar arızatvukua getirilmemesi için mahâline emir verilmiştir.

49.N.4263, s.3

2 Rebî-ül Evvel 1310-12 Eylül Rumi 1308-24 Eylül Efrenci 1892

Hükûmet Konağı İnşası

Mukaddema Dağmarmara Nahiyesi müdürlüğünde bulunduğu sırada altı odayı şamil bir hükûmet konağı inşasına muvaffak olmuş ve muahharen İzmir dâhilinde Ilıca Nahiyesi müdüriyetine tahvil-i me'mûrîn iderek üç seneden berü vazife-yi mevduasını razı meyanen irtiza-i hazret-i padişâhi dairesinde i'fa idilmekte bulunmuş olan Remzi Efendi hazine-i celileye yar olmaksızın icrâ idildiği teşvikat üzerine beş yüz yirmi mecdiye iâne cem'ine muvaffak olarak bir hükûmet konağı inşasına teşebbüs idildiği ve teşebbüsat-ı vak'a ihale-i iş'ar me'muriyet-i âliyesiyle kasabayı teşrif buyurmuş olan mutasarrıf-ı liva saadetlü Muhyiddin Paşa hazretlerinin musemmaları olmasıyla heman nahiyeye merkezinin münasib bir mahâlinde kâin olup daire-i hükûmet ittihazına layık bulunan ve üç yüz mecdiye değeri olan bağçesi vasi bir bâb mülkhânenin iki yüz mecdiye iştirasına bakınılan üç yüz mecdiyenin tevsi ve tezyinatı cihetle sarfına emr-û i'ta buyrulmalarına mebni ol-sûretle icâbı icrâ hükûmet hey'eti şimdiden mezkûr mahâle nakil olunarak bu vesile ile de duâ-yı mefruz hazret-i padişâhi tekrar idildiği mahâlinden iş'ar olunmuştur.

50.N.4270, s.3

11 Rebî-ül Evvel 1310-21 Eylül Rumi 1308-3 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

İnşaât

Preveze Hükûmet Konağı harab olduğundan keşfi mucibince müceddeden inşası hususu taht-ı karara alınarak bi'l-istizân irade-i seniyye-i hazret padişâhi şeref müteallik buyrulmağla icâbının icrâsına müsâraat kılındığı müstehberdir.

51.N.4299, s.2

14 Rebî-ül Âhir 1310-24 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-5 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Mamuratü'l Aziz Hükûmet Konağı

Muhterik olan Mamuratü'l Aziz Vilâyeti âliyesi hükûmet konağının inşası muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhiden olmağla mahâlince lüzûma gelen keşfi icrâ kılınmış ve sûret-i keşfinin muvaffak nizam ve usûl olup olmadığının tedkiki zımnında Akka müteallik evrak şehremanet celilesinden hendesehâneye havale edilmiştir.

52.N.4308, s.3

26 Rebî-ül Âhir 1310-5 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-17 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Ankara Hükûmet Konağı

Ankara Hükûmet Konağı'nın müceddeden ve son hükûmete cesban olacak bir tarz-ı nevinde mükemmelen inşası muktezâ-yı irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhiden bulunmağla mezkûr konağın keşf-i evvelini icrâ ve harita ve defterinin tanzimi zımında dersaâdetten Ankara'ya resimci meşhur Bederus Kalfa azam buyrulmuştur.

53.N.4316, s.2

5 Cemâzî-yel Evvel 1310-14 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-26 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Yozgad Hükûmet Konağı

Yozgad Sancağı Hükûmet Konağı harab olduğundan keşfi mucibince icrâ-yı ta'mîri hususuna bi'l-istizân irade-i seniyye-i hazret-i hilafepenâhî saniha pîrâye sünûh olmuştur.

54.N.4223, s. 2

15 Cemâzî-yel Evvel 1310-23 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-5 Kânûn-i Evvel Efrenci 1892

Simav Hükûmet Konağı

Hüdavendigâr Vilâyeti celilesi dâhilinde kâin Simav Kazası Hükûmet Konağı'nın müşrif-i harab olmasına mebni ber mucib keşfi icra-yı ta'mîri hususu vilâyet müşârün-ileyhaden dâhiliye nezâret-i celilesine ba-mazbata arz ve iş'ar olunmuş keyfiyet led'el arz evvelce ifa-yı muktezâsı hususuna irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenâhî şerefsünûh buyrulmuştur.

3.19.İMARET

1.N.3850, s.2

9 Şevval 1308-6 Mayıs Rumi-18 Mayıs Efrenci 1891

Ta'mîr-i İmaret

Bursa'da defin-i hâk-i ıtır-nak olan Selatin-i azâm ali-i makam hazretlerinden "Hüdavendigâr" Gazi hazretlerinin müessesat-i celilesinden Çakırca'da bulunan imaret-i ammarelerinin bazı mahâlleri sâye-i müberratvaye-i hazret padişâhi de bir sûret-i mükemmelede ta'mîr idildiği usûl-i sem'i mesarımız olmuştur.

2.N.4055, s.3

14 Cemâzi-yel Âhir 1309-3 Kânûn-i Sani Rumi 1307-15 Kânûn-i Evvel Efrenci 1892

Cennetmekân Sultan Süleyman Han hazretleri imaret-i ammaresi kurşunlarının keşfi mucibince on iki bin yedi yüz kırk dokuz guruş sarfiyle iâneten icrâ-yı ta'mîri ve meblağ-ı mezkûrun üç yüz yedi senesi evkâf bûdcesi tertibinden tesviyesi hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'arı ve şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istizân emr-û ferman-ı hümâyûn cenab-ı hilafetpenâhî saniha ârâ-yı sudûr olmuştur.

3.20.KARAKOLHÂNE

1.N.832, s.2

2 Cemâzi-yel-Evvel Sene 1298-Fi 20 Mart-1 Nisan 1881

İzmir'de bu kere müceddeden teşkil iden polisler ile jandarmaların ikamet ve iskânına mahsus olarak hükûmet konağının karşısında bir daire-i mahsusa inşa olduğu şehri mezkûrden alınan haberlerden müstebân olunmuştur.

2.N.1470, s.1

26 Cemâzi-yel-Âhir Sene 1300-Fi 22 Nisan -4 Mayıs Frenki 1883

Der-saâdetten jandarma karakolhânelerinin heman ekseriyesi inşa ve ta'mir olunmuş olduğu gibi bu kere dâhi Kadırğa Karakolhânesi'nin müceddeden inşaâtına teşebbüs olunmuş olduğu müsemmâdır.

3.N.3413, s.2

4 Rebî-ül-Evvel 1307-17 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-29 Teşrin-i Evvel Frenki Sene 1889

Fenar civarında bir bâb karakolhânenin inşası hususu taht-ı karara alınarak muâmele-i lâzimesine ibtidâr olunmaktadır.

4.N.3423, s.3

13 Rebî-ül-Evvel 1307-27 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-8 Teşrin-i Sâni Frenki Sene 1889

Suriye Gazetesinde okunmuştur.

Vilâyetce tahkîm asayışe müteallik esbâbın istihsâli emrinde bir devam olan tedbir cümlesinden olmak üzere Vadiü'l-Acem Kazası'nda vâki olub memerr-i eşkıya musaddar vukuat olmağla ma'ruf bulunan Tel-Gabar nam mevkî de bir kura karakolhânenin inşası ve lüzûm-u mikdar jandarmanın ik'adıyla hem kaza-i mezkûr ahâlisinin ve hem de orasıyla münasib ahz ve i'tası bulunan mâhâl-i mütecavire ahâlisinin muhafaza-yı istirâhat ve emniyetleri hususu lüzûmeden görülerek yapılan keşfi vecihle inşaâta mübaşeret olunmak üzere olduğu tâhkikat-ı vâkamızdan müstebân olmuştur.

5.N.3436, s.3

28 Rebî-ül -Evvel 1307-11 Teşrin-i Sâni Sene 1305-24 Teşrin-i Sâni Frenki Sene 1889

Ta'mîrât

Kâğıdhâne Jandarma Karakolhânesi'nin keşfi mucibince icrâ-yı ta'mîri hususu merci' âliyesinden bi'l istîzân irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şeref müteallik buyrulmağla ilkbaharda icrâ-yı ta'mîrâta beda' ve mübaşeret olunacağı müstehberdir.

6.N.3665, s.2

14 Safer 1308-18 Eylül Rûmî 1306-29 Frenki 1890

Karakolhâne

Kâğıdhâne Karyesi Karakolhânesi'nin inşaâtı bu kere reside-i hadd-i hitâm olmağla evvelki gün resmî küşâdı icrâ kılınmıştır.

7.N.3682, s.3

4 Rebî-ül-Evvel 1308-6 Teşrin-i Evvel 1306-18 Frenki 1890

Yeni Bir Karakolhâne

Atûfetlü Haristaki Zuğrafos Efendi hazretleri Küçük Köy'de mesarifini kendi keselerinden tesviye iderek yaptırdıkları karakolhânenin inşaâtı hitâma erdiği cihetle geçen pazar günü resmî küşâdı bi-l icrâ orada ikamet idecek jandarma zabıtine teslim edilmiştir. Bu karakolhâne bir zabıt birde neferât odası bir ahuru ve saire-i müştemil bulunmakta imiş.

8.N.3947, s.2

7 Safer 1309-30 Ağustos Rûmî-11 Eylül Efrecî 1891

Karakol İnşası

Yeniköy'de Osman Reis Mahâllesi'nde Gölbaşı Caddesi'ndeki arsaya karakolhâne inşası hususu karar gîr olarak ameliyyat hendeseye ve muamelât-ı sâiresinin icrâsı zımnında şehremanet celilesi ser-mühendisi ve meclis emanet âzâsından sâadetlü Mehmed Efendi hazretleriyle dördüncü daire-i belediye celilesinden diğere bir me'mur ta'yin kılınmıştır.

9.N.3966, s.1

29 Safer 1309-21 Eylül Rûmî-3 Teşrin-i Evvel Efrecî 1891

Karakolhâne

Bi'l-irade-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi Hamidiye Türbe-i Şerifesi civarında inşa kılınmakta olan jandarma karakolhânesinin ameliyyat-ı inşaiyesi kuvve-i karibeye gelmiş ve kapusu bâlâsına doğrusu tuğra-yı garra-yı hazret-i padişâhi vaz' teallük olunduğu görülmüştür.

10.N.3973, s.3

8 Rebî-ül Evvel 1309-30 Eylül Rûmî-16 Teşrin-i Evvel Efrecî 1891

Karakolhâne

Demiryollarının muhafâzası için elzem ve icrâ olunan te'kidat-ı kâmile cümlesinden olmak üzere Selanik ve Mitraviçe şimendiferiyle ittisak hattı üzerine ve nukat-ı lâzımede karakolhâneler inşasıyla asâkir-i şahâne ve zabıtaya ikâmesi muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhidan bulunmuş ve iş bu karar karakolhânelerden Selanik Vilâyeti celilesi hududuna müsadif olunanların inşaatına başlandığı gibi Kosova Vilâyeti dahilinde altmış bir kilo metro mesafe için iktizâ iden karakolhânelerin dâhi keşifnâme ve haritaları nâfi'a dairesince tanzim olunmakta olup kâriben inşaatına başlanılmış mukarrer bulunmuştur.

11.N.4041, s.2

28 Cemâzi-yel-Evvel 1309-18 Kânûn-i-Evvel Rûmî 1307-30 Kânûn-i-Evvel Efrencî 1891

İnşa

Sivas Şehrinin cesâmeti ve hükûmet konağının çarşı cihetiyle muhafaza-i inzibâd için mezkûr çarşunun ve küçük meydan nam-ı mevkîde kâin arsa-i emiriye üzerine yedi bin dört yüz küsur guruş sarfıyla ve mahâllice teşkil olunacak muhtelif komisyonun nezâretiyle müceddeden bir bâb jandarma karakolhânesinin inşa ve meblağ-ı mezkûrun üç yüz yedi senesi bûdcesine dâhil olan umum-i inşâât ve ta'mîrât tertib-i musaddakından tesviye ve i'fa olunması hususuna makam-ı vali-yi seraskeriden vukubulan iş'ar üzerine lede'l istizân irade-i seniyye-i cenab cihân bâni saniha ârâ-i sudûr olmuştur.

12.N.4069, s.4

2 Receb 1309-20 Kânûn-i Sâni 1307-1 Şubat Efrencî 1892

İnşa

Manastır Vilâyeti dâhilinde Avharı Caddesi'nde ber mucib keşfi ve münakasa beş bin dört yüz guruş sarfıyla bir mentalit komisyonun nezâreti altında keşfi ve resmîne muvaffak sûrette bir karakolhâne inşa ve meblağ-ı mezbûrun üç yüz yedi senesi jandarma bûdcesine dâhil bulunan umum inşâât ve ta'mîrât tertibinden tesviye ve i'fa olunması hususuna makam-ı vali-yi seraskeriden vukubulan iş'ar üzerine bi'll-istizân emr-û ferman-ı hümâyûn cenab-ı şehinşâhî şeref-riz sünûh ve sudûr buyrulmuştur.

13. N.4087, s.4

22 Receb 1309-10 Şubat Rumi 1307-23 Şubat Efrenci 1892

Karakol İnşası

Kırk Ağaç Fişenkânesi'nin te'min-i hüsn-ü idaresi için bir mevkî münâsib zabıt odasıyla mikdar-ı kâfi neferleri istiâb idecek vüsâtte yetmiş altı bin dört yüz bu kadar guruş sarfıyla bir karakolhâne inşası muktezâ-yı irade-i seniyye hazret-i şehinşâhi olmağla keyfiyet tophâne-i amire müşiriyyet celilesinden lâzım gelenlere iş'ar olunacak ber mucib irade-i seniyye-i inşâât-ı lâzimeye mübaderet idilmiştir.

14. N.4092, s.2

28 Receb 1309-15 Şubat Rûmî 1307-27 Şubat Efrecî 1892

İnşaât

Fındıklı'da Kazgancı Mahâllesi'nde kâin olub harablığı cihetiyle birkaç sene evvel hedm ittirilmiş olan karakolhânenin keşfi olan yirmi üç bin küsur gurus sarfiyla ve ta'mîrât komisyonu marifetiyle müceddeden inşası hususuna irade-i seniyye-i hazret-i padişâhî şeref müteallik buyrulmuşdu. Keyfiyet bu kere makam-ı celil seraskeriden jandarma daire-i âliyesine hâvâle ve evrakı mezkûr komisyona tevdi olunmağla ber mucib-i keşfi inşaat-ı lâzımeye mübâşeret olunmak üzere bulunduğu müstehberdir.

15.N.4098, s.2

6 Şaban 1309-22 Şubat Rûmî 1307-5 Mart Efrecî 1892

Karakolhâne

Adalar Kazası'nda beş bâb karakolhânenin te'sis ve inşası hususu karar gîr olarak icâbının icrâsı zımında bu bâbda muhabere cereyan ettiği işidilmiştir.

16.N.4131, s.2

16 Ramazân-el Mübarek 1309-1 Nisan Rûmî-1308-13 Nisan-Efrecî 1892

İnşaât

Topkapu Saray-ı Hümayûnu'ndaki Bağdad Köşkü'nün pişegâhında bir kasr-ı dil-nişin ile Hamidiye nam-ı meâlî ittisamı altında bir karakolhâne inşa olunmuşdu. Mezkûr karakolhânenin ittisâline bu kere müceddeden ve ilaveten inşa olunan mâhâl-i mahsusun dünki yevm-i sâadet-i bedidde resm-i küşâdı vukubularak bu münasebetle duâ-yı devam ömr-ü ikbâl hazret-i padişâhi yâd-û nigâr kılınmıştır.

17.N.4171, s.2

9 Z'i-l ka'de 1309-23 Mayıs Rûmî 1308-4 Haziran Efrecî 1892

Karakolhâne inşası

Eyüb civarında merkez karakolhânenin harab olmasına mebni hedmiyle tevsien kâr-gîr olarak inşası hususu taht-ı karara alınmıştır.

18.N.4237, s.4

3 Safer 1310-13 Ağustos Rumi 1308-25 Ağustos Efrenci 1892

Karakolhâne İnşası

Yemen Vilâyeti celilesi dâhilinde kâin Sûr nam mevkî'nde ve en murtâzâ ve hâkim noktada kırk elli küşâdın iki karakolhâne inşasını beda' mübaşeret idildiği Sanad'da okunmuştur.

19.N.4242, s.4

9 Safer 1310-19 Ağustos Rumi 1308-31 Ağustos Efrenci 1892

İnşaat

Koca Mustafa Paşa'da inşası hususu taht-ı karara alınarak lede'l arz irâde-i seniyye-i cenab-ı padişâhi şeref müteallik buyrulan jandarma karakolhânesine ilavesi muktâzâ görülen mâhâlin istimlâkı için bu kere me'mur-ı mahsusalar tâ'yin idilmekle istimlâk nizamnâmesi mûcibince muamele-i lâzimesi i'fa ve ikmâl olunduktan sonra emri inşâata ibtidâr olunacağı müstehberdir.

20.N.4266, s.2

6 Rebî-ül Evvel 1310-16 Eylül Rumi 1308-28 Eylül Efrenci 1892

Müceddeden İnşa

İzmir'de kâin Fasulye Karakolhânesi gayet eskimiş olmasına binâen bu defa hedm ittirilerek müceddeden inşasına teşebbüs edilmiştir. Malûmat müstahsâlimize nazaran mezkûr karakolhâne İzmir'de bulunan sâir karakolhânelerin kâfesinden mükemmel ve metin bir sûret de inşa idilecektir.

21.N.4279, s.3

21 Rebî-ül Evvel 1310-1 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-13 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

İnşaat

Kurbağalı Dere civarında bi'l-irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi müceddeden inşa olunan karakolhâne bu kere inşâatı kâmilen hitâm buyrulmuştur.

22.N.4292, s.3

6 Rebî-ül Âhir 1310-16 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-27 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Fasulye Karakolhânesi

Müceddeden inşası hususu muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhiden bulunan İzmir'de vâki Fasulye Karakolhânesi inşaatına mübâşeret idilmiş ve etrafından bazı dükkânlar satın alınarak zaten pek dar olan arsanın tevsi kılınmış olduğu şehri mezkûrden bildirilmiştir.

23.N.4297, s.2

12 Rebî-ül Âhir 1310-22 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-3 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Sukur'da Karakolhâne Tesisi

Hudeyde ile Muha arasında vâki Sukur Ceziresi'nde bulundurulmakta olan bir on başı takım zabitanın ikâmetleri için cezirenin ehemmiyetli bir noktasında sûret-i mükemmelede bir bâb kâr-gîr karakolhâne inşasına ve efrad-ı merkumenin makûlat ve sâirelerini nakil için bir seneden berü imâline bin ve (?) iş'arı üzerine makam-ı sami seraskeriden vâki olan arz ve istizân üzerine irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefmüteallik buyrulmuştur.

3.21.KARANTİNAHÂNE

1.N.3039, s.6-7

26 Z'i-ı Ka'de 1305-23 Temmuz Rumî Sene 1304-4 Ağustos Frenki Sene 1888

Kamaran Karantinahânesi ve Hüccâc-ı Müslimin

Şehrimizde Fransızca olarak neşr idilmekte bulunan (Medikor Farmasotik) nam risâlede Doktor Duka Efendi'nin bâlâdaki unvan ile görülen makalenin sûret mütercümesidir.

1820 senesi sıhhiye nezâretinin hükûmet-i seniyyeye vukubulan tekâlif üzerine hüccâc-ı müslimine mahsus bir karantinahâne salih-i Ber Ahmer'de bir mevki ta'yini için bir komisyon teşkil olmuş idi. Bir reis ile müteaddid itbâ ve me'mûrlardan müteşekkil bulunan komisyon Hicaz ve Yemen sevhilini bâde't tetkik 1867 senesi takdim aldıkları mufassal bir raporda o hevalide en ziyade karantinahâne inşasına salih olmak üzere Yemen Vilâyeti merkezinde bulunan Hudeyde'ye az bir mesafede bulunan

Kamaran(Kamran) adasında ve Bâb el-Mendeb birununa karib bir mevkîde Şeyh Said Limanı'nı ihtihab eylemiş olduklarını mecli-is sihhiyeye bildirmişlerdir.

1870'de bu mevkîde bir ikinci komisyon gönderilmiş ise de bu komisyondan dâhi günlerden evvel keşfe giden komisyonun virdiği raporu te'kid ve te'yid yolunda bir rapor virilmiştir. Bu ikinci rapordan sonra sihhiye nezâreti bir büyük karantinahâne inşası için Kamaran Adası'nın su ve daha sair her sûratle lâzım gelen şeri'at-ı sihhiyeyi câmi bulunduğunu görmüş olduğundan mezkûr karantinahânenin inşasına karar verilmiştir.

Kamaran'ın topografyası Kamaran Adası 15 derece ve 16 dakika arz şimalide 40 derece ve 44 dakika tul-i şarkide vâki olup Bâb-el Mendeb'e 180 ve Hudeyde'ye 45 mil mesafededir. Arabistan ve Afrika'nın bu cihetlerdeki sevahili gibi Kamaran dâhi akîm bir ada ise de toprağı Ber Ahmer'de bulunan Cezayir sairenin ekseri gibi volkanlığa müstaidir. Kamaran dâhilinde birçok hayvanat-ı bahriye kabukları bulunduğundan bu adanın denizin alçalmasından husule geldiği tahmin idilmektedir.

11 mil tulunda ve üç buçuk mil arzındadır. Sath-ı bahriden irtifai 80 kadem olduğundan az bir mesafeden bile gayet suûbetle müşahede olunabilir.

Arazisi kumluk ve kayalık olup biraz da balçığı havidir. Kayaların ekserisi hayvanat-ı bahriye kabuklarından müteşekkildir. Adanın toprağında görülen tabaka-ıt muhtelif esna-yı teşkilinde geçirdiği muhtelif devirleri göstermektedir.

Ekalim-i diğher memalik hâre ekalimi gibi olup derece-i hararet itidalde bulunduğu zaman yani nisanda mizanü'l harare 32, mayısta 35, haziran, temmuz, ağustosda 38 derece-yi irae olmakda olduğu gibi hararet kesb-i şiddet idüb de 42'ye kadar çıktığı nadir değildir. Ender olarak 44'de çıktığı da görülmüştür.

Bu adaya her nevi rüzgâr dokunmakda olup mevsim-i harik ile mevsim şeitada lodos diğher aylarda dâhi poyraz ile batı rüzgârı hûbub eylemektedir. Mevsim sayfda bir günde birkaç türlü rüzgâr eser.

Cezire-i mezkûrede mevcûd olan karyelerin en büyük Kamaran Karyesi olup 140 aded ariş ile beşyüz doksan bir sekene-i havidir. Bundan başka dört karye daha vardır.

Bunlardan birincisi Yemen Karyesi olup nefsi-i Kamaran'dan 4 mil mesafede cenub-i şarkide vâkidir. 14 ariş ile 83 sekene-i havidir.

İkincisi FavarraKasabası'dır ki bu da Kamaran'dan üç buçuk mil mesafede ve cenub-i garbide vâkidir. 20 arış ile 130 seknesi vardır.

Üçüncüsü Makram 4 mil şimal-i garbide vâkidir. 20 arış ile 118 nüfus ahâliyi havidir.

Dördüncüsü ise Zilah Karyesi'dir. Bu da şimalinde 4 mil mesafede bulunub 18 arış ile 120 sekene-i muhtevindir.

Ahâlisi heman umumen orta boylu olub vücûdları nahif bacakları ince olanları esmerdir. Kendileri halîmidir. Fakat kazanç hususunda pek harîsdirler. Başluca balık ile teayyüş iderler. Erkekleri sedef saydı ile meşguldürler. Memleketin en birinci ticareti sedef ticaretidir. Sedef saydı ile uğraşanlar ekseriya aralarda kesir bulunan köpek balıklarına taam olmak tehlikesine maruzdurlar. Bu yolda kaza o denizlerde kesretle vukua gelmektedir.

Kamaran Karyesi ahâlisi sularını karyenin iki kilometre şimal-i garbında bulunan köylerden almaktadır. Bu köylerin adedi dokuz olub kayaları oymak sûretle vücûda gelmiştir. Suları gayet latiftir. Orada birçok köylerde daha var ise de bunların suları denizden gelmek de olduğundan taamı biraz acıdır.

Adada hurma ağaçları var ise de kesretli değildir. Cezirenin şimal-i cenubi çalılıktır. Hudeyde'ye de kurbiyyeti cihetle zehair-i lâzîmenin celbi kolaydır. Hıfzü'l sıhha nokta-i nezâretten havası sağlamdır. O memlekete mahsus hiçbir hastalık yoktur.

Oraya gelen Avrupalılar bazı emraza mübtela olmaktadır. Bu emrazdan birincisi iltihabı emadır ki terden sonra vücûdun soğumasıyla mevadd-ı mağziye tebdilinde ilerü gelmektedir. İkincisi humma olub bu da hevanın (elektro termohigrometrik) hassas-ı te'siratından husule gelmektedir. Üçüncüsü vücûdun gaz aramasından ilerü gelme bir hastalık olub bazen vücûdun her bir tarafını istila eyleyerek kan çıbanı halini almaktadır. Bu hastalık dâhi havanın şiddetli hararetine atıf idilmektedir.

Karantinahâne için olan ilk teşebbüs 1881 senesi Mekke'de kolera zuhur eylediği esnada sıhhiye-i meclis-i âlisi Kamaran'da Yemen hacılarını kabul etmek için bir müvakkit karantinahâne inşasına beni me'mûr eylemiş idi.

1882 senesi meclisi sıhhiye bir sene evvel inşa idilen müvekkit karantinahânedan husule gelen menafî takdir iderek Hind'den gelen ve umumen koleradan şübheli add idilen hüccâca mahsus bu birinci karantinahâneyi bi't tevi mükemmelen inşasına karar virdi.

Karantinahâne te'sisi 1882 senesi haziranda bu mühim me'muriyet uhde-i acizâneme ihale buyurulduğundan birinci derecede lâzım add edilen mevadd-ı inşaiye ile beraber İstanbul'dan hareket eyledim. Hind'den gelen hüccâcları kabul için hac mevsimine kadar behime hâl karantinahâne hüccâc kabule müsaîd bir hale gelmesi matlub idi.

Karantinahânenin ilk tehiyyesinde Hesperya vapur ile gelen hacılar kabul olundu ki bunlar vûrudlar ile beraber kolerayı dâhi getirdiler.

1883,84,85 seneleri hitâmında inşâatı ikmale muvaffak oldum.

Bu hizmetin sûret-i icrası benim için pek müşkül idi. Çünkü bir taraftan inşâata devam idu-üb diğer cihetden karantina müddetlerini ikmâl için hacıları kabule mecbur idik. Bir takım amele inşâatın bir kısmını itmama uğraşmakda iken diğer kısma hacılar kabul idilmekte idi. Sıhhiye nezâretinin bu hususda vâki olan himmet ve ikdâmı sayesinde karantinahânenin şimal ve cenubda iki büyük cenahını teşkil iden kısmının hitâma muvaffakiyet hâsıl oldu.

Doktor Duka

Mabadi var.

2.N.3040, s.7

28 Z'i-l Ka'de 1305-20 Temmuz Rumî Sene 1304-6 Ağustos Frenki Sene 1888

Kamaran Tahaffuzhânesi

Doktor Duka Efendi'nin Kamaran Adası'na dair olan makalelerinden mabâd;

Birinci yani şimalde bulunan cenahı dört büyük kısmı havidir ki bu aksamın her yeri sekiz yüzden bine kadar hüccâc istiabına kâfidir. Bu dört kısımdan birinci kısım otuz ikinci ve üçüncü kısımlar, yirmi dördüncü kısım dâhi on yedi arişden mürekkebirdir. Karantinahânenin cenub cihetinde ki cenahı ise yirmi arişten ibareddir.

Bu aksamın sûret-i tertibatı gayet mükemmeldir. Karantinahânedeki bulunarak zevatın teşkil idilecekleri cemaâti mümkün olduğu kadar birbirlerinden uzak bir mesafede bulundurmak keyfiyeti en ziyâde husulüne gayret eylediğim bir husus idi. Bunun tertib ve icrâsı pek o kadar kolay olmadığı halde buna da muvaffakiyet hâsıl oldu.

Muhtelif cemâatin karantina müddetlerini ikmâl için iskân idecekleri aksamın yanlarında bulunacak mesafe sıhhiye meclisinin kararınca yüz elli metro olacak iken bu

deniz bu mesafeyi bil't tazif her kısmını diğlerinden üç yüz metro uzakda inşa ittirdim. Bu sûretle aksamın her biri kendi başına bir karantinahâne gibi olub aralarında her türlü revabit münasebat münkati'dır.

Kamaran Karantinahânesi bu gün hüccâca mahsus yüz ariş havi bulunub her bir arişin tulu yirmi arzı ve beş buçuk irtifaı dâhi üç metro ve altmış santimetrodur. Bunların mecmu' beş bin hacı kadar istiab iderler. Bunlardan başka karantinahânedeki beş hastane salonu etibbaya ve gardiyan başılara mahsus beşer daire mevcûddur.

Hüccâca mahsus olan arişler karantina usulü için lâzım gelen şeriatı tamamıyla cem' olarak inşa idilmiştir. Bu arişler kazıklar ile kamışlardan inşa idilmişlerdir. Güneşde ve bağza sepken gibi şiddetle yağın yağmurlardan hüccâcî muhafaza için bunların etrafına sundurma şeklinde hurma ağacı yapraklarından birer gölgelik yaptırdım.

1886 senesindeki inşaât esnasında yirmi sahrınc ile bir büyük su hazinesi dâhi inşa ittirilmiştir.

Karantinahânenin şimal cihetinin münkasım olduğu dört büyük aksamdan birinci kısmının 160.000 litre su istiabına kâfi dört sahrıncı vardır. İkinci ve üçüncü kısımların 128.000 litre su alır dörder sahrıncı vardır. Dördüncü kısmın dâhi 128.000 litre istiab ider üç sahrınc mevcûddur. Karantinahânenin cenub cihetdeki aksamına mahsus olmak üzere 136.000 litre su istiabına kâfi miktarda su mevcûd bulunduruluyor.

Karantinahâne Kamaran Karyesi'ne yakın sahil-i bahride karantinahâne me'murlarının ikametlerine mahsus bir şubesi vardır. Bu şube on ikinci ariş taşdan imâl edilmiş bir metro derinliğinde birer temel üzerine mübindir.

Bu şubenin matbahları ve demirden bir su haznesi vardır. Bu ebniyelerin cümlesi alçak bir dıvar ile ihata edilmiştir. Bu dıvarların üç kapusu vardır.

Hamamlar ile abdesthâneler sahilden birkaç metro uzakda deniz ortasına kazıklar üzerine bina idülüb bir köprü ile sahile iltisak ittirilmiştir.

Arabaların vazına mahsus elli metro tul ve on metro arzında bir mahâl olub sağ ve solda yirmişer metro tulunda iki büyük kısmı havi olmak üzere ortadan tasfiye-i heva odasıyla ikiye tefrik edilmiştir.

Tasfiye-i heva odasında bu fennin kavaidine tadbiken vazî lâzım gelen alet ve boruları henüz mevcûd değildir.

Tasfiye-i heva odasının iki tarafında bulunan mahâller geminin hamulesini ferih ferih istiaba kifâyet gösterirler.

Karantinahânenin şimal cihetinde üç iskele vardır ve cenubunde bir iskele mevcûd ise de bu iskele horasanlı halis harç ile i'mâl edilmiş olduğundan metanet cihetiyle diğer üç iskeleden mükemmeldir.

1882'den 1886'ya kadar olan hac zamanı nezâret-i acizanem tahtında bulunan beş sene zarfında Kamaran Karantinahânesi'ne 74.363 hacı inmiştir. Bunları 122 vapur ile bir yelken sekinesi getirmiştir. Bu vapurlardan seksen dördü İngiliz, onüçü Mısır, beş Osmanlı, beş Nemçe (Budapeşte), beş Zengibar, biri Rus, biri Fransız, biri Alman idi.

Hüccâc-1 Nakil	Hüccâc	Mikdar	Sene
Eden Vapur Adı			
Yelken Beri	16	9067	1882
	39	20016	1883
	17	12746	1884
	25	17303	1885
	25	15031	1886

Mecmu' Hüccac	Vapurların Mikdarı
121	74163

İş bu beş sene zarfındaki hüccâcın menusbüyet-i miliyeleri	
Caveli	20.902
Hindi	29.327
İrani	4.620
Arab	5.349
Buharalı	8.555
Osmanlı	2.922
Afganlı	887
Mısırlı	570
Mağribli	520
Yemeni	466
Çinli	040
TOPLAM	74.163

Yetmiş dört bin yüz altmış üç hacıdan on altı bin altı yüz doksan ikisi fakir olduklarından karantinahâne için lüzûm gelen rüsumu veremediklerinden bunlar meccanen yiyüb içmişlerdir. Eda-yı fakir ile bâd-ı heva geçinenlerin ekserisi Hindli idi. Bu 74.163 hacıdan yirmi yedi bin yüz otuz dördü karantinahânedede beş gün, otuz dört bin altmış sekizi on gün, dört bin otuz biri on beş gün, dört yüz yetmiş sekizi içlerinden kolera zuhur eylemiş olmasına mebni dikkatle tedavi görmek üzere kırk yedi gün Basra Körfezi ile Zengibar'dan gelen sekiz bin elli iki hacı dâhi olunan muayene-i tıbbiye üzerine yirmi dört saatlik bir müddet karantinada bakılmışlardır.

Doktor Duka

Mabadı var.

3.N.4065, s.3

26 Cemâzî-yel Âhir 1309-15 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-27 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

Karantinahâne İnşası

Yanya Vilâyeti dâhilinde Preveze Sancağı'na mülhak müceddeden bir karantinahâne

inşasına lûzum görülmüş ve ind'el keşf on yedi bin altı yüz elli guruş vücuda geleceği anlaşılıb karantinhâne yapılacak mülk arazi-i mevkufeden olması cihetle senevi iki yüz elli icare-i zemin mahâlince takdir olunduğundan sıhha-i nezâret-i celilesi büdcesinde mevcûd karşuluğundan tesviye olunmak üzere havalenâmesinin i'tası hususu maliye nezâret-i âliyesine ve inşaat maddesinin sıhhiye nezâret-i celilesine havalesiyle icra için dâhi nezaret-i celile-i evkâf-ı hümâyûn ma'lûmât i'ta bulunduğu Yanya Vilâyeti âliyesinde iş'ar-ı keyfiyet idilmesi hususu padişâhiden olmağla nezâret ve vilâyet müşârün-ileyhaca icâbının icrâsına mübaderet kılınmıştır.

3.22.KIŞLA

1.N.831, s.2.

1 Cemâzî-yel Evvel Sene 1298- fi 19-31 Mart Sene 1881

İzmir Hükûmet Konağı karşusunda vilâyetin bu kere teşkil olunan polis ve jandarma nefâratına mahsûs olmak üzere bir mükemmel kışla inşası olunmakta elli kadar duvarcı binanın itmamına çalışmakta oldukları Emperisyal Dosmiran nam-ı gazetede görülmüştür.

2.N.842, s.1

14 Cemâzî- yel Evvel Sene 1298-Fi 1-3 Nisan Sene 1881

Şarki Rum İli Dâimi Komitesi tarafından virilen karar mûcibince Pazarcık İslimiye ve Aydos ve Kazanlık'da bâhri yüz seksen bin guruş mesarifle vücûda gelebilecek dört bâb kışla inşa olunacağını Lé-Türki yazıyor.

3.N.1244, s.2

20 Ramazân 1299-Fi 23 Temmuz ve Fi 4 Ağustos Frenki Sene 1882

Yenipazar'da kâin kışla-i hümâyûnun ve Suriye hududu üzerinde on bâb karakolhânenin yigirmi bin yedi yüz altı guruş yigirmi para sarfıyla icâb iden mâhâllerinin ta'mîren ve müceddeden inşa olduğu ve bu akçadan iki bin iki yüz kırk yedi guruşun umera ve zabitan-ı askerîye ve iki bin yüz yigirmi sekiz buçuk guruş mâhâlli hükûmet me'murları ve küsuru dâhi asker ve ahâlîyenin muavenet-i faâliyesiyle husûle geldiği Yeni Pazar Sancağı mutasarrıflığından bi't-tahrirat inha ve iş'ar olunmuş ve mezkûr kışlanın ta'mîri ve on bâb karakol hânenin inşası yolunda umera ve zabitan ve me'murîn ile efrâd-ı askerîye ve ahâli-i mahâlliyyenin vukubulan himmet ve gayretleri mucib takdir ve

memnuniyet idüğünden ol bâbda mutasarrıflık-ı mezkûre cevaben iş'ar olunduğu gibi Yeni Pazar kumandanı miralay ı izzetlü Amir Bey Efendi'ye dâhi cânib-i sami vilâyetpenâhîden bir kıt'a tahsîn-nâme tastîr buyurulduğu idâremize tebliğ buyurulan meclis idare-i vilâyet mazbatasından anlaşılmıştır.

4.N.2434, s.1.

26 Şevval Sene 1303-Temmuz Rumi 16-28 Frenki Sene 1886

Berane'de bulunan kışla-i hümayûnda iki aded hastahâne inşa olunulduğundan berü ta'mîr olunamadıklarından fena halde müşrif-i harab olmuşlar iken Berane kumandanı ka'im-makam izzetlü Abdürrahman Bey Efendi'nin ittihâz ve icrâ buyurdukları tedâbîr-i hasene gâyet ve mütemadiyesine binbaşı rif'atlû Osman Efendi'nin inzimâm iden ikdâm-ı tamı eseri olarak mezkûr koğuşların icrâ-yı ta'mîri üç dört bin gurusun sarfına muhtac görüldüğü hâlde efrâd-ı askerîyenin mu'avenat faâliyesiyle yalnız beş altı yüz gurusun mesârifle derece-i matlûbede yani müceddeden inşa olunmuşçasına ta'mîrât-ı mükemmelesi icrâ ve kışla-yı mezkûrun sa'ir mâhâlleri dâhi ta'mîr ittirilmiş olduğundan başka derûnlarındaki hastagânın te'min-i istirahatları vesâilinin istihsali ve asâkir-i şahânenin mütenevvi' tâlimlerin tâlim ve icrâsı ve her bir huzur ve rahatlarının istikmali yolunda kumandan ve bin başı mumî-ileyhanın görülmekte olan fedakârlıkları enzar-ı amâde lisân-ı medh ve sitayişle yâd idilmekte olduğunu Kosova Gazetesi yazıyor.

5.N.3009, s.2

20 Şevval Sene 1305-18 Haziran-30 Haziran Frenki Sene 1888

Kışla inşası

Sivas'da ârâm-sâz besâlet olan asâkir-i me'sere hazret-i padişâhînin ikâmetine mahsus olmak üzere bir kışla inşası hususu Sivas vâli-yi âlisi devletlü Alî Sururi Paşa hazretleri tarafından taht-ı karara alındığı yazılmışdı. Mezkûr kışlanın tahsis olunan arsa üzerine sûret-i mükemmelede ve gayet rasin olarak inşasına beda' ve mübaşeret olunduğu işârat-ı mâhâlliyedendir.

6.N.3023 s.2

8 Z'i-i ka'de 1305-5 Temmuz Rumi-17 Frenki Sene 1888

Sivas'da Kışla İnşası

Sivas'da ârâm-sâz ikâmet olan asâkir-i şahâne için vali-yî âli-yî vilâyet devletlü Ali

Sururi Paşa hazretleri tarafından bir kışla inşasına beda' ve mübaşeret olduğu yazılmışdı. Bu kere istihbar olduğuna göre mezkûr kışlanın sürat-i itmâmı zımnında vali-yî âli-yî müşârün- ileyh hazretleri pek ziyâde himmet buyurmakta oldukları gibi nefs-i Sivas'ın harab olan kaldırımlarının icrâ-yı ta'mîrâtı ve şimdîye kadar hânelerin üzeri topraktan olduğu halde bu kere kiremit vazî ittirilmesi vilâyetce taht-ı karara alınmışdı.

7.N.3443, s.2

9 Rebî-ül Âhir 1307-20 Teşrin-i Sâni Rumi Sene 1305-2 Kânûn-i Evvel Frenki 1889

Resmî Küşâd

Asr-ı mes'ud hazret hilafetpenâhînin uyun ârâ cihan ve şükran olmakda bulunan âsâr-ı celile-i umrân perverânesi cümle-i celilesi ile Arabgir'de te'sis olunmakda bulunan kışla-yı hümâyûn inşaâtı bu kere reside-i hüsn-ü hitâm olduğundan umera ve zabitan askeriye ve me'mûrîn-i mülkiye ve ulema ve mütehazziâne ve umum ahâli-yi mahâlliye ile mekâtib-i rüşdiyye şakirdanı kışlaya davet idilerek efrad-ı asakir hazret-i şahâne hazır oldukları halde teminen menkıbe-i mevlid hazret-i nebevi kıraat ve bunun füyûzat-ı maneviyesinden bi'l isticâb da'vât-ı mefruzâ-yı cenab-ı zilullahi cümle-i tarafından tekraren tilâvet olunduktan ve asâkir-i şahâne canibinden üç defa (padişâhım çok yaşa) duâ-yı vacibü'l edası isâl kabulgâh cenab-ı perverdekâr kılındıktan sonra zebh-i karâbîn ile resmî küşâdı bi'l-âhire emretmek çeşm-i iftiharımız olan cünud-ı nûsred-i mev'ud cenab-ı cihanbâni ikâme idildiği Ma'mure'tül Aziz Gazetesi'nde okunmuşdur.

8.N.3594, s.2-3

13 Şevval 1307-1 Mayıs Rumi 1306-31 Mayıs Frenki 1890

İnşaât

Selanik Vilâyeti celilesinde Razlık Kazası'nın merkezinde mukaddema iâne-i hamiyetmendan ahâli ile te'sis idilen kışlanın münâsib bir mâhâlinde bargir istiab ider kâr-gîr bir ahur ile yüz nefer asâkir-i şahânenin ikâmetlerine mahsus fevkâni bir koğuşun iâneten inşası zımnında mevkî kumandanı izzetlü Ali Rıza ve ka'im makam-i kaza rif'atlü Şemsi Bekâr tarafından bezl-i himmet olunmakda bulunmuşdur.

9.N.3762, s.3

20 Cemâzî-yel Evvel 1308-19 Kânûn-i Sâni Rumi 1306-31 Frenki 1891

Kışla İnşası

Yenice-i Vardar'da bin lira kadar bir meblağ sarfiyle bir tabur topcu ve bir bölük sùvari hayvanatıyla neferâtının istiabına kâfi bir kışla yapılmak üzere bundan bir iki ay mukaddem idilen istizân üzerine beş yüz lirası hazine-i celileden beş yüz lirası da âhâliyi hamiyetmendan tarafından iâne sûretiyle virilmek üzere emr-û vürûd itmiş ve daha ulu kat temellere beda' olunmak üzere iken havaların müsâadesinden te'hir edilmiş ve bu kere mezkûr temeller ve vaz' olunub inşaâtına mübaşeret olunduğu gibi âhâlinin gayreti de hakîkâten sezavar tahsin bir derece de olunub iâne cem'ine gayret ittiklerinden bunun inşa hüsn sûretle netice bezir olacağı anlaşılmıştır.

10.N.3999, s.3

9 Reb'ül Âhir 1309-30 Teşrin-i Evvel Rumi 1307-11 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Kışla İnşası

İpek'de müceddeden inşa olunmakda olan kışla-yı hümâyûnun bir tabur istiab ider bir cihetini tahtâni efrad-ı koğuşlarından ve fevkâni on yedi tane bâb-ı zabitan odasından ibaret olduğu hâlde sâye-i ma'muriyetvaye-i hazret-i mülkdarı rabb reside-i hâdd-i hitâm olarak çadırlardaki efrad ve zabitan askeri şehir-i cârinin yirmi altıncı günü kâmilen mezkûr kışlanın nakil ve ikâmet ittirildiğinden cümle tarafından (padişâhım çok yaşa) duâ-i mefrûzü'l-edasının tezkâr ile tezyinü'l sene ubudiyet idildiği İpek mutasarrıf ve kumandanlığından nezâret-i celile-i dâhiliyeye ba-telgrafnâme iş'ar kılınmıştır.

11.N.3863, s.3

24 Şevval 1308-21 Mayıs Rumi-2 Haziran Frenki 1891

Piyâde Kışla-i Hümâyûn

Edirne'de inşasına başlanılacağı evvelce derc sıhhiye-i memnuniyet kılınmış olan dört taburluk piyâde kışla-yı hümâyûnun dünkü pazar irtesi günü inşasına beda' mübaşeret olunmuştur.

12.N.3891, s.2

28 Z'i-l-ka'de 1308-22 Haziran Rumi-4 Temmuz Efrençi 1891

Kışla

Sâye-i terakkiyât vaye-i hazret-i padişâhide bu kere Yanya haricinde ve ıslahhâne mer'ası denilen mâhâlde ma-teferruat mükemmel bir topçu kışlası inşaâta başlandığı mâhâlinde iş'ar olunmuşdur

13.N.4320, s.2

11 Cemâzî-yel Evvel 1310-19 Teşrin-i Sâni 1308-1 Kânûn-i Evvel Efrençi 1892

Resmî Küşâd ve Hitam

Edirne'de kâin olub mukaddema şeref sünûh buyrulan irâde-i seniyye-i hazret-i padişâhi hükm-ü celiline tevfikten müceddeden inşasına başlanmış olan Atik Piyâde kışla-yı Cesime'nin bir zâli bu kere reside-i hüsn-i hitâm olduğundan resmî küşâdı bi'l-ahire malûmü'l mikdar olan zabitan ve sairenin sâye-i şahânedede emr-û mesnûn hitamları icrâ kılındığı telgraf malûmatından itafen yazılmışdır.

3.23.KİLİSE\PATRİKHÂNE

1.N.497, s.1

22 Safer Sene 1297-Fi 30 Kânûn-i Sani ve 11 Şubat 1880

Maten Gazetesi'nin aldığı malûmata nazaran Fenar'da kâin Rum Patrikhânesi'nin inşasıyla mesarif-i tefrişiyesi olarak şimdiye kadar altı bin Lira-i Osmani sarf olunmuş imiş.

2.N.585, s.1

16 Cemâzî-yel Âhir Sene 1297-14-16 Mayıs 1880

Taksim'de inşa olunmakda olan Rum Kilisesi'nin ikmâl-i nevakısı için Mösyö Zarifi tarafından iki yüz ve Mösyö Zani İstafotuç tarafından dâhi yüzüne cem'an üç yüz lira iâne olunduğu Kardo Bosfor yazıyor.

3.N.649, s.2

3 Ramazân Sene 1297-Fi 28 Temmuz-9 Ağustos 1880

Bosna'da kâin Derbend Kasabası'ndan Pesterloid Gazetesi'ne iş'ar olduğuna göre

geçenlerde kasaba-i mezkûrede bir kilise inşasından dolayı İslamlar ile Katolikler beyninde şiddetli bir münazaa zuhur etmiş ve her ne kadar Dokdor Virtembriğ münazaanın men'ine çalışmış ise de İslâm mahâllesinin ortasında ve câmi şerif karininde bulunan mezkûr kilisenin inşasına devam olunmuştur. Bina-yı aliyye İslamilerinin de fevkâlâde heyecan olub kemâlen hicret ideceklerini makâm-ı tehdidde hükûmete beyan olmakda imiş.

4.N.913, s.1

9 Şaban Sene 1298-Fi 25 Haziran-7 Temmuz 1881

Feri köyünde vâki ermeni müzalliginde bir kilise inşası esbabına istihzar itmek üzere ermeni milleti zadedânından mürekkeb olarak bu kere bir komisyon teşkil itmiştir.

5.N.1039, s.2

15 Muharrem Sene 1299-Fi 25 Teşrin-i Sani-7 Kânûn-i Evvel Sene 1881

Tunus'da Mirsad'da inşa olunan mevkit Fransız kilisesinin temeline birinci taşın vaz' olunması münasebetiyle Cezayir piskoposu Fransız ve İtalyan ve Moltoz piskoposları beraberinde olduğu hâlde îcrâ-yı ayin iderek hitâm-ı resmîde ahâli-yi Hristiyanıye ittifak ve ittihadada davet itmiş.

6.N.2356, s.1

19 Receb Sene 1303-Nisan Rumi 12-24 Efrenci Sene 1886

Mesarifi Rusya tarafından te'diye ve tasviye idilmek üzere Şıbka'da inşa idilecek bir manastır için muktezi olan iki milyar tuğlanın iştirasi Filibe'de münakasa vâz' olunmuştur. Bu manastır büyük iki yüz odayı şamil olacak ve 20.000 kişiyi istiab idecektir. Ameliyyat-ı inşaiye yeni bir emr-û vürûd idesiye kadar resmen te'hîr olunmuştur. Rusya'nın Filibe konsolosuna mesarif-i inşaiyeye karşuluk olmak üzere külliyyatlı mübâlâğ vürûd ittiği gibi Sofya Konsoloshânesi'ne dâhi yirmi bin lira irsal olunmuştur.

7.N.3556, s.2

22 Şaban 1307-Mart Rumi 31 Sene 1306-12 Nisan Frenki 1890

Bulgar Kilisesi

Fenar'da vâki Bulgar cemâatine mahsus kilisenin inşası hususuna irade-i seniyye-i

hazret-i padişâhi şeref tealluk buyrularak keyfiyet-i adliye nezâreti celilesinden lâzım gelenlere iş'ar olunmağla inşaâtına beda' ve mübaşeret olunmak üzere ittiği istihbar kılınmıştır.

8.N.3666, s.3

15 Safer 1308-18 Eylül Rumi 1306-30 Frenki 1890

İnşaât sâye-i terakkivaye-i hazret-i padişâhide mukaddema Kırkkilise'de inşasına başlanmış olan kışla-yı hümâyûnun inşaâtı bu defa hitâm bularak eylülün altısında bir sûret-i mutantanada resmî küşâdı icrâ buyrulmuştur.

9.N.3785, s.2

18 Receb 1308-15 Şubat Rumi 1306-27 Şubat Frenki 1891

Teberru Hayr-Hahi

Şehrimiz tüccar-ı muteberesinden Esayan biraderler Taksim'deki ermeni mektebi ve kilisesi yeniden inşa itmeği taht-ı taahhüde aldıkları ve bu iki binanın üç bin arşun bi-sath üzerine inşa idilecekleri karşı gazetelerinde okunmuştur.

10.N.3902, s.2

15 Z'i-l Hicce 1308-10 Temmuz Rumi-22 Temmuz Efrenci 1891

Sent Antuan Kilisası

Beyoğlu'da kâin Sent Antuan Kilisası'nın müceddeden inşası için açılmış olan îâne defterinde mukim meblağ iki bin dokuz yüz yetmiş beş liraya baliğ olmuştur. Bundan ma'da Mösyö Koko yüz lira Madam Vanelşuvanni elli lira ve evrakat Mösyö Pirelli yirmi bin lira ve Mösyö Emil Buduri bin frank ve Madarilli Efendi beş yüz frank i'ta eyledikleri gibi Avusturya İmparatoru hazretleri iki bin frank teberrû eylemişlerdir.

11.N.3991, s.3

29 Rebî-ül Evvel 1309-21 Teşrin-i Evvel 1307-1 Teşrin-i Sâni Frenki 1891

Hasbiya Kasabası'na tabî Râşıya Karyesi'nde mülk bir arsa üzerine Rum Katolik Cemâati tarafından bir kilise inşası hususunda irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefsudûr olmuştur.

Keyfiyet bu kere adliye mezâhib nezâret-i celilesinden Rum Patrikhânesi'ne iş'ar kılındığı gibi hükûmet-i mahâliyyeye dâhi izbar olunmuş olduğundan ber-mucib irade-i

seniyye icrâ-yı icâbına müsâraat idilmiştir.

12.N.3993, s.2

2 Rebî-ül Âhir 1309-23 Teşrin-i Evvel 1307-3 Teşrin-i Sâni Frenki 1891

İnşa

Berat Sancağı'na tabî Delibega Karyesi'nde Meryem Ana Kilisesi'nin harablığı cihetiyle nıfsının kilise evkâfın hasılâtından ve diğer nıfsının efrâd cemâatinden biri tarafından iâneten tesviye ve i'fa kılınmak üzere yirmi bin guruş sarfiyle müceddeden inşası Rum Patrikliği'nin istidası ve şûra-i devlet kararı üzerine bi'l-istizân makrûn müsaâde-i seniyye-i cenab-ı padişâhi olmuştur.

13.N.4005, s.3

16 Rebî-ül Âhir 1309-6 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-18 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Kilise İnşası

Gazi Köyü'nde iştir'a olunan on bin ziraî mülk arsa üzerine Aya Nikolas nâmında bir bâb kilisenin müceddeden inşası hususu Rum Patriği canibinden ba-takrir adliye ve mezâhib nezâret-i celilesinden iştir'a olunmağla lâzım gelen tâhkikatının icrâsı hususu nezâret-i müşârün-ileyhden icâbına izbar olunduğu müstehberdir.

14.N.4006, s.2

17 Rebî-ül Âhir 1309-7 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-19 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

İnşaât

Sida Kasabası'nda bulunan katolik cemâati kilisasının harab olmasına mebni cemâat-ı mezkûr reisi ruhânîyesinin Atik Kilisa civarında mutasarrıf olduğu bir kıt'a mülk bağçe üzerine tûlen otuz arzen yirmi ve irtifaen on yedi metro olarak bir bâb kilisa inşa olunması hususuna vukubulan istida' ve şûra-yı devletce virilen karar üzerine bil-istizân müsaâde-i seniyye-i cenab-ı şehinşâhi erzan buyrulmuştur.

15.N.4030, s.3

15 Cemâzi-ül Evvel 1309-5 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-17 Kânûn-i Evvel Sene Efrenci 1891

Kilisa ve Mekteb İnşası

Nablus Kasabası'nda bulunan protestan taifesinin icrâ idenlerle çocukların talimine mahsus iki odanın adem-i kifâyetden nâşi kasaba-i mezkûre haricinde ve memleket kaptısı ittisalinde kâin olup taife-i merkumeden Süleyman El-Ferra'nın âhde-i tasarruf bulunan tarlaya şeref ve itibar-ı mahâlliye göre aşare muadil icrâ-yı zemin takdir ve tahsis olunmak ve tûl-i hariciyesi dokuz metro ve otuz santimden ve alt ve üst katların tûl-i dâhiliyesi on beş metreden ve alt katının arz-ı dâhiliyesi yedi metro kırk santimden ve üst katının arz-ı dâhiliyesi yedi metro altmış santimden ve şimâl ve cenub cihetlerinin irtifa'ı dokuz metro seksen santimden ve şark ve garb cihetlerinin irtifa'ı on bir metro elli santimden ibaret bulunmak üzere bir hâne ile bir kilise ve mekteb inşasına taife-i merkume papasları tarafından vukubulan istida' ve mahâlliye ceryan iden muhabere neticesinde meclis-i irade-i vilâyetden ba-mazbata sebk iden arz ve inha üzerine iade-i istizân irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi müteallik ve şerefsadır olarak icâb iden emr-i âliye dâhiliye nezâret-i celilesinden makam-ı vilâyete tesyar buyrulmuş ve keyfiyet mahâline der-dest tebliğ ve iş'ar bulunmuşdur.

16.N.4100, s.3

9 Şaban 1309-25 Şubat Rumi 1309-8 Mart Efrenci 1892

İnşa

Manastır Vilâyeti dâhilinde ka'im makam Filorina Kazası'na tabî Aydos Karyesi'nde Rum Cemâati için bir kilise inşası hususuna Manastır Vilâyeti'nden vukubulan iş'ar üzerine bi'l-istizân emr-û irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi müteallik ve şeref sudûr buyrulmuşdur.

17.N.4109, s.2

19 Şaban 1309-6 Mart Rumi 1308-18 Mart Efrenci 1892

İnşa

Koçana Kazası dâhilinde Maliş Nahiyesi'ne tûlen yirmi ve arzen on iki ve irtifaen altı metro olmak üzere bir kilise inşasına rum patrikliğinden vukubulan istida' ve şûra-yı devletce virilen karar üzerine bi'l-istizân müsaade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi erzan buyrulmuşdur.

18.N.4111, s.3

22 Şaban 1309-9 Mart Rumi 1308-21 Mart Efrenci 1892

İnşa

Bandırma Kazası dâhilinde Aydıncık Nahiyesi'ne tabî Yeni Kazaklar Karyesi'nde tûlen yirmi ve arzen on ve irtifaen beş ziraî olarak bir kilisa inşasına kariben mezkûre ahâlîsi tarafından vukubulan istid'a ve şûra-yı devletce virilen karar üzerine bi'l-istizân müsaâde-i seniyye-i cenab-ı şehinşâhi erzan buyrulmuştur.

19.N.4115, s.1

26 Şubat 1309-13 Mart Rumi 1308-25 Mart Efrenci 1892

İnşa

Kudüs-ü Şerif'de Nasıra Mahâllesi'nde harab ve münhim olan Aya Katrina nâm-ı rum kilisesinin tûlen on altı metro yirmi santimetro ve arzen on metro elli sentimetro ve irtifaen dokuz metro olmak üzere teçdiden inşasına Rum Patrikliği'nden vukubulan istid'a bil-istizân müsaâde-i seniyye-i cenab-ı şehinşâhi erzan buyrulmuştur.

20.N.4124, s.2

8 Ramazân El Mübarek 1309-24 Mart Rumi 1307-5 Nisan Efrenci 1892

İnşa

Beyrut Vilâyetinde Merc-i Uyûn Kazası'nda vâki Safed Karyesi'nde (?) nâm mahâlde bulunan Rum Cemâatine mahsus olmak ve tûlen yirmi ve arzen on iki ve irtifaen on ziraî vüsâtinde bulunmak üzere bir bâb kilise inşasına cemâat-ı merkume metropolidi tarafından vukubulan istid'a ve şûra-yı devletce virilen karar üzerine bi'l-istizân müsaâde-i seniyye-i cenab-ı şehinşâhi erzan buyrulmuştur.

21.N.4125, s.2

9 Ramazân El Mübarek 1309-25 Mart Rumi 1308-6 Nisan Efrenci 1892

İnşa

Trabzon Vilâyetinde Rize Kasabası'nda rum cemâatine mahsus olan kilise ahâlîsinin sakin olduğu mahâle uzak ve müşrif-i harab olduğundan mezkûr mahâle tûlen on dört arzen sekiz irtifaen on iki metro olmak üzere müceddeden bir bâb kilisa inşası hususuna vukubulan istid'a ve şûra-yı devletce virilen karar üzerine bi'l-istizân müsaâde-i

seniyye-i cenab-ı şehinşâhi erzan buyrulmuşdur.

22.N.4135, s.5

22 Ramazân El Mübarek 1309-8 Nisan Rumi 1307-19 Nisan Efrenci 1892

Ta'mîrât

Bika Sancağı'nda kâin Ermeni Kilisasının icrâ-yı ta'mîrât mukteziyesi hususu muktezâyı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhidan olmağla keyfiyet dâhiliye nezâret-i celilesinden lâzım gelenlere bildirilerek ber-mucib irade-i seniyye-i icrâ-yı ta'mîrâtına mübaderet kılındığı istihbar kılınmıştır.

23.N.4238, s.3

4 Safer 1310-14 Ağustos Rumi 1308-26 Ağustos Efrenci 1892

Ta'mîr

Kandilli Ermeni Kilisası harab olduğundan icrâ-yı ta'mîri Ermeni patriği rütbetlü Huran Aşıkyan Efendi hazretleri tarafından adliye ve mezahib nezâret-i celilesine ba-takrir iş'ar idilmekte keyfiyeti lâzım gelenlere bi'l-muhabere ta'mîrât-ı lâzîmenin icrâsına me'zuniyet virilmiştir.

3.24.KONSOLOSLUK BİNASI

1.N.319, s.1

21 Receb Sene 1296- Fi Haziran-10 Temmuz 1879

İran Devleti'nin Mahmud Paşa karinde Hevace Hanı ittisalinde kâin konsoloshânesi bundan evvel muhterik olmuşdu. Bu kere mezkûr konsoloshâne mahâl-i mezkûre kâr-gîr olmak üzere inşa olunmuş ve mahâlinin ahirine doğru konsoloshânenin oraya nakl idileceği istihbar kılınmıştır.

3.25.KÖPRÜ

1.N.118, s.1

17 Z'i-l ka'de Sene 1295-Fi 1-13 Teşrin-i Sâni 1878

Maahid Demir Köprüsü'nün ta'mîri için İngiliz tebaasından bir zatın arzı taahhüd edildiği rivayet olunuyor.

2.N.249, s.1

27 Rebî-ül Âhir Sene 1296-Fi 7-19 Nisan 1879

Demir Köprü'nün edevâtını bu defa tersanede ikmâl kılınmış olduğundan birkaç güne kadar mâhâline vaz' olunacağı rivâyet olunuyor.

3.N.270, s.3

23 Cemâzî-yel Evvel Sene 1296-Fi 3-14 Mayıs 1879

Şark-i Rumi İli

Filib'e karşı yakaya rabt iden ve muharebe hasebiyle iki defa berhevâ edilen köprünün orta yeri bu kere demir olarak inşa olunub ismine dâhi "İstulipin Köprüsü" tesmiye olduğun Filibe'den yazıyorlar.

4.N.501, s.1

5 Rebî-ül Evvel 1297-Fi 4-16 Şubat 1880

Demir Köprü'yü hitâm bulmak üzere olub kariben küşâd idilecek ise de bazı erbâb fakrû mütalaa köprüye vapurlar yanaşması matlûbenin ne sûretle temin idileceği hakkında ârâ ve efkâr-ı mütehâlifede bulunuyorlar. Yanaşacaklar ve şimdiki hâliyle takribi mümkün olamayacağından vapur yanaşacak mahâllere dubalar vazî veyahut sair sûretle iskeleler inşası lüzûm geleceğinden ve halbûki buna dair henüz bir gûne tedarikât görülemediğinden işin bu ciheti uzayacağına durmayan ile eğer vapurlar şimdi mevcûd olan ahşab köprüye yanaşacaklar ise o halde dâhi bir köprüye bedel iki köprü istimâl edilmiş olacağını beyândan hâli kalmıyorlar. Bununla beraber şimdiki ahşab köprünün talebine fûrûhatı dâhi mükerrir olduğu cihetle elbette vapurların da ahşab köprüye yanaşması lüzûm geleceğinden bu bâbda iktizâ iden esbâba teşebbüs olunacağı keşf-ü tâhmin ediyorlar.

5.N.565, s.1

21 Cemâzî-yel Evvel Sene 1297-Fi 19 Nisan-1 Mayıs 1880

Köprünün Galata ve İstanbul ciheti kaldırımlarının gayet mükemmel bir sûretde inşa olacağı işidilmiştir.

6.N.592, s.2

24 Cemâzî-yel Âhir Sene 1297-Fi 22 Mayıs ve 3 Haziran 1880

Edirne ve Hürmetli İstasyonu arasında vâki Erde Çayı üzerindeki köprünün inşaatı bir

Brüksel Kumpanyası'na ihâle olunduğu malûmdur bu bâb da alınan malûmata nazaran mezkûr köprünün inşa ve ikmâlîne kerem-i tam ile çalışılmakta olup köprünün ayaklarıyla temellerine konulacak beton tabir olunan karma taşlar dâhi yerlerine konulub yakında köprünün üzeri dâhi yerine konarak şarkî demir yolları kumpanyasına teslim kılınacak imiş.

7.N.629, s.1

8 Şaban 1297-4-16 Temmuz 1880

Demir Köprü ittisâlında bulunan köhne deniz hamamlarının birine kâim olmak üzere şehremini devletlü Mazhar Paşa hazretlerinin emr-û tensibleriyle müceddeden hamam inşa olunmakta olduğunu yazmışdık. İş bu hamamlardan bir adedi muntazam ve nev tarz bir sûret de kalâfat yerinde inşa ve ikmâl olunarak denize indirilmiş ve diğeri dâhi derdest tenzil bulunmuş olmasına nazaran bu hamamlar bu günlerde köprü ittisâline getirilmişdi.

8.N.2336, s.1

26 Cemâzi-yel Âhir Sene 1303-Mart Rumi 20-1 Nisan Efrenci Sene 1886

Kağıdhâne karyesinde vâki ahşab köprünün na-kâbil mûrur bir hale gelmiş olmasına ve oradan gelüb geçenlere ara sıra kaza vuku' dâhi görülmüş bulunmasına mebni cisr-i mezkûrun müceddeden inşası aid olduğu daireden ricâ idilmişdir.

Köprünün şu hâl-i haraba gelmesi Terkos Kolu Su Kumpanyası bir aralık yedi sekiz yüz kıyye sıkletindeki boruların cisr-i mezkûrun üzerinden nakil olmuş olmasından neş'et itmekle mesârif-i inşaiyenin dâhi mezkûr kumpanyanın aid olacağı tabiât-ı mesâlihat icâbından bulunduğundan şehremânet celilesi tarafından ol bâbda idilen tebligata karşı su kumpanyası tarafından bir takım eâzzâr ve vâhiye serdîye mesârif-i inşaiyenin tesviyesi tarafından gidilmekte olduğu cihetle köprünün inşaâtına bu güne kadar mübaşeret olunmamışdı. Fakat âhâlimiz her halde tehvin ihtiyacı şehrimizin ezher cihet te'min-i ma'mûriyeti emrinde ibzâl buyurmakta oldukları mesa'i fevk'ül-gaye ve mühim celile-i harikûlâdeleri her-bâr meşhûd çesm mefharet olan şehremîn hasâfetkârını devletlü Mazâhir Paşa hazretleri bundan dolayı kumpanya ile emanet meyanında mütehaddis müşkilât ber- taraf oluncaya kadar mezkûr köprünün müceddeden inşasına mübâşeret olunmak üzere karyenin mensûb olduğu dördüncü daireye ol emr-i lûzumenin i'tasıyla beraber taavvüzen on bin guruş dâhi irsâl

buyurdukları dairece şimdi ihtiyâr olunan mesârif-i inşa'iyenin ilerüdeki harabiyetine sebebiyet vermiş olan kumpanyaya tazmin ve tesviye ittirileceğe dâhi der-kâr bulunmuş olmağla bu bâbdaki himem-i celile-i imâr perverlerinden dolayı meşâr-ı ileyh paşa hazretlerine arz-ı teşekkürü vâcibeden add eyledik.

9.N.2399, s.1

12 Ramazân Sene 1303-Haziran Rumi 3-15 Efrenci Sene 1886

Ruşuk'da Monitör Oryantel Gazetesi'ne iş'ar olduğuna göre Romanya Devleti Rusçuk ve Yerköy arasında bir köprünün inşasına tekâlif eylemiş imiş.

10.N.3412, s.2

3 Rebî-ül Evvel 1307-16 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-27 Teşrin-i Evvel Frenki Sene 1889

Büyük ve Küçük Su ve Anadolu Hisarı'ndaki köprülerin icrâ-yı ta'mîrâtına bedâ' ve mübareşeret olunmak üzere idüğü istihbar kılınmışdı.

11.N.3435, s.3-4

27 Rebî-ül Evvel 1307-10 Teşrin-i Sâni Rumi Sene 1305-23 Teşrin-i Sâni Frenki 1889

Siroz ve Cuma-i Bâlâ cihetlerinde beş aded köprü inşası zımında ticaret ve nâfi'a nezâret-i celilesinden ma'mûr buyrulan Siroz Sancağı mühendisi Mösyö Bost vezaîf-i me'mûresi icmâl ittiğinden çend gün mukaddim mezkûr köprüler üzerinden mûrur ve ubûra mübaderet olunmuşdur.

12.N.3454, s.3

21 Rebî-ül Âhir 1307-2 Kânûn-i Evvel Sene 1305-14 Frenki 1889

Köprü inşası

Selanik dâhilinde Razlık Kazası'nın merkezi olan Mehumiye Kasabası derûnünden ceryân eden ile Reka Suyu üzerine inşa olunmakta bulunan üç köprü bu kere reside-i hitâm olduğu gibi cem'i bil-iradesi üzerine de mükemmel bir köprü inşasına mübaderet olunmuştur.

Mehumiye Kasabası'ndaki köprülerin resmî küşâdında en evvel temin'en liva-i Osmani-yi hasıl olan asakir-i şâhâne mûrur itmiş ve orada hazır bulunan me'mûrin-i askeriye ve

mülkiye ile eşraf ve mû'teberan-ı belde ve zavat saire-i taraflarından “padişâhım çok yaşa” gülbank ahâlisi zemin-i şükran i'sal makam-ı âliyyin kılınmıştır.

13.N.3472, s.2

12 Cemâzî-yel Evvel 1307-23 Kânûn-i Evvel Rumi Sene 1305-4 Kânûn-i Sâni Frenki 1889

Tuna Köprüsü

Tuna Nehri'nin üzerine bir köprü inşa etmek için Paras'da kâin İfel İdarehânesi'nden bazı me'mûrların Bükreş'e muvasalat iddiklerini Romanya gazeteleri yazıyorlar.

14.N.3472, s.2

12 Cemâzî-yel Evvel 1307-23 Kânûn-i Evvel Rumi Sene 1305-4 Kânûn-i Sâni Frenki 1889

Üsküb'den Kaçanik'e giden cadde üzerinde vâki Keşan Köprüsü'nün harab olmasına mebni şimdilik marrin ve abirin teshil-i mûrur ve ubûrları için ittisâline muvakkaten ve müceddeden ahşab köprü bina ve inşa edilmiştir. Ameliyyat-ı hafriye ve imlaiyenin icrâsıyla beraber Kaçanik'e kadar olan caddenin de muhtac-ı ta'mîr bulunan mâhâllenin bi't-terim sâye-i umrânvaye-i hazret-i padişâhide ise hüsn-ü hitâm virildiği müstehberdir.

15.N.3489, s.2

3 Cemâzi-yel Âhir 1307-12 Kânûn-i Sâni Rumi Sene 1305-24 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

Köprü inşaatı

Sivas dâhilinde Ünye ile Niksar hududunda vâki olup ayakları kâr-gîr ve üzeri ahşab bir müddetten beri inşasına çalışılan cesim köprü bu kere sâye-i umrânvaye-i cenab-ı padişâhide hitâm pezir olarak resmî küşâdı icrâ olunduğu gibi Tokad Sancağı'na tabî Niksar Kasabası pişegâhından cereyân eden (Kelkit) Nehri üzerindeki Hamidiye Cisri'nin bir müddetten beri münhedim olan kâr-gîr iki ayağıyla üzerinde müstehak ta'mîr olan mâhâller ahşabının bu kere muvaffâkiyet-i celile-i cenab-ı padişâhi ile ta'mîrâtı bil icrâ marrin ve abârin mühütle emedd ve sedd itmeğe başladığı ve bu vesile-i hayriyye ile de füzunî-i eyyam ömr-ü şevket ve iclâl hazret-i padişâhinin yâd-û tezakkâr kılıldığı mahâlden iş'ar olunmuştur.

16.N.3491, s.2

6 Cemâzi-yel Âhir 1307-15 Kânûn-i Sâni Rumi Sene 1305-27 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

Köprü Ta'mîri

Çerkeş Kazasına tabî Bayındır Kasabası civarında ve Bağdad Postası'nın güzergâhında vâki Hamamlı Köprüsü'nün ta'mîrâtı lâzimesi hüsn-ü sûretle icrâ ve ikmâl idilerek mûrur ve ubûrun sektedâr olmasına meydan virilmemiştir.

17.N.3628, s.3

30 Z'i-i Hicce 1307-4 Ağustos Rumi 1306-16 Frenki 1890

Ta'mîrât

Ahiren Razlık Kazası'na nüzûl iden sürekli bağçalardan Belice Karyesi'ndeki atik köprüler harab olmuştur. Bunların dâhi bu günlerde metanet ve rasanet matlûbe dairesinde olarak imârına teşebbüs idilecekmiş.

18.N.3677, s.3

28 Safer 1308-1 Teşrin-i Evvel Rumi 1306-13 Frenki 1890

Ulu Abad Köprüsü'nün Resmî Küşâdı

“ve Devir ve Teftiş”

Mihaliç Kazası dâhilinde kâin Apolyond Suyu üzerinde müceddeden inşa kılınan Ulu Abad Cisri cesimi sâye-i umrânvaye-i cenab-ı şehriyâride bu kere ikmâl edilmiş olmağla mah-ı hâl-i ruminin yirminci pencşenbe günü resmî küşâdı icrâ kılınmıştır.

19.N.3692, s.3

16 Rebî-ül Evvel 1308-19 Teşrin-i Evvel Rumi 1306-30 Frenki 1890

Köprü Ta'mîri

Gazi Köy muhabirimiz diyor ki;

Kurbağalı Derede vâki Taş Köprü, Güzel Toprak, Göztebe, Erenköy gibi mevkî lâtife sekenesinin maabir yegânesi olub mûrur zamanın döşeme tahtaları harab olduğundan ubur ve mûrur na-kâbil imkân idi.

Mahzur-ı mezbûr bu defa daire-i belediyece piş nazar itinaya alınacak mermerr-i

mezkûr gayet rasin ve metin bir sûret de termim ve ta'mîr ve iki ciheti muntazam parmaklıklar te'min ve tezyin idilerek sâye-i umrânvaye-i hazret- tacdarıda teshi-il ubur olduğu meşhûd basra-i ibtihac ve şükran olmuş ve müdir-i belediye sâadetlü Raşid Efendi'nin bu bâbda ki himmet ve gayretleri cedir-i takdir bulunmuşdur.

20.N.3701, s.2

27 Rebî- ül Evvel 1308-29 Teşrin-i Evvel Rumi 1306-10 Teşrin-i Sâni Sene Frenki 1890

Eğin kurbunda nehr-i Fırat üzerindeki Ilıç Nam Köprüsü bundan mukaddem nehrin tuğyanından harab olmuş idi. Marrin ve abârin suhûlet-bahş olan mezkûr köprünün müceddeden inşası lüzûmu taraf-ı vilâyetpenâhîden hükûmet-i mâhâlliyeye tavsiye buyurulması üzerine eylülün yirmi dördüncü pazar irtesi günü zebh-i karâbin ve da'vat-ı füzûn-ı ömr-ü şevket cihanbâni (okunamadı)⁴⁴ ziyân ubudiyet kılınarak vazî (okunamadı)⁴⁵ sami pîrâye mübahatımız (okunamadı)⁴⁶

21.N.3706, s.2

2 Rebî-ül Âhir 1308-4 Teşrin-i Sâni Rumi 1306-15 Frenki 1890

Asma köprü

Üsküdar ve İstanbul beyninde inşası tasvir olunan asma köprü plânlarının fotoğrafları geçen salı günü Mösyö Gurumi tarafından atabe-i ulyâyı mülkdariye takdim idildiği gibi bazı ricâl-i devlete dâhi mezkûr plânların birer sûreti i'ta olduğunu Levand Heraldin yazıyor.

22.N.3718, s.2

16 Rebî-ül Âhir 1308-17 Teşrin-i Sâni Rumi 1306-29 Frenki 1890

Köprü Ta'mîri

Edirne ile istasyon arasındaki köprülerin geçen ki yağmurlarda bozulmuş olan mâhâllerinin sâye-i ma'mûriyetvaye-i hazret-i padişâhide bir sûret-i rasinede emr-û ta'mîrâtına mübaşeret idilmiştir.

⁴⁴ Sayfa yırtık olduğundan okunamadı.

⁴⁵ Sayfa yırtık olduğundan okunamadı.

⁴⁶ Sayfa yırtık olduğundan okunamadı.

23.N.3724, s.2

5 Cemâzî-yel Evvel 1308-5 Kânûn-i Evvel Rumi 1306-17 Frenki 1890

Köprü Resmî Küşâdı

Bartın Kasabası'nın şark cihetinde ve Bartın Nehri üzerinde bir müddetten beri inşa kılınmakta olan Orduyeri Köprüsü'nün inşaâtı hitâm bulub rayat-ı zafer ayat-ı Osmani ile donatılacak ve kurbanlar zebh olunacak ebniye-i seniyye-i müdiri olub bu günlerde Bartın'da bulunan miralay izzetlü Hacı Osman Bey Efendi ile bi'l-cümle-i me'mûrîn ve zabitan ve askeri ve mütecezzan belde ve mekatib şakirdanı hazır oldukları hâlde resmî küşâdı icrâ ve şu vesileyle dâhi da'vât-ı mefrûza-yı hazret-ı hilafetpenâhînin tekrarıyla tezyinü'l seniyye ubudiyet kılınmıştır.

24.N.3839, s.3

8 Z'i-ı Hicce 1308-2 Temmuz Rumi-14 Temmuz Efrenci 1891

Köprü

Hayfa ve Akka arasında ki Makti Nehri üzerinde inşası mukarrer olan köprünün keşfi ile plânın tanzim ve vesail-i inşaiyesini istikmâl tetmim etmek üzere mâhâlınden vukubulan tab' ve iş'ara mebni vilâyet-i nafi'a ser-mühendis izzetlü Bişare Efendi Akka'ya azimet itmişdi.

25.N.3961, s.3

24 Safer 1309-16 Eylül Rumi-28 Eylül Efrenci 1891

Kosova'da Köprü İnşası

Kosova meclis-i idare-i vilâyeti âzâ-yı kirâmından Abdurrahman Ağa ile erzak-ı askeriye müteahhidlerinden İvrindi'li Mehmed Efendi umûma bir hizmet olmak üzere kisse-i sehavetlerinden kırk lira sarfiyle metin bir ahşab köprü inşa itmişlerdir. Mu'mi ileyhın iş bu hizmet ve i'kaları şâyân-ı takdirdir.

26.N.3967, s.2

1 Reb'ül Evvel 1309-23 Eylül Rumi-5 Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

(1) Gekbuze Köprüsü

Üzerinden şimendifer mürur itmekte olan Gekbuze Köprüsü'nün yakınına Anadolu Osmanlı Demiryolu şirketiyle müceddeden bir köprü inşasına dair meclis nâfi'adan

virilen karar-ı makrûn müsaade-i seniyye-i cenab-ı cihanbâni buyrulmuştur.

(2) Boğaz İçi Köprüsü

Boğaz içi üzerinde köprü inşası hususunda Mösyö Cıyanov ile Mösyö Gavriye'nin imtiyâz istihsâl itmek üzere hükûmet seniyyeye müracaât ittirdikleri ma'lûm olduğu gibi iş bu imtiyâz hakkındaki layiha komisyon mahsusunca tedkik idilmekte olduğundan dersâadet vasıtasıyla transit ticaretine ve Rumili ve Anadolu demir yollarının muamelâtına cihet tealluk olan iş bu mes'elenin tesviyesi te'hir itmeyeceği ma'muldur.

(3) Köprü İnşası

Tattaya Kasabası pişegâhında vâki nehir üzerinde inşası ticaret ve nâfi'a nezâret-i âliyesince tasvib olunan köprünün ol bâbdaki keşfi ve haritası mûcibince on beş gün müddetle münakasaya konularak on dört bin altı yüz guruş bedel ile talibi Trabzonlu Penapot Kalfa uhdesinde ihâle-i kat'iyesi icrâ kılınmış ve Kastamonu başmühendisi izzetlü Vasilyadu Efendi zikr olunan köprünün esasını vazî etmek üzere Tattaya bi'l-azime hüsn-ü temessit maslahatla avdet itmişlerdir.

27.N.4052, s.2

11 Cemâzi-yel Âhir 1309-31 Kânûn-i Evvel 1307-12 Kânûn-i Sâni Efreni 1892

Ta'mîr

Nüzul iden kesret-i bârândan dolayı müşrif-i harab olan Sarı Kum Köprüsü'nün Ayancık Kazası hamiyetmendânından Şükrüzade Numan Bey'in himmet-i fütuvvetkâranesiyle ta'mîr ve termim olunduğu Sinob'dan iş'ar olunmuştur.

28.N.4128, s.2

12 Ramazân El Mübarek 1309-28 Mart Rumi 1308-9 Nisan Efreni 1892

Ta'mîrât

Gümüş Suyu Hastahânesi'nin yirmi bin altı yüz küsur ve Bağdad Vilâyet celilesinde kayıklar üzerine mevzu' olan Bağdad Köprüsü'nün on dört bin yedi yüz küsur guruşla icrâ-yı ta'mîri muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhiden olmağla keyfiyet merci âliyesinden lâzım gelenlere bildirilerek icrâ-yı ta'mîrine müsâraat kılındığı istihbar kılınmıştır.

29.N.4130, s.2**15 Ramazân El Mübarek 1309-31 Mart Rumi 1308-12 Nisan Efrenci 1891**

Menderes Köprüsü

Aydın'dan Çine'ye münteha şose târiki üzerinde müceddeden inşasına geçenlerde mübaşeret idilen Menderes Köprüsü'nün sâye-i muvaffâkiyetvaye-i hazret-i padişâhide inşaatı reside-i hadd-i hitâm olunarak martın on üçüncü günü mutasarrıf-ı liva sâadetlü Ragıb Paşa hazretleri refi hazır oldukları halde resmi küşâdı bil-icrâ bu vesile ile defi da' vât-ı mefrûza-yı hazret-i hilafetpenâhî tekrar ile tezyin olunan ubudiyet idilmiştir.

30.N.4195, s.3**7 Z'i-l Hicce 1309-20 Haziran Rumi 1308-2 Temmuz Efrenci 1892**

Ta'mîr

Balta Limanı'nda kâin köprünün ber-mucib keşfi on dokuz bin beş yüz guruş sarfıyla icrâ-yı ta'mîri muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret tacdariden olmağla ber-mucib irade-i seniyye-i icrâ-yı icâbına mübaderet ittirilmişdir.

31. N.4229, s.4**23 Muharrem 1310-4 Ağustos Rumi 1308-16 Ağustos Efrenci 1892**

Köprü Ta'mîri

Mitroviçe'nin Yeni Pazar tarafından ve yüz on yedi metro tulundaki İbre Köprüsü'nün ayaklarının ta'mîri ve ahşab döşemesinin inşası zımnında resmîne ve şera'itnâmesinde muharrer şera'it fenniyesine tevfikeyn bedel-i keşfi olan 27.306 guruşla münakasaya vaz' edilerek icâbının icrâsına ibtidâr olunmuştur.

32.N.4297, s.3**12 Rebî-ül Âhir 1310-12 Teşrin-i Evvel Rumi 1309-3 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892**

Köprü ve Yol İnşası

Sana ve Hudeyde yolu üzerinde ve Yazıl Karyesi kârininde vâki Asfar Köprüsü'nün ve oradan Sana'ya kadar olan yolun bazı tarafları münhadisâtı zamanında yüzlemiş olmasına mebni mezkûr köprünün hedmiyle ol bâbdaki keşfi defteri mûcibince kırk iki bin küsur guruş mesârifle müceddeden inşasına ve yolların dâhi ıslâhına karar virilmiş ve inşaat ve ta'mîrâtı usulüne tatbik ittirmek ve amelîyata nezâret etmek üzere

yedinci ordu-yu hümâyûn erkân hayriye kolağalarından rıf'atlı Haşim Bey tayin buyrulmuş.

33.N.4308, s.4

26 Rebî-ül Âhir 1310-5 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-7 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Köprü Ta'mîri

Baruthâne Deresi üzerinde kâin olup tehlikeli sûrette harab olan ahşab köprünün serian icrâ-yı keşfiyle ta'mîri hususu lâzım gelenlere emir olunmağla icrâ-yı icâbına ibtidâr edilmiştir.

34.N.4326, s.3

19 Cemâzi-yel Evvel 1310-27 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-9 Kânûn-i Evvel Efrenci 1892

Köprü Resm-i Küşâdı

Ser kurerna-yı meali ara-i cenâb-ı şehriyârının Aksaray'daki Mirât celilesinden kasaba dâhilinde müceddeden inşasına mübaşeret olunan köprü ferin hitâm olmuş olmağla Niğde Mutasarrıfı sâadetlü Tefvik Efendi ile ka'im-makam ve naib ve müftü-yü kaza ve sair eşraf ve ûlema hazır oldukları halde resmî küşâdı icrâ ve bu vesile-i hayriyye ile dâhi hiçbir vakidde lisan-ı ubudiyetden ayrılmayan duâ-yı tevafor ömr-ü saltanat hazret-i veli-nimet-i azimi umum canibinden eda idildiği ma'lûmât müstehsileden anlaşılmasıdır.

3.26.LİMAN DAİRESİ

1.N.3946, s.5

6 Safer 1309-29 Ağustos Rumi-10 Eylül Efrenci 1891

Tirebolu Liman Dairesi

Tirebolu Kasabası'nda müceddeden inşasına lüzum görülen liman dairesinin mesarif-i inşaiyesine karşuluk olmak üzere hazine-i bahriye tahsisatından altı bin kûsur gurusun sarfına me'zuniyet virilmiş ve inşasına mübaşeret edilmişti. Meblağ-ı mezkûrun âdem-i kifayetine mebni üst tarafı Tirebolu liman reisi kolağası Hacı Mehmed Kapudan Efendi canibinden saika-yı hamiyetle bir hizmet müftihane olmak üzere sarf ve tesviye olunarak liman dairesinin sâye-i muvaffakiyet vaye-i hazret-i padişâhide ve bir tarz latif ve dil-rubada ikmâl idildiği samih zib iftiharımız olmuş ve reis mu'mi ileyhın ibrâzı

idildiği sezaver hamiyet takdir ve istihsana şayan görülmüştür. (Trabzon)

2.N.4218, s.3

10 Muharrem El Haram 1310-22 Temmuz Rumi-3 Ağustos Efrençi 1892

Sâye-i umranvaye-i hazret tacdarin Katif’de bir liman dairesi teşkil hususuna irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi şeref müteallik buyrulmasıyla geçen gün liman dairesi ittihaz kılınan mâhâl piseğâhından ka’im makam vekili ve me’ mûrîn-i mülkiye ve saire ile mu’teberan ve vücuh-ı belde hazır oldukları ve asakir-i zabtiye saf beste-i selam bulunduğu halde irade-i seniyye-i cenab-ı hilafetpenâhîyi mutazammın olan tahrirat-ı vilayetpenâhînin cehren kıraat ve hitâmında naib-i vekil Mevlüd Efendi tarafından duâyı devam ömr-ü ikbâl hazret-i şehriyâriyi mutazammın bir duâyı müesser tilavet idildiği ve bi’l-cümle me’ mûrîn-i tebaa-yı sadaka-yı cenab-ı padişâhinin râfi idildiği amin sâdaları etrafı istila idüb hitâm-ı duada ka’im makam vekil efendi canibinden ikram olunan şerbetler ile cümlelerin damağı maddeten dâhi telziz olunarak resmî küşâda hüsn-i hatme virildiği iş’arat-ı resmîye-i mahâlliden istinbad kılınmıştır.

3.27.MEDRESE

1.N.2308, s.2

23 Cemâzî-yel Evvel Sene 1303-Şubat Rumi 15-27 Şubat Efrençi Sene 1886

Trabzon Gazetesi’nde okunmuştur.

Hazinedarzâde Osman Paşa merhûmun cümle-i asâr hayriyyesinden olmak üzere Ordu Kasabası’nda inşasına muvaffak oldukları medrese dairesi mürûr-u zeman ile müşrif-i harab olub ta’ mîr-û termimine medar olabilecek varidat-ı vakıası olduğuna ve fakat tahsil-i ilm için vaktiyle yapılmış olan böyle bir te’sis nafi’ânın mahv-ı münderis olması da câiz olamayacağına binâen aliyye-i îâneten ta’ mîr-û termim hamiyetmendân ahâli tarafından arzu olunarak lede’el keşf otuz beş bin yedi yüz yirmi dokuz gurus mesarifle ve mevcûd enkâzile adeta müceddid bir sûretde ta’ mîri kabil olabileceği anlaşılmasıyla icrâ-yı icâbına me’ zuniyet i’tası Ordu Kazası İdare Meclisi’nden merkez mutasarrıflığı canib-i vâlâsına varid olan mazbatada rica olunmuş ve mademki medrese-i mezkûrenin îâneten ta’ mîri ahâlice arzu olunuyor evvel sûretle ta’ mîri münasib olacağı ve fakat cem’i îâne hususunda kimse hakkında cebr-i tezyik muamelesi vukua getirilmeyerek herkesin rey ü rıza-yı ihtiyarisına bırakılması lüzûm geleceği meclis-i irade-i velâyetince tezkir olunarak kaza-i mezkûr ka’im makamlığına o yolda tebligat-ı

cevabiyye icrâ buyurmuşdur.

Medrese-i mezkûrenin böyle iâneten ta'mîri hususunda kaza-i mezkûr hamiiyetmendan ahâlisi tarafından izhar olunan arzu itibâha fikriyelerinin bir burhan-ı aleniyye olmağla şâyân takdirdir.

2.N.3781, s.2

14 Receb 1308-11 Şubat Rumi 1306-23 Şubat Frenki Sene 1891

Ta'mîr

Kırk Çeşme karinde Gazanfer Ağa Medresesi ile türbesi evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinden icrâ idilen ta'mîrâtı bu kere reside-i hadd-i hitâm olmuşdur.

3.N.3787, s.2

21 Receb 1308-18 Şubat Rumi 1306-2 Mart Frenki 1891

Ta'mîrât

Fatih civarındaki çeşme de Şeyülislam Esbek Tefik Efendi Medresesi'yle Kütüphânesi keşfi mucibince nezâret-i celile-i evkâf-ı hümâyûnden ta'mîr olunarak bu kere ta'mîrât vakıa hitâm bulmuşdur

4.N.3979, s.3

15 Rebî-ül Evvel 1309-7 Teşrin-i Evvel Rumi-19 Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

Ta'mîrât

Fatih civarında vâki Haydar Paşa Medresesi'nin muhtac-ı ta'mîr olan mâhâllerinin keşfi mucibince dokuz bin dokuz yüz küsur guruş sarfile emaneten icrâ-yı termimatı ve meblağ-ı mezkûrun üç yüz yedi senesi bûdcesi tertibinden tesviyesi hususuna şûra-yı devlet karariyle bi'l-istizân irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhî şeref sudûr buyrulmuşdur.

5.N.4023, s.2

8 Cemâzî-yel Evvel 1309-28 Teşrin-i Sani Rumi 1307-20 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Ta'mîr

Kayseriye'de müşrif-i harab olan Hamidiye Medresesi'nin keşfi mucibince icrâ-yı ta'mîri hususu taht-ı karara alınarak yakında ta'mîrâtına ibtidâr edilecektir.

6.N.4035, s.2

21 Cema'ziül Evvel 1309-11 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-23 Kânûn- i Evvel Efrencî 1891

Ta'mîr

Cennetmekân Yavuz Sultan Selim Han hazretlerinin evkâf-ı şerifesinden Yeni Bağçe karinde Halıcılar Köşkü'nde Taş Medrese'nin keşfi mucibince on yedi bin yedi yüz guruş sarfiyle icrâ-yı ta'mîrât muktezâsına ve meblağ-ı mezbûrun üç yüz yedi senesinin bûdcesi tertibinden tesviyesine evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'ar ve şûra-yı devlet kararı üzerine lede'l istizân emr û irade-i seniyye-i cenab zillulahi şerif müteallik buyrulmuşdur.

7.N.4039, s.2

26 Cemâzî-yel Evvel 1309-16 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-28 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Ta'mîrât

Fatih'de Karadeniz cihetinde vâki Çifte Ayak, Çifte Baş, Kurşunlu medreselerinin sekiz bin altı yüz küsür guruş sarfiyle icrâ-yı ta'mîri muktezâ-yı irâde-i hazret-i padişâhiden olmağla evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesi içün ta'mîrât lâzimeye ibtidâr olunmak üzere bulunduğu işidilmiştir.

8.N.4041, s.2

28 Cemâzî-yel Evvel 1309-18 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-30 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Ta'mîr

Cennetmekân Fatih Sultan Mehmed Han hazretleri evkâfından tetimme-i saniye medresesinin muhtac-ı ta'mîr olan cihetlerinin üç bin sekiz yüz yirmi ve tetimme-i salise medresesinin dâhi on dört bin altı yüz altmış guruş mesarifle emaneten icrâ-yı ta'mîrâtı muktezâsına ve baliğ-i mezkûrenin üç yüz yedi senesi tertibinden tesviyesine evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinden vukubulan karar üzerine bil-istizân emr-û irade-i seniyye-i cenab-ı zilullahi sahife pîrâye sudûr olmuşdur.

9.N.4063, s.4

24 Cemâzî-yel Âhir 1309-13 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-25 Kânûn-i Sani Efrenci 1891

Ta'mîr

Gazi Çeşmesi'nde vâki medresenin ber-mucib-i keşfi beş bin sekiz yüz yirmi dört guruş sarfıyla emaneten icrâ-yı ta'mîri ve meblağ-ı mezkûrun üç yüz yedi senesi evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinden vukubulan iş'ar ve şûra-yı devletçe virilen karar üzerine bi'l-istizân emr-û ferman hümâyûn cenab-ı hilafetpenâhî şerefsûnuh ve sudûr buyrulmuştur.

10.N.4081, s.2

16 Receb 1309-4 Şubat Rumi 1307-17 Şubat Efrenci 1892

Ta'mîr

Cennetmekân Yavuz Sultan Selim Han hazretlerinin evkâf-ı şerifesinden Bağçe karininde Halıcılar Köşkü'nde kâin medresenin on yedi bin yedi yüz guruş sarfıyla icrâ-yı ta'mîri husuna irade-i seniyye hazret-i padişâhi şeref müteallik buyrulmuşdu. Ber mucib irade-i seniyye medrese-i mezkûrenin ta'mîri zımında olmak müteferriasi evkâf-ı hümayun nezâret-i celilesinden ta'mîrât-ı me'mûrîn behiyesine tesyar olunmağla icrâ-yı icâbetine mübaderet idilecektir.

11.N.4106, s.5

16 Şaban 1309-3 Mart Rumi 1307-15 Mart Efrenci 1892

Ta'mîr

Sultan Bayezid civarında vâki Hasan Paşa Medresesi'nin keşfi mucibince on dört bin dokuz yüz küsur guruş sarfı ile emaneten icrâ-i ta'mîr ve meblağ-ı mezkûrun üç yüz yedi senesi evkâf bûdcesinden tesviyesi hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'arı ve şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istizân irade-i seniyye cenab-ı hilafetpenâhî saniha ara-yı sudûr olmuştur.

12.N.4226, s.3

19 Muharrem El Haram 1310-31 Temmuz Rumi 1308-12 Ağustos Efrenci 1892

Medrese İnşaatı

Selatin-i azam aliyyin makam hatıratından Sultan Yıldırım Bayezid Han Gazi hazretlerinin ahd-ı sultanlarında mesnedi celil ifade bulunan müşahir sunifından merhum Mehmed Şemseddin Fenari hazretlerinin Bursa'da mürûr-u zamanla müşrif-i harab olan medresesinin mücedded sûretde inşa idildiği meal-i memnuniye evvelce derc-i sahife-i beyan kılınmıştır.

13.N.4257 s.3

26 Safer 1310-5 Eylül Rumi 1308-17 Eylül Efrenci 1892

Ta'mîrât

Cennetmekân Ebu'el-feth Gazi Sultan Mehmed Han hazretlerinin medresesinin keşfi mucibince icrâ-yı ta'mîrâtı hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret celilesinden led'el arz irade-i seniyye-i hazret padişâhi şeref müteallik buyrulmağla münakasası bi'l-ahiren mezkûr medresenin keşfi olan yirmi sekiz bin dört yüz guruşdan altı bin dört yüz seksen bir guruşa bi't-tenzil yirmi iki bin guruşda Pirodomos Kalfa üzerinde takrir etmekle mukavelenâmesi mu'mi ileyhle teati kılınarak icrâ ta'mîrâta mübaşeret olunmak üzere bulunduğu müstehberdir.

14.N.4272, s.3

13 Rebî-ül Evvel 1310-24 Eylül Rumi 1308-5 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Ta'mîr

Evkâf-ı mazbutadan ve Zenneciler'de vâki Kapucu Murad Paşa Medresesi'nin keşfi olan on üç bin yüz otuz üç guruşun sarfiyle icrâ-yı ta'mîri hususu evkâf-ı hümâyûn nezâret celilesinden bil-istizân irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenahi şerefsadır olunarak nezâret-i müşârün-ileyhe tebliğ buyrulmağla icrâ-yı icâbına müsâraat idilmiştir.

15.N.4275, s.2

16 Rebî-ül Evvel 1310-26 Eylül Rumi 1308-8 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Ta'mîrât

Haremeyn el mühteremeyn hazinesinden mazbut evkâfından Çeharşanba Pazarı'nda vâki dar'üssaade ağası Mehmed Ağa Medresesi'nin keşfi mucibince altı bin altı yüz elli guruş sarf ile icrâ-yı ta'mîri hususu evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesince taht-ı karara

alınarak bi'l-istizân irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefsadr olunmağla mezkûr medresenin ta'mîri Yemandi Kalfa üzerinde takdir iderek mukavelenâmesi teati idilmiş olunmağla yakında ta'mirât-ı lâzimeye ibtidâr idilecektir.

16.N.4281, s.2

23 Rebî-ül Evvel 1310-3 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-15 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Ta'mîr

Sultan Ahmet Meydanı'nda Peykhâne ve Dünderiye medreselerinin keşfi olan iki bin guruşla icrâ-yı ta'mîri zımnında bi'l-munakasa Serkiz Kalfa üzerinde tahrir iderek irade-i seniyyesi istihsal olunmakta yakında ta'mirât-ı lâzimeye ibtidâr olunacaktır.

17.N.4288, s.3

2 Rebî-ül Âhir 1310-13 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-23 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Şemsi Paşa Medresesi

Evkâf mülhakdan Üsküdar'da kâin Şemsi Paşa Câmî Şerifi ittisalindeki medrese müşrif-i harab olduğundan ber-mucib keşfi otuz beş bin dört yüz kırk altı guruş sarfıyla mezkûr medresenin ta'mîri taht-ı karara alınmış ve evkâf-ı hümayûn nezâret-i celilesinden led'el arz ol vecihle icrâ-yı icâbı hususuna irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şeref sünûh ve sudûr buyrulmuştur.

3.28.MEKTEB

1.N.49, s.2

23 Şaban Sene 1295-fi 10-23 Ağustos 1878

Mütifi Yevakım Efendi'nin cümle-i vesayası meyanında bir kız mektebi inşası için 2 bin lira terk olunmuş olduğundan iş bu mekteb Fenar'da inşa olunacaktır. Sakız'da dâhi bir kız mektebi inşası vesayet idüp bunun için de iki bin lira ve bazı emlâk-ı hususiyesinin iradını karşılık göstermiştir. Maârif-i umumiyenin emr-u şatasının sarf olunmak üzere başgaca dokuz yüz lira da kayd olmuş.

2.N.357, s.1

6 Ramazân 1296-Fi 11-23 Ağustos 1879

Heybeli Ada'da Rumların mevcûd olan umumi dini mektebi yanında bir mekteb daha inşasıyla bunda küçük rütbeli papaslık hizmetinde bulunacak olan me'mûrin-i,

ruhaniyenin talim terbiyesi bir zamandan beri Rum Patrikhânesince mutasavver iken tasvir-i mezkûr bu defa karar-ı kati sûretini almış sekiz sınıfa münkadim olduğu halde yüz altmış nefer şakirdanın istiabına kâfi bir mektebin tesiri için rum ahsab-ı hamiyyetinden îaneleri toplanmağa başlanmıştır.

3.N.484, s.1

15 Safer Sene 1297-Fi 15-27 Kânûn-i Sâni 1880

Vilâyeti şahânedan beş mahâlde mekteb-i sultaniler inşası hususuna irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi şeref tealluk itmekle Bağdad, Şam, İzmir, Diyarbakir ve Selanik vilâyetlerine maârif nezâret-i celilesi tarafından telgraflar çekilerek oralarda mekteb-i sultani ittihazına şâyân ebniye-i miriye olup olmadığı yoğise bazı hususi hâneler meyânında istihare-i şâyân münasib hâneler bulunub bulunmadığı suval olunmuştur. Aldığımız ma'lûmâtı mahsusiye göre bu emr-û hayırda katien tehir vukua götürülmesi müttezar irade-i seniyyeden olunarak mektebler kariben küşâd olunacakmış.

4.N.499, s.1

2 Rebî-ül Evvel 1297-Fi 1-13 Şubat 1880

Fenar'de Rum milletine mahsus cesim bir mektebin inşası için mu'teberan-ı ahâleden birçok zevatın büyük büyük îânedede buldukları bundan akdem yazılmış idi. Bu defa LéTürki Gazetesi'nde bu bâb da bir vecihe zir-i tafsilat görülmüştür. Şöyleki Rum Patriği Efendi hazretleri şimdiye kadar mekteb inşası gibi hayr-u hevahişle bulunanlar için Fenar'daki kilisede duâlar ittikten sonra mekteb-i mezbûrun inşasına tahsis kılınan mahâlde azimet iderek icrâ-yı amelîyyatı resmen ve alenen beda' ittirdi. Bu resmen inşasından sonra patrik müşârün-ileyh mu'teberandan Mösyö Jorj Zarifi Konstantin Karatelvuridi Efendi ile sairi zevatı taama davet olmuş idi. Mekteb inşasına tahsis kılınan arsayı meccanen terk iden iki zat Mösyö Jorj ve Mösyö Nikola Zarifi nam zatlarıdır. Mezkûr arsanın sathi altı bin zirai murabba imiş mektebin inşası ise tahminen on beş bin liraya balığ olacaktır. Mösyö Jorj Zarifi ise meblağ-ı mezbûrenin sülüsünü defaten îâne edub bakiyesini dâhi sarfan tediye almışlar imiş.

5.N.528, s.1

7 Rebî-ül Evvel Sene 1297-Fi 6-18 Mart 1880

Dersaâdetde Rum Patrikhânesi Edirne'de muhterik olan Rum Mektebi'nin yeniden

inşası için bir îâne defteri açmış olduğu işidilmiştir.

6.N.552, s.1

6 Cemâzî-yel Evvel Sene 1297-Fi 4-16 Nisan 1880

Dersaâdetde bulunan îânelerin kız ve erkek çocukları için bir muntazam mekteb küşâdı zımnında îâne cem'i olmakda buldukları malumdur. Bu işi itmam için her hafta İran Cizal Konsolosu Mirza Necif Ali Han riyaseti tahtında olarak bir komisyon ictima itmekte olub şimdiye kadar terakim iden akça mektebin inşa ve küşadına kâfi olmağla yakında amelîyatında başlanacak ve bu mekteb konsoloshâne karinde yapılacak imiş.

7.N.598, s.1

2 Receb Sene 1297-Fi 29 Mayıs-10 Haziran 1880

Kınalı Ada'da inşasına karar virilmiş olan tıb mektebinin evvelki gün inşasına beda' ve mübaşeret olunacağı cihetle temellük birinci taşını rum patrik rütbetlü efendi hazretleri kendi elleri ile vaz' almışlar.

8.N.602, s.1

7 Receb Sene 1297-Fi 4-16 Haziran 1880

Haydar Paşa'da Yel Değirmeni'nde Karakol Caddesi Mahâllesi ahâli-yi hamiyetmendani tarafından alınan ikdâm ve gayret üzerine bir takım etfalin ta'lim ve terbiyesi için bunlarında ittikleri îâne ile mahâl-i mezkûr civarında bulunan bir arsaya mensub olduğu Gazi Köyü daire-i belediyesinin ruhsatıyla mekteb inşa ittirilerek etfal mevcûdiyesi tederrüs ittirmektedir iken bu kere daire-i mezkûr tarafından mezkûr mekteb binasının inşasında muvahazzen görülen mahzure-i mebni çocuklar derûnünde oldukları halde mekteb-i mezkûrun hidmete teşebbüs olunmuş ise de biçaregân etfalin velileri tarafından gösterilen memnuat üzerine yine me'mûriyenin avdet ittikleri matbuamıza bir varaka ile haber viriliyor ki eğer sahih ise herhalde devletlü Mazhar Paşa hazretlerinin nazar-ı ehemmiyetlerini celb ideceği şüphesizdir.

9.N.613, s.2

20 Receb Sene 1297-Fi 16-28 Haziran 1880

Kavala'da bir büyük Rum mektebi inşasına mübaşeret kılınacağı cihetle millet-i merkumenin me'mûrin-i ruhaniyesi ile mu'teberan ahâlisi ve dul ecnebiyye konsoloslar

hazır buldukları halde mektebin ilk taşı vaz' idilmiş olduğunu oradan Nutulagos Gazetesi bildiriyorlar.

10.N.703, s.1

10 Z'i-ı Ka'de Sene 1297-Fi 2-14 Teşrin-i Evvel 1880

Ashab-ı şurut ve sahadan ve Rum milletinden Musıddık Zapa namında bir zat Taksim'de kâin Tirenite Kilisesi'nin yanında kendi namına nisbetle bir înas mektebi inşa ittirilecek imiş. Mesarif-i inşaiye yirmi bin lira tahmin idilmikde imiş.

11.N.818, s.2

15 Rebî-ül Âhir Sene 1298-Fi 4-16 Mart Sene 1881

Gazete-i muteberelerinin fi 23 Şubat sene 96 tahsis ve 810 numaralı nüshasında Hisarcı Paşa ailesinin Gazi Karyesi'nde inşa ve küşadına muvaffak oldukları mekteb-i ibtidâi'ye dair olan varaka-i çeşm memnuniyetle mütalaa olundu. Evvela iş bu hizmet-i nacizanemizin bi't-takdir gazete-i mutebereleriyle neşr ve ilanından dolayı sahib-i varaka ile heyet-i tahririyelerine teşrikat-ı mahsusamı arz eylerim saniyen mekteb-i mezkûrun Hisarcı Başı Halil Efendi merhumun biraderi Hacı Mahmud Efendi teberruka terk itmiş olduğu arsa üzerine müteveffa-yı mu'mi ileyhe halilesi hanım tarafından mücerred-i müteveffanın ibka-yı namına bir vesile olmak üzere inşa ittirilmiş ve emr u idaresi dâhi bir hizmet-i müftehire olmak üzere taraf-ı aciziden derûhde idilmiş olduğunu ve mamafiye şu emr-û hayra olan muvaffakiyet-i semerî sûretle olmayub elde bulunan bi-lüzûm bazı eşyanın fûruhâtıyla hâsıl olan esmanından vücûda getirülmüş olduğundan bi't-tashih gazete-i mutebereleriyle tekrar neşr ve ilanını temenni iderüm.

12.N.1210, s.2

10 Şaban 1299-Fi 14-26 Haziran Frenki Sene 1882

Şarkî Rum İli

Filipo Polis Gazetesi'nin virdiği mâlûmata göre şarkî Rum ili dâhmi komitesi tarafından kabul olunan bir kanun layihası mucibince mekâtib inşaâtına sarf idilmek üzere Bulgar cemaâtine sekiz yüz otuz bin ve Müslüman cemaâtine iki yüz seksen bin ve rum cemaâtine altmış dört bin ve Bulgar Katolig Cemiyeti'ne on altı bin ve Yahudilere yedi bin ve Ermenilere iki bin guruş tahsis olduğu gibi mevcûd mekâtibin idaresi için dâhi bulgar cemaâtine iki yüz otuz yedi bin ve Rumlara elli bin ve Katolig Bulgarlara on iki

bin yüz ve yahudilere beş bin ve Ermenilere bin iki yüz elli guruh virilecek imiş.

13.N.1232, s.1

6 Ramazân 1299-Fi 9-21 Temmuz Sene 1882

Fenar'de bir vakidden beri inşa idilmekde olan mekteb-i kebir milliyenin yalnız alt katınca icrâ olunacak inşaât kalmış olduğundan inşaât-ı mezkûreyi icrâ itmek üzere lâzım gelen mübalağ idinilebildiği halde mekteb-i mezkûrun iki aya kadar küşâd olunacağı ve üst katlarının bi'l-cümle inşaât ve tezyinatı hitâm bulmuş olub hatta şakirdana mahsus sürelerle mualimine mahsus kürsülerin dâhi vaz' idilmiş ve bir müze ile bir hükûmet tabiyye ve kimya odası dâhi yapılarak rasathâne kılıklı yapılan bir mahâle dâhi Avrupa'dan celb olunan alât-ı rasadiye konulmuş olduğunu karşı gazeteleri rivayet idiyorlar.

14.N.1234, s.1

9 Ramazân 1299-Fi 12-24 Temmuz Frenki 1882

Heybeli Ada'da kâin olub Rum ruhbanlarına mahsus bulunan mekteb-i kebirin civarında inşa idilen mekteb-i cedide Rusya Devleti tarafından on beş bin kağıd rubleden ibaret bir meblağ ihda olduğu gibi Rusya Meclisi ruhaniyesi tarafından beş bin ruble virilmiştir. Halbuki mekteb-i mezkûr şehirden uzakda olduğu cihetle bu hâl-i mikdar-ı kâfi talebenin devamına mani olduğundan Mösyö Zarifi Fenar civarında mukaddem işтира itmiş olduğu büyük bir hâneyi mekteb ittihaz olunmak üzere bu kere patrikhâneye ihda itmiş ve mekteb-i mezkûru oraya naklinde teşebbüs olunmuştur.

15.N.1262, s. 2

15 Şevval 1299-Fi 17-29 Ağustos Frenki Sene 1882

Mahâlli gazetesi diyorki zat-ı sami-i vilâyet penâhî bu defa dâhi Gümülcine Sancağı'nın ahval-i muamelatını teftiş ve tedkik buyurmak üzere idi. Fıtrın dördüncü cuma sabahı tren ile merkezden hareket buyurmuşlardır. Müşârün-ileyhe hazretleri esna-yı rah da Dimetoka Sancağı'nın merkezi olan Dimetoka Kasabası'na uğrayub iki saat kadar tevkifle derdest inşa bulunan mekteb-i kebir-i ibtidâ ile Orta Köy Kazası tarikini gözden geçirdikten ve orada inşası mukarrer ve bazı levazımı dâhi müstehzar olan dört taburluk kışla-yı hümayûnun inşaatına başlanmasının dâhi icâb idenlere emr-û tarif buyurduktan sonra yine trenle Dede Ağaç'ını ve oradan dâhi pazar günü bahren Gümülcine

Sancağı'na teşrif itmişlerdi.

16.N.1283, s.1

8 Z'i-l Ka'de 1299-10-22 Eylül Frenki Sene 1882

Fenar'de müceddeden inşa olunan Rum millet mektebinin gelecek pazar günü saat dokuzda resmî küşâdı icrâ olunacağını Elitya nam patrikhâne gazetesini haber veriyor.

17.N.1301, s.1

29 Z'i-l Ka'de 1299-1-13 Teşrin-i Evvel Frenki Sene 1882

Pangaltı'da inşa ittirmiş oldukları bir Katolik Mektebi için Beyoğlu ahâlisinden ve katolik mezhebinden birçok kimse bir teşekkürnâme tanzimiyle papa hazretlerinin dersaâdet vekili monsinyör Vanutelli'ye takdim olunduğunu ve bu mekteb kabul olunacak şakirdandan icrâat-ı tahsiliye olunmayacağını karşı gazeteleri yazıyorlar.

18.N.2311, s.2

27 Cemâzî-yel Evvel Sene 1303-Şubat Rumi 19-4 Mart Efrenci Sene 1886

Sivas Gazetesi'nde okunmuşdur.

Mehâsin asriye-i hazret-i padişâhi asâr-ı celilesinden olacak Merzifon Kasabası'nda bu kere te'sis ve inşa olunan bir bâb mekteb-i ibtidâiyenin me'mûrîn ve eşraf-ı mahâlliye ve mekteb-i rüşdîye şakirdanı hazır oldukları halde kurban kesilerek resmî küşâdı icrâ ve ta'yîn olunan muallim marifetiyle usûl-ü cedide vecihle emr-i tedrise mübaşeret olunarak akabinde ed'iyeye-i mefruza-yı cenab-ı hilafetpenâhî yâd-û tezekkâr olduğu orada bulunan velayet maârif müfettişliğinden makam-ı âli velâyete varid olub matbuaya tebliğ olunan telgrafda muhalefetkar mutâlâ nazarımız olmuşdur.

19.N.2371, s.1

9 Şaban Sene 1303-Mayıs Rumi 1-13 Efrenci Sene 1886

Sarıyar'da vâki "Fındık Suyu" nam mire-i ferhafza eşrafından izzetlü Atabey Efendi tarafından "tedrisiye-i hayriye mektebi" namına olarak beş sene müddetle konturatu idilmiş ve bir de müceddeden tiyatro inşa idilmekte bulunmuş olduğu gibi mezkûr mesireye giden yollar dâhi gayet muntazam sûrette tesviye olunmakta bulunduğu nazar-ı memnuniyetle görülmüşdür.

20.N.2456, s.1

23 Z'i-l Ka'de Sene 1303-Ağustos 11-23 Frenki Sene 1886

Mudanya Kazası'na tabi Tirilye Nahiyesi'nde mütemekkin hristiyan ahâlisinin zükûr ve înas elfâline mahsus olmak üzere Çartak Mahâllesi'nde müceddeden bir mekteb inşasına irade-i seniyye-i hazret-i padişâhı müteallik ve şeref sûdur buyrulmuş olduğundan emsâli vecihle mekteb-i mezkûr mahâl mükâfatını virgüdan istisnası zımnında maârif nezâreti ve virgü emanet-i celilesi tarafından Hüdavendigâr Vilâyeti celilesine iş'ar buyrulmuştur.

21.N.3033, s.2

19 Z'i-l Ka'de 1305-16 Temmuz Rumi-28 Temmuz Frenki Sene 1888

Ziraat Mektebi

Halakalara müceddeden inşa idilmekle olan ziraat mektebinin itmam inşaâtı için nafi'â nezâret celilesince tedabir-i müesserenin ahz ü icrâsına müsaraât olunduğu ma'lûmuniye istihbar kılınmıştır.

22.N.3033, s.6

19 Z'i-l Ka'de 1305-16 Temmuz Rumi-28 Temmuz Frenki Sene 1888

Kastamonu Gazetesinde okunmuştur.

Sâye-i malîvaye-i hazret-i padişâhide mukaddema mübaşeret idülüb henüz ikmâl idilememiş olan Kengiri Mekteb-i İdadisi inşaâtının biavni teali bu sene itmamı musemmim olmakdan naşi inşaâta nezâret itmek üzere mahâlinde teşkil olunan komisyon riyasetinin merkez vilâyetde bulunan Kengiri radif ka'im makamı izzetlü Talat Bey Efendi'ye tefviz buyurulduğu kemâl-i memnuniyetle istihbar kılındı.

23.N.3148, s.2

9 Rebî-ül Âhir 1306-1 Kânûn-i Evvel Rumi Sene 1304-13 Kânûn-i Evvel Frenki Sene 1888

Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye inşa olunmak üzere Süleymaniye'de işтира olunan arsaya dört bâb kâr-gir dersihâne ve bir kütübhâne ve bir eczahâne ile kimyahânenin müceddeden inşası ve teşrihhâne ittihazı için münasib bir mahâlin ve mualliminin ve me'mûrîn odalar için dâhi diğer mahâlin ta'mîri hususu nihayet karara alınarak lâzım

gelen keşfi icrâ olunmakda inşaâta beda' mübaşeret olunmak üzere olduğu istihbar olunmuştur.

24.N.3429, s.2

20 Rebî-ül Evvel 1307-3 Teşrin-i Sâni Rumi Sene 1305-15 Teşrin-i Sâni Frenki Sene 1889

Mekteb-i Rüşdî İnşaaşı

Sâye-i maârif vaye-i cenab-ı padişâhide Ankara dâhilinde Avanos Kasabası'nda üç odayı şamil kâr-gîr bir bâb mekteb-i rüşdiyyenin inşasına teşebbüs olunarak eylülün yirmi sekizinci günü zebh-i karabin ile esasî vazî idildiği ve bu sürede da'vât-ı mahsusayı cenab-ı padişâhinin tekrarı ile tezyin-i lisan-ı ubudiyet kılındığı mahalli gazetesinde mütaâlâ nazarı memnuniyetimiz olmuştur.

25.N.3435, s.3

27 Rebî-ül Evvel 1307-10 Teşrin-i Sâni Rumi Sene 1305-23 Teşrin-i Sâni Frenki 1889

İnşaat

Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye için Süleymaniye'de bir arsa iştirâ olunduğu mukaddema yazılmıştı.

Mezkûr arsaya yapılacak binanın kontratosu müteahhide Yuan Kalfa ile bu kere akd-i teati olunmağla emr-û inşaâtına yakında beda' ve mübaşeret olunacaktır.

26.N.3435, s.4

27 Rebî-ül Evvel 1307-10 Teşrin-i Sâni Rumi Sene 1305-23 Teşrin-i Sâni Frenki 1889

Ta'mîrât

Rum İli Hisarı'nda vâki Protestan Mektebi'nin icrâ-yı ta'mîri hususuna bi'l-istizân irade-i aliyye şeref sudûr olunduğu işidilmiştir.

27.N.3458, s.2

26 Rebî-ül Âhir 1307-7 Kânûn-i Evvel Sene 1305-19 Frenki 1889

Mekteb inşası

Çarşamba civarında vâki Rum Kilisesi arsasına bir mekteb inşası hususu adliye nezâret-i celilesine Rum Patrikliği tarafından bi't-tekrar inha olunmağla icrâ-yı icâb-ı derdest iddiği müstehberdir.

28.N.3461, s.2

30 Rebî-ül Âhir 1307-11 Kânûn-i Evvel Rumi 1305-23 Frenki 1889

Ziraat Mektebi

Halkalı Çiftliği'nde bir Ziraat Mektebi inşası ve mesarif-i inşaiyesine karşuluk olmak üzere de menâfi sandıkları hassasından bir mikdar para tahsis mukaddema taht-ı karara alınarak icâbın icrâsına teşebbüs edilmiş idi.

Meblağ-ı muktezâsının bir kısmı bazı mahâllerden gelmiş ise de ekser mahâllerden henüz vürûd itmediğinden bu emr-û hayrın bir an evvel hitâma irdirilmesi zımında mebalîğ gayr u irade hangi mahâlin hususuna isabet itmiş ise oralara sür'at irsali lüzûmu emr-û tenbih edilmiştir.

29.N.3478, s.2

19 Cemâzî-yel Evvel 1307-30 Kânûn-i Evvel Rumi Sene 1305-11 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

Mekteb Te'sisi

Bir tarafı ibtidâi diğer tarafı rüşdîyye olmak üzere Razlık Kazası merkezinde müceddeden inşa olunmakta olan mekteplerden ibtidâ-i kısmı yedi oda ile mektebin idaresi te'minen yaptırılan üç aded dükkândan ibaret olarak rehin-i hitâm olmuştur.

Mektebin ismi nam nam-ı hazret-i padişâhiye nisbetle "Hamidiye" tesmiye kılınmış ve resmî küşadda me'mûrîn-i mülkiye ve müttehazen-i mahâliye ve mekatib şakirdanı hazır bulunarak da'vât-ı duyuni-i umumi-yi ömr-ü ikbâl ve efzayış şan ve iclâl hazret zilullahi yâd-u telafi edilmiştir.

30.N.3489, s.2

3 Cemâzî-yel Âhir 1307-12 Kânûn-i Sâni Rumi Sene 1305-24 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

İnşaât

Yanya Vilâyeti celilesi dâhilinde Berat Kasabası'nda Çiftlikât-ı hümâyûn varidatından

bir mekteb-i ibtidâ-i teşkili ve müceddeden bir câmi şerif inşası hususuna irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi şeref müteallik buyrularak keyfiyet hazine-i hassa-i şahâne nezâret-i celilesinden vilâyeti müşârün-ileyhe iş'ar buyrulmuştur.

31.N.3502, s.2

18 Cemâzî-yel Âhir 1307-27 Kânûn-i Sâni Rumi Sene 1305-8 Şubat Frenki 1890

Mekteb inşası

Çeharşamba karininde Aya Yargi Kilisesi bağçesine bir bâb mekteb inşası hususu Rum Patrikhânesi tarafından istidâ olunmağla keyfiyetin adliye nezâret-i celilesiyle muhabere olunmakta idiğü müstehberdir.

32.N.3510, s.3

28 Cemâzî-yel Âhir 1307-Şubat 6 Rumi Sene 1305-18 Şubat Frenki 1890

Te'sis-i Mekatib

Musul Vilâyeti celilesi valisi saâdetlü Tahir Paşa hazretleri ilerüde teveffur ve teksir idilmek için dersaâdetde bulunan mekatib-i ibtidâiyeye mümasil ve ebniyesi usûl-ü tedriseye ve intizamat-ı sairesi nazır-ı rübaye fazıl ve kâmil olmak ve muallim ve müdir ve hademe erbâb-ı ehliyyet ve iktidar ve ashab-ı liyakatdan bulunmak üzere bir mekteb-i ibtidâiyenin teşkil ve küşadı hakkında mektub-u vilâyet saâdetlü Hasan Tevfik Efendi'ye emr-û mahsus virmiş olunduğü mu'mi ileyhe dâhi esbab muktezâsının istikmâline ve o yolda gayet muntazam ve mükemmel bir mektebin müceddeden inşasına elverişli arsanın tedarik ve iraesine teşmir-i said gayret ve ikdâm almış ve bu vesile-i hüsn ile efendi-yi mu'mi ileyhe nefsi muvasalda vâki sübyan ve rüşdî mekteblerini muayene ederek ve hatta ecnebilerin ibtidâ-î ve rüşdî mekteb matbaalarını da seyr ü temaşe eyleyerek zikr olunan mekatib ve matbaanın intizam ve idaresi bir sûret-i matluba da olduğü ve usûl-ü tedrisa ve saireleri dört yaşından yedi yaşına kadar bir sene ve salda ve iki yüz elli raddesinde bulunan etfalın adab ve terbiyeleri sezavar tahsin iddüğü anlaşılmışdır.

33.N.3523, s.2

12 Receb 1307-Şubat Rumi 21 Sene 1305-5 Mart Frenki 1890

Beyoğlu'ndan bir Rum Mektebi inşası için cem'i olunan iânenin mikdarı bin liraya baliğ olunduğü cihetle mektebin emr-û binası dâhi kalfalarının da müsabakaya

konmuştur.

34.N.3543, s.2

7 Şaban 1307- Mart Rumi 16 Sene 1306- 28 Mart Frenki 1890

Mekteb İbtidâi

Mihalçık Kazası merkezinde muntazam bir ibtidâi mektebi küşâdı himmet idilmekte olduğu meal-mesarr işidilmiştir.

35.N.3546, s.2

11 Şaban 1307-Mart Rumi 20 Sene 1306-1 Nisan Frenki 1890

Câmi ve Mekteb İnşası

Bayındır Kazası'nın Erikbaşı Karyesi'nde inşa edilen câmi şerif ile bir bâb mektebin inşaatı bu kere hitâm bulunarak şehir-i hâlin dördüncü pazar günü sûret-i mutantana da resmî küşâdı icrâ kılınmış ve bu vesile ile de izdiyad-ı ömr-û iclâl hazret zillulahi duâ-yı mefruzü'l-edası cümle tarafından yâd-û tilavet olunduğu mahâlinde bildirilmiştir.

36.N.3554, s.2

20 Şaban 1307-Mart Rumi 29-Sene 1306-10 Nisan Frenki 1890

Midilli Ceziresi'nde bir bâb mekteb-i idadinin inşası hususu mahâlinde taht-ı karar alınarak lede'l-istizân irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şeref tealluk buyrularak mucibince keşf-i bi'l-ahire inşaatına yakında beda' ve mübaşeret olunacağı istihbar kılınmıştır.

37.N.3585, s.2

29 Ramazân 1307-Mayıs Rumi 5 Sene 1306-17 Mayıs Frenki 1890

Mekteb İnşası

Siroz Kasabası'nda Rum Cemâati etfal înasına mahsus olmak üzere te'sisi isti'da olunan mektebin inşasına irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi şeref müteallik buyrulmuştur.

38.N.3603, s.2

28 Z'i-l Ka'de 1307-Temmuz Rumi 3-15 Temmuz Frenki 1890

Heybeli Ada'da Tepe Manastırı Dimkale Maruf Mektebi'nin müceddeden inşası taht-ı karara alınmıştır.

39.N.3626, s.3

28 Z'i-I Hicce 1307-2 Ağustos Rumi 1306-14 Frenki 1890

Mekteb İnşası

Ağaç aşısı ameliyyatını göstermek üzere bir mekteb inşası ve bu mekteb müdüriyetine Mösyö Analin'in ta'yînî keyfiyetine ziraat müdirriyetini der-dest tezkir bulunduğunu Monitör yazıyor.

40.N.3628, s.3

30 Z'i-I Hicce 1307-4 Ağustos Rumi 1306-16 Frenki 1890

İnşa

Midilli'de bir bâb idadi mektebin inşası hususu taht-ı karara alındığı yazılmıştı. Keşf olan beş yüz elli dört bin üç yüz kırk üç guruşun sarfına bu kere me'zuniyet virildiği istihbar kılınmıştır.

41.N.3642, s. 3

17 Muharrem 1308-21 Ağustos Rumi 1306-2 Eylül Frenki 1890

Mekteb Küşâdı

Dede Ağaç Mekteb Mülkiyesi'nin cülüs-u hümâyûn yevm müsaadat-ı icrâsı mukarrer olan resmî küşâdında hazır bulunmak üzere vilâyet maârif müdürü izzetlü Sururi Bey Efendi cuma günü tren ile ol canibe azimet itmiştir.

42.N.3645, s.3

20 Muharrem 1308-24 Ağustos 1306-5 Eylül Frenki 1890

Mekteb Küşâdı

Üsküdar'da papaslar tarafından bir Fransız Mektebi küşâd olunmuştur. Mekteb-i mezkûrda yalnız Fransız lisanı mecburi ve Osmanlı ve Rum lisanlarıyla elsen-i saire bil-ihtiyar tedris olunacak imiş.

43.N.3647, s.1

23 Muharrem 1308-27 Ağustos Rumi 1306- 8 Eylül Frenki 1890

Ziraat Numune Mektebi

Karaman Köyü cihetinde esasının vaz' idildiği evvelce sebt-i sahife-i beyan kılınan Bursa Ziraat Numune Mektebinin çâr-cûbeleriyle sıvasında maada emr-û inşâatı sâye-i kudretvaye-i hazret padişâhide nezâret ve ikdâmat-ı mütemadiye-i cenab-ı padişâhide vilâyetpenâhî ile reside-i hadd-i hitâm olmuş ve emr-û inşâatına me'mur rıf'atlı Hüsnü Bey'in bu bâb da himmet ve mesaisi görüldüğü istihbar kılınmıştır.

44.N.3665, s.2

14 Safer 1308-18 Eylül Rumi 1306-29 Frenki 1890

Mekteb-i İbtidâ-ıye Küşâdı

Hüdavendigâr Vilâyeti celilesinde mektebi olmayan köylerde birer sıbyan mektebi te'sisi ve küşâdı hakkında makam-ı âli-yi vilâyetden mülhakata icrâ kılınan bir tebligat mucibince Ertuğrul Sancağı dâhilinde mekteb bulunmayan altmış beş almış altı karyeden otuz sekizinde müceddeden birer sıbyan mektebi açılarak dokuz yüz altmış sekiz çocukluk tedrisine başlatıldığı evvelce derc-i sahife-i beyan kılınmıştır.

Ahiren liva-yı mezkûr mutasarrıflığından varid olan telgrafnâmede dâhil-i livada mekteb bulunmayan kuradan kusur kalan Söğüt Kazası'yla Yarhisar Nahiyesi'nde yirmi sekiz karye de dâhi birer mekteb küşâdıyla bunlarda altı yüz doksan sekiz etfâlin devama başlatıldığı iş'ar olunduğu gibi Kütahya Sancağı Mutasarrıflığından varid olan diğer bir telgrafnâme dâhi dâhil-i livada mektebi bulunmayan kırk dört karyede birer mektebin inşasına teşebbüs olunduğu ve bu cümleden Kütahya'da dört bâb ibtidâi te'sis ve küşâdı kararlaştırılıb ta'mîrât ve tanzimat-ı lâzimesine mübaşeret olunduğu gibi maaşat ve mesarif muktezâyaları musakkafât ve sair güne karşuluk tedarikiyle tevsi varidatına çalışılmakda bulunduğu beyan olunmuştur.

Sâye-i mesarif vaye-i hazret-i padişâhide envar-ı mesarîfin köylerimizde varıncaya kadar şaşaa nisar olması vali-yi mehâsin teali devletlû Mahmud Celaleddin Paşa hazretlerinin her hususda meşhud ayn-ı şükran olan muvaffakiyet-i celilesi asâr-ı bahiresinden olmağla beyan-ı teşekkür ve fakat ebna-yı ve vatanın istifadesinde vasıla-i müstakile olan mekatibin te'sis ve küşâdı esbabına henüz teşebbüs itmeyen Karahisar-ı sahib sancağı me'mûrîn ve maârif komisyonları hey'etine teessüf olunur.

45.N.3693, s.2

17 Rebî-ül Evvel 1308-19 Teşrin-i Evvel Rumi 1306-31 Frenki 1890

Mekteb

Sâye-i maârifpîrâye-i cenab padişâhide Kır Şehri Kasabası'nda derdest inşa olan mekteb kebir idadının inşaâtı bu kere rehin ikmal olarak kariben küşâd olunmak üzere muallimleri derdest intihab ve ta'yin bulunmuşdur.

46.N.3695, s.2

20 Rebî-ül Evvel 1308-22 Teşrin-i Evvel Rumi 1306-3 Teşrin-i Sâni 1890

Maârif Nezâret Celilesinden

Bu defa Eskice Kasabası'nda hamiyetmendan ahâlinin muavenetiyle bir bâb rüşdîyye inşa ve me'mûrîn-i mu'teberan ahâli hazır oldukları halde resmî küşâdı dâhi icrâ olunmuş ve maârife irad olmak üzere yedi bâb dükkân vücûda getirilmiş olmağla meal-i memnuniye ilan keyfiyete ibtidâr kılındı.

47.N.3708, s.2

5 Rebî-ül Âhir 1308-6 Teşrin-i Sâni 1306-18 Frenki 1890

(1) Resmî Küşâd

Kasım Paşa'da Zincirli Kuyu'da vâki înas mektebinin bu kere evkâf-ı hümâyûn tarafından fevkalade ta'mîriyle dünkü gün resmî küşâdı icrâ olunarak menkıbe-i vilâdet hazret-i nebevi kıraat olunmuş ve bi'l-cümle sıbyan dua hazret-i padişâhiye vird-i zebân eylemiştir.

(2) İnas Mektebi

Tire'de inşa olunmakta bulunan înas ibtidâi mektebinin resmî küşâdı geçen pencşenbe günü mevlid-i şerif kıraatı ile icrâ edilerek darsâdetten bilhassa celb idilen bir malûmatın idaresi tahtında derslere ibtidâr olunmuşdur. Tire'de gösterilen şu eser-i himmetin sair yerlerde numune imtisal olmasını arzu ederiz.

48.N.3727, s.3

10 Cemâzi-yel Evvel 1308-10 Kânûn-i Evvel Rumi 1306-22 Frenki 1890

(1) İnas Mektebi İbtidâ-i Küşâdı

Sâye-i maârif vaye-i hazret-i şehinşahide Hüdavendigâr Vilâyeti celilesi dâhilinde te'sis ve küşâd idilmekde olan mekatib-i metnuaya bir lahika-i fahre olmak üzere taraf-ı sami vilâyetpenâhîden vukubulan vesaya ve tebligat mucibince bu kere Karahisar-ı Sahib Kasabası'nda iâne-i mahâlliye ile bir înas mekteb-i ibtidâiyesi te'sis ve küşâd olunarak bulunan karşuluğu ile dersâdetten muallimesi celb ve kırk kadar talebat kayd ve kabul ile şehri hâl-i ruminin birinci günü kâfile-i me'mûrîn-i mülkiye ve umera-yı askeriye ve ulema ve eşraf-ı belde hazır olundukları halde mekteb-i mezkûrun resmî küşâdı icrâ ve şu vesileyle de da'vât-ı mahsusa-yı hazret-i padişâhi tertil ve i'fa kılınmıştır.

(2) Câmi Şerif ve Mekteb Küşâdı

Edremid Kazası dâhilinde kâin Avniye Nahiyesi'nin İvrincek Karyesi'nde olub salavat-ı mefruzada olunmayacak derecede müşrif-i harab olan câmi şerif ile ittisalindeki bir bâb mektebin sûret-i inşası hakkında hey'et-i nahiye canibinden icrâ kılınan teşvikat ve tertibat üzerine ahâli-yi karye tarafından on sekiz ve arzen on iki arşun olarak inşa ile evkât-ı hamsede eda-yı salavat-ı mefruzaya müdavemet ve câmi şerif mezkûr kariben bir bâb mekteb ile muallimine mahsus bir daire-i hücre vücûda getirilmekle mezkûr karye etfalinin emr-i tedrisatında mübaşeret olduğu ve ebniye-i hayriye-i mezkûrenin vücûd pezir olunmasından dolayı câmi şerif mezbûr derununde temeyyüen menkabe-i mevlid-i saadet mevlid-i nebevi kıraatıyla resmî küşâdı icrâ ve şu vesile ile temadi eyyam ömr-ü afiyet cenab zillulahi duâsı cümle tarafından tekrar ale'l tekrar tertil ve tilavet kılındığı beyan-ı iş'ar olunmuş ve binaberin hey'et-i nahiye ile karye-i mezkûre ahâlisinin ol bâbdaki asâr-ı diyanetkâr himmet-i vatanperveraneleri şayan-ı teşekkür ve mahmedat bulunmuştur.

49.N.3766, s.3

25 Cemâzi-yel Âhir 1308-24 Kânûn-i Sâni Rumi 1306-5 Şubat Frenki 1891

Mekteb Küşâdı

Trabzon Vilâyeti celilesi Gözeli Kazası'nda inşasına ibtidâr idilmiş olan mekteb reside-i hüs-ü hitâm olmak cihetiyle heyet-i hükûmet ve mu'teberan ahâli-yi memleket hazır oldukları halde resmî küşâd icrâ olunarak bu sırada dâhi ziverü'l seniyye-i bendegân ve makbul dergâh-ı Yezdan olan duâ-yı bi'l ahir hazret-i padişâhi cümle tarafından rüku' bar-gâh aleyhi olunduktan sonra emr-i tedrise mübaşeret olunmuştur.

50.N.3769, s.2

29 Cemâzî-yel Âhir 1308-28 Kânûn-i Sâni Rum 1306-9 Şubat Frenki 1891

(1) Trablus Şam'da bir mekteb-i idadinin inşası hususu taht-ı karara alınarak keşfi mucibince inşaatına me'zuniyet virildiği müstehberdir.

(2) Şile Kazası'nda Yukarı Yeni Köy'de bir bâb Rum Mektebi'nin inşası hususuna led'el arz irade-i seniyye-i hazret-i padişâhide şeref müteallik buyrularak icâbı icrâ kılınmıştır.

51.N.3775, s.3

7 Receb 1308-4 Şubat Rumi 1306-16 Şubat Frenki 1891

Cümle-i muvaffakiyat-ı celile-i hazret-i padişâhi asâr-ı mekârim dışarıdan olarak bu kere Trabzon Vilâyeti âlisi dâhilinde habishâne nahiyesinde zükur ve înasa mahsus olmak üzere iki Ereğli Kasabası'nda dâhi yalnız etfal-i înasa mahsus bir bâb mekteb ve küşâd olduğu mahâlinde maârif-i umumiye nezâreti celilesi bildirmiş olduğu ilan keyfiyete ibtidâr kaldı.

52.N.3791, s.3

25 Receb 1308-22 Şubat Rumi 1306-6 Mart Frenki 1891

Mekteb İnşası

Edirne Katolik Mektebi ittihaz olunan hânenin harabiyeti hasebiyle hedm olunarak müceddeden bir bâb mekteb inşası mezkûr mekteb müdiri tarafından istid'a ve keyfiyet Edirne Vilâyeti celilesinden bâb-ı ali canib-i samisine inha olunması üzerine tulen otuz iki arzen on üç metro ki cem'en dört yüz on altı metro murabba üzerine bir mekteb inşası hususuna irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi şeref müteallik buyrulmuştur. Bu mektebin mesarif-i inşaiyesi olan bin iki yüz liranın Avrupa'da bulunan katolikler îânetinden tesviye idileceği haber olunmuştur.

53.N.3792, s.1

26 Receb 1308-23 Şubat Rumi 1306-7 Mart Frenki 1891

Mekteb İnşası

Kartal Kazası etfaline mahsus olan mektebin harab olmasına mebni müceddeden inşası hususuna müsaade olunmuştur.

54.N.3798, s.3

5 Şaban 1308-4 Mart Rumi 1307-16 Mart Frenki 1891

Mekteb-i İbtidai

Şehinşah-ı maârifperver efendimiz hazretlerinin sâye-i mealivaye-i mülûkanelerinden şu sürede Trabzon Vilâyeti'nin her cihetinde ve ol cümleden olmak üzere Ordu Kazası dâhilinde müceddeden bir hayli mekatib-i ibtidâiye te'sis ve küşâd olduğu halde Ordu Kasabası'nda mevcûd zükur ve înas etfalin usul-ü cedide üzere tedrisine mahsus olacak mükemmel ve muntazam bir mekteb-i ibtidâiyenin henüz te'sis ve inşa olunmaması maârifperverlik şanına şayan olamayacağını nazar-ı dikkate alan Ordu Kazası ka'im makam gayret şiarı izzetlü Mehmed Ali Bey Efendi bu noksanın dâhi haber ve ikmal-i maksad maârifperverlik şanına şayan olamayacağını nazar-ı dikkate alınarak kasaba-yı mezkûre dâhiline ve en münasib bir mahâlde zükur ve înas etfale mahsus olmak üzere cesim ve kâr-gîr bir mekteb-i ibtidâ-inin iâneten inşası için erbâb-ı hayr ve cemiyeti teşvik iderek mektebin evvel sûretle inşası imkânını taht-ı te'minen aldırıldıktan sonra bu darü'l tedrisin inşaatı yümn-ü teali önümüzdeki nisan ayının nihayetinde ikmâl idilmek şartıyla müteahhide ihale edilmiş olup ancak mektebin hitâm-ı inşaatına kadar mevcûd etfalin tedrisi ve terbiyeden mahrumiyetini yine maârifperverlik nokta-i nazarında caiz göremeyen ka'im makam mu'mi ileyhe bu mahrumiyet muvakkatının çare arayub bularak yüzden ziyadeye baliğ olan mevcûd etfali istihbar olunan bir mahâli mahsusa cem' edirek ve merkez vilâyet darü'l mualliminden ba-şhadetnâme çıkan muallimlerden lüzûm kadarını hizmet tedriseseye ta'yin eyleyerek etfal-i mevcûdenin usul-ü cedide üzere tedrisatına beda' ve mübaşeret idildiği ve bu vesile ile de sevketmeab efendimiz hazretlerinin devam-ı ömr-ü iclal hümâyûnları duâsı yâd-û tekrar idilmekte bulunduğu mahâlinden vuku' bulan iş'ardan müsteban olmuştur ki şu himmet maârifperverane seza' takdir ve şükrandır.

55.N.3821, s.2

2 Ramazân 1308-30 Mart Rumi 1308-711Nisan Frenki 1891

Köprülü'de Mekteb Küşâdı

Köprülü'de zükur etfale mahsus mekteb te'sis ve küşâdı hususunda ka'im makam izzetlü Süleyman Hafizi Efendi tarafından vâki olan mesaî-yi hamiiyetperveraneye lahika-i faika olarak Banat Mahâlliyyenin istikmal-i esbab-ı tealimleri maksad hayrına

da hadem olmak üzere bu kere istihbar olunan bir hâne muvakkaten mekteb ittihaz edilerek mah hâl arabinin on altıncı penşenbe günü me'mûrîn-i askeriye ve mülkiye ve eşraf ve mu'teberan-ı ahâli aileleri ve mekatib-i ibtidâiye şakirdanı hazır oldukları halde duâ-yı mahsusa-yı cenab-ı tacdari yâd-û tilavetiyle resmî küşâdı icrâ kılınmış ve birinci gün mektebe kayd olunan talebatın adedi yüz neferi tecavüz ittiğine nazaran mektebin mükemmel bir cemaâte malik olacağı melhuz bulunmuşdur. İş bu darü'l tahsilin muallimeliğine Selanik Ânas Rüşdîyyesi şehadetnâmelilerinden Beyza Hanım ta'yin edilmiştir.

56.N.3863, s.3

24 Şevval 1308-21 Mayıs Rumi-2 Haziran Frenki 1891

Mekteb-i Tıbbiye

Edirne'de Tıbbiye Şahâne'nin hedmiyle müceddeden inşası hususu taht-ı karara alınarak yakında icrâ-yı icâbına ibtidâr kılınacağı işidilmiştir.

57.N.3903, s.1

16 Z'i-I Hicce 1308-10 Temmuz Rumi-22 Temmuz Efrençi 1891

Tarsus Kazası dâhilinde Kolluk Nahiyesi'nde Yazın Çukuru nam mevkîde mekteb-i rüşdîyyenin bu kere yeniden küşâdı taht-ı karara alınmıştır.

58.N.3904, s.2

17 Z'i-I Hicce 1308-11 Temmuz Rumi-23 Temmuz Efrençi 1891

Cenin Kazası merkezinde inşasına mübaşeret ittirilmiş olan rüşdîyye mektebinin ikmâl-i nevakısı için muktezi meblağ-ı hamiyetmendan ahâli-yi mâhâlliyyeden îneten celb ve cem edilmiş olduğundan nevakıs-ı mezkûrenin tesri ikmâli için mahâlli ka'im makamlığına tebligat muktezâya i'fa buyrulmuşdur.

59.N.3943, s.3

3 Safer 1309-26 Ağustos Rumi-7 Eylül Efrençi 1891

Rum Mektebi İnşası

Beyoğlu'nda Terazi Sokağı'nda Rum cemâatinin etfâl-i zükurune mahsus mahâlde müceddeden bir mekteb inşası zımında Rum Patrikhânesi tarafından ba tekerrür merci âlisine müracaat idilmekle icrâ-i icâbı derdest bulunmuşdur.

60.N.3984, s.3

20 Rebî-ül Evvel 1309-12 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-24 Teşrin-i Evvel Efrenci 1891

İdadi Mektebi

Bursa'da Işıklar'da vâki inşa olunmakta olan mekteb-i idadi şahânenin hitâm ve inşaâtı kuvve-i karibeye geldiği mahâlinden bildirilmiştir.

61.N.3997, s.3

7 Rebî-ül Âhir 1309-28 Teşrin-i Evvel Rumi 1307-8 Teşrin-i Sâni Frenki 1891

Înas Mekteb Küşâdı

Trabzon Debbaghâne Mahâllesi'nde ve en münasib bir mevkinde vâki olub saadetli Hasan Rüşdî Paşa hazretlerinin taht-ı kararında bulunan hânenin bi'l-istihzan înas mektebi ittihaz idildiği mahâlinden bildiriliyor.

62.N.4000, s.2

10 Rebî-ül Âhir 1309-31 Teşrin-i Evvel Rumi 1307-11 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Ta'mîrât

Hazret-i Halid Rızalillahi anhu hazretlerinin saadetlerinden ve fehâne-i amire karşusunda vâki mescid-i şerifle zaviyenin ve Mahmud Paşa-i Veli Vakfı'ndan mekteble Çiçek Pazarı Rüşdîyye Mektebi'nin keşfi mucibince icrâ-yı tamiri hususu evkâf-ı hümayûn nezâret celilesince taht-ı karara alınarak icâbının icrâsına müsâraat kılınmıştır.

63.N.4008, s.3

19 Rebî-ül Âhir 1309-9 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-21 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Trabzon'da kâin rum cemâatinin etfal-i zükuruna mahsus mektebin harab olunmasından dolayı Koçari Mahâllesi'nde cemâat-i mezkûreyi aid metruk kabristan arsası üzerine müceddeden bir bâb mekteb inşası hususuna irade-i seniyye-i hazret-i şehriyârî şerefsadır olmuşdu. Bu kere keyfiyet adliye ve mezahib nezâret-i celilesinden Rum Patrikliğine iş'ar kılınmağla yakında mezkûr mektebin inşasına ibtidâr idilecekti.

64.N.4009, s.3

21 Rebî-ül Âhir 1309-11 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-21 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Mekteb İnşası

Midilli'de beş yüz otuz dört bin beş yüz guruş sarfıyla bir adet mekteb inşa ve meblağ mezkûrun adedi mektepleri inşaât tertibinden tesviye ve i'fa olunması hususuna maarif nezâret-i celilesinin idare ve meclis-i mahsus vekil kararı üzerine bi'l-istizân emr-û seniyye cenab-ı cihanbani meali efrâzı sudûr olmuştur.

65.N. 4012, s.4

25 Rebî-ül Âhir 1309-14 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-26 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Ta'mîr

Konya İnas Rüşdîyyesi pek çok zamandan beri ta'mîr idildiği cihetle tehlikeli bir hale gelmiş olmağla derunundeki etfal mukataa mekteb ittihaz olunan mahâle nakil idilerek meclis irade-i vilâyet azasından saadetli Tahir Paşa hazretleri tarafından virilen meblağ ile ta'mîrât-ı mükemmelesine ibtidâr idildiği Konya refikamızda görülmüştür.

66.N.4018, s.2

1 Cemâzi-yel Evvel 1309-21 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-3 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

İane

Bağdat'da derdest inşa bulunan mekteb-i rüşdîyye-i askeriyenin mesarif-i inşaiyesi için erbab-ı gayret ve hamiyet tarafından virilen iânenin kırk beş liraya balığ olduğu ve refte refte virilmekte bulunduğu Basra refikamızda okunmuştur.

67.N.4026, s.2-3

10 Cemâzi-yel Evvel 1309-30 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-12 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

(1) Resmî Küşâd

Bundan evvel yalnız temel duvarları inşa okunarak na-tamam kalmış olan Aydonat'da Kara Pınar Karyesi mekteb-i ibtidâinin bu kere iki bin guruş kadar cem' olunan iâne akçasıyla gayet dil-nişin bir sûretle nevakıs bi'l-ikmâl resm-i küşâdı icrâ ve tedrisata beda' idildiği mahâlından varid olan tahsirat mündericâtından anlaşılmıştır.

(2) Mihaliçcik Maârif

Mihaliçcik Kasabası'nda zaten mekteb-i rüşdîyye ve ibtidâ-i inşa idildiği cihetle etfal-i ahâli-yi İslamiye şimdiye kadar usul-i atika üzere tedris olunmakta idi. Bu kere sâye-i muvaffakiyet vaye-i hazret-i cihanbanide ka'im makam-i kaza izzetlü Malik Bey'in himmet ve ikdâm ve gayreti ile orada rüşdîyye ve ibtidâi mekatib inşasına ibtidâr edilmiş ve pek az bir zaman içinde inşaât ve i'ka hitâm pezir olmuş ve evlad-ı vatanın cehalet ve ataletten istihlas ve tarik-i necat olan maârifin ta'mim ve intişarı müyesser olmağa başlamış olduğu aldığımız bir mektubda bildiriliyor.

68.N.4027, s.2

12 Cemâzî-yel Evvel 1309-2 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-14 Kânûn-i Evvel Efrencî 1891

Mekatib

Prepol Kasabası'nda hamiyetmendan ahâli îanesiyle müceddeden bir bâb mekatib ibtidâi inşa ve küşâd olduğu gibi Hınıs Kazası mekteb-i rüşdîyyenin dâhi bu kere hamiyetmendan îanesiyle müceddeden inşa idildiği mahâllinden vukubulan iş'ar üzerine maârif nezâret-i celilesinden izbar olunuyor.

69.N.4037, s.3

24 Cemâzî-yel Evvel 1309-14 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-24 Kânûn-i Evvel Efrencî 1891

Mekteb

Gümülcine Sancağı mülhakatından Sultanyeri Kazası'nın merkezi hükûmeti olan Koşukavak Kasabası'nda inşası kararlaştırılan mekteb-i ibtidâinin lâzımatı kamilen tedarik ve tehiyye edilmiş olmasıyla bu kere ka'im makam-ı kaza izzetlü Ali Nesib Bey ve faziletlü Naib Efendi ile sair bil-cümle me'mûrîn-i hükûmet ve müttehazan memleket hazır oldukları halde naib mu'mi ileyh tarafından füzuni-i eyyan ömr-ü şevket ve iclâl hazret-i hilafetpenâhî da'vât-ı icâbet âyât-ı bi'l i'fa zebh-i karabin ile esas vaz' olunarak inşaâtına ibtidâr kılınmış ve kasaba-i mezkûre derunundan cereyan iden ve eyyam-ı şitada haftalarca geçid virmeyen Bergos Nehri'nin Gümülcine Kırcaali Caddeleri üzerine biri üç yüz ve diğeri iki yüz metro tulûnda iki köprü yabdırılıb müruru uburun te'min edilmiş olduğu mahâllinden aldığımız malumatdan anlaşılmağla derc-i

sahife-i memnuniyet kılındı.

70.N.4048, s.2

6 Cemâzî-yel Ahir 1309-26 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-7 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

Ta'mîr

Tekfur Dağı Sancağı dâhilinde Vize Kasabası'nda kâin İskender Paşa Vakfı'nın Çakallı Karyesi'ndeki câmi şerif ile mekteb ta'mîr ve inşası hususu taht-ı karara keşf-i icrâ idilmekte ber mucib keşf icrâ-yı ta'mîr inşaatına me'zuniyet virildiği müstehberdir.

71.N.4057, s.2

17 Cemâzî-yel Âhir 1309-6 Kânûn-i Sâni Rumi 1307-18 Kânûn-i Sâni Efrenci 1892

Mekteb-i Bahriye

Kastamonu Vilâyeti dâhilinde Amasra Kazası'nda inşasına evvelce mübaşeret olunub karşuluğu olmamasından dolayı ahiren ameliyyat inşaiyesi düçar-ı ta'til olmuş olan mekteb-i bahrinin usul haziresini tahribinden külliye ve nevakıs-ı itmam için maârife aid taşra hassa-yı îânesinden ber mucib-i keşf iki yüz küsur bin guruşun sarfına me'zuniyet i'tası ve yahud mekteb-i mezkûrden istifade idecek olan Sinob, İnebolu, Cide gibi sevahil-i mütecavire ahâlisi dâhi dâhil olduğu halde Bartın ve Ergani ve Hamidiye kazalarından bir îâne-i külliye celb ve cem' ile mekteb-i mezkûr inşaatına bir an evvel itmamiyle saha-yı ârâ mevcûd olması esbabının istikmali lüzûmuna teşebbüs olduğunun Kastamonu'da matbaamıza iş'ar olunmuştur.

72.N.4087, s.4

22 Receb 1309-10 Şubat Rumi 1307-23 Şubat Efrenci 1892

Sâye-i maârif pîrâye-i hazret-i padişâhide Tirebolu Kasabası'nda alt katı ibtidâi ve üst katı rüşdîyye olmak üzere îâneten ve tevsien yapılmakta olan mektebin inşaatı bu kere reside-i hadd-ı hitâm olunarak resmî küşâdının icrâ ve duâyü'l-edası hazret-i hilafetpenâhînin bu reside ile rafi tekrar kılındığı Tirebolu ka'im makamlığının iş'arı üzerine Trabzon Vilâyetinden iş'ar olunmuştur.

73.N.4094, s.2

3 Şaban 1309-18 Şubat Rumi 1307-1 Mart Efrenci 1892

İnşa

Aydın Vilâyeti dâhilinde Urla Kasabası'nda Meryem Ana nâm-Rum Kilisesinin taraf-ı şimâlinde bulunan mektebin harabiyeti cihetiyle tûlen seksen dört ve arzen otuz iki zirai olunacak müceddeden inşası hususuna İzmir Rum Metropolitliği'nden vukubulan işтира ve şûra-yı devletce virilen karar ve neticeleri bi'l-istizân emr-û ferman hümâyûn cenab cihanpenâhî müteallik ve şeref sûdur buyrulmuştur.

74.N.4099, s.4

8 Şaban 1309-24 Şubat Rumi 1307-7 Mart Efrenci 1892

Mekteb-i İbtidai

Sungurlu Kasabası'nda ilkbaharda binası inşa olunmak üzere şimdilik mevki'en istihbar olunan mahâlde bir mekteb-i ibtidâi küşâdı olunarak bu vesile ile dâhi izdiyad-ı ömr-ü iclâl hazret-i padişâhi ediye-i mefruzası odaklandığı mahâlde vukubulan iş'ar üzerine maârif nezâreti celilesinden bildirilmiştir.

75.N.4121, s.3

4 Ramazân El Mübarek 1309-20 Mart Rumi 1308-1 Nisan Efrenci 1892

Mekteb-i İbtidai

Sâye-i maârifvaye-i hazret-i padişâhide Adana Vilâyeti dâhilinde vâki Misis Nahiyesi merkezinde bir ibtidâi mektebi küşâd olunarak bu vesile ile de tezayüd-ü ömr-ü ikbâl hazret-i hilafet penâhî ediye-i mefruzası tekrar idildiği mahâlinden vukubulan iş'arı atfen maârif-i umumiye nezâret-i celilesinden izbar olunuyor.

76.N.4126, s.3

10 Ramazân El Mübarek 1309-26 Mart Rumi 1308-8 Nisan Efrenci 1892

Mekteb Küşâdı

Sâye-i maârif vaye-i hazret-i padişâhi Bikâ Kazası'nda ka'im makam efendinin muavenetiyle bir ibtidâiye mektebi küşâd olunduğu bu kere Suriye maârif müdirliğinin iş'arı üzerine maârif nezâret-i celilesinden varid olan tezkereden anlaşılmıştır.

77.N.4147, s.4

9 Şevvâl 1309-24 Nisan Rumi 1308-6 Mayıs Efrençî 1892

Mekteb Küşâdı

Hama Kasabası'nda mevcûd olan iki bâb mekteb-i ibtidâ-inin etfal mevcûdayı istiaba gayrı kâfi bulunması cihetle mahâllice tedarik idilen karşulukla iki bâb mekteb-i ibtidâinin daha küşâdıyla dört mektebe eblağ derdest bulunduğu Hama Mutasarrıflığı'ndan vürûd iden telgrafnâme mevduasından münkadim olmuş ve mutasarrıf meş'ar-ı ileyhin bu babdaki himmet-i maârifperveranesi mevcûd takdir ve mahmedebulunmuşdur.

78.N.4150, s.2

13 Şevvâl 1309-28 Nisan Rumi 1308-10 Mayıs Efrençî 1892

İnşaât

Ankara Vilâyeti dâhilinde kâin Yozgad Kasabası'ndaki Rum Mektebi'nin harab olması cihetle hedm olunarak mezkûr mekteb mahâline zûkur için tulen on beş ve arzen on bir metro ve kilise havaline zûkur için tulen on dört arzen on metro olarak iki bâb mekteb inşasına şûra-yı devlet kararı ile bi'l-istizân emr-û irade-i seniyye cenab-ı padişâhi şerefsadır olmuşdur.

79.N.4181, s.2

21 Z'i-i Ka'de 1309-4 Haziran Rumi 1308-16 Haziran Efrençî 1892

İnşaât

Davud Paşa Rüşdîyye Mektebi'nin müceddeden inşası hususu karar gir olarak bu bâb daki evrak keyfiyesi li-ecli't-tedkik şehremanet celilesi hendesehânesine irsal kılınmışdır.

80.N.4196, s.4

14 Z'i-i Hicce 1309-26 Haziran Rumi 1308-8 Temmuz Efrençî 1892

(1) İnşaât

Demir Hisar Kasabası'nda kâin cemâat-ı İslamiyye mahsus olan mekteb ibtidâiyenin gayet dar ve çarşu ortasında münasebetsiz bir mevkide vâki olmasıyla mütecaviz etfâlin daima müşkülât muteni ve mezahim-i tâkat-fersâ tahtında ezülüb kaldıkları ve bu hâlin

fikr-i müşfik maârifpervane cenab-i padişâhi ile kabul te'lif olmadığı cihetle devamı tecavviz olunmayarak ka'im makam kaza izzetlü Hayri Bey Efendi hamiyetmendan ahâli celb ile ceryan iden müzekeratda iş bu mektebin hâl-i hazır ile ıslah ve tevsi mümkün olduğu tahkik idince müceddeden başka bir mevkîde vasi bir mektebin inşasına karar virilerek bu sene kurban bayramında zebh olunmuş olan kurban derileri hasılatı ve ahâli-yi me'mûrin maârifmendan tarafından vukubulacak îânet ile inşa olunmasına teşebbüs olunmuştur.

(2)Isparta'da Mekteb Küşâdı

Konya valisi atufetlü Hasan Bey Efendi hazretlerinin devren mülhakatı ve bu meyanda Isparta'yı teşriflerinde Isparta ahâlisinin hadd-i adede olan zekâ ve istidadlarını temin idecek mekâtib-i muntazamanın âdem-i vücûdiyeti görmeleriyle ol-vakit bir înas mektebi ile bir takım mekatib-i ibtidâiyenin küşâdını ve talebatlar için lâzımı olan karşuluğun tedarikini tavsiye itmişler idi. Hamid Abad'a vürûdları kuvvetinden bi'l- itibar livanın maarif ticaret san'at gibi levazım-ı ihtiyaciyesini nazar-ı takdir saadetlerine olmuş olan mutasarrıf-ı liva saadetlü Mustafa Zihni Paşa hazretlerinin hemen mahsusa-yı maârifperverileriyle bu kere icâb iden karşuluğu bi't-tedarik zaten mevcûd ve mukata mesdud bulunan bir mekatib icâbı vecihle ta'mîr ve termim ile geçen mayısın yirmi dördüncü pazar günü me'mûrîn-i mülkiyete ve umera ve zabitan-ı askeriye ve ulema ve eşraf ve ahâli-yi memleket hazır oldukları halde înas mektebi olmak üzere teminen bi tevaffuka teali resmî küşâdı icrâ kılınmışdı.

81.N.4205, s.2

25 Z'i-l Hicce 1309-7 Temmuz Rumi 1308-19 Temmuz Efrenci 1892

İnşaât

Terkos Kazası'nda Çiftlik Köyü'nde kâin mekteb-i ibtidâi harab olduğundan müceddeden inşası hususu taht-ı karara alınmıştır.

82.N.4219, s.3

11 Muharrem El Haram 1310-23 Temmuz Rumi 1308-4 Ağustos Efrenci 1892

Mekteb İnşası

Kırk Ağaç hâkimi mükerrermetlü Mükerrerrem Efendi kasaba civarında Bakır Karyesi ahâlisinin bedellerinde bulunan sülüs hisselerini bizzat tahsil iderek beşyüz mecidiye

sarfıyla bir mekteb-i ibtidâi vücûda getirdiği ve hevacelerin maaşatıyla mektebin mesarifini de te'min eylediği teşekkürle haber alınmıştır.

83.N.4221, s.1

13 Muharrem El Haram 1310-25 Temmuz Rumi 1308-6 Ağustos Efrenci 1892

Mekteb-i Tıbbiye

Mekteb-i Tıbbiye-i şahânenin Haydar Paşa çayırında tecdiden yapılacağı evvelce derc-i sahife-i beyan kılınmıştı. Ahiren mekteb-i mezkûrun ba-irade-i seniyye-i ıslahatına me'mur buyrulan umum mekatib-i askeriye nazırı müşir devletlü Zeki Paşa hazretleri tarafından virilen karar üzerine ya Şişli yahud Haydar Paşa Çayırı'nda yakinen emr-û inşaatına mübaderet olunacağı müstehberat mahsusamızdandır.

84. N.4222, s.2

15 Muharrem El Haram 1310-28 Temmuz Rumi 1308-8 Ağustos Efrenci 1892

İnşaat

Şile Kazası'nda meskûn muhacirinin mektepleri olmadığından bir bâb mekteb-i ibtidâinin inşası hususu taht-ı karara alınarak icâbının icrâsına mübaderet edilmiştir.

85.N.4225, s.4

18 Muharrem El Haram 1310-30 Temmuz Rumi 1308-11 Ağustos Efrenci 1892

Mekteb İnşası

Bandırma'da iâne-i ahâli ile bir güzel mekteb-i ibtidâi ile mekteb-i rüşdîyye inşasına başlanarak karin-i hitâm olduğu haber almıştır. Ahâlinin iâne-i hamiyetmendesini sezavar takdir ise bu hüsn-ü hamiyeti böyle teşebbüsât müstahseneye sevk itmeleri de me'mûr için mucib-i iftihar olsa gerekir.

86.N.4239, s.3

5 Safer 1310-15 Ağustos Rumi 1308-27 Ağustos Efrenci 1892

Mekteb-i İdadi

İnşası muktezâyı irade-i isabetade-i hazret-i şehriyâriden olan Denizli Mekteb-i İdadisi için bir bina-yı mahsus inşasına teşebbüs idilinceye kadar mekteb-i mezbûrun artık vücûduna ihtiyaç olmayan mekteb-i rüşdîyye binasına nakli karar gir olmuş ve

mutasarrıf-ı liva saadetlü Şeref Paşa hazretlerinin eser himmet bin guruşun sarfıyla bina-yı mezbûrun icrâ-i ta'mîrâtına mübaşeret kılınmıştır.

87.N.4274, s.2

15 Rebî-ül Evvel 1310-25 Eylül Rumi 1308-7 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Mekteb Küşâdı

Musul tüccar-ı mu'tebaratından ve meclis-i irade-i vilâyet azasında izzetlü Abdalbaki Efendi'nin muttasıf olduğu gayret ve himmet-i milliyesi iktizasınca Musul'da Bâb-el Nabi Mahâllesi'nde vâki Hama Şerif'de bir mekteb-i ibtidâi te'sis iderek mektebe lâzım olan da'vât-ı ve saire-yi yaptırarak ulemadan İbrahim Efendi'yi muallim-i evvel ve Abdah Efendi'yi muallim-i sani ta'yin kesesinden şehriye 320 guruş tahsis etmiştir.

88.N.4281, s.2

23 Rebî-ül Evvel 1310-3 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-15 Teşrin-i Evvel Efrenci 1892

Mekteb İnşası

Trabzon'da kâin Rum Mektebi'nin inşası hususu Rum Patrikhânesi'nden ba-takrir istid'a olunmakla mezkûr mektebin inşası hususu makrun müsaade işidilmiştir.

89.N.4309, s.3

27 Rebî-ül Âhir 1310-6 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-18 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Mekteb İnşası

Keysun Nahiyesi'nce de tahsil-i maârifdeki arzu anen fe anen tezayyüdü ve bu cihetle mekteb-i ibtidâ-i şakirdanı dâhi yevmen fe yevmen teksir itmekle olmasıyla kadim mektebin hedmiyle iki mükemmel dershâne ve bir muallim odasına şamil olmak üzere iâne-yi hamiyetmendan mahâlli ile yeniden bir mekteb-i ibtidâi inşasına mübaşeret idilmiştir.

90.N.4318, s.3

9 Cemâzi-yel Evvel 1310-17 Teşrin-i Sâni Rumi 1308-29 Teşrin-i Sâni Efrenci 1892

Resmî Küşâd

Muğla'da te'sis muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhiden olan mekteb-i idadinin bu kere mutasarrıf ile erkân-ı me'mûrîn ve eşraf hazır olunduğu halde resm-i küşâdı icrâ

ve teminen menkabe-i celile-i hazret-i risaletpenâhî kıraat idilerek bu risale-i hüsn ile de devam-ı ömr-ü ikbâl padişâhi duâ-yı bareke kırba kılınmıştır.

3.29.MÜZE

1.N.909, s.2

4 Şaban Sene 1298-Fi 20 Haziran ve 2 Temmuz Sene 1881

Sisam ceziyesinde zuhur idecek asâr-ı atıkaya mahsus bir müzehânenin te'sis ve inşasına cezire-i mezkûrenin meclis-i umumiye-i millisinde karar virildiği Lé-Türki yazıyor.

2.N.3501, s.2

17 Cemâzî-yel Âhir 1307-26 Kânûn-i Sâni Rumi Sene 1305-7 Şubat Frenki 1890

Sida'de keşfi olunan âsâr-ı atika ile mü'ahharan meydana çıkarılan diğer âsâr-ı attika'ya teşrifgâh olmak üzere müzehânenin karşusunda inşa edilmiş olan daire-i cedidenin yakında resmî küşâdı mukarrer imiş.

3.N.3708, s.1

5 Rebî-ül Âhir 1308-6 Teşrin-i Sâni 1306-18 Frenki 1890

Müze-i Hümayûn müdir-i atufetlü Hamdi Bey Efendi hazretlerinin himem-i âliyeleriyle yeniden inşa idilmekte bulunan ve Sida'da çıkarılan asâr-attika'ya mahsus olan dairenin inşaâtı ikmal idildiğinden yakında küşâd olunacaktır.

3.30.POSTAHÂNE TELGRAFHÂNE

1.N.358, s. 1

8 Ramazân 1296- Fi 13-25 Ağustos 1879

Konya Vilâyeti dâhilinde kâin Ilgın Kasabası'nda bu kere müceddeden bir telgrafhâne küşâdı olunarak muhabereye beda' olunmuştur.

2.N.621, s.1

29 Receb Sene 1297- Fi 25 Haziran ve 7 Temmuz 1880

Çorlu Telgrafhânesi müdürü izzetli Rasim Efendi mahalli mezkûrda bir telgrafhâne inşası için taht-ı tasarrufunda bulunan yüz elli arşun mukadderatı arsayı terk ve teberru eylediği işidilmiş ve efdai mu'mi ileyhın iş bu hareket fütuvvetkârenesini şâyan-ı takdir mevaddan bulunmuştur.

3.N.874, s.2

24 Cemâzî-yel Âhir Sene 1298-Fi 11-23 Mayıs Sene 1881

Sâye-i teshilatvaye-i cenab-ı padişâhîde Orta Vilâyeti dâhilinde kâin Dimetoka Sancağı dâhilinde vâki Sofulu Kazası'na telgraf ve posta merkezi küşâd olunub muhaberata beda' ve mübaşeret olunmuşdur.

4.N.3475, s.1

16 Cemâzî-yel Evvel 1307-27 Kânûn-i Evvel Rumi Sene 1305-8 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

İnşaât

Lazistan Sancağı'nın merkezi olan Rize Kasabası'nın tezyinat mükemmelesinden olarak geçende inşasına beda' olunan telgrafhânenin itmamı kuvve-i karibeye gelmiştir.

5.N.3492, s.2

7 Cemâzî-yel Âhir 1307-16 Kânûn-i Sâni Sene 1305-28 Kânûn-i Sâni Frenki 1890

İnşaât

Yeni Câmî Postahânesi'nin müceddeden inşası on bin lira sarfına mütevakıf olduğu ve münakasası icrâ olunarak yakında inşâatına beda' ve mübaşeret olunacağı istihsal kılınmıştır.

6.N.3709, s.2

6 Rebî-ül Evvel 1308-7 Teşrin-i Sâni 1306-19 Frenki 1890

Yeni Postahâne

Temelleri inşa edilmeğe başlanmış olan postahâne-i amirenin binası Yeni Câmî'de çilingirlerin kapusu'na kadar temdid idileceği gibi mezkûr kapunun üzerine mevcûd bulunan odaların teşkil-i ahire ifrâğıyle pul idaresi oraya nakil olunacağı ve posta ve telgraf nazırı atufetlü Osman ve mühendis Dimitraki Efendilerin emr-û inşaiyeye nezâret idecekleri Monitör Oryantel'de okunmuşdur.

7.N.3824, s.2

6 Ramazân 1308-3 Nisan Rumi 1308-15 Nisan Efrenci 1891

Telgrafhâne

Edirne Vilâyeti dâhilinde kâin Eskice Telgrafhânesi'nin harabiyetine ve bunun daire-i belediye dairesine daha ziyade münasebeti bulunmasına mebni telgrafhâneye muttasıl ve daire-i mezkûreye aid olan arsaya daire tarafından matlube muvaffak sûretde meccanen bir telgrafhâne yapılmak şartıyla mübadelesi hususuna şûra-yı devlet kararıyla bi'l istizân irade-i seniyye-i cenab-ı cihanbani şeref müteallik buyrulmuştur.

8.N.3952, s.3

13 Safer 1309-5 Eylül Rumi-18 Eylül Efrenci 1891

Telgraf Merkezi Küşâdı

Sâye-i mehasinvaye-i hazret-i padişâhide Lazkiye Sancağı'nda tabi Merkab Kazası'nın merkezi bulunan Baniyas Kasabası'nda bir telgraf merkezi küşâdıyle emr-û muhaberete mübaşeret olunmuştur.

9.N.4001, s.2

11 Rebî-ül Âhir 1309-1 Teşrin-i Sâni Rumi 1307-13 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Yeni Câmi Postahânesi

Yeni Câmi Postahânesi inşaatını deruhde iden mültezimînin muamelat-ı inşaiyenin henüz nisfina gelinmediği halde ta'til-i amelîyyat ittirildiği ve bunada sebep binanın şartnâme muktezâsına muvaffak olmayarak inşa ittirilmekte olması idü ki evvelce yazılmış idü. Bu kere şehremanet celilesi tarafından ahvâl-i binanın keşfi hakkında irsal buyrulan hey'et-i keşfiye lâzım gelen muamelat ve tahkikari i'fa iderek postahânenin kısmen çürük ve kısmen sağlam olduğu hakkında bir rapor tanzim ile ikmâl-i vazife eylemiş ve netice-i halin şûra-yı devletde derdest tezekkür bulunduğu müstehber bulunmuştur.

10.N.4009, s.3

21 Rebî-ül Âhir 1309-11 Teşrin-i Sâni 1307-23 Teşrin-i Sâni Efrenci 1891

Telgrafhâne

Dede Ağaç Kasabası'nda hükûmete aid arsanın münasib cihette keşfi mucibince yirmi

sekiz bin yedi yüz guruş sarfıyla müceddeden bir bâb telgrafhânenin inşa ve meblağ-ı mezkûrun üç yüz yedi senesi imarat tertibinden tesviye ve i'fa idilmesi hususuna şûra-yı devlet kararı ile lede'l- istizân irade-i seniyye-i hazret-i şehinşahi şeref müteallik buyrulmuştur.

11.N.4042, s.3

29 Cemâzî-yel Evvel 1309-19 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-31 Kânûn-i Evvel Efrenci 1891

Resm-i Kûşad

Sâye-i terakkivaye-i hazret-i padişâhide Harem Kazası merkezinde hamiyetmendan ahâli-yi tarafından vukubulan îâne ile gayet-i muntazam sûret de inşa ve ikmâl idilen telgrafhânenin bu kere resmi küşadı bi'l-icrâ muharebeye başlandığı ve bu münasebetle de cümle tarafından duâ-yı mefruzü'l-eda cenab-ı padişâhinin tekrar kılınan telgrafnâmeden müsteban olmuştur.

12.N.4124, s.2

8 Ramazân El Mübarek 1309-24 Mart Rumi 1307-5 Nisan Efrenci 1892

Telgrafhâne Te'sisi

Bağdad Vilâyeti dâhilinde kâin Hayy Kasabası merkezinde inşa edilmiş olan telgrafhâneye Avrupa'dan celb olunacak eşya ve saire esmanı olan dokuz bin doksan üç ve hattın senevi ta'mîri ile müteferrik ve evrak-ı matbua mesarifi bulunan üç yüz kırk sekiz frank ile üç bin dört yüz ve müstead mebni maaşat-ı seneviyesi olan on dokuz bin iki yüz guruşun üç yüz sekiz senesi bûdcesi tertib-i mahsusundan tesviyesi hususuna şûra-yı devlet kararı ile bil-istizân irade-i seniyye-i cenab-ı padişâhi müteallik buyurulmuştur.

13.N.4156, s.2-3

20 Şevval 1309-5 Mayıs Rumi 1308-17 Mayıs Efrenci 1892

(1)Telgrafhâne İnşası

Hama Sancağı'na tabi Selimiye Kazası'na temdidi muktezâ-yı irade-i seniyye-i cenab-ı cihanbaniden olan telgrafhânenin inşaâtına mübaşeret celilesine ba telgrafnâme iş'ar kılınmıştır.

(2)Ta'mîr

Preşova Telgraf ve Postahânesi'nin harabiyetinden naşı beş bin dört yüz küsur guruşla icrâ-yı ta'mîri şerefsudûr olan irade-i seniyyeden olmağla keyfiyet telgraf ve posta nezâret-i âliyesinden lâzım gelenler iş'ar olunarak ta'mîrât-ı muktezâyâ müsâraat idilmiştir.

14.N.4209, s.4

29 Z'i-ı Hicce 1309-11 Temmuz Rumi 1308-23 Temmuz Efrenci 1892

Telgrafhâne İnşası

Preşova Telgrafhânesi'nin ikamet edilemeyecek derecede harab olmasına ve yar u ağyar nazarında böyle mail-i inhadam bir binada barınılmak çirkin görünmesine mebni lede'l arz tahtında senevi yedi sekiz lira icar götürür. Dekakin ile fevkinde üç dört odalık varidatı telgraf nezâret-i aliyesine aid bir telgrafhânenin inşasına irade-i seniyye-i hazret padişâhi şerefmüteallik buyrulduğu halde nasılsa şimdiye kadar inşasına muvaffak olunamadığı ve ka'im makam la-hak rıf'atlü Cemal Efendi'nin mâhâl me'muriyetine gelir gelmez tekrar muhabere ile ka'im makam mu'mi ileyh tarafından tersim idilen resme tevfikan kontratoya rabt olunan dutker vasıtasıyla ezazının vaz' idildiği ve sâye-i ma'mûriyetvaye-i mülkdaride ka'im makam mu'mi ileyhın eser-i ikdâm ve gayretle ahd-i karible rehin-i hitâm olması me'mur idildiği Preşova'dan bildirilmiştir.

3.31.SAAT KULESİ

1.N.3938, s.6

26 Muharrem 1309-20 Ağustos Rumi-1 Eylül Efrenci 1891

Resmî Küşâd

Cümle-i müberrat seniyye-i hazre-it padişâhide bulunan Hamidiye Câmi sathı' âlâ müvazenenin Kebir Kapusu ittisalinde inşa olunan saat kulesinin inşaât ve telvinatı kâmilen hitâm bulunduğu gibi bâlâsına vazî olunmak üzere Beyoğlu'da tünel karşusunda mukim güzelliği Mösyö (Verdo) mârifiiyle celb olunan (barometro) ile saat dahi evvelki gün mahâline vaz' olunmuş ve dünkü ruz-ı mes'adet-i berûz de teminen resmî küşâdı icrâ edildiği işidilmiştir.

3.32.SARAY

1.N.279, s.1

1 Cemâzî-yel Âhir Sene 1296- Fi 23 Mayıs 3 Haziran 1879

Bab-1 âlice sadaret dairesine ilave olunmak üzere derdest inşa ve ikmal bulunan ebniye hitâm buluncaya kadar sadarete müteallik ikmalın arz odası dairesinin nakil olunacağı Maden Gazetesi yazıyor.

2.N.479, s.1

9 Sefer 1297- Fi 9-21 Kânûn-i Sâni 1880

Bab-1 âlinin yanmış olan dairelerinin inşasına karar virildiği ve bunun nezâreti dâhi nafi'a nazırı atuvetlü Havan Fehmi Efendi hazretlerine havale olduğu evvelce yazılmış idi. Bu defa alınan ma'lûmâta nazaran iş bu inşaâtın doksan beş bin lira sarfiyla husule geleceği evvelce keşif olduğundan mezkûr doksan beş bin lira mahsuben maliye nezâret-i celilesi tarafından efendi müşârün-ileyh hazretlerine şimdilik on dört bin lira i'ta kılınacak imiş.

3.N.726, s.1

25 Z'i-l Hicce 1297-Fi 17 ve 29 Teşrin-i Sâni 1880

Bâb-1 âlide müceddeden inşa olunmakda olan daire-i reside-i hitâm olmuş olduğundan başvekâlet dairesine zat-1 âli-yi hazret-i vilayetpenâhî cuma ertesi nakil buyurmuşlardır.

3.33.TİYATRO

1.N.479, s.1

26 Muharrem Sene 1297-Fi 28 Kânûn-i Evvel-9 Kânûn-i Sâni 1880

Mızıka-yı Hümâyûn erkânından atufetlü Guatelli Paşaya Beyğlunda (?) konağı civarında üç bin zirai arsa üzerinde bir tiyatrohâne inşası için imtiyaz virildiğini Beyoğlu gazeteleri yazıyorlar.

2.N.628, s.1

7 Şaban Sene 1297-Fi 3-15 Temmuuz 1880

Çifte Saraylar denilen arsa üzerinde şehremanet celilesi tarafından onbeş bin lira mesarif ile mükemmel bir tiyatrohâne inşa olunacağını istihbar aldık.

3.N.642, s.1

23 Şaban Sene 1297-Fi 19-31 Temmuz 1880

Sultan Ahmed Meydanı'ndaki umumi bağçenin Opera Kumpanyası tarafından isticar olunarak bağçe derunune bir tiyatro binası için bu günlerde inşaâta başlanmış olduğunu ve mizan-ı şerifde küşâdına icrâ-yı lubiyyat olunacağını matbaamıza haber verdiler.

4.N.646, s.1

27 Şaban Sene 1297-Fi 24 Temmuz ve 5 Ağustos 1881

Hasılat ve i'kâsıyla mekteb dâhilinde bir küçük tiyatro inşa itmek üzere Büyük Dere'de vâki Avusturya ve Macaristan Mektebi dâhilinde tertib olunan piyango ağustosun on beşinde çekilcek imiş. Piyangoya vazî olunan eşya dersaadetle bulunan sair Avusturya mektepleri şakirdanı tarafından yapılmış olan eykene işleriyle daha sair-i mensucat-ı nefiseden ibaret imiş.

5.N.1412, s.1

16 Rebî-ül Âhir 1300 12-24 Şubat Frenki Sene 1883

Üsküdar'da Bağlarbaşı'nda iki sene mukaddem müceddeden inşa olunmuş olan yeni "Amerika" tiyatrosu etrafına mahâl-i müteaddideden beş altı yüz ağaç götürülmüş hele taflan ağaçları pek muntazam rekz olunmuş bulunduğundan mevsim-i sayf için etrafa bi-hakkın saye endaz bulunacağı bedihî bulunmuş idüğü ve mevsim-i sayfa mahsus mahâl-i mezkûr sahihen pek güzel bir mesire ve tezyine mahâl-i ittihaz kılındığı haber alınmıştır.

6.N.3413, s.2

4 Rebî-ül Evvel 1307-17 Teşrin-i Evvel Rumi Sene 1305-29 Teşrin-i Evvel Frenki Sene 1889

Hakkari Köyü'nde Rum Mektebi Caddesi'nde vâki arsaya bir tiyatronun inşa ittirileceği müstehberdir.

7.N.3534, s. 2

26 Receb 1307-Mart Rumi 6 Sene 1306-18 Mart Frenki 1890

Arnavut Karyesi'nde bir bâb tiyatronun inşası hususu taht-ı karara alınarak keşf-i evvel icrâ kılınmıştır.

8.N.4295, s.3

10 Rebî-ül Âhir 1310-20 Teşrin-i Evvel Rumi 1308-2 Teşrin-i Sâni Efrencî 1892

Yeni Fransız Tiyatrosu

Geçenlerde Beyoğlu'nda muhterik olan yeni Fransız tiyatrosunun tekrar inşasına karar verilerek hatt-ı amelîyyat ibtidâiye-i inşaiyeye teşebbüs edilmiştir.

3.34.TÜRBE

1.N.3562, s.2.

2 Ramazân 1307-Nisan Rumi 9 Sene 1306-21 Nisan Frenki 1890

Şeyhülislam Sabık Uryanizade Ahmet Efendi merhumun kabri üzerine inşasına başlanmış olan türbe vasıl hadd-i hitâm olduğundan yakında küşâd olunacağı müstehberdir

2.N.3891, s.1

28 Z'i-l Ka'de 1308-22 Haziran Rumi-4 Temmuz Efrenci 1891

Türbe İnşası

Gasineli merhum Ali Paşa'ya türbe inşasıyla şebeke vaz' ve arma tealluk hususâtı irade-i seniyye-i hazret-i padişâhidan olmağla ol vecihle icrâ-yı icâbına ibtidâr kılındığı istihbar kılınmıştır.

3.N.4004, s.4

15 Rebî-ül Âhir 1308-5 Teşrin-i Sani Rumi 1307-17 Teşrin-i Sani Efrenci 1891

Türbe-i Şerif Ta'mîri

Eşhür müfesserinden Bursa'da defin-i hak anberînden olan (İsmail Hakkı) musannifiden (Said Câfer İbn El Kebir) ve (Hâyâli) hazretlerinin türbe-i şeriflerinin bir tarz-ı bi-hin üzere icrâ-yı ta'mîri hususu serkurena-yı hazret-i padişâhî atufetlü Hacı Ali Bey Efendi hazretleri tarafından vilâyet-i celile-i evkâf muhasebecisi izzetlü Süleyman Bey Efendi'ye ihâle buyrulmuş olmasıyla hüsn-ü tabiat eshabından bulunan mir mu'mi ileyhın zikr olunan türbe-i şerifleri nazar ziba taşları ile gayet dil-nişin bir sûrette inşa ittirilerek etrafını dâhi şebeke-i zerrin keşidesiyle tezyin eylemiş olduğu meserret-efzâyı mesammi muvahhidîn olduğundan dolayı amme tarafından da'vât-ı mefrûza-yu hazret-i hilafetpenâhî yâd-û tilâvet kılınmıştır.

4.N.4043, s.3

30 Cemâzî-yel Evvel 1309-20 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-2 Kânûn-i Sani Efrenci 1892

Türbe-i Şerif Ta'mîri

Cennetmekân Sultan Selim Han hazretleri türbe-i şerifesinin muhafaza duvarı ile valid-i marid kesirü'l hamid cenab-ı şehriyârı cennetmekân Sultan Abdulmecid Han hazretleri türbe-i şerifesinin muhtac-ı ta'mîr olan bazı mahâllerinin keşfi mucibince yirmi iki bin kırk guruşla emaneten icrâ-yı ta'mîri ve meblağ-ı mezkûrun üç yüz yedi senesi evkâf bûdcesi tertibinden tesviyesi hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret celilesinden vukubulan iş'ar ve şûra-yı devletce virilen karar üzerine bi'l-istizân müsaâde-i seniyye-i cenab-ı cihanbâni erzan buyrulmuştur.

5.N.4047, s.3

5 Cemâzî-yel Âhir 1309-25 Kânûn-i Evvel Rumi 1307-4 Kânûn-i Sani Efrenci 1892

Ta'mîr

Kastamonu Vilâyeti dâhilinde Göynük'de medfun Ak Şemsi-eldin ve Ömer Seyyid hazretlerinin türbe-i şerifeleri müşrif-i harab bulunduğu cihetle mesarif-i ta'mîriyenin hazine-i hassa-yı şahânedan tesviyesiyle icrâ-i ta'mîri hususuna irâde-i diyanet adde-i hazret-i hilafetpenâhî şerefsadır olarak keyfiyet çend mah mukaddem mahâle iş'ar buyrulmuşdu. Bu kere bir vecibe irade-i seniyye-i hazret-i padişâhi lâzım gelen keşfi icrâ kılınmağla bu bâb'daki evrak atabe-i ulya-yı hazret şehriyâriye der-dest takdim bulunduğundan bunun da irade-i seniyyesi şeref sünûh ve sudûr buyruldukça ta'mîrât muktezâsının i'fasına mübaderet idilecektir.

6.N.4062, s.2

22 Cemâzî-yel Âhir 1309-11 Kânûn-i Sani Rumi 1307-23 Kânûn-i Sani Efrenci 1892

İnşa

Cennetmekân Sultan Bayezid Han hazretleri türbe-i şerifeleri duvarlarının altı bin üç yüz küsur guruş sarfıyla müceddeden inşa ve meblağ-ı mezbûrun üç yüz yedi senesi bûdcesi tertibinden tesviye ve i'fa idilmesi hususuna evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinin iş'arı ve şûra-yı devlet kararı üzerine bi'l-istizân emr-û irade-i seniyye-i

hilafetpenâhî sahife-i pîrâye-i sudûr olmuştur. Keyfiyet nezâret-i celile-i evkâf-ı hümâyûn tarafından ta'mîrât me'mûrîn behiyesine bildirmekle inşaât-ı lâzîmiye yakında mübaşeret olunacaktır.

7.N.4120, s.2

3 Ramazân El Mübarek 1309-19 Mart Rumi 1308-31 Mart Efrenci 1892

Ta'mîrât

Hazret Halid Razillah anhu hazretlerinin türbe-i şerifleri civarında kâin Mahmud Paşa Türbe-i Şerifesi müşrif-i harab olduğundan icrâ-i ta'mîri hususu evkâf hümâyûn nezâret celilesince taht-ı karara alınarak keşfi bil-icrâ müteahhidine ihale idilmekle yakında ta'mîrât lâzîmiye ibtidâr olunacaktır.

8.N.4123, s.2

7 Ramazân El Mübarek 1309-23 Mart Rumi 1308-4 Nisan Efrenci 1892

Ta'mîrât

Hazret-i İbrahim Halil El Rahman Ali nebiyy ü âliye-i İslam efendimizin halide Uç Kale'de vâki olub muhtac-ı ta'mîr bulunan türbe-i şerifelerinin ve türbedarlık vazifesi mikdar senevisinin yedi yüz elli guruşa eblağı muktezâ-yı irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenâhîden olmağla keyfiyet evkâf-ı hümâyûn nezâret-i celilesinden Haleb Vilâyeti âliyesiyle evkâf muhasebeciliği iş'ar olunmağla ber mucib irade-i seniyye icrâ-yı icâbına müsaraat edilmiştir.

9.N.4141, s.4

29 Ramazân El Mübarek 1309-14 Nisan 1308-26 Nisan Efrenci 1892

Eser-i Hamiyyet

Amasya'da derdest inşa bulunan Pir İlyas hazretleri türbe-i şerifesine eşraf-ı mahâlliyeden Necib Bey'in sekiz yüz guruş îâne-i nakdiye i'ta eylemiş ve sair erbab-ı hamiyyetide îâneye teşvik itmekde bulunmuş olduğu Amasya'dan varid olan beyanat sairedendir.

10.N.4255, s.4

24 Safer 1310-3 Eylül Rumi 1308-15 Eylül Efrenci 1892

İnşaât

Velinimet-i bi-minnet padişâhı diyânet iktinâh efendimiz hazretlerinin cümle-i mirat-ı celile-i hazret-i hilafetpenâhîlerinden olub Basra'da bulunan gayet azimü'l-esirre Ahmed El Râfi Kuddüs ser-sami efendimiz hazretlerinin nazire-i şerifesi inşaatı bu sene hitâma karib bir dereceye isal edilmiş iki üç ay zarfında icrâ-yı ameliyyatla kalibe reside-i hüsn-ü hitâm olacağı der-kâr bulunmuş ise de mevsim-i sayfın hululi ve türbe-i şerifenin bulunduğu mevkîden suların bu'diti cihetiyle mevsim inşaat olan ilkbaharda ise mübaşeretle ikmâl idilmek üzere bi'l-ahirede ta'til-i ameliyyat idildiği ve inşaatına muktezâ-yı levazımanın tedarük için şimdiye dek Basra Emlâk-ı hümâyûn komisyonunca sai olunacağına teali mevsimin hulüyle beraber inşaat-ı lâzımaya mübaşeretle reside-i hadd-i hitâm olmayacağı meâl-misar istihbar kılınmıştır.

4.DEĞERLENDİRME

Çalışma kapsamında imar faaliyetleri ile ilgili toplam 537 haber incelenmiştir. Bu haberlerden elde edilen veriler imar faaliyetlerinin niteliğine dair bilgiler sunmaktadır. Bu kapsamda imar faaliyetlerinin; türü, banisi, maliyeti, mali kaynakları, yeri, tarihi gibi bilgilere ulaşılmıştır.

İncelenen 537 haberden 387'si inşa, 150'si ise tamire ilişkindir. İnşa haberlerinin tamir haberlerinden çok olması bu dönemde Anadolu'nun kalkınması için büyük çaba gösterilip, en ücra köşelerinin dahi imar edilmesiyle ilişkilendirilebilir. 86 adetle en çok inşa haberinin mekteplerle ilgili olması eğitime verilen önemi ortaya koymaktır. Hükümet konağının 38, hastahanenin 28, karakolhanenin 21 olması bu dönemde yeni yapı tiplerinin de uygulandığını kanıtlar niteliktedir. Saray yapılarının inşa haber sayısının sadece 3 adet ve bunlarında eklemeler şeklinde olduğu, büyük maliyetlerinden dolayı bu dönemde yeni saray yapılarının yapılmadığı görülmüştür. Cami, türbe dergâh, hamam gibi geleneksel yapılar daha az yapılırken, modernliğe atılan adımlar neticesinde müze ve tiyatro gibi kültürel ve sanatsal yapıların da inşa edildiği görülmektedir. Tamir sayısının 70 adet olduğu camilerle tamir sayısı 6 adet olan türbelerden anlaşıldığı üzere modernleşmenin yanı sıra milli bir tavra yönelmiş olunduğu görülmektedir. Hastane yapılarında hiç tamir faaliyetine rastlanmamakla birlikte en az tamir faaliyeti sayısı 1 tane ile medrese ve hamam yapılarındadır(Tablo:1).

Yapılan tamirlerin gerekçelerinin başında; “müşrif-i harab⁴⁷” şeklindeki ifade zamanın getirmiş olduğu etkilerden ve bakımsızlık sebebiyle yıpranmalardan dolayı yapıların haraplığını vurgulamak için kullanılırken, haberlerin 12 tanesinde rastlanılan “muhterik⁴⁸” ifadesi de yangın sebebiyle tamir edildiğini göstermektedir. Ayrıca cami yapı grubunda bir haberde “İodos rüzgârının⁴⁹” minareyi yıkması tamiri gerektirirken, köprü haberlerinde rastlanılan “tuğyan-ı miyah⁵⁰” ve “seylab⁵¹” ifadeleriyle belirtilen

⁴⁷ N.3137, s.1.

⁴⁸ N. 4093, s.2.

⁴⁹ N. 4138, s.3.

⁵⁰ N. 3701, s.2.

taşkın su ile sel suyu anlamlarındaki doğal afetlerde tamire sebebiyet vermiştir. Konuyla alakalı tamir gerektiren başka bir neden ise; “berheva⁵²” sözcüğüyle ifade edilen Filibe’deki köprüünün patlayıcı kullanılarak havaya uçurulması olmuştur.

Ahmed Midhat Efendi’nin kendi yazdığı eserleri ve çevirilerini yayınladığı gazetenin ilk yıllarında konumuzla alakalı haberler oldukça azdır. Ancak sonraki yıllarda devlet yanlısı tavırlarıyla padişahın ilgisini çekmesi ve padişahın halkla arasında bir propaganda aracı olarak kullanılmasıyla siyasete alet olan gazetenin haber sayısında artış gözlemlenmektedir. Gazetenin ilk yayınlandığı yıl olan 1878’de imar faaliyetleri haberleri sadece 4 iken, 1890’da 99, 1891’de 130, 1892’de ise 172’dir(Tablo:2).

İncelenen yıllar içindeki haberlerin balkan coğrafyası denilen başkent İstanbul ve çevresinde yoğunlaştığı görülmektedir. Özellikle başkentte 184 haber varken yakın çevresindeki vilayetlerden Edirne’de 44, Hüdavendigâr’da 42, Aydın’da 32 haber bulunmaktadır(Tablo:3). Ancak Devlet’in başkentine çok uzak olan Hicaz Vilayeti ve Kıbrıs Vilayetinde 1 haberin olması geniş iletişim ağı olan gazetenin bu bölgelerde yapılanlara duyarsız kalmasından değil, buralardaki nüfus yoğunluğunun az olmasının imar faaliyetlerine de yansımından kaynaklanabileceğine yorumlanabilir. Başkent ve çevresindeki nüfus yoğunluğu sebebiyle halka hizmet amaçlı mimariye önem verilerek bu konuda adeta seferberlik ilan edilmiş ve buralardaki vilayetlerde oluşan şehirleşme anlayışı yeni yapı tipleriyle de zenginleştirilmiştir.

İnşa ve tamir edilen yapıların maliyetlerinin tespiti hususunda; haberlerin çoğunda buna yer verilmemesinden dolayı tamamının maliyet bilgileri tespit edilememiştir. Ancak maliyet bilgisine ulaşılanlar toplamda 122 adet olup, en fazla maliyet bilgisi içeren grup 34 haberle camilerdedir. Bunu 17 adetle mektep, 13 adetle hükümet konağı izlemektedir. En yüksek maliyete 598.864 lira 82 guruşla medrese ile 507.084 lira 43 guruşla mektep haberlerinde rastlanmıştır. Haber sayısı en fazla olan camilerde ise maliyet 7.241 lira 79 guruşdur. 34 haberde bu kadar az harcama yapılmasının sebebi ise tamirlerin maliyetinin inşalardan az olmasıyla ilgilidir. En düşük maliyetli haber sayısı 1 adetle fabrikalar iken ulaşılan en düşük miktar 30 lira ile yine bu gruptadır(Tablo:4). Mektep ve medreseye ayrılan bütçeden hareketle; devletin bütün topraklarında oluşturulan eğitim ve öğretim seferberliği, padişahın merkezi hâkimiyet sağlamak

⁵¹ N. 3867, s.2.

⁵² N. 270, s.3.

amacıyla okul açma politikasının bir yansımasıdır.

Maliyet bilgisine ulaşılan yapılara ait harcamalar; cami haberlerinde tespit edilen Muharrem Paşa Cami'nin tamiri için harcanan “hazine-i hassa⁵³” olarak bilinen padişahın kişisel servetinden karşılandığı gibi, Atik Valide Sultan Cami Şerifi tamirinde “evkaf-ı hümayun nezareti bütçesi⁵⁴” ile padişahın ve hanedanın ortak kurduğu vakıflardan da sağlanmaktadır. Bu vakıflardan giderleri sağlanan diğer yapı gruplarına çeşme⁵⁵, dergâh⁵⁶, imaret⁵⁷, medrese⁵⁸ ve türbe⁵⁹ haberlerinde de rastlanmıştır. Rıza Paşa Vakfı⁶⁰ gibi kişisel vakıfların da imar faaliyetlerine katkı sağlamalarıyla birlikte Ödemiş'te ki gureba hastanesinin inşasına halkın da “iane⁶¹” olarak nitelendirilen bağışlarla destek verdiği görülmektedir. Yapının bulunduğu mahallenin zengin tüccarları, vilayet valileri ve kaymakamlar inşa ve tamirleri üstlenici kişi olmuşlardır. Başka bir bağış şekli de “piyango biletleri⁶²” aracılığıyla olmuştur. Örneğin: Basra'daki darülaceze inşası için iki yüz liralık iki bin sekiz yüz adet bilet bağışlanmış, diğer haberlere de konu olan çekiliş yoluyla elde edilen bu biletlerin karşılığı miktarlar inşa veya tamir için kullanılmıştır. Tespit edilen bir başka bağış şekli de “kurban derileridir”⁶³. Aydın Karaağaç'taki köprünün tamirinde otuz bin guruş miktarında olan kurban derilerinden elde edilen gelir kullanılmıştır. İncelenen haberlerdeki verilerde yer yer “münakasa⁶⁴” yoluyla da finans sağlandığı görülmektedir. Açık eksiltme anlamındaki bu ifadeyle Boğaziçi akıntılarını istihsal etmek için makineler üretmek adına inşa edilen fabrika haberinde ihale yapılması kararlaştırıldığı yazılmıştır.

Devletin de kendi bayındırlık işlerini yürütmek için kurduğu kuruluşlardan olan Nafia Nezaret Celilesi; birçok yapıya finans sağlamış ve bu kuruluşun ismine fabrika⁶⁵, karakol⁶⁶, köprü⁶⁷ başlıklarında yer alan haberlerde rastlanmıştır. Karakolhane⁶⁸

⁵³ N. 3845, s.2.

⁵⁴ N. 4036, s.2.

⁵⁵ N. 4235, s.3

⁵⁶ N.3943, s.2.

⁵⁷ N. 4055, s.3.

⁵⁸ N. 3781, s.2.

⁵⁹ N. 4043, s.3.

⁶⁰ N. 4235, s.3.

⁶¹ N. 3776, s.2.

⁶² N. 4265, s.4.

⁶³ N. 4228, s.2.

⁶⁴ N. 3663, s.2.

⁶⁵ N. 3932, s.3.

⁶⁶ N. 3973, s.3.

⁶⁷ N. 3435, s.3-4.

⁶⁸ N. 4041, s.2.

haberlerinde bir diğer finans kaynağı olarak Ser-Askeri makamından, posta ve telgrafhane⁶⁹ haberlerinde Telgraf ve Posta Nezareti'nden, mektep⁷⁰ haberlerinde ise Maarif Nezaret Celilesi kuruluşların isminden söz edilmiştir.

Kilise⁷¹ haberlerinde ise üstlenici finansman olarak, kiliselerin bağlı bulunduğu cemaatlerin rol aldığı görülmektedir.

Değerlendirme içerisinde daha önce de belirtilen, hükümetle ortak bir çizgide bulunan halk, şehirleşme ve imar için devletin bütün kurumlarıyla ortak çalışma sürdürmüştür. Halk; bir yandan ellerindeki imkânları kullanmış, diğer yandan devletin desteğini almaya çalışmıştır. Bütün bu imkânlardan faydalanmak adına yapılan imar faaliyetlerinde iş ve para tahsilini hızlandırmak ve padişahın desteğini almak için sultanlık, halifelik ve banilik kişiliğini vurgulayan, çeşitli övgüler içeren sıfatlar kullanmışlardır. Haberlerde tespit edilen ifadelerden bazıları:

“Saye-i umranvaye-i⁷²”, “saye-i ma’muriyetvaye-i⁷³”, “saye-i müberrattvaye-i⁷⁴”, “saye-i inayetvaye-i⁷⁵”, “saye-i muvaffakiyetvaye-i⁷⁶”, “saye-i terakkiyatvaye-i⁷⁷”, “saye-i muhessenatvaye-i⁷⁸”, “cenab-ı cihanbani⁷⁹”, “cenab-ı tacdari⁸⁰”, “hazret-i hilafetpenahi⁸¹”, “veli niğmet minnetimiz emirü’l mü’minin ve hamî şer’i mübin padişâh diyânet iktisâ’ sultan gazi (Abdülhamid Han-ı Sâni) efendimiz hazretleri⁸²” dir. Gösterilen bir başka övgü şekli ise yaptırılan eserlere padişahın isminin verilip tuğrasının konmasıdır. Ordu Kasabası’nda inşa edilen bir camiye dönemin padişahı olan II. Abdülhamid’in ismini “Hamidiye” olarak koyarak, padişahlık tuğrası olan “tuğra-yı garra-yı hümayunla”da bunu bir levha ile camiye eklemiştirler⁸³. Hamidiye ismi ve tuğra-yı garra-yı hümayun başka örneklerde de geçmekle birlikte Samsun’daki çeşme inşasında tuğra ve tarih taşının tarik ve maabir idaresi müdürü Fikri Efendi tarafından

⁶⁹ N. 4209, s.4.

⁷⁰ N. 484, s.1.

⁷¹ N. 3458, s.2.

⁷² N. 3903, s.2.

⁷³ N. 4118, s.2.

⁷⁴ N. 2354, s.2.

⁷⁵ N. 3565, s.2.

⁷⁶ N. 4272, s.2.

⁷⁷ N. 3698, s.2.

⁷⁸ N. 4239, s.1.

⁷⁹ N. 4188, s.2.

⁸⁰ N. 4151, s.3.

⁸¹ N. 4057, s.2.

⁸² N. 3011, s.2.

⁸³ N.4045, s.2.

yaptırıldığı da dikkat çeken bir detaydır⁸⁴. Bu örnekler yapının inşa ve tamirlerinin hangi tarihte ve kimler tarafından yaptırıldığıнын öğrenilebilmesi açısından önem arz etmektedir.

Haberlerde yapıların kimler tarafından yaptırıldığıнын yanı sıra hangi teknik elemanların çalıştırıldığı bilgilerine de rastlanmıştır. Köprü haberlerinde ser-mühendis Bişare Efendi⁸⁵, planlama ve tasarım işini yapan Mösyö Gurumi⁸⁶ ile harita ve defter tanzimi için İstanbul'dan Ankara'ya gelen resimci Bederus Kalfa⁸⁷ kayıt edilen isimlerdendir. Medrese tamirinde Yemandi Kalfa⁸⁸, mektep inşasında müteahhid olarak Yuan Kalfa⁸⁹ ismi geçmektedir. Sağlık yapılarından olan hastane inşasında Mösyö Daru ve Mösyö Valeri⁹⁰ mimar isimleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Şevki Efendi⁹¹ isminin de hattat olarak bahsi geçmektedir. Buradan hareketle Osmanlı Devleti içerisinde bu sektörde çalışanlar hakkında, teknik personellerin isminin tespit edilerek, bu konuda çalışmayı sürdüren hangi mesleklerin bulunduğu kısmen de olsa öğrenilebilmektedir. Tespit edilen isimler arasında yabancıların üst düzey kurumlarda oldukça fazla yer almasıyla devletin imarında büyük rol oynadıkları söylenebilir. Bu durumun yeni yapı tiplerinin inşasının Avrupa'dan örnek alınması ve çalışanlarının da bu yapı tiplerini bilen elamanlar arasından seçilmesi devletin batılılaşma siyasetini bu alana da yansıttığı şeklinde yorumlanabilir.

Dönemin padişahı olan II. Abdülhamid, modernleşmenin yanı sıra milliyetçilik duygusunu da kaybetmemiş ve atalarına olan saygısıyla geçmişteki birçok padişahın yaptırmış olduğu eserlerin korunmasını sağlamış, bu eserlerin onarımına büyük bir özen ve itina göstermiştir. Bursa'da ki Ertuğrul Gazi Cami Şerifi'nin minare külahlarının onarılması⁹² ile Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'in babası olan Ertuğrul Gazi'ye, Mescid-i Aksa Cami'ne hediye olarak minber, avizeler ve seccadeler bağışlanması⁹³ ile de Müslümanlar'ın ilk kıblesine sahip çıkması, hem milli hem de dini hassasiyetinin göstergesi olarak değerlendirilebilir. “Asâr-ı nefise-i kadime'den” ve

⁸⁴ N. 3404, s.2.

⁸⁵ N. 3839, s.3.

⁸⁶ N. 3764, s.2.

⁸⁷ N. 4303, s.3.

⁸⁸ N. 4275, s.2.

⁸⁹ N. 2356, s.1.

⁹⁰ N. 4148, s.2.

⁹¹ N. 3546, s.2.

⁹² N.4138, s.3.

⁹³ N.3680, s.2.

“eser-i nefis-i ali'nin” şeklindeki ifadelerle vurgulanan Sivri Hisar'daki Melikşah Cami'nin onarımı⁹⁴ da bu sebeple konuya dâhil olan dönemde yeni yapılar inşa edilirken eski eserlerin de unutulmadığını kanıtlar niteliktedir.

Gazetede önemli kabul edilecek bir husus da, söz konusu imar faaliyetlerini umuma duyurmak adına yapılmış olan açılışlardır. “Resmi küşad” ifadesiyle karşımıza çıkan resmi açılışlar “tarz-ı nevin⁹⁵” ve “taz-ı cedid⁹⁶” olarak yani geleneksel olmayan ve yeni teknik-üslubu niteleyen imar faaliyetlerinin tefrişatına dair bilgi vermektedir. Törenler; belirli bir düzen içerisinde, önemli devlet memurlarının katıldığı, açılışı yapılan yapıların işlevine göre öğrenci veya askerlerin bulunduğu, bunun yanında halkın iştirak ettiği merasimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışmada geçen haberlerde bu konuyla alakalı olarak Kerde Kasabası'ndaki Yıldırım Bayezid Han Cami Şerifi'nin açılışında; pazartesi günü, umum memurları, ulema, meşayih(şeyhler), eşraf ve mahalle ahalisi hazır olup, mevlüd okunarak padişaha övgü ve şükranlarda bulunulmuş, duayla sonlandırılarak resmi açılışı yapılmıştır⁹⁷. Çaldıran Nahiyesi'ndeki caminin açılışında sadece padişaha dua edildiğinden söz edilirken⁹⁸, Ürgüp Kazası İltaş Karyesi'ndeki caminin açılışında ise; perşembe günü, kaza memurları, ileri düzeyde hafızların hazır halde bulunup, Nakşibendi Şeyhi İbrahim Efendi tarafından padişaha övgüler yapılarak herkesle beraber üç kere “padişahım çok yaşa” duasının ardından kurban kesilmesi de açılışın tefrişatını gösterir niteliktedir⁹⁹. Mustafa Paşa Kasabası'nda inşa edilen hükümet konağı açılışında; ferik kumandanı Mehmet Muhlis Paşa, yüksek rütbeli kumandanlar, kaymakam Mahmud Celaleddin Bey, mahalli memurlar, hristiyan din adamları, memleketin ileri gelenleri, üç bölük piyade, iki bölük süvari askerler selama durarak üç defa “padişahım çok yaşa” temennisinde bulunmuşlardır. Ardından rüşdiye mektebi muallimi padişaha dua kıraat ettikten sonra âmin denmiş, Rum ve Bulgar Cemaatlerinin de bunu tekrar edip kumandan paşa ile Sururi Bey'in nutukta bulunmasıyla açılışın sonlandığı yazılmıştır¹⁰⁰. Oldukça büyük çapta bir açılıştan bahsedilen bu haberde çok uluslu devlet yapısı olan Osmanlı Devleti'nde halkın birlik bütünlük içinde yaşayarak devletin imar politikasını destekledikleri göz ardı edilmemelidir.

⁹⁴ N. 354, s.1.

⁹⁵ N. 3688, s.3.

⁹⁶ N.4311, s.4.

⁹⁷ N. 3449, s.3.

⁹⁸ N.3724, s.2.

⁹⁹ N. 4290, s.2.

¹⁰⁰ N.3954, s.3.

Arabgir’de de tesis olunan kışlaya yüksek rütbeli asker ve zabıtarlar, mülkiye memurları, ulema, ahali ve rüşdiye mektebi öğrencilerinin davet edildiği, mevlüd okunduğu, askerler tarafından üç defa “padişahım çok yaşa” dendiği ve kurban kesildiğinden bahsedilmektedir.¹⁰¹ Gümülcine Sancağı’ndaki Eğri Dere Kazası Cami Şerifi’nin açılışında ise Hazare isminde bir şekerin ve şerbetlerin dağıtılması resmi açılışlarda göze çarpan başka bir uygulamadır¹⁰². Bazı haberlerde ise sadece açılış yapıldığı yazılmakta, içeriğinden bahsedilmemektedir¹⁰³.

Bütün bu örneklerden hareketle resmi açılışların inşaya destek veren padişahdan alınan izin ve bağışla, inşa olunan binayı umuma duyurmak için yapıldığı anlaşılmaktadır. İhtişam ve gösterişin devletler arasında bir rekabet biçimine dönüştüğü bu dönemde yapılan merasimlerle, taleplere olumlu cevap veren padişahın sultanlık/halifelik imajı ve kudsiyeti vurgulanmıştır. Özellikle kamusal binalardaki armalar, resmi müzikler, törenler gibi Osmanlı Devleti’nin şanını ve kudretini yansıtan simgeler, zaman içinde standartlaşmış, daha sonraları İslami gelenek ile Avrupai törensel protokol kullanımının iç içe geçtiği bu törenler padişahın tahta çıkış günü olan cülüs-ü hümayunlara denk getirilmeye çalışılmıştır¹⁰⁴.

Açılışların içeriğine bakıldığında devletin ileri gelen erkânı, çeşitli din ve cemaatlerin önemli kişileri, rütbeli askerler, üst düzey memurlar, askerler ve zabıtarlar, öğrenciler ve ahalinin katılımlarıyla yapıldığı görülmektedir. Mevlüd okunması, padişaha üç defa “padişahım çok yaşa” denilerek dua edilmesi ve şükranlarının sunulması, devletin ileri gelenlerinin nutukta bulunması yapılan uygulamalardır. Şeker ve şerbet dağılıp kurban kesilmesi de açılışlarla ilgili başka bir gelenektir. Gazete bütün bunları haberlere konu ederek dönemin resmi açılışlarının işleyişi hakkında bize bilgi vermektedir. Özellikle siyasi boyutunda göz ardı edilmemesi gereken resmi küşadlar günümüz resmi açılışlarıyla kıyaslandığında benzeştiği ve adeta bir gelenek haline getirildiği görülmektedir.

¹⁰¹ N. 3443, s.2.

¹⁰² N 4116, s.3.

¹⁰³N. 1283, s.1.

¹⁰⁴ Selim **Deringil**, *İktidarın Sembolleri ve İdeoloji II. Abdülhamit Dönemi (1876-1909)*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2007, Ss.31-43.

Tablo:1 Haber sayısına göre inşa ve tamir oranları

SAYI	YAPI İSMİ	İNŞA	TAMİR	TOPLAM
1	CAMİ	40	72	112
2	MEKTEB	86	9	95
3	HÜKÜMET KONAĞI	38	18	56
4	KÖPRÜ	20	16	36
5	HASTAHANE	25	0	25
6	HAPİSHANE	16	12	28
7	KARAKOLHANE	21	2	23
8	KİLİSE\PATRİKHANE	19	3	22
9	MEDRESE	16	1	17
10	FABRİKA	16	0	16
11	POSTAHANE\TELGRAFHANE	14	0	14
12	KIŞLA	12	2	14
13	TÜRBE	4	6	10
14	DERGÂH	2	7	9
15	TİYATRO	8	0	8
16	ÇEŞME	5	2	7
17	DARÜLLACEZE	7	0	7
18	ADLİYE BİNASI	5	0	5
19	HOTEL/OTEL	4	0	4
20	BELEDİYE BİNASI	3	0	3
21	EMLAK	3	0	3
22	GAZHANE	3	0	3
23	HAMAM	2	1	3
24	KARANTİNAHANE	3	0	3
25	MÜZE	3	0	3
26	SARAY	3	0	3
27	GÜMRÜK BİNASI	2	0	2
28	İMARET	0	2	2
29	LİMAN DAİRESİ	2	0	2
30	BARUTHANE	1	0	1
31	BİMARHANE	1	0	1
32	GAR	1	0	1
33	KONSOLOS BİNASI	1	0	1
34	SAAT KULESİ	1	0	1
	TOPLAM	387	150	537

Tablo: 2 Haberlerin yıllara göre dağılımı (1878-1892)

SENE	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	TOP.
ADLIYE BİN.														3	3	6
BARUTHANE			1													1
BELEDİYE BİN.												1		1	1	3
BİMARHANE			1													1
CAMİ		1	2	6	3	1					3	4	20	24	48	112
ÇEŞME												1		3	3	7
DARÜLLACEZE														1	6	7
DERGÂH													1	4	4	9
EMLAK BİN.													3			3
FABRİKA			2	1									3	7	3	16
GAR												1				1
GAZHANE													1		2	3
GÜMRÜK BİN.											1				1	2
HAMAM			1								1				1	3
HAPİSHANE									1			4	8	3	7	23
HASTAHANE		1		1	3	2			2		1	1	5	7	5	28
HÜKÜMET KONAĞI	1				2	1			2		1	6	13	16	14	56
İMARET														1	1	2
KARAKOL				1		1						3	2	4	12	23
KARANTİNAHANE											2				1	3
KIŞLA				2	1				1		2		1	4	3	14
KİLİSE\PATRİK.			3		2				1				2	7	7	22
KONSOLOS BİN.		1														1
KÖPRÜ	1	2	4						2			5	9	5	8	36
LİMAN DAİRESİ														1	1	2
MEDRESE									1					8	8	17
MEKTEB	1	1	8	1	6				3		2	5	23	23	22	95
MÜZE			1										2			3
HOTEL\OTEL	1												1		2	4
POSTAHANE\TEL.		1	1	1									3	5	3	14
SAAT KULESİ														1		1
SARAY		1	2													3
TİYATRO			3	1		1						1	1		1	8
TÜRBE													1	2	7	10
TOPLAM	4	8	29	14	17	6	0	0	13	0	13	32	99	130	172	537

Tablo: 3 Haberlerin vilayetlere göre dağılım

VİLAYETLER/ YAPI İSİMLERİ	VİLAYETLER																				TOPLAM											
	İSTANBUL	ANKARA	EDİRNE	MANASTIR	DIYARBEKİR	CEZAYIR-İBAHRİ SEFİD	BAGDAT	KONYA	TRABZON	HÜDAVENDİGAR	ERZURUM	SELANİK	KASTAMONU	MAMURETÜLAZİZ	BITLİS	HALEB	AYDIN	SIVAS	SURİYE	BEYRUT		HICAZ	YEMEN	YANYA	KOSOVA	KIBRIS	BASRA	MUSUL	SARKIRUM İLİ	ADANA	BOSNA	
ADLIYE		1	2	1	1	1																										6
BARUTHANE		1																														1
BELEDİYE BİNASI			1				1	1																								3
BİMARHANE	1																															1
CAMI	43	2	8		2	4	2	7	16	4	6	3	2	1	2	3	2	1	2												110	
ÇEŞME	4							1	1																						7	
DARULLACEZE	1		1						1		1					1		1								1					7	
DERGAH	6		1													1					1						1				9	
EMLAK																											3					3
FABRİKA	9	2			1				1	1	2																				16	
GAR	1																														1	
GAZHANE	3																														3	
GÜMRÜK	1										1																				2	
HAMAM	1																2														3	
HAPISHANE	4	2	1	2	1		1	3	5		2	1			1		1				1										25	
HASTAHANE	11	2	2	1			2		1	1						2		1	2		1	1	1								28	
HOTEL	3																								1						4	
HÜKÜMET KONAĞI		4	6	1	2	3	2	4	2	4	2		1		1	12	2		3		1		1			4	1				56	
İMARET	1								1																						2	
KARAKOLHANE	13			1				1			1					3	1	1			2										23	
KARANTİNAHANE																					2	1									3	
KIŞLA			4									1	1			1	2	1				1	1					1			13	
KİLİSE	6	2	3	1	3			1	1				1	1		1	1		1								1	1			22	
KÖPRÜ	12	3				3		2	1		2	3	1			1	1				1		6								36	
MEDRESE	14	1						1	1																						17	
MEKTEB	30	6	8	1	3	2	4	6	8		1	1	2		6	2	4					2	2			2	3	2			95	
MÜZE	1										1					1															3	
POSTAHANE	3	5				1	2	1										1	1					2							16	
SAAT KULESİ	1																														1	
SARAY	3																														3	
TİYATRO	7												1																		8	
TÜRBE	5								1			1			1		1										1				10	
TOPLAM	184	19	44	12	5	13	14	18	22	42	6	20	9	7	2	6	32	15	10	9	1	8	5	13	1	1	10	6	2	1	537	

Tablo: 4 Haberlerdeki yapı tiplerine göre bütçe dağılımı

SAYI	YAPI İSMİ	BÜTÇE BULUNAN HABER SAYISI	TOPLAM AYRILAN BÜTÇE MİKTARI
1	CAMI	34	7.241 lira 79 guruş
2	MEKTEB	17	507.084 lira 43 guruş
3	HÜKÜMET KONAĞI	13	12.089 lira 50 guruş
4	KÖPRÜ	7	1.321 lira 6 guruş
5	HASTAHANE	4	19.174 lira
6	HAPİSHANE	4	1.019 lira
7	KARAKOL	4	1.122 lira
8	KİLİSE/PATRİKHANE	3	9.180 lira
9	MEDRESE	12	598.864 lira 82 guruş
10	FABRİKA	1	30 lira
11	POSTAHANE/TELGRAFHANE	2	387 lira
12	KIŞLA	3	6.800 lira
13	TÜRBE	3	290 lira 50 guruş
14	DERGÂH	2	135 lira 38 guruş
15	TIYATRO	0	--
16	ÇEŞME	1	464 lira
17	DARÜLLACEZE	4	359 lira 20 guruş
18	ADLIYE BİNASI	1	854 lira 50 guruş
19	HOTEL\OTEL	1	50.000 lira
20	BELEDİYE BİNASI	1	117.116 lira 50 guruş
21	EMLAK DAİRESİ	0	--
22	GAZHANE	0	--
23	HAMAM	1	300 lira
24	KARANTİNAHANE	1	176 lira 50 guruş
25	MÜZE	0	--
26	SARAY	1	95.00 lira
27	GÜMRÜK DAİRESİ	0	--
28	İMARET	1	127 lira 49 guruş
29	LİMAN DAİRESİ	1	60 lira
30	BARUTHANE	0	--
31	BİMARHANE	0	--
32	GAR	0	--
33	KONSOLOS BİNASI	0	--
34	SAAT KULESİ	0	--

5. SONUÇ

19.yy'la birlikte özellikle Tanzimat Dönemi sonrası Osmanlı Devleti bir çok alanda kendini yenilemeye başlamıştır. Gelişen ve değişen dünyaya ayak uydurarak bozulan düzeniyle birlikte itibarını yeniden kazanmak isteyen Osmanlı Devleti, sağlıklı bir devlet yapısına ulaşmak için de oldukça çaba göstermiştir.

Siyasi, ekonomik, sosyal alanda yapılan yenilikler; eğitim, sağlık, idari, askeri, beledi, sanayi alanlarında da kendini göstermiştir. Ayrıca mimari alanda yeni yapı tipleri de uygulanmaya başlanmıştır. Bunlar; eğitim alanında yeni tarzda mektepler, sağlık alanında Avrupai tarzda hastahaneler, idari alanda belediye binaları, hükümet konakları ve adliye binaları, asayiş alanında hapisaneler, karakollar, sanayi alanında fabrikalar, sosyal alanda müze ve tiyatro vb. yapılardır. Bunula birlikte eski yapıların bakım ve onarımı ihmal edilmemiş ve korunmasına da özen gösterilmiştir.

1878-1892 yılları arasında Tercüman-ı Hakikat Gazetesi'nde incelenen haberlere bakıldığında; devlet halkla arasındaki iletişimi bu gazeteyle sağlamış, imar faaliyetlerini de kendi ideolojisini göstermek amacıyla aracı olarak kullanmıştır.

Haberlerin dağılımıyla oluşturulan istatistiklere bakıldığında; mekteplerin inşa haberleri sayısının fazla olmasıyla birlikte haberlerde en büyük bütçelerin mektep ve medreseye ayrılmış olması devletin başlıca politikalarından olan halkın eğitim düzeyinin yükseltilmesi için çalışıldığını gösterirken, ulaşılan maliyet bilgilerinden en az harcama yapılan grubun fabrikalar olması ise devletin yerli üretime tam anlamıyla geçememiş olmasından kaynaklanmaktadır.

Oluşturulan istatistikte; haberlerin yıllara göre dağılımına bakıldığında en çok habere 1892 yılında, en az haber sayısına ise gazetenin ilk çıktığı yıl olan 1878'de rastlanmış, inşa ve tamir oranlarına göre dağılımında 387 adet inşa ve 150 adet tamir haberinin bulunduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte en çok haber sayısı 112 adet ile camilerde ve çoğunluğu onarım haberlerinden oluşmuş, devletin batılılaşma politikasıyla örtüşen mektep, hükümet konağı, karakol gibi yeni tarzda yapılarda ise inşa haberlerine daha çok yer verilmiştir.

İncelenen dönemde inşaa ve tamir oranları dikkate alındığında devlet; imar faaliyetlerinde bütçenin büyük bir bölümünü yenileşmeye gittiği alanlardaki yapı tiplerine yoğunlaşarak inşaya ayırmış, yeniden yapılması bütçeye maliyetli olan eski yapılarda ise tamire giden bir maliye politikası izlemiştir.

Haberlerde incelen mimari yapının, gerek proje aşamasında gerekse inşaa ve tamiri esnasında emeği geçen mimar, mühendis, kalfa gibi teknik personelin isimlerine yer verilmesi sanata ve sanatçıya verilen önemi gösterirken, mimari yapıların finansmanında yapının bağılı bulunduğu vakıf, varlıklı kişiler, halk ve hükümetin de el birliğiyle katkıda bulunduğu vurgulanarak devletin çok uluslu yapısının muhafaza edildiğini gözler önüne sermiştir. Ancak haberlerin içeriğine bakıldığında sanat tarihi açısından değerlendirilebilecek emareler olan yapıların planları, tezyinatı, malzeme kullanımı gibi unsurlara değinilmediği için çalışmanın sanat tarihi yönü eksik kalmıştır.

Bunların yanı sıra gazetede yer alan inşaa ve tamir haberleri bir yandan dönemin ekonomik, siyasal ve kültürel durumunu diğer yandan batılı anlamda gelişmelerin yanısıra devletin gelenekselliğini de korumaya çalıştığını göstermektedir.

Bu tez, sanat tarihi ile ilgili çalışma yapacaklar veya dönemin imar haberlerini konu olarak inceleyecekler için kaynak teşkil edebilecektir.

KAYNAKLAR

- “Gazete”, *TDK Türkçe Sözlük*, Ankara, 2005, s.732.
- “Tercüman-ı Hakikat”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergah Yayınları, 1998, Cilt:8, s.318-319.
- Ahmed Midhat Efendi”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, İstanbul, 1989, Cilt:2, s.101.
- Ahmed Midhat Efendi”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergâh Yayınları, Cilt I. 1998, s.68.
- Banarlı, Nihat Sami, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1971.
- Benek Kazım, “Osmanlı’da Basının Doğuşu ve II. Meşrutiyete Kadar ki Gelişimi”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Siirt 2016, s.29-30.
- Çakır, Hamza, *Osmanlıda Basın- İktidar İlişkisi*, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2002, s.1.
- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca- Türkçe Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 1998.
- Deringil, Selim, *İktidarın Sembolleri ve İdeoloji II. Abdülhamit Dönemi (1876-1909)*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2997.
- Er, Turgut, *Türkiye’de Basın Yayın ve Tanıtma*, Ümit Yayıncılık ve Matbaacılık, Ankara, 2003.
- Ertuğrul, Alidost, “XIX. Yüzyılda Osmanlı’da Ortaya Çıkan Farklı Yapı Tipleri”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt:7, Say:13, 2009 s.293-312.
- Gerçek, Selim Nuzhet, *Türk Matbaacılığı*, İstanbul Devlet Basımevi, İstanbul, 1939.
- Girgin, Atilla, *Türk Basın Tarihinde Yerel Gazetecilik*, İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2002.
- Işık, İhsan, *Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*, Elvan Yayınları, Ankara, 2007, Cilt:1.
- İnuğur, M. Nuri, *Basın ve Yayın Tarihi*, İstanbul, Çağlayan Kitabevi, 1978.
- Kabacalı, Alpay, *Başlangıçtan Günümüze Türkiye’de Matbaa, Basın ve Yayın*, Literatür Yayınları, İstanbul, 2000.
- Karagöz Kızılca, Gül, “Osmanlı/Türk Basını Tarihi Yazımı Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme”, *İlef Dergisi*, Ankara 2016.

- Kolođlu, Orhan, “Osmanlı Basını: İçeriği ve Rejimi”, *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*, İletişim Yayınları, İstanbul, 1985 Cilt.1.
- Kuran Buloğlu, Nedret ve Machiel Kiel, *Müteferrika ve Osmanlı Matbaası*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2004.
- Okay, Orhan, “Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı”, *Osmanlı Medeniyeti Tarihi*, Cilt:1, İstanbul 1982.
- Özgen, Murat, *Türkiye’de Basının Gelişimi ve Sorunları*, İ.Ü. İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul 2004.
- Sabev Orlin, *İbrahim Müteferrika ya da İlk Osmanlı Matbaa Serüveni*, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2013.
- Sami, Şemseddin, *Kamus-i Türki*, Alfa Yayınları, 1998.
- Sezen, Tahir, *Osmanlı Yer Adları*, Sistem Ofset, Ankara,2007.
- Tokmakcioğlu, Erdoğan, *Türk Basın Tarihi*, İsim Yayınları, Ankara, 2011.
- Topuz, Hıfzı, *100 Soruda Türk Basın Tarihi*, Gerçek Yayınevi, İstanbul,1973.
- Topuz, Hıfzı, *Türk Basın Tarihi*, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2003.

EKLER

رسم کشاد
 فرق کایسا سنجانی مرکزنده بکده
 مجرداً انشاسنه مباشرت اولمش اولان عدلیه
 دازه سی سایه معهوریتوایه جناب پادشاه
 هیله رسیده حسن ختام اوله رق دعوات
 مفروضه حضرت خلافتنا هینک ایفاسیله
 رسم کشادی اجراقلندیغی ادرنه ولایتدن
 داخلیه نظارت جلیله سنه وارد اولان
 تحریرات مآلندن مستبان اولمشدر .

N.3903, s.2 Adliye Binası

لفکده انشا اولناه جق باروتخانه نك
 عملیات ابتدایه سنجه اقتضا ایدن کشفیاتك
 اجرایی ایچون سعادتلو توفیق پاشا حضر-
 تلی بعض ضابطان ابله اول طرفه عریمت
 ایلمشدر .

N. 476, s.1 Baruthane

« دائرة بلدية انشاسنه مباشرت »
 اقسرای قصبه سنده بلديه هيتنك
 اقامتده مخصوص برداره بولنماسنده ميني
 قصبه مدكورك محتاج اولديغي تنظيمات
 و تنظيماتك استكمال و استحصالنه جدا صرف
 مساعي ايلكده اولان قائم مقام قضا هزتلو
 حسن خالص افندي بوجهتده نظر تقدير
 مهام شناسيلرينه الهرق سايبه عمرانوايه
 حضرت پادشاهيده بوكره مجدداً برداره
 بلديك انشاسنه باشلانديرمش اولدقلى
 سامعهزد ممنونيت اولشدر .
 مومى اليهك ثمره سعي و اقداميله
 بوسندهك تحصيلاتى دخى سنه سابقه نسبتله
 ايكي بوك سكان كسوريك فروش فضليه

روم بطر بیخانه می قنه لی اطه ده اختیار
 پاپاسلر ایچون بر بیمار خانه انشا اتدیر مکده
 اولدیغندن فقدان تقوودن ناشی بر مدت
 منقطع اولمش اولان انشا آتک تشریحی
 مقصدیله بودقه بر قومیسون تشکیل اولتمش

N. 724, s.5 Bimarhane

« زال محمد پاشا جامع شریفی »
 ابوبده کاش زال محمد پاشا جامع شریفی
 مشرف خراب اولدیغندن کشتی موجبجه
 اجرای تعمیری مقنضای اراده منیه حضرت
 پادشاهیدن اولمغله اوقاف همایون نظارت
 جلیله منجه اقتضاسی در دست انفسادر .

N. 4287, s.2 Cami

« چشمه انشایی »
 سازنده کتاد اولناہ نوفیقہ ہادہ
 سی اورتہ سندہ نام نامی حضرت تاجہ داری بہ
 نسبتہ انشا اولناہ مکز موصلفی چشمہ نیک
 نواقصی اکمال ایند بریدرک و کونظری
 دخی کلمہ فرسہ ایبدلرک چند کونہ اول
 مار لہیزہ ہر پانہ ایند برلہ یکی و بوسیدہ
 دخی دعای واجب الادای حضرت شہر بار
 نیک ایصال بارگاہ احمدیت ایبدلر یکی
 و در سعادتہ پیارسہ اولنوب بو کونلر دہ
 ورودی مأمول اولانہ طغرای غرابی محتوی
 تاریخ طائیک دخی چشمہ نیک محل مخصوصہ
 وضعی ایبد برابر رسم کشادی اجرا ایبدلہ
 ہکی ہانیک متعرفلنک اشعار بہ عطفاً
 طربزورہ ولایتندہ داخلہ نظارت جلیدہ نہ
 کلانہ تلفرافنامہ دہ اکلا شلمشورہ .

« انشآت »
 شاذلی درگاه فیض آتشاهی قربنده بالاکز
 چنتودن اوله رق ردائره نك انشاسی
 وامر انشآت ه شهر امین خصافتقریبی
 عطوفتلو رضوان بك افندی حضرتلری
 طرفندن نظارت اولنمسی خصوصنه اراده
 سنیه حضرت پادشاهی شرفتعلق
 یورلدیعی مستحبردر.

N. 3690, s.2 Dergâh

« امانه »
 انشاسی مقنضای اراده سنیه حضرت
 پادشاهبدن اولان دار العجزه به امانه
 جمعی ضمننده بر لیرالق ویکرمی واون ووش
 فرو شلق بیلتر طبع اولنه رق ارباب حجت
 ومروته توزیع اولنمسی اوزه دوائر عالیسه
 وسائر هیه ارسال قلندیمی استخبار قلنمش
 ومذکور دار العجزه ایچون جمع اولنه جمعی
 امانه مجبوری اولیوب اختیاری ایدرمی ایشید
 —————
 لشدرد.

N. 4178, s.2 Darülaceze

موصل املاك همايون اداره سچون
 انشا اولمقدمه اولديغي مقدا غزته مزله
 درميان اولنان اداره خانه نك امر تعميري
 حقدده به معمور يتوا به حضرت پادشاهيده
 وقومسيون عالي رئيس فطانت انيسي
 سعادتلو نظيف پاشا حضرتلرينك متماديا
 وقوعبولمقدمه اولديغي مشهود اولان هممات
 خارق العاده سيله تختاني جهتري اكل
 اولنه رق فوقاني قسمنك انشاسنه باشلانديغي
 كمال فخر وشكر الله كورلشدر .

د کرم کشادی
 جمعه بالا قصبه سی اشرفین عزت و حسن
 صدق افندینک اوچ بیک عدد لیره صرفیه
 قصبه مذکوره خارجنده انشا الله تبارک و تعالی
 اولدیفی بر باب دقیق فابریقه سنک امر انشا
 آتی بو کره رسیده حد ختام اولمسیله پادشاه
 ترفیور و شهرنشاہ عمر انکسرت افندین
 حضرتلرینک افزایش عمر و اقبال و توافر
 شوکت و اجلال ملوکانه نری ادعیه مفروضه
 سی یاد و تکرار و قربانلر ذبحیله رسم کشادی
 اجرا ایلشدی .

« انشآت »
 حیدر پاشادہ تیمور بولی قومپانیہ سنک
 جملہ اصلاحاتدن اولقی اوزرہ برمدندن
 بری موافق متعددہنک مجدداً کار کیر اولہ .
 رق بناوانشاسنہ ابتدار ونشبت ایلدیکنتی
 قاضی کوبی مخبر من اخبار ایدیور .

N. 3405, s.2 Gar

« غاز خانہ »
 استانبول غاز خانہ سنی معاینہ ایدن
 قومیسون انشساتی مطلوبہ موافق بولہ رق
 اولبابده کی راپور بنی شهر امانت جلیله سنہ
 تقدیم ایدہ جگمش .

N. 3625, s.2 Gazhane

— استانبول کرکری —
 باغچه قیوسنده و سرکه چی ده انشا قلنان
 یکی کرک انبارلرینک انشاسی بوکره حسن
 ختام اولغله یازدیغیمز وجهله بوکون رسم
 کشادی اجرا قلنه جقدر .

N. 3059, s.3 Gümrük Dairesi

« حام انشاسی »
 سایه معموریتو ایله ملوکانه ده کاغذخانه
 قریه دلاراسنک اکتساب ایتکده اولدیغی
 آثار عمران و ترقی جهله سندن اولق اوزره
 اولجه قریه مذکورده موجود اولوب
 مشرف خراب اولان حامک تجدیداً انشاسنه
 مباشرت ایلدیه چیکی استخبار قلتمشدیر .
 اشبو حامک مصارف انشاسیه می اوجیوز
 لیرادن عبارتدیر .

N. 4118, s.2 Hamam

« غربا خسته خانه می »
 مقدما قبصر به قصبه سنده انشاسنه
 تشبث ایدیلان غربا خسته خانه سنک مسایه
 موقیتوایه جناب پادشاهیده بکر می بش تاق
 استیجانه کافی اولان قسم نختانیسی بو کره
 بالاکمال لوازمنک اتمام ایله کشادی دردست
 ایدوکی انقره غزنه سنده او قونشدر .

• اوتل انشامی •
 لوانت هرالده كورلمشدر •
 ايكي سنه اولسي بانق عثمانی دبركتورى
 سيرادفار ونسان جنابلى طرفندن تصور
 اولنوب بوغاز ايجنده كاتن طراييده بيوك
 براوتل انشا وتأسيسى حقنده دوران ايدن
 روايت بوكونلرده كسب جديت ايتكه
 باشلاش ومذكور اوتلك وجوده كلسى
 ايجون ايجاب ايدن وسائط جديديه نشبت
 ايدلمشدر. خاطر لرده اولق كر كدر كه اوتلك
 انشامى مقصور اولان اراضى بانق عثمانى
 طرفندن اشتر ايدلمشدر. اكر بناقلى واغونلر
 قوميايسامى طرفندن مظهر تقدير اولان
 وسرقل دور يالك آرقه سنده واقع اراضيده
 انشامى مقصور اولان ديكر براوتلك انشامى
 تصورى قوه قريديه كله جك اولور سه
 موسيونا كلكا كرس دى بو تصور ك الك برنجى
 مروجلر ندر. اراضى مذ كوره دولتلو
 ابراهام پاشا حضرتلر يك تحت تملكارنده
 اولوب موسيونا كلكا كرس مشاراليد پاشا
 حضرتلر يله ايجار واستيجار حقنده اجراى
 مذاكرات ايتكده در. ايكي اوتل دى
 متفقاً ايشليه جكدر. فقط بانق عثمانى ايله
 شركت عموميه عثمانيه يالكز طراييده كى
 اوتلده: نفعدار اوله جقدر •

— انشاآت —
 حلب ولايت جليله سي داخلنده زيتون
 قضااسنده مجدداً بر حكومت قوناغنىك
 انشامى خصوصى بوكره نحت قراره النهرق
 لازم كلان كشفى اجرا اولمغله يقينده نشاآته
 بدأومباشرت اولنه جغى ايشيدلمشدر .

N. 3219, s.2 Hükümet Konağı

« تعمیر »
 جنتیگان سلطان سلیمان خان حضرتلری
 عمارت عامره سی قورش و نلرینک کشیفی
 موجینجه اون ایکی بیلک یدی بوز قرق طقوز
 غروش صرفیلله امانده اجرای تعمیریری
 و مبلغ مذکورک اوچبوزیدی سنه سی
 اوقاف بودجه سی ترتیلندن تسویه سی
 خصوصنه اوقاف همایون نظارت جلیله سنک
 اشعاری و شورای دولت قراری اوزرینه
 بالاستیذان امر و فرمان همایون جناب
 خلاقیناهی سانجه آرای صدور اولمشدر .

انقره ولایت جلیله سی داخله
 قیرشهر حبسخانه سنک کشنی اولان التمش
 بریک طقوزبوز فروشله مجرداً و توسیعا
 انشاسیله مبلغ مدکورک اوچبوزسکز
 سنه سی موازنه سنه ادخالی قنضای اراده
 سفید حضرت بادشاهیدن اولغله بره موجب
 اراده سفید اجرای ایجابنه محلجه مبادرت
 ایدلشدر .

N. 4257, s.3 Hapishane

« مجرداً انشا »
 از میرده کائن فصولیه قره فونخانه سی
 غایت اسکیمش اوله سنه بناء بودفده هدم
 ایتدیرله رک مجرداً انشاهه متشبت ایدلشدر .
 معلومات مستحصله مزه نظرآمد کور قره
 فونخانه از میرده بولنان سائر قره فونخانه .
 رک کاهه سندن مکمل و متین بر صورتده
 انشا ایدله جکدر .

N. 4266, s.2 Karakolhane

« قرآنہ خانہ انشاسی »
 یانہ ولایتی داخلندہ پروزہ سنہاغنه
 ملحق سلحوزہده مجددآ بر قرآنہ خانہ
 انشاسنه لزوم نورشمش و عندالکشف
 اون یدی بیک التیوزالی غروشله وجوده
 کله جکی ا کلاشیلوب قرآنہ خانہ یابله جق
 محک اراضی موقوفدن اولسی جهتله
 سنوی ایکبوزالی غروش اجاره زمین
 محلجه تقدیر اولدیغندن صحیه نظارت
 جلیله سی بودجه سنده موجودقارشولغندن
 تسوبه اولتیق اوزره حواله نامه سنک اعطاسی
 خصوصی مالیه نظارت علیه سنه
 وانشآت ماده سنک صحیه نظارت
 جلیله سنه حواله سیله اجاره ایچون دخی
 نظارت جلیله اوقاف همایونه معلومات
 اعطا بیورلدیغی کبی یانہ ولایت علیه سنده
 اشعار کیفیت ایدلمسی خصوصی مقتضای
 اراده سنیه حضرت بادشاهیدن اولغله
 نظارت وولایت مشارالیهاجه ایچبانک
 اجرا سنه مبادرت قلمشدر .

(رسم کشاد)

عصر مسعود حضرت خلافتیناھینک
عیون ارای جهان وشکران اولمقده
بولنان آثار جلیله عمران پرورانہ سی
ججلہ جلیله سی ایله عربکیرده تأسیس
اولمقده بولنان قشله ہمایون انشاآتی
بوکرہ رسیدہ حسن ختام اولدیغندن
امرا وضاہطان عسکریہ ومأمورین
ملکیہ وعلما و متخیزان وعموم اہالی
مجلید ایله مکاتب رشیدیہ شاگردانی
قشله دعوت ایلدیلرک افراد عساکر
حضرت شاہانہ حاضر اولدقلری حالده
تیمناً منقبتہ مولد حضرت نبوی قرائت
وبونک فیوضات معنویہ سندن بالاستجابہ
دعوات مفروضہ جناب نزل اللہی ججلہ
طرفندن تکراراً تلاوت اولندقدن وعساکر
شاہانہ جانبدن اوج دفعہ (پادشاہم یک یا شا)
دعای واجب الادامی ایصال قبولکاه
جناب پروردگار قلندقدن صکرہ ذبح
قراہین ایله رسم کشادی بالاجرا مردمک
چشم افتخارمز اولان جنود نصرت
موعود جناب جہانبانی اقامہ ایلدیلکی
معموۃ العزیز غزته سنده اوقونمشدر .

« انشا »
 برات سنجاغنه تابع دیویا قریه سنده
 واقع مریم انا کلیسا سنک خرابلغی جهتیه
 نصفنک کلیسا اوقافی حاصلاتندن و دیگر
 نصفنک افراد جاعتندن بری طرفندن امانه
 تسویه و ایضا قلمق اوزره بکرمی بیک فروش
 صرفیه تجدیداً انشاسی روم بطریق کنک
 استقامی و شورای دولت قراری اوزرینه
 بالاستیذان مقرون مساعده سنیه جنسب
 پادشاهی اولمشدر .

ایران دولتک محمود پاشا قر بندہ خواجہ
 خانی اتصالندہ کائن قونسلو سنخانہ سی بوندن
 اول محترق اولمشیدی • بو کرہ مذکور قونسلو •
 سنخانہ محل مذکورہ کار کیر اولق اوزرہ
 انشا اولمش و ماہ حالک آخرینہ طوغری
 قونسلو سنخانہ نک اورایہ نقل ایدیله جکی
 استخبار قلمشدر •

(اولو آباد کو پر بسنک رسم کشادی)
 « ودور و تفتیش »
 میخالیج قضاسی داخلندہ کائن ابولیوند
 صوبی اوزرینہ مجدداً انشا قلنان اولو
 آباد جسر جسمی سایہ عمرانویہ جناب
 شہریاریدہ بوکرہ ا کمال ایدلمش اولغله ماه
 حال رومینک یکر منجی پنجشنبه کونی رسم
 کشادی اجرا قلمشدر .

« تیره بولی لیمان دائرہ سی »
تیره بولی قصہ بہ سندہ مجدداً انشاسنہ
لزوم کورینان لیمان دائرہ سنک مصارف
انشائیہ سنہ قارشولق اولق اوزرہ خزینہ
بحریہ تخصیصاتندن التی بیک کسور فروشک
صرفہ ماذونیت ویرلمش وانشاسنہ مباشرت
ایلدیشدی .

مبلغ مذکورک عدم کفایتنہ مبنی
اوست طرفی تیره بولی لیمان ریئسی قول اقامی
حاجی محمد قیوداں افندی جانبدندن سابقہ
حیتلہ بر خدمت مقنخرہ اولق اوزرہ صرف
وتسویہ اولسنہرق لیمان دائرہ سنک سایہ
موققتیوائیہ حضرت بادشاہیدہ و بر طرز
لطیف و دربادہ اکمال ایلدیکی سامعہ زبیب
افتخار من اولش و ریئس مومی الہک ابراز
ایلدیکی شو اثر حیت تقدیر واستحسانہ
شایان کورلمچدر .

(طرزون)

« تعمیرات »
 فاتح جوارنده واقع حیدر پاشا مدرسه.
 سنک محتاج تعمیر اولان محللرینک کشفی
 موجبجه طقوز بیک طقوز بوز کسور
 غروش ضرقله امانه اجرای ترمیمیاتی
 و مبلغ مذکورک اوچبوز یدی سنه سی
 بودجه سی ترتیندن تسویه سی خصوصنه
 شورای دولت قرار یله بالاستیدان اراده
 سنیه جناب پادشاهی شرفصدور بیور لمشدور.

N. 3979, s.2 Medrese

« مکتب بحری »
 قسطنطنیہ ولایتی داخلہ اماسره
 قضا سنده انشاسنه اولجه مباشرت اولنوب
 قارش-ولغی اولماس-ندن ط-ولایق، اخیراً
 عملیات انش-ایده سی دوچار تعطیل اولمش
 اولان مکتب بحریک اصول حاضره-نی
 تخریب-دن وقایه ونواقصنی اتمام ایچ-ون
 معارفه عائد طشره حصه امانه-سندن
 بر موجب کشف ایکی یوز کس-ور بیک
 غروشک صرفنده، اذونیت اعطاسی ویاخود
 مکتب مذکور دن استفادہ ایده جک اولان
 سینوب، ایند بولی، جیده کبی س-واحل
 منج-اوره اهالیسی دخی داخل اولدیغی
 حالده بارطین وارکلی و حیدیه قضا لرندن
 بر اعانه کلیه جلب و جمعیه مکتب مذکور
 انشا آتک برآن اول اتمام-له ساحه آرای
 وجود اولسی اس-بابنک استکمالی لزومنه
 تشبث اولندیغی قسطنطنیہ مطبعه-عززه
 اشعار اولمشدر.

« موزه همایون »
 موزه همایون مدیردرایت سمیری
 عطف و قتل و جدی بک افندی حضرتلر ینک
 همم علیه لر یله یکیدن انشا ایدملکده بولنان
 و صیداده چیقار یلان آثار عتیقه یه
 مخصوص اولان دائره نک انشا آتی اکیال
 ایدالدیکندن یقینده کشاد اولنه جقدر .

« رسم کشاد »
 جلهٔ مبرات سنیهٔ حضرت پادشاهیدن
 بولنان « جدیدیه » جامع ساطع الانوار-
 ینک کبیر قیوسی اتصاننده انشا اولنان
 ساعت قله سنک انشا آت وتلویناتی کاملاً
 ختام بولدیفغی کی بالاسنده وضع اولتیق
 اوزره بک اوغلنده تونل قارشو سنده مقیم
 کوز لکجی موسیو (وردو) معرفتیه
 جلب اولنان (بارومتر) ایله ساعت دخی
 اولکی کون محلنه وضع اولتیش ودونکی
 روز مسعدت بروزده ینماً رسم کشادی
 اجرا ایدلدیکی ایشلدلشدر .
 مذکور قله تک انشا آتیه نظارته
 مأمور بیوریلان باب والای سرعسکری
 عموم استحکام وانشاآت دائره سی رئیس
 ارکان حربیه فریقان کرانندن سعادتلو
 باید پاشا حضرتلرینک بوبابده سبق ایدن
 حسن خدماتی نزد معالی وفد حضرت
 ولی نعمت اعظمیده تقدیر بیورلدیفغی ده
 تحقیقات واقعه دندر .

چورلی تلغراف خانه سی مدیری عزتلو
 رامم افندی محل مذکورده بر تلغرافخانه
 انشاسی ایچون تحت تصرفنده بولنان بوز
 الی ارشون مقداری عرصه بی ترک و تبرع
 ایلدیکی ایشیدلمش و افندی مومی الیهک
 اشبو حرکت فتوة کارانه سی شایان تقدیر مواد
 دن بولمشدر .

N. 621, s.1. Postahane\Telgrafhane

موز یقه همایون ار کاندن غواتللی پاشایه
 بک اوغلنده توباینک قوناغی جوارنده اوچ
 بیک زراع عرصه اوزرنده بر تیاترو خانه
 انشاسی ایچون امتیاز و یرلدیکنی بک اوغلی
 غزته لری یاز یورلر .

N. 642, s.1 Tiyatro

در این مقام انشاء
 بجنتمکان سلطان بازندخان حضرتلری
 تربت شریفه لری دیوار لرینک التی بیک اوج
 یوز کسور غروش صرفیله مجددأ انشا
 ومبلغ مزبورک اوچبوزیدی سنه سی بود
 جه سی ترتیبندن تسوید وایضا ایدلمسی
 خصوصنه اوقاف همایون نظارت جلیله
 سنک اشعاری وشورای دولت قراری
 اوزرینه بالاستیدان امر و اراده سنه
 جناب خلافتیناهی صحیفه پیرای صدور
 اولمشیدی
 کیفیت نظارت جلیله اوقاف همایون
 طرفندن تعمیرات و اموریت بهیجه سنه بیلد
 لکله انشآت لازمه یه یقینده مباشرت
 اولند جقدر

Tercüman-ı Hakikat Gazetesi'nde Yayınlanmış İmar Faaliyetlerine İlişkin Haberler (1878-1892)

ORJINALLIK RAPORU

%7 BENZERLİK ENDEKSİ	%6 İNTERNET KAYNAKLARI	%3 YAYINLAR	%5 ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ
--------------------------------	----------------------------------	-----------------------	-------------------------------

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	issuu.com İnternet Kaynağı	%1
2	archive.org İnternet Kaynağı	%1
3	www.devletarsivleri.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
4	Submitted to Kirikkale University Öğrenci Ödevi	<%1
5	pt.scribd.com İnternet Kaynağı	<%1
6	www.belgeyonetimi.pol.tr İnternet Kaynağı	<%1
7	atillagirgin.net İnternet Kaynağı	<%1
8	Submitted to Ordu Üniversitesi Öğrenci Ödevi	<%1

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Hülya CÖMERT YILDIZ

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Yeri ve Tarihi: 10.07.1989

Tel: 0543 352 56 37

e-mail: h.comert5637@gmail.com

Yazışma Adresi: İldem Cumhuriyet Mah. Saffet Arıkan Bedük Cad. No:44/39

Melikgazi KAYSERİ

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	Erciyes Ün. Edebiyat Fak. Sanat Tarihi Bölümü	2015
Yüksek Lisans:	Erciyes Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü	2015- Halen

YABANCI DİL

İngilizce